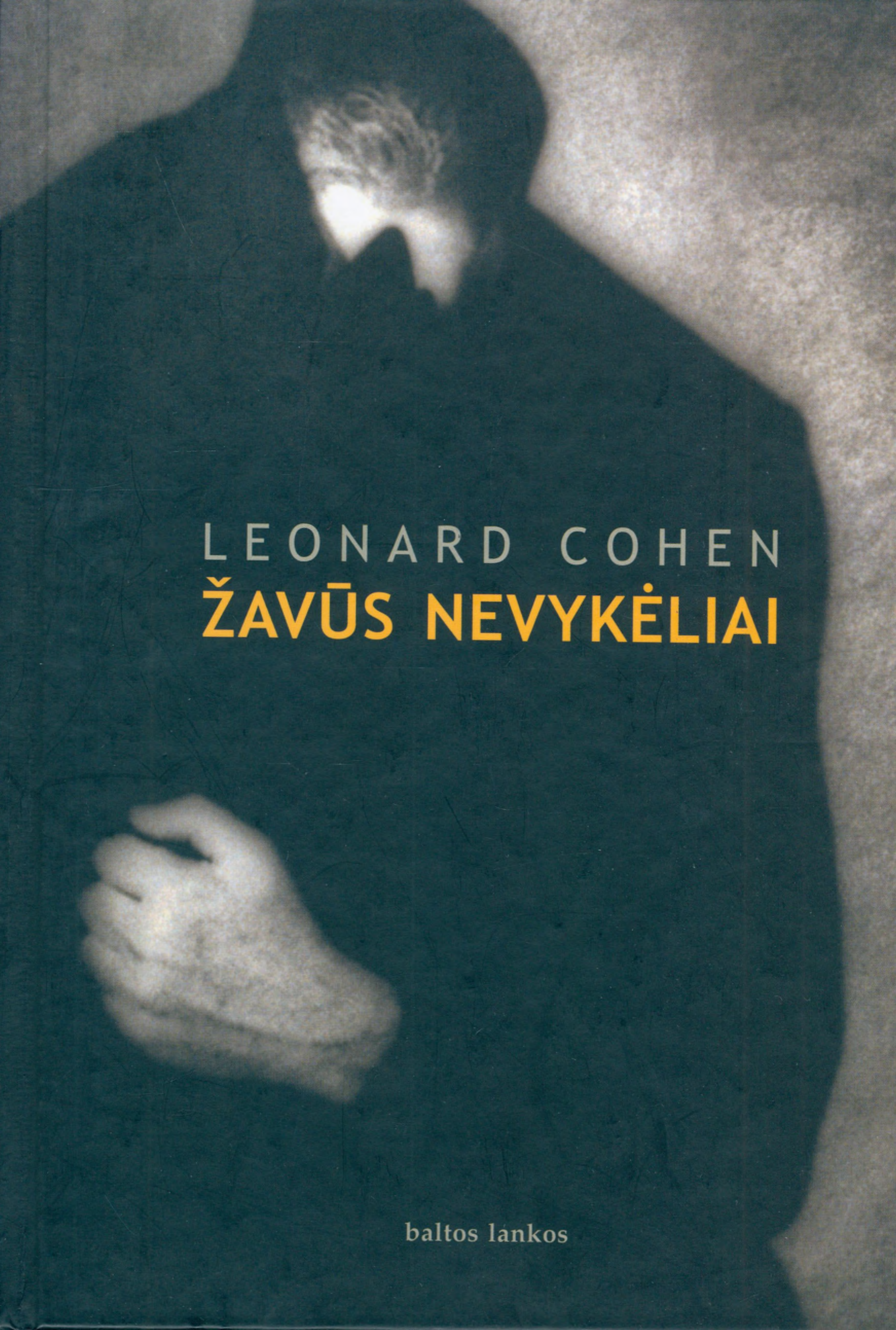

LEONARD COHEN

ŽAVŪS NEVYKĖLIAI

baltos lankos

LEONARD COHEN

ŽAVŪS NEVYKĖLIAI

Iš anglų kalbos vertė
Aistė Ptakauskaitė

baltos lankos

UDK 820(71)-3
Co-49

*Vertėja dėkoja Kanadoje, Albertos provincijoje,
veikiančiam Benfo tarptautiniam literatūros vertimų
centrui už bendradarbiavimą verčiant šį romaną.*

Redaktorius
Virginijus Gasiliūnas

Viršelio dailininkas
Žilvinas Lidžius

Viršelio nuotrauka © Special Photographers / Getty Images

Publikuojama sutikus McClelland & Stewart Ltd., Toronto, Canada
Versta iš Leonard Cohen, *Beautiful Losers*, Mc Clelland & Stewart Ltd, 2003

© Leonard Cohen, 1966
© Aistė Ptakauskaitė, 2005
© Baltų lankų leidyba, 2005

Printed in Lithuania
ISBN 9955-23-008-8

Steve'ui Smithui
(1943–1964)

Kažkas pasakė: kelk tą naštą.

Ray's Charlesas dainuoja „Senutę Misisipę“

Turinys

I KNYGA

Visų jų istorija

1

Kas tu esi, Katerina Tekakvita? Ar esi (1656–1680)? Ar to pakanka? Ar tu – irokėzų mergelė? Ar tu – Mohauko upės pakrančių lelija? Ar galiu tave mylėti savaip? Esu senas mokslininkas, dabar atrodantis daug geriau nei jaunystėje. Štai ką veidui daro sėdėjimas ant šiknos. Atėjau tavęs, Katerina Tekakvita. Noriu sužinoti, kas slypi po tuo rožiniu apsiaustu. Ar turiu tokią teisę? Įsimylėjau religinį tavo paveikslą. Stovėjai tarp beržų, mano mėgstamiausių medžių. Vienas Dievas težino, iki kurios vietos buvo suvarstyti tavo mokasinai. Už tavęs tekėjo upė, be abejo, Mohaukas. Du paukščiai paveikslo pirmame plane, kairėje, būtų patenkinti, jei pakedentum jų baltus pagurklius ar net jeigu kaip ko nors pavyzdį pateiktum juos palyginime. Ar su savo dulkėtu, kokių penkių tūkstančių knygų šlamšto prigrūstu protu turiu bent menkiausią teisę ateiti tavęs? Retai kada išvažiuoju į gamtą. Ar gali man papasakoti apie lapus? Ar ką nors žinai apie narkotinius grybus? Panelė Merilina mirė tik prieš kelerius metus. Ar leisi man tvirtinti, kad po keturių šimtų metų koks nors senas mokslininkas, gal netgi mano kraujo, ateis jos lygiai taip, kaip aš dabar ateinu tavęs? Bet šiuo metu tu tikriausiai daugiau žinai apie dangų. Ar jis panašus į tūkstančius tų plastikinių, tamsoje švytinčių altorėlių? Prisiekiu, nieko neturiu prieš tokį jo vaizdą. Ar žvaigždės visgi mažos? Ar gali senas mokslininkas pagaliau rasti meilę ir vieną kartą liautis kasnakt tampyti vien tam, kad galėtų užmigti? Aš jau net

nustojau nekęsti knygų. Pamiršau didžiąją dalį to, ką perskaičiau ir, jei atvirai, tai niekada neatrodė svarbu nei man, nei pasauliui. Mano draugas F. visada savo trūkčiojančia maniera sakydavo: Turime išmokti drąsiai sustoti paviršiuje. Turime išmokti pamilti regimybę. F. mirė minkštai išklotoje vienutėje, jo smegenims supuvus nuo per daug šlykštaus sekso. Jo veidas pajuodo, tai aš mačiau savo akimis, man dar pasakojo, kad nekas liko ir iš jo pimpalo. Seselė sakė, kad atrodė kaip slieko viduriai. Sveikas, F., senas pašėlęs drauge! Kažin, ar tavo atmintis išliks? O tu, Katerina Tekakvita, turėtum žinoti, jog esu toks žmogiškas, kad net galuojuosi dėl vidurių užkietėjimo, štai tokia senatvės dovanėlė. Ar po to verta stebėtis, kad atidaviau savo širdį beržams? Ar tikrai jau taip nuostabu, kad senas mokslininkas, kuris niekada daug neuždirbo, nori įžengti į spalvotą tavo atviruką?

2

Esu gerai žinomas folkloristas, A— genties žinovas. Neturiu nė menkiausio ketinimo savo domėjimusi užtraukti šiai genčiai nešlovę. Greičiausiai yra likę viso labo dešimt grynakraujų A— atstovų, keturi iš jų – paauglės. Pridursiu, kad F. puikiausiai pasinaudojo mano antropologiniu statusu, kad visas jas išdulkintų. Senas drauge, tu už viską sumokėjai. Manoma, kad A—, tiksliau, didžioji dalis to, kas iš jų buvo likę, pirmą kartą pastebėti penkioliktame amžiuje. Jų trumpai istorijai būdingi nesibaigiantys pralaimėjimai. Pats genties pavadinimas, A—, visų kaimyninių genčių kalbose reiškia „lavonas". Istoriniuose šaltiniuose nėra nė vieno įrašo, kad ši nelaimėlių tauta būtų laimėjusi bent vieną mūšį, o jos priešų dainos ir legendos skamba beveik kaip pratisas pergalės šūksnis. Mano domėjimasis šia nevykėlių gauja išduoda mano charakterį. Skolindamasis iš manęs pinigų, F. dažnai sakydavo: Ačiū, senas A—! Katerina Tekakvita, ar tu klausai?

3

Katerina Tekakvita, atėjau išgelbėti tave nuo jėzuitų. Taip, senas mokslininkas drįsta įsivaizduoti esąs didis. Nežinau, ką jie dabar apie tave kalba, nes mano lotynų kalbos žinios yra beveik nulinės. „Que le succès couronne nos espèrances, et nous verrons sur les autels, auprès des Martyrs canadiens, une Vierge iroquoise – près des rose du martyre le his de la virginité.“[1] Jėzuito Ed. L. pastaba, užrašyta 1926 metų rugpjūtį. Bet ką tai keičia? Nenoriu savo senos karingos gyvasties temptis į kelionę Mohauko paupiu. Žengte marš, Jėzaus draugija! F. sakydavo: stiprus žmogus negali nemylėti Bažnyčios. Katerina Tekakvita, kas mums darbo, jei jie nulies tave iš plastmasės? Šiuo metu studijuoju beržo tošies kanojos brėžinius. Tavo broliai jau pamiršo, kaip jas daryti. O kas, jei plastmasinė tavo mažo kūnelio reprodukcija yra ant kiekvieno Monrealio taksi sparno? Tai juk nieko blogo. Meilės nenuslėpsi. Ar dalelė Jėzaus yra kiekviename sunaikintame kryžiuje? Manau, kad yra. Geismas keičia pasaulį! Kas verčia raudonuoti klevais apaugusį kalno slėnį? Ramybė, jūs, religinių suvenyrų gamintojai! Katerina Tekakvita, ar matai, kaip nukrypstu nuo temos? Kaip noriu, kad pasaulis būtų mistiškas ir geras? Ar žvaigždės visgi mažos? Kas mus užmigdys? Ar man saugoti savo nagus? Ar materija šventa? Noriu, kad kirpėjas palaidotų mano plaukus. Katerina Tekakvita, ar aš jau tavo galioje?

4

Įsikūnijimo Marija[2], Margarita Bourgeoys[3], Marija Margarita d'Youville[4], gal jūs ir galėtumėte mane sujaudinti, jei aš galėčiau išsilaisvinti iš savęs. Noriu gauti viską, ką galiu. F. sakydavo, kad nėra girdėjęs apie tokią šventąją, kurios nebūtų norėjęs išdulkinti. Ką jis turėjo omeny? F., tik nesakyk, kad pagaliau daraisi giliamintis.

F. kartą yra pasakęs: kai man buvo šešiolika, aš nustojau dulkinęs veidus. Buvau pareiškęs savo pasišlykštėjimą jo paskutine pergale, jauna kupre, kurią sutiko bastydamasis po našlaičių prieglaudą. F. tą dieną su manimi kalbėjosi kaip su vienu iš nuskriaustųjų; o galbūt jis kalbėjo visai ne su manimi, kai burbtelėjo: Kas aš toks, kad atstumčiau Visatą?

5

Irokėzams vardą sugalvojo prancūzai. Kaip nors pavadinti maistą yra viena, bet sugalvoti tautos vardą yra visai kas kita, nors neatrodo, kad mano aptariamai tautai tai nors kiek rūpėtų. Net jeigu jiems tai niekada ir nerūpėjo, tuo blogiau man: aš per noriai ant savo pečių užsikraunu tariamą taikių tautų skriaudą, ką rodo ir viso mano gyvenimo darbas su A—. Kodėl kasryt keldamasis taip šlykščiai jaučiuosi? Svarstau, ar įstengsiu nusišikti, ar ne. Ar mano kūnas veiks? Ar mano žarnos virs? Ar senas mechanizmas pavertė maistą ruda mase? Ar nuostabu, kad išgirdęs naujienų apie aukas, perrausiau visas bibliotekas? Fikcinės aukos! Visos aukos, kurių nenužudome ar neįkaliname mes patys, yra fikcinės. Gyvenu mažame daugiabučiame name. Lifto šachtos dugnas yra prieinamas per pusrūsį. Kol sėdėdavau senamiestyje, ruošdamas straipsnį apie lemingus, ji įslinkdavo į šachtą ir sėdėdavo tenai rankomis apglėbusi kelius (bent tiek iš visos tos košės nustatė policija). Kiekvieną vakarą namo grįždavau be dvidešimt vienuolikta, tiksliai kaip Kantas. Ji norėjo mane pamokyti, mano sena žmona. Tave ir tavo fikcines aukas, sakydavo ji. Jos gyvenimas buvo tapęs neįsivaizduojamai pilkas, nes galėčiau prisiekti, kad tą vakarą, turbūt tiksliai tą akimirką, kai ji spraudėsi į šachtą, aš pakėliau galvą nuo lemingų tyrinėjimų ir užsimerkiau, prisimindamas ją jauną ir linksmą: mūsų baidarę supo Orfordo ežero vilnys, ji man čiulpė, o jos plaukuose šoko saulės šviesa. Mes vieninteliai gyvenome pusrūsyje ir vienin-

teliai versdavome liftą leistis į tas gelmes. Bet ji nieko nepamokė, bent jau ne taip, kaip norėjo. Visą nešvarų darbą padarė pasiuntinukas iš barbekiu baro, klaidingai perskaitydamas skaičius ant šilto rudo popierinio maišelio. Edita! F. praleido tą naktį su manimi. Apie ketvirtą ryto jis prisipažino, kad per dvidešimt pažinties metų su Edita miegojo penkis ar šešis kartus. Kokia ironija! Iš tos pačios vietos užsisakėme viščiuką ir kalbėjome apie mano vargšę sumaitotą žmoną, mūsų pirštai buvo taukuoti, o barbekiu padažas dribo ant linoleumo. Penki ar šeši kartai – tiesiog draugystė. Ar galėjau stovėti aukštai aukštai kažkokio švento patirties kalno viršūnėje ir švelniai linguoti savo kiniška galva virš jų mažos meilės? Kokia žala buvo padaryta žvaigždėms? Tu, šlykštus pisuokli, tariau, kiek kartų, penkis *ar* šešis? Ak, nusišypsojo F., sielvartas mus daro tikslius! Tad tegu visiems bus žinoma, kad Katerinos Tekakvitos broliai irokėzai buvo taip pavadinti prancūzų. Jie patys save vadino *hodenosaunee*, kas reiškia „ilgojo namo tauta“. Jie buvo sugalvoję naują pokalbio matą. Kiekvieną kalbą jie baigdavo žodžiu *hiro*, kuris reiškia „kaip sakiau“. Taip kiekvienas žmogus prisiimdavo atsakomybę už įsikišimą į neartikuliuotą sferų murmesį. Prie *hiro* jie dar pridėdavo *koué*, džiaugsmo arba nevilties šūksnį (priklausomai nuo to, ar jis būdavo išdainuojamas, ar išrėkiamas). Taip jie bandydavo praplėšt tarp visų besišnekančiųjų kabančią uždangą: po kiekvieno pasakymo žmogus tarsi atsitraukdavo ir bandydavo išversti klausytojui savo žodžius, o tikros emocijos garsu jis bandydavo įveikti apgaulingo proto galias. Katerina Tekakvita, prabilk į mane *Hiro-Koué*. Neturiu jokios teisės prieštarauti tam, ką savo vergams sako jėzuitai, bet tą vėsią naktį, į kurią aš veržiuosi, prie Šv. Lauryno upės, kai būsime pasodinti į beržo tošies raketą ir sujungti amžinu senoviniu būdu – kūnas prie sielos, aš užduosiu tau savo amžiną klausimą: ar žvaigždės visgi mažos, o Katerina Tekakvita, atsakyk man *Hiro-Koué*. Tą naktį aš ir F. pykomės ištisas valandas. Kadangi vienintelis to apgailėtino buto langas buvo į ventiliacijos šachtą, nepastebėjome, kaip išaušo.

– Tu, šlykštus pisuokli, kiek kartų – penkis *ar* šešis?

– Ak, sielvartas mus daro tikslius!

– Penkis ar šešis, penkis ar šešis, penkis ar šešis?

– Klausyk, drauguži, liftas vėl veikia.

– Klausyk, F., netaukšk man savo mistinio šūdo.

– Septynis.

– Septynis kartus? Su Edita?

– Taip.

– Bandei mane apsaugoti atsitiktinai pasirinktu melu?

– Taip.

– O skaičius septyni galbūt yra tik dar vienas atsitiktinis pasirinkimas?

– Taip.

– Bet juk tu stengeisi mane apsaugoti, ar ne? Ech, F., negi manai, kad visame šiame šūde galiu išmokti pažinti gėrio deimantus?

– Tai vien deimantai.

– Velniop tave, šlykštus žmonų pisuokli, šis atsakymas manęs nė kiek neguodžia. Savo pretenzijomis į šventumą tu viską griauni. Koks blogas rytas. Mano žmona nebetinkama netgi laidotuvėms. Jie ketina ją ištiesinti kažkokioje prasmirdusioje jaunų poniučių ligoninėje. Kaip man dabar jaustis liftu kylant į biblioteką? Nedrėbk man viso šito deimantinio šūdo, susikišk jį į savo okultinę skylę. Padėk bičiuliui. Būk draugas – nepisk už jį jo žmonos.

Taip šis pokalbis tęsėsi iki pat ryto, kurio mes nepastebėjome. Jis vis laikėsi savo deimantų linijos. Katerina Tekakvita, norėjau juo tikėti. Kalbėjomės iki išsekimo, o paskui kaip vaikystėje patraukėme ten, kur dabar yra senamiestis, o kažkada buvo miškai.

6

F. daug kalbėjo apie indėnus. Kalbėjo su jam įprastu ir mane erzinančiu lengvabūdiškumu. Kiek žinau, šioje srityje jis neturėjo jokios mokslinės kompetencijos, išskyrus jo persunktą panieka ir

labai menką pažintį su mano paties knygomis, seksualinį mano keturių A— paauglių išnaudojimą ir maždaug tūkstantį Holivudo vesternų. Indėnus jis lygino su senovės graikais, nes įžvelgė šių tautų mentaliteto panašumų: visuotinį įsitikinimą, kad kiekvienas talentas turi skleistis kovoje, meilę imtynėms, įgimtą nepajėgumą susivienyti bent kiek ilgesniam laikui, visišką atsidavimą ginčams ir garbės troškimo idėjai. Nė viena iš keturių A— paauglių nepatyrė orgazmo, o tai, jo manymu, tikriausiai būdinga visos genties seksualiniam pesimizmui. Tokią išvadą jis padarė todėl, kad bet kuri kita indėnė visgi galėjo patirti orgazmą. Negalėjau ginčytis. Iš tiesų atrodė, kad A— gentis tiksliai įkūnijo visą indėnų įvaizdžio negatyvumą. Aš jam net šiek tiek pavydėjau šios išvados. Jo žinios apie senovės Graikiją rėmėsi tik vienu Edgaro Allano Poe eilėraščiu, keliomis homoseksualiomis pažintimis su restoranų savininkais (jis nemokamai valgydavo beveik visose miesto užkandinėse) ir plastmasiniu Akropolio modeliu, kurį dėl jam vienam žinomų priežasčių buvo nutepliojęs raudonu nagų laku. Iš pradžių, kaip grynai apsauginę priemonę, jis norėjo panaudoti bespalvį laką, bet prie vaistinės prekystalio išvydęs tą ryškią pavyzdžių tvirtovę, kuri kaip gausios Kanados kalnų policijos pajėgos juosė kartoninį pylimą, žinoma, negalėjo atsispirti savo silpnybei spalvoms. Jis išsirinko spalvą, pavadintą „Tibetietiškas geismas", – kaip pats sakė, jį labai pralinksminęs visiškas sąvokų nesuderinamumas. Savo plastmasinį modelį jis dažė visą naktį. Kol dirbo, aš sėdėjau greta. Jis niūniavo nuotrupas „Didžiojo apsimetėlio", dainos, kuriai buvo lemta pakeisti mūsų dienų populiariąją muziką. Negalėjau atitraukti akių nuo to mažo teptuko, kuriuo jis taip džiaugsmingai darbavosi. Balta ir tirštai raudona, viena kolona po kitos, kraujo perpylimas į sutrintus iki dulkių mažo paminklėlio pirštus. F. žodžiai: dėviu savo širdį lyg karūną. Taigi jie išnyko, raupsuoti metopai ir triglifai, bei kiti įmantrūs skaistybę nusakantys pavadinimai, blyški šventykla ir sugriautas altorius išnyko po ryškiai raudonu blizgesiu. F. tarė: „Imk, mano drauge, pabaik kariatides." Ir aš, kaip Klitonas po Temistoklio, paėmiau teptuką. F. uždainavo:

„Ohohohoho, aš – didysis apsimetėlis, man reikia to taip daug, kad apsimetinėju net per daug“ – tomis aplinkybėmis labai tikusi daina, kurios jokiu būdu nebuvo galima pavadinti netinkama. F. dažnai sakydavo: „Niekada nepražiūrėk akivaizdaus.“ Mes buvome laimingi! Kodėl turėčiau atsisakyti šauktuko? Nebuvau jautęsis toks laimingas nuo savo nekaltybės laikų. Kaip arti buvau, anksčiau šioje pastraipoje, prie šios laimingos nakties išdavystės! Ne, neišduosiu! Kai padengėme visus seno plastmasinio skeleto colius, F. padėjo jį prieš langą ant kortų stalelio. Kaip tik tą akimirką iš už dantyto kaimynystėje esančios gamyklos stogo kilo saulė. Langas buvo rausvas, ir mūsų rankdarbis, dar ne visai išdžiūvęs, švytėjo kaip didžiulis rubinas, kaip fantastiškas brangakmenis! Jis atrodė kaip lopšys, nupintas tiems keliems mano dar išsaugotiems, kilniems ir jau nykstantiems sentimentams, kaip vieta, kurioje galėjau juos saugiai palikti. F. kniūbsčias išsitiesė ant kilimo, smakrą parėmė alkūnėmis ir įdėmiai įsižiūrėjo į raudoną akropolį bei virš jo auštantį švelnų rytą. Jis pakvietė mane atsigulti šalia. Pažvelk į jį iš čia, tarė, ir šiek tiek prisimerk. Padariau, kaip jis sakė, prisimerkiau, ir... akropolis sutvisko vėsia malonia liepsna, kuri spinduliavo visomis kryptimis (išskyrus žemyn, nes ten buvo kortų stalelis). Neverk, tarė F., ir mes pradėjome kalbėtis.

– Tikriausiai taip jis atrodė jiems, kai pažvelgdavo į jį ankstų rytą.

– Senovės atėniečiams, – sušnabždėjau.

– Ne, – pasakė F. – Seniesiems indėnams, Raudoniesiems Žmonėms.

– Ar jie išvis turėjo tokį dalyką? Jie statė akropolius? – paklausiau, nes atrodė, kad užmiršau viską, ką žinojau, atrodė, kad praradau tai potėpis po potėpio ir buvau pasirengęs patikėti bet kuo. – Pasakyk man, F., ar indėnai turėjo tokį dalyką?

– Nežinau.

– Tai ką čia šneki? Ar nori, kad atrodyčiau kaip visiškas kvailys?

– Atsigulk, nusiramink. Susiimk. Nejaugi nesi laimingas?

– Ne.

– Kodėl leidai save apiplėšti?

– F., tu viską sugadinai. O buvo toks puikus rytas.

– Kodėl leidai save apiplėšti?

– Kodėl visada bandai mane sumenkinti? – paklausiau taip rimtai, kad net pats išsigandau. Jis atsistojo ir uždengė akropolio modelį plastikiniu „Remington" rašomosios mašinėlės dangalu. Jis tai padarė taip švelniai, su tokiu skausmu, jog pirmą kartą pamačiau, kad F. kenčia, tik negalėjau suprasti, dėl ko.

– Mes beveik pradėjome tobulą pokalbį, – pasakė F., įjungdamas šeštos valandos žinias. Jis smarkiai pagarsino radiją ir pradėjo lyg paklaikęs šaukti, perrėkdamas nelaimių sąrašą skaičiusio diktoriaus balsą. Plauk, plauk, o Valstybės Laive, autoįvykiai, gimimai, Berlynas, vaistai nuo vėžio! Paklausyk, mano drauge, įsiklausyk į dabartį, į šį dabar pat, jis visur aplinkui, išpieštas kaip taikinys, raudonai, baltai ir mėlynai. Plauk į taikinį kaip strėliukė, kaip netyčia į purviną aludę pakliuvusi jaučio akis. Ištuštink savo atmintį ir įsiklausyk į aplink tave pleškančią liepsną. Neužmiršk savo atminties, tegu ji būna kur nors, brangi ir spindinti visomis jai priklausančiomis spalvomis, bet kur nors kitur, savo atmintį kaip piratų burę išplukdyk Valstybės Laivu ir nusitaikyk į žvangančią dabartį. Ar žinai, kaip tai padaryti? Ar žinai, kaip pamatyti akropolį akimis indėnų, kurie niekad jo nematė? Išdulkink šventąją, štai kaip, susirask kokią nors mažytę šventeivą ir be perstojo dulkink ją kokioje nors malonioje dangaus vietelėje, įsiskverbk tiesiai į jos plastmasinį altorėlį, apsigyvenk jos sidabriniame medalione, dulkink ją, kol suskambės kaip suvenyrinė muzikinė dėželė, kol Bažnyčioje savaime užsidegs tikinčiųjų aukojamos žvakės, susirask kokią nors mažytę šventą apgavikę kaip Teresė, Katerina Tekakvita arba Lesbija, kurių nepalietė nė vienas pimpalas, bet kurios visą dieną gulinėja šokoladinėje poemoje, susirask vieną iš tų nuostabių neįmanomų pizių ir dulkink ją visą savo gyvenimą, pasitenkink per visą dangų, įsikišk sau į subinę plieninį smėlio laikrodį ir dulkink ją mėnulyje, susipainiok jos grakščiuose apdaruose, čiulpk jos nesančią

drėgmę, tap, tap, tap, šuo padangėse, tada nulipk ant šios riebios žemės ir kūprink po ją savo akmeniniais batais, būk partrenktas judančio taikinio, vėl ir vėl priimk bejausmius smūgius, teisę į protą, nokautą į širdį, spyrį į kiaušus, pagalbos! pagalbos! tai mano laikas, mano sekundė, mano sušiktos šlovės medžio atplaiša, policija, gaisrine! pažiūrėkite į laimės ir nusikaltimo eismą, jis liepsnoja pastelėje kaip akropolio rožė!

Ir taip toliau. Būtų beprasmiška tikėtis, esą pajėgiau surašyti bent pusę to, ką jis pasakė. Jis vapaliojo kaip beprotis ir taškėsi seilėmis su kiekvienu ištartu žodžiu. Spėju, liga jau graužėsi į jo smegenis, nes mirė jis lygiai taip pat, po kelerių metų, kliedėdamas. Kokia naktis! O iš dabartinės perspektyvos, koks mielas atrodo mūsų ginčas, dviem suaugusiem vyrams gulint ant grindų! Kokia tobula naktis! Prisiekiu, vis dar jaučiu jos šilumą, ir tai, ką jis padarė Editai, tampa visiškai nebesvarbu, tikrai, sutuokiu juos jų nesantuokinėje lovoje, atvira širdimi pripažįstu kiekvieno vyro ir moters teisę į jų tamsias tingias naktis, kurios yra pakankamai retos, ir prieš kurias vienijasi per daug įstatymų. Jei tik aš pajėgčiau nuolatos gyventi šioje perspektyvoje. Kaip greitai jie ateina ir praeina – F. prisiminimai, bičiulystės naktys, kopėčios, kuriomis lipome, ir laimingi paprasto žmogaus mechanizmo vaizdai. Kaip greitai grįžta smulkmeniškumas, ir tas visų niekingiausias nuosavybės jausmas, ta savininkiška okupacija ir tironija dviem kvadratiniam žmogaus kūno coliams, žmonos pyzdai.

7

Irokėzai beveik laimėjo. Trys didžiausi jų priešai buvo huronai, algonkinai ir prancūzai. „La Nouvelle-France se va perdre si elle n'est fortement et promptement secourue.“[5] Taip 1641-aisiais rašė Kvebeko įgaliotinis Tėvas Vimontas. Hop! Hop! Prisimink filmus. Irokėzai buvo penkių genčių, įsikūrusių tarp Hadsono upės ir Erio

ežero, konfederacija. Žvelgdami iš rytų į vakarus sutinkame anjerus (anglų vadintus mohaukais), onejutus, onontagus, gojokvinus (arba gojoginus) ir conontuanus. Mohaukai (prancūzų vadinti anjerais) gyveno teritorijoje tarp Hadsono upės aukštupio, Džordžo ir Šampleno ežerų bei Rišeljė upės (iš pradžių vadintos Irokėzų upe). Katerina Tekakvita buvo 1656-aisiais gimusi mohaukė. Dvidešimt vienerius savo gyvenimo metus ji praleido tarp mohaukų, Mohauko upės pakrantėse – tikra mohaukų dama. Irokėzų buvo dvidešimt penki tūkstančiai sielų. Į karo lauką jie galėjo išleisti dvidešimt penkis tūkstančius karių arba dešimt visos konfederacijos procentų. Mohaukų iš jų tebuvo penki ar šeši šimtai, tačiau jie buvo ypač nuožmūs, maža to, jie dar turėjo šaunamųjų ginklų, kurių Fortoranže iš olandų išsimainė už kailius. Aš didžiuojuosi, kad Katerina Tekakvita buvo arba yra mohaukė. Jos broliai turbūt nužengė tiesiai iš tų bekompromisių nespalvotų filmų, kurie buvo kuriami dar prieš tai, kai vesternai tapo psichologiniais. Dabar, galvodamas apie ją, jaučiu tai, ką daugelis mano skaitytojų tikriausiai jaučia žiūrėdami į priešais juos metro sėdinčias gražias negres ir spėliodami, kokiuose rausvuose privatumuose baigiasi jų gražios stangrios kojos. Daugelis mano skaitytojų to niekad nesužinos. Ar tai sąžininga? Ar sąžininga, kad tiek daug moteriškos lyties Amerikos piliečių niekada nepažins tų lelijos baltumo pimpalų? Nusirenkit, nusirenkit, noriu sušukti, pasižiūrėkime vieni į kitus. Švieskimės! F. tarė: dvidešimt aštuonerių (taip, mano drauge, prireikė tiek daug laiko) aš nustojau dulkinti spalvas. Katerina Tekakvita, tikiuosi, tu labai tamsi. Tavo vešliuose juoduose plaukuose norėčiau užuosti vos juntamą žalios mėsos ir balto kraujo dvelksmą. Tikiuosi, tavo vešlūs juodi plaukai vis dar šiek tiek riebaluoti. Ar jie, kaip ir visos kitos tavo dalys, palaidoti Vatikane paslėptų antkapių rūsiuose? Vieną mūsų septintų vedybinio gyvenimo metų naktį Edita išsitepė kažkokia riebia raudona mase, kurios nusipirko teatro reikmenų parduotuvėje. Ji tepėsi iš tūbelės. Be dvidešimt septynios. Grįžtu iš bibliotekos. Ir štai ji, nuogut nuogutėlė vidury kambario – seksualinis siurprizas seniui. Ji padavė man tūbelę ir

tarė: „Pabūkime kitais žmonėmis.“ Ji tikriausiai turėjo omenyje naujus bučiavimosi, kramtymo, čiulpimo, „jojimo“ būdus. Tai kvaila, lūžtančiu balsu tarė ji, bet pabūkime kitais žmonėmis. Kodėl turėčiau sumenkinti jos norą? Galbūt ji norėjo pasakyti: „Leiskis su manimi į naują kelionę, ten gali keliauti tik nepažįstamieji, kurią prisiminsime, kai vėl tapsime savimi, ir dėl to niekuomet nebebūsime tik savimi.“ Galbūt ji įsivaizdavo kraštovaizdį, į kurį visada norėjo nukeliauti, lygiai kaip ir aš įsivaizduoju šiaurinę upę, šviesią ir lyg upės akmenukai tyrą naktį, nes mano gyvenimo kelionė – su Katerina Tekakvita. Turėjau eiti su Edita. Turėjau išsinerti iš savo drabužių ir nugrimzti į riebią kaukę. Kodėl tik dabar, praėjus tiek metų, mano pimpalas pasistoja vien nuo jos, taip nelygiai nusitepliojusios, vaizdo, nuo jos lyg baklažanai tamsių krūtų ir Alą Jolsoną[6] primenančio veido? Kodėl dabar taip tuščiai kaista kraujas? Paniekinau jos tūbelę. Išsimaudyk, pasakiau. Klausiausi, kaip ji pliuškenasi, ir laukiau mūsų vakarinio užkandžio. Išalkau nuo savo mažo pikto triumfo.

8

Daug kunigų buvo nužudyta, suvalgyta ir taip toliau. Mikmakai, abenakiai, montanjai, atikamegai, huronai – Jėzaus draugija visus juos patvarkė. Bet ne irokėzus, šie valgė kunigų širdis. Įdomu, koks jų skonis. F. pasakojo kartą valgęs žalią avies širdį. Edita mėgo smegenis. René Goupilis[7] savo atsiėmė 1642-ųjų rugsėjo 29-ąją – pirmoji juodasuknė mohaukų auka. Niam, niam. Tėvas Jogues’as[8] nuo „barbarų kirvio“ krito 1646-aisiais, spalio 18-ąją. Viskas surašyta juodu ant balto. Bažnyčia mėgsta tokias smulkmenas. Aš mėgstu tokias smulkmenas. Štai maži riebūs angelėliai su keistais užpakaliukais. Štai indėnai. O štai Katerina Tekakvita, po dešimties metų, kankinių krauju Sodininko palaistytos dirvos lelija. F., savo eksperimentais sugriovei man gyvenimą. Valgei ža-

lią avies širdį, valgei žievę, kartą net šūdą. Kaip man gyventi pasaulyje su visais tavo prakeiktais nuotykiais? F. kartą yra pasakęs: „Nėra nieko, kas slėgtų labiau nei amžininko ekscentriškumas." Ji buvo Vėžlė, geriausio mohaukų klano atstovė. Mūsų kelionė bus lėta, bet mes nugalėsim. Jos tėvas buvo irokėzas, visiška subinė, kaip vėliau paaiškėjo. Jos motina buvo algonkinų krikščionė, pakrikštyta ir išauklėta Trijose Upėse, vietovėje, kuri indėnei, pasirodo, yra nedėkingas miestas (man visai neseniai taip sakė vienas abenakių jaunuolis, kuris ten lankė mokyklą). Ji buvo paimta į nelaisvę per vieną irokėzų reidą, kuris tikriausiai tapo geriausiu jos gyvenimo pasidulkinimu. Gelbėkit mane, kas nors, gelbėkit mano šiurkštų liežuvį. Kur mano sidabrinis liežuvis? Ar man nederėtų kalbėti apie Dievą? Ji buvo irokėzų kario vergė ir turbūt turėjo aštrų liežuvį ar kažką panašaus, nes jis ją vedė, nors galėjo laikyti tik savo pastumdėle. Ji buvo priimta į gentį ir nuo tos dienos naudojosi visomis Vėžlių teisėmis. Yra įrašų, bylojančių, jog ji be perstojo meldėsi. Šliurpt, šliurpt, gerasis Dieve, mh, ach, pyrst, mielasis Visagali, čept, čiūžt, bum, žagt, brinkt, zzzzzz, knarkt, Jėzau, greičiausiai ji pavertė jo gyvenimą pragaru.

9

F. sakydavo: „Nieko nesusiek." Jis išrėkė man šią pastabą maždaug prieš dvidešimt metų, apžiūrinėdamas mano šlapią pimpalą. Nežinau, ką jis pamatė mano alpėjančiose akyse, gal kokį apsimetėliško visuotinio supratingumo švytėjimą. Kartais, po orgazmo arba prieš pat užmiegant, atrodo, kad mano protas žengia siūlo pločio ir begalybės ilgio takeliu, tas siūlas nakties spalvos. Tolyn, tolyn, palei siaurą greitkelį plaukia mano protas, genamas smalsumo, nušviestas pripažinimo, tolimas, kaip didingu mostu gilyn į virš srovės plūduriuojančią šviesą sviedžiamas plunksnuotas kablys. Kažkur, man nepasiekiamuose toliuose, ne mano valioje,

kablys išsitiesia į strėlę, strėlė sudyla į adatą, o adata susiuva pasaulį. Ji prisiuva skeletui odą, o lūpoms –lūpdažį, ji prisiuva Editai jos riebų tepalą, įsliuogdama (kiek aš, ši knyga arba amžinoji akis pamena) į mūsų bešviesį pusrūsį, ji prisiuva kalnams randus, ji tarsi nepaliaujama kraujo srovė perveria viską, ir tunelis prisipildo guodžiančios žinios, nuostabaus vienovės pažinimo. Visus pasaulio nesugretinamumus, priešingas paradokso puses, abu lazdos galus, ramunės burtais sprendžiamus klausimus, kaip žirklės aštrią sąžinę, visus priešingus polius, daiktus ir jų įvaizdžius, ir daiktus, kurie nemeta šešėlio, ir tiesiog kasdienius sprogimus gatvėje, sprogimus, kurių pavadinimuose tiesiog pasikeičia raidės – mano adata perveria viską, ir mane patį, mano godžias fantazijas, viską, kas buvo ir yra, mes – neprilygstamo grožio ir beprasmybės vėrinio dalis. Nieko nesusiek! – šaukė F. – Dėliok daiktus vieną šalia kito ant savo medinio stalelio, jei jau taip reikia, bet nieko nesusiek! Sugrįžk, šaukė F., kaip varpo virvę tampydamas mano nugeibusį pimpalą, kratydamas jį kaip naujo patiekalo reikalaujančios šeimininkės rankose atsidūrusį pietų varpelį. Nesileisk kvailinamas, rėkė jis. Prieš dvidešimt metų, kaip jau minėjau. Tiesiog svarstau, kas galėjo paskatinti tą jo proveržį, tai yra, tą lyg ir pasitenkinimą visuotiniu pripažinimu, kuris jauno žmogaus veidui labai netinka. Tai buvo ta pati popietė, kai F. man pasakė vieną iš savo įspūdingiausių melų:

– Mano drauge, – tarė F., – dėl viso šito tu neturėtum jaustis kaltas.

– Dėl ko?

– Na, žinai, čiulpimo vienas kitam, filmų žiūrėjimo, vazelino, kvailiojimo su šunimi, iššėlinimo už parankių darbo metu.

– Aš nejaučiu nė mažiausios kaltės.

– Jauti. Bet nejausk. Matai, – tarė F., – tai visiškai ne homoseksualumas.

– Oi, F., atsipeikėk. Homoseksualumas yra tik pavadinimas.

– Štai kodėl aš visa tai tau pasakoju, mano drauge. Tu gyveni pavadinimų pasaulyje. Todėl aš ir teikiausi viską tau papasakoti.

– Tu bandai sugadinti dar vieną vakarą?

– Paklausyk, tu, varganas A—!

– Tai tu jautiesi kaltas, F. Kaltas kaip velnias. Tu esi kaltasis.

– Cha. Cha. Cha. Cha.

– Žinau, ką nori padaryti, F. Tu nori sugadinti vakarą. Tau negana poros paprastų orgazmų ir tvarkingo kyštelėjimo į skylę.

– Tvarkoj, mano drauge, įtikinai. Nykstu nuo kaltės. Nutylu.

– Ką norėjai pasakyti?

– Dar vieną savo kaltos kaltės pramaną.

– Na, tai pasakyk, jei jau užvirei šitą košę.

– Ne.

– Pasakyk, F., dėl Dievo meilės, dabar tai tik pokalbis.

– Ne.

– Būk prakeiktas, F., tu bandai sugadinti vakarą.

– Tu apgailėtinas. Štai kodėl neturėtum mėginti nieko susieti, tavo sąsajos būtų apgailėtinos. Žydai neleisdavo jaunuoliams studijuoti Kabalos. Piliečiams iki septyniolikos sąsajos turėtų būti uždraustos.

– Prašau: pasakyk.

– Neturėtum dėl nieko jaustis kaltas, nes visa tai nėra griežtai homoseksualu.

– Žinau, kad nėra, aš...

– Užsičiaupk. Tai nėra griežtai homoseksualu, nes aš nesu griežtai vyras. Tiesa ta, kad man padaryta švediška operacija. Kažkada aš buvau mergina.

– Nieks nėra tobulas.

– Užsičiaupk, užsičiaupk. Nuo mielaširdystės galima ir pavargti. Aš gimiau mergina, į mokyklą ėjau su mėlyna mergaitiška tunika, ant kurios priekio buvo išsiuvinėtas mažas kryželis.

– F., kalbiesi ne su vienu iš savo batų blizgesiu žibančių berniukų. Aš gerai tave pažįstu. Mes gyvenome toje pačioje gatvėje, lankėme tą pačią klasę, mačiau tave milijonus kartų sporto salės duše. Kai lankei mokyklą, buvai berniukas. Miške žaisdavome daktarus. Kam viso to reikia?

– Štai kodėl badaujantys atsisako maisto.

– Nekenčiu to, kaip tu viską nori užbaigti.

Bet ginčą būtent tą akimirką nutraukiau, nes pastebėjau, jog buvo beveik aštuonios, ir mums grėsė praleisti visą dvigubą seansą. Kaip man tą vakarą patiko filmas. Kodėl man buvo taip lengva? Kodėl jutau tokią bičiulystę su F.? Per sniegą beklampojant namo atrodė, kad mano ateitis staiga išdygo priešais akis ir atvėrė mano širdį: nusprendžiau mesti darbą su A—, kurių katastrofiška istorija man dar nebuvo visiškai aiški. Nežinojau, ką norėjau veikti, bet tai manęs visiškai nejaudino, žinojau, kad ateitis kaip prezidento kalendorius bus apkaišyta kvietimais. Šaltis, dėl kurio iki tol kiekvieną žiemą nušaldavau kiaušus, tą naktį mane apglėbė, o mano smegenys, kurioms visada jaučiau mažai pagarbos, atrodė, buvo sudarytos iš kristalų, kaip pūga iš snaigių, ir pripildė mano gyvenimą vaivorykštinių paveikslų. Tačiau nieko iš to neišėjo. A— gentis rado kieno lūpomis prabilti, ir ateitis susitraukė kaip senas vabalas. Koks buvo F. vaidmuo toje nuostabioje naktyje? Ar jis atvėrė kažkokias duris, kurias aš vėl užtrenkiau? Jis man bandė kažką pasakyti. Ar teisinga, kad aš nesuprantu? Kodėl turėjau įstrigti su tokiu bukagalviu draugu? Mano gyvenimas galėjo būti kitoks – šlovingas. Galėjau niekada nevesti Editos, kuri, turiu prisipažinti, buvo A—!

10

Visada norėjau, kad mane mylėtų Komunistų partija ir Motina Bažnyčia. Norėjau kaip Joe Hillas[9] gyventi liaudies dainose. Norėjau raudoti dėl nekaltų žmonių, kuriuos būtų turėjusi suluošinti mano bomba. Norėjau dėkoti valstiečiui tėvui, kuris paskubomis mus maitino. Norėjau, kad mano rankovė būtų susegta per vidurį, o žmonės man šypsotųsi, kai sveikinčiausi su jais ne ta ranka. Norėjau būti prieš turčius, netgi jei jie ir išmanytų Dantę: prieš pat kurio nors iš

jų sunaikinimą jis sužinotų, jog ir aš išmanau Dantę. Norėjau, kad mano veidas būtų išpieštas ant transparantų ir nešiojamas per demonstracijas Pekine, o ant mano peties būtų išrašytas eilėraštis. Norėjau šypsotis dogmai ir drauge sutraiškyti į ją savo ego. Norėjau pasipriešinti Brodvėjaus mašinoms. Norėjau, kad Penktoji aveniu prisimintų savo indėniškus takus. Norėjau būti kilęs iš angliakasių miestelio, turėti šiurkščias manieras ir gyventi pagal ateisto dėdės įdiegtus įsitikinimus, būti prasigėrusia šeimos nešlove. Norėjau sandariu traukiniu perlėkti Ameriką ir tapti vieninteliu baltuoju, kurį negrai pripažins per sutarties sudarymą. Norėjau su kulkosvaidžiu lankytis kokteilių vakarėliuose. Norėjau kokiai nors senai ir mano manieromis pasibaisėjusiai draugei pasakyti, jog revoliucijos nevyksta ant švediško stalo, jog negalima rinktis pagal skonį, ir žiūrėti, kaip jos sidabro spalvos vakarinė suknelė drėksta ties šakuma. Norėjau *iš* partijos *vidaus* kovoti prieš slaptųjų tarnybų rengiamą perversmą. Norėjau, kad kokia nors sūnų netekusi senutė, jų žodžiu patikėjusi, iš molio drėbtoje bažnyčioje paminėtų mane savo maldose. Norėjau persižegnoti žodžiais. Norėjau, ginčydamasis su kurija, toleruoti pagoniškas liekanas kaimo religiniuose ritualuose. Norėjau būti nenusakomo amžiaus anoniminio milijonieriaus agentas, sudarinėjantis sandėrius sename slaptame dvare. Norėjau gerai rašyti apie žydus. Norėjau būti nušautas kartu su baskais, šiems kovoje prieš Franką į mūšio lauką išnešant Kūną. Norėjau iš nepasiekiamos skaistybės sakyklos pamokslauti apie santuoką ir stebėti juodais plaukais apžėlusias nuotakų kojas. Norėjau labai paprasta anglų kalba parašyti ką nors prieštaraujančio gimdymų reguliavimui, kokią nors fojė pardavinėjamą brošiūrą, iliustruotą dvispalviais krentančių žvaigždžių ir amžinybės paveiksliukais. Norėjau kuriam laikui uždrausti šokį. Norėjau būti kunigas narkomanas, užrašinėjantis Tradiciją. Norėjau būti ištremtas dėl politinių priežasčių. Ką tik sužinojau, kad kardinolas... iš moterų žurnalo paėmė didžiulį kyšį, patyriau gėjišką savo nuodėmklausio išpuolį, mačiau dėl reikalo išduotus valstiečius, tačiau šįvakar skamba varpai, tai dar vienas vakaras Dievo pasaulyje, ir dar daug yra nepamaitintų,

daug trokštančių suklupti kelių, nudriskusiais šermuonėlių kailiais apsisiautęs užlipu nudėvėtais laiptais.

11

Irokėzų ilgasis namas turi būti šviesus. Ilgis: gali būti skirtingas, nuo šimto iki šimto penkiasdešimt pėdų. Aukštis ir plotis: dvidešimt penkios pėdos. Šoninės sijos prilaiko iš didžiulių chinino, kedro, uosio, guobos ar pušies gabalų suręstą stogą. Nėra nei lango, nei kamino, tik durys abejuose namo galuose. Šviesa patekdavo į namą, ir dūmai iš jo išeidavo pro skyles stoge. Troboje – kelios laužavietės, kiekvienai laužavietei – keturios šeimos. Šeimos buvo išsidėsčiusios taip, kad per visą trobos ilgį nusidriektų koridorius. „La manière dont les familles se groupent dans les cabanes n'est pas pour entraver le libertinage." [10] Taip 1930-aisiais rašė jėzuitas Tėvas Edouardas Lecompte'as, savo Draugijos eksperto maniera žadindamas mūsų seksualinį apetitą. Ilgojo namo išplanavimas nebuvo sumanytas taip, jog „užkirstų kelią paleistuvystei". Kas vykdavo tamsiajame tunelyje? Katerina Tekakvita, ką regėjai savo užtinusiomis akimis? Kokie skysčiai maišėsi ant meškenų? Ar tai buvo blogiau nei kino teatre? F. sakydavo: kino teatro atmosfera yra naktinė vyro ir moters kalėjimų santuoka; patys kaliniai nieko apie tai nežino – tiesiog susijungia plytos ir vartai; mistinė sąjunga užbaigiama ventiliacijos sistemoje: kvapai sugeria vienas kitą. Ekstravagantiška F. pastaba sutampa su tuo, ką man yra pasakęs vienas dvasininkas. Jis pasakojo, kad sekmadienio rytą spermos kvapas tarsi lietaus debesis pakimba virš Bordo kalėjimo koplyčioje susirinkusių vyrų. Modernus meninių filmų kino teatras, suręstas iš cemento ir aksomo, tik pokštas, kuris, pasak F., yra niekas kitas kaip emocijos mirtis. Šiame tobulame kalėjime negalima jokia santuoka, visi sėdi ant savo genitalijų, nes – ekrane rodo sidabrines genitalijas. Grąžinkite slaptą seksą! Tegu pimpalai vėl pakyla

ir tarsi gebenės vyniojasi aplink auksinį projektoriaus spindulį, o pizės žiovauja po pirštinėmis ir baltais popieriniais saldainių pakeliais, ir jokios nuogos šmėkščiojančios krūtys tenedirgina mūsų kasdienio gyvenimo nešvarių skalbinių ir tenelygina jų su negyvais kaip radaro signalas filmo rūmais, jokia patentuota neorealistinė pisliava tenedrįsta izoliuoti publikos narių, nuleisdama tarp jų neperregimas galimybės užuolaidas! Leisk man savo proto tamsiame ilgajame name prekiauti žmonomis, leisk man užkliūti už tavęs, Katerina Tekakvita, trijų šimtų metų amžiaus, kvepiančios beržo sodinuku, ir nekreipti jokio dėmesio į tai, ką tau padarė kunigai ar maras.

12

Maras! Maras! Jis plinta mano mokslinio darbo puslapiais. Mano stalas staiga tampa užkrečiamas. Mano erekcija kaip futuristinis Walto Disney'aus filmas apie svyrantį Pizos bokštą linksta pagal timpano ir girgždančių durų muziką. Skubiai atsisegu klyną, pro kurį išvirsta dulkės ir nuolaužos. Tik kietas pimpalas veda į Tave, gerai tai žinau, nes šiose dulkėse praradau viską. Maras tarp mohaukų! Jis prasidėjo 1660-aisiais, lyg vėjo kurstomas miško gaisras išplito palei Mohauko upę ir puolė indėnų kaimelius – Gandauagę, Gandagoroną, Tionontogueną, kol pasiekė Osernenoną, kur gyveno ketverių metų Katerina Tekakvita. Krenta jos tėvas karys, iškrenkšdama paskutinę išpažintį, krenta jos krikščionė motina, krenta jos mažasis broliukas, o jo pimpaliukas taip ir lieka amžiams nenaudingas tarsi apendiksas. Iš visos šios prakeiktos ir incestinės šeimos išgyvena tik Katerina Tekakvita. Kaina, kurią ji sumoka už priėmimą, lieka išskaptuota jos veide. Katerina Tekakvita nėra graži! Dabar noriu bėgti nuo savo knygų ir svajonių. Nenoriu dulkintis su kiaule. Ar galiu kankintis dėl spuogų ir raupų? Noriu išeiti į lauką, vaikštinėti po parką ir žiūrėti į ilgas Amerikos vaikų kojas.

Kas mane laiko čia, kai visiems kitiems lauke auga alyvos? Ar F. gali mane ko nors išmokyti? Jis sakė, kad šešiolikos nustojo dulkinti veidus. Kai pirmą kartą sutikau Editą viešbutyje, kur pardavinėjo manikiūro reikmenis, ji buvo nuostabi. Jos plaukai buvo juodi, ilgi ir glotnūs, labiau medvilnės nei šilko glotnumo. Jos akys buvo juodos. Kieta bedugnė juoduma, kuri kaip tie veidrodiniai akiniai nuo saulės niekada (išskyrus kartą ar du) neišsiduodavo. Tiesą pasakius, tai ji dažnai dėvėdavo tokius akinius. Jos lūpos buvo ne putlios, bet labai švelnios. Jos bučiniai buvo padriki, kažkokie nekonkretūs, tarsi burna nebūtų galėjusi apsispręsti, kur sustoti. Ji kaip nemokša su riedučiais slankiojo po mano kūną. Visada tikėjausi, kad prisitvirtins kokioje nors tobuloje vietoje ir mano ekstazėje susiras namus, bet po per trumpo nutūpimo ji vėl nuslysdavo į nieko kito – tik pusiausvyros paieškas, į kurias ją nusviesdavo ne aistra, bet banano žievė. Vienas Dievas žino, ką F. turi apie tai pasakyti, tebūnie jis prakeiktas. Sužinoti, jog jis jai patiko, buvo nepakeliama. Pasilik, pasilik, norėjau šūktelėti jai per troškų pusrūsio orą, grįžk, sugrįžk, negi nematai, kur link rodo visa mano oda? Bet ji kiauliškais mano pirštų laiptais nuslydo aukštyn, šoktelėjo man į ausį, o mano vyriškumas tuo tarpu maudė lyg pašėlęs radijo bokštas, grįžk, sugrįžk, pliumptelėjo man į akį, kur per stipriai įsisiurbė (iškart prisiminiau jos potraukį smegenims), ne čia, ne čia, dabar lyg kiras virš purslų rupšnojo mano krūtinės plaukus, grįžk į Kapistraną[11], dainavo mano pimpalas, iki pat mano kelio girnelės, pojūčių dykumos, tą girnelę ji tyrinėja taip atidžiai, tarsi tikėdamasi ten rasti medaliono sąsagą, kurią galėtų atsegti liežuviu, siutinantis liežuvio švaistymas, dabar tarsi skalbiniai skalbimo lenta ji leidžiasi mano šonkauliais, jos burna nori, kad apsiversčiau, ir ji nudundėtų mano stuburu arba kitu kvailu daiktu, ne, aš nesiversiu ir nelaidosiu savo vilties, žemyn, žemyn, grįžk, ne, aš jo nesiruošiu kaip kokios sudedamosios lovos lankstyti į pilvą, Edita, Edita, tegu kas nors nutinka danguje, neversk manęs tau pasakyti!.. Nemaniau, kad tai įsiverš į mano pasiruošimus. Tave, Katerina Tekakvita, su raupuotu veidu ir nepasotinamai smalsią, labai

sunku merginti. Vienas kitas lyžtelėjimas, kartkarčiais, šiltas trumpas šlovę žadantis apvainikavimas, atsitiktiniai šermuonėlio dantų karoliai, tada bemat nešlovė, tarsi arkivyskupas būtų staiga sužinojęs, kad karūnavo ne tą sūnų, jos seilės šaltos tarsi varveklis, sudžiūvusiu pėdsaku jos ženklina išėjimą, ir mano daikčiukas, kietas tarsi virpstas, beviltiškas tarsi druskos stulpas per griūtį, galiausiai pasiruošia nurimti vienišai nakčiai mano rankose, Edita! Pasidalinau savo problema su F.

– Klausausi su pavydu, – tarė F. – Negi nežinai, kad esi mylimas?

– Noriu, kad ji mylėtų mane, kaip *aš* noriu.

– Turi išmokti...

– Jokių pamokų, šįsyk nenoriu taikstytis su pamokomis. Tai mano lova ir mano žmona, aš turiu šiokių tokių teisių.

– Tai paprašyk jos.

– Kaip tai „paprašyk jos"?

– Prašau, čiulpk man iki galo, Edita.

– Tu šlykštus, F. Kaip drįsti taip kalbėti apie Editą? Pasakiau tau tai ne tam, kad terštum mūsų intymų gyvenimą.

– Atsiprašau.

– Žinoma, galėčiau jos paprašyti. Be abejo. Bet tuomet jinai būtų verčiama arba, dar blogiau, jaustų pareigą. Nenoriu virš jos laikyti botago.

– Nori.

– Įspėju tave, F., nesiruošiu taikstytis su tavo skystu guru šūdu.

– Tu esi mylimas, esi kviečiamas į didžią meilę, ir aš tau pavydžiu.

– Ir laikykis toliau nuo Editos. Man nepatinka, kaip ji sėdi tarp mūsų per filmus. Iš mūsų pusės tai tiesiog mandagumas.

– Esu jums abiem dėkingas. Užtikrinu tave, jokio kito vyro ji negalėtų mylėti taip, kaip myli tave.

– Manai, tai tiesa, F.?

– Žinau, kad tiesa. Didi meilė nėra partnerystė, nes partnerystę

gali nutraukti įstatymai arba išsiskyrimas, o tu įstrigęs didžioje meilėje, tiesą pasakius, esi įstrigęs dviejose didžiose meilėse, Editos ir mano. Didžiai meilei reikia tarno, bet nežinai, kaip savo tarnais pasinaudoti.

– Kaip man jos paprašyti?

– Rimbais, diktatoriškais įsakymais, sugrūsdamas jai į burną – sprangia pamoka.

Matau F. ten stovintį, už jo – langas, jo popieriaus plonumo ausys beveik persišviečia. Prisimenu prabangiai įrengtą landynės kambarį, gamyklos, kurią jis mėgino nupirkti, vaizdą, jo muilų kolekciją, kaip pavyzdinis miestas išdėliotą ant gausiai raižyto biliardo stalo. Šviesa sunkėsi pro jo ausis, tarsi jos būtų buvę iš „Pears" muilo. Girdžiu jo klastingą balsą ir nežymų eskimų akcentą, kurį parsivežė iš vienos studentiškos vasaros Arktikoje. Esi įstrigęs tarp dviejų didžių meilių, pasakė F. Koks prastas šių dviejų meilių globėjas aš buvau, globėjas savanaudis, kuris visas savo dienas praklajojo susvajotame savigailos muziejuje. F. ir Edita mane mylėjo! Bet tą rytą šio pareiškimo aš negirdėjau arba nenorėjau juo patikėti. Nežinai, kaip išnaudoti savo tarnus, tarė F., o jo ausys švytėjo kaip japoniškos lempos. 1950-aisiais buvau mylimas! Tačiau su Edita nepasikalbėjau, nepajėgiau. Naktis iš nakties guliu tamsoje klausydamas lifto garsų, mano bebalsiai įsakymai palaidoti smegenyse, kaip ir tie skubūs išdidūs įrašai ant egiptietiškų paminklų, nutildyti tonomis smėlio. Taigi jos burna plaukiojo po mano kūną kaip Bikini paukštelių pulkas, kurių migracinius instinktus pažeidė radiacija.

– Bet aš tave įspėju, – tęsė F., – ateis toks laikas, kai visame pasaulyje nenorėsi nieko taip, kaip tų betikslių bučinių.

Jei jau buvo užsiminta apie permatomą odą, tai Editos gerklė buvo kaip tik tokia – padengta pačia ploniausia ir pačia švelniausia oda. Atrodė, kad sunkus kriauklių vėrinys pradrėks ją iki kraujo. Bučiuoti ją tenai buvo tas pat kaip įsiveržti į kažką labai privataus ir skeletiško, lyg vėžlio petys. Jos pečiai buvo kaulėti, bet ne perdžiūvę. Ji nebuvo liesa, bet, nepaisant kūno pilnumo, kaulai visa-

da buvo atsikišę. Nuo trylikos metų ji turėjo tokią odą, kuri vadinama prisirpusia, ir vyrai, kurie ją persekiojo (galiausiai buvo išprievartauta akmenų karjere), sakė, kad ji iš tų merginų, kurios greitai sensta – būtent taip stoviniuojantys pakampėse vyrai save guodžia nepasiekdami vaiko. Ji užaugo mažame miestelyje ant Šv. Lauryno upės krantų, kur ji siutino daug vyrų, maniusių, jog jiems turėtų būti leista patrinti jos mažas krūtis ar užpakaliuką vien dėl to, kad ji indėnė, ir dar viena iš A—! Šešiolikos, kai aš ją vedžiau, ir man atrodė, kad jos oda ilgai netvers. Jai buvo būdinga ta begėdiška trapi savybė, kurią mes siejame su augančiais ir tuoj pat sunykti turinčiais daiktais. Dvidešimt ketvirtais, jos mirties metais nepasikeitė niekas, išskyrus jos sėdmenis. Šešiolikos jie buvo du ore kybantys pusrutuliai, vėliau jie nusėdo ant dviejų išlinkusių klosčių, taip iki tol, kol buvo išsyk sutraiškyta, nyko jos kūnas. Leiskit man apie ją pagalvoti. Jai patiko, kai odą įtrindavau alyvuogių aliejumi. Aš pasiduodavau, nors man iš tikrųjų nepatikdavo žaisti su maistu. Kartais aliejaus ji pripildydavo savo bambos duobutę ir mažuoju piršteliu piešdavo Asokos[12] rato stipinus, paskui viską nuvalydavo, ir oda patamsėdavo. Jos krūtys buvo mažos, netgi raumeningos. Vaisiai su skaidulomis. Jos įnoringi speneliai, kai prisimenu, uždega mano troškimą apversti stalą, ką tuoj pat ir padarau, apgailėtina popierinė atmintis, o mano pimpalas beviltiškai skverbiasi į jos, sumaitotos, karstą, o mano rankos veja šalin mano pareigas, net ir tave, Katerina Tekakvita, kuriai šia išpažintimi meilinuosi. Jos smalsūs speneliai buvo tamsūs kaip dumblas ir, geismo sustandinti, labai ilgi, beveik colio su viršum, susiraukšlėję nuo išminties ir čiulpimo. Įsigrūsdavau juos į savo šnerves (vieną po kito). Įsigrūsdavau juos sau į ausis. Nepaliaudamas tikėjau: jei anatomija leistų ir aš galėčiau tuo pat metu įsigrūsti po vieną spenį į abi ausis – šoko terapija! Kokia prasmė atgaivinti šią, tokią pat neįmanomą dabar kaip ir tada, fantaziją? Bet man reikia tų odos elektrodų galvoje! Noriu išgirsti atskleidžiamą paslaptį, noriu išgirsti tų dviejų stangrių raukšlėtų išminčių pokalbius. Jie apsikeisdavo žinutėmis, kurių negirdėdavo net

Edita, signalais, įspėjimais, palyginimais. Atradimai! Matematika! Jos mirties naktį papasakojau apie tai F.

– Galėjai turėti viską, ko troškai.

– Kodėl mane kankini, F.?

– Tu pasiklydai detalėse. Visos kūno dalys yra erogeniškos, ar bent jau potencialiai gali tokiomis tapti. Jei ji tau į ausis būtų įgrūdusi smilių, būtum patyręs tokį patį rezultatą.

– Esi tuo tikras?

– Taip.

– Bandei?

– Taip.

– Turiu tavęs to paklausti. Su Edita?

– Taip.

– F.!

– Paklausyk, mano drauge: liftai, skambučiai, ventiliatoriai – kelių milijonų galvose bunda pasaulis.

– Nustok. Ar darei tai su ja? Ar buvote taip toli nuėję? Ar darėte tai kartu? Tu atsisėsi štai ten ir papasakosi man visas smulkmenas. Nekenčiu tavęs, F.

– Na, ji įgrūda savo smilių...

– Ar buvo nusilakavusi?

– Ne.

– Buvo, prakeikimas, buvo! Nebandyk manęs apsaugoti.

– Na gerai, buvo. Ji įgrūdo savo raudonus nagus man į ausis...

– Tau tai patinka, ar ne?

– Ji įgrūdo pirštus man į ausis, ir aš įgrūdau pirštus jai į ausis, ir mes bučiavomės.

– Jūs darėte tai vienas kitam? Tiesiog pirštais? Jūs lietėte vienas kito ausis?

– Tu pradedi suprasti.

– Užsičiaupk. Kokios buvo jos ausys?

– Standžios.

– Standžios!

– Edita turėjo labai standžias ausis, beveik skaisčias, pasakyčiau.

– Neląsk, F.! Dink iš mūsų lovos! Patrauk nuo manęs savo rankas!

– Klausykis arba sulaužysiu tau kaklą, gaidy vojeriste. Mes buvome visiškai apsirengę, tik pirštais. Taip! Mes čiulpėme vienas kito pirštus, o paskui sugrūdome juos vienas kitam į ausis...

– Žiedą, ar ji nusimovė žiedą?

– Nemanau. Nerimavau dėl savo ausų būgnelių, nes jos raudoni nagai buvo ilgi, ji taip giliai kapstė. Mes užsimerkėme ir pasibučiavome kaip draugai, nepražiodami burnų. Staiga vestibiulio garsai pranyko, ir aš klausiausi Editos.

– Jos kūno! Kur tai įvyko? Kada jūs taip su manimi pasielgėte?

– Tai štai kas tau rūpi. Tai įvyko centre esančio kino teatro vestibiulio telefono būdelėje.

– Kokio kino teatro?

– „Sistemos".

– Meluoji! „Sistemos" teatre nėra jokios telefono būdelės. Kiek pamenu, ten yra tik vienas ar du telefonai, pakabinti ant sienos ir perskirti stiklinėmis pertvaromis. Jūs tai darėte viešai! Žinau tą purviną fojė rūsyje! Ten visada trinasi kokie nors gaidžiai, ant žalios sienos peckiojantys pimpalus ir telefono numerius. Kas nors žiūrėjo? Kaip jūs galėjote taip su manimi pasielgti?

– Tu buvai tualete. Mes tavęs laukėme prie telefonų, valgydami šokoladu glaistytus ledus. Nežinau, kas ten tave taip sulaikė. Mes pabaigėme ledus. Edita pamatė prie mano mažojo pirštelio prilipusį šokolado gabalėlį. Labai žaviai pasilenkė ir, tarsi skruzdėda, liežuviu sprigtelėjo jį sau į burną. Ji nepastebėjo šokolado gabalėlio ant savo pačios riešo. Aš puoliau ir nulaižiau, turiu prisipažinti, gana nerangiai. Po to tai virto žaidimu. Žaidimai yra nuostabiausi dalykai gamtoje. Visi gyvūnai žaidžia, o iš tiesų mesianistinė visų gyvų padarų brolybės vizija turėtų būti pagrįsta žaidimu, tikrai...

– Tai viską pradėjo Edita! O kas kieno ausį palietė pirmas?

Dabar man reikia žinoti viską. Tu matei jos iškištą liežuvį, tikriausiai spoksojai akių nenuleisdamas. Kas pradėjo visą tą žaidimą su ausimis?

– Nepamenu. Gal mus taip veikė telefonai. Jei prisimeni, viena iš dienos šviesos lempų mirksėjo, ir kampas, kuriame mes stovėjome, tai panirdavo į šešėlius, tai iš jų iššokdavo, tarsi virš mūsų būtų mojavę didžiuliai sparnai arba milžiniško ventiliatoriaus mentės. Telefonai buvo stabiliai juodi. Vienintelė pastovi forma kintančiame kambaryje. Jie ten kabėjo tarsi išskaptuotos kaukės, juodos, švytinčios, glotnios kaip nubučiuoti akmeninių katalikų šventųjų pirštai. Mes čiulpėme vienas kito pirštus, šiek tiek išsigandę, kaip per mašinų gaudynes ledinukus čiulpia vaikai. Ir tada suskambo vienas iš telefonų! Jis skambtelėjo tik vieną kartą. Visada suklūstu, kai suskamba telefonas. Tai taip įsakmu ir beviltiška, kaip nežinomo poeto geriausias eilėraštis, kaip karaliaus Mykolo atsisveikinimas su komunistine Rumunija, kaip plūduriuojančiame butelyje rastas raštelis, kuris prasideda: „Jei kas nors tai ras, žinokite..."

– Velniai tave griebtų, F.! Tu mane kankini. Prašau.

– Prašei visų smulkmenų. Pamiršau paminėti, jog lempos dūzgė netolygiai, kaip sinusito auka. Čiulpiau jos ploną pirštą, saugodamasis aštraus nago, galvodamas apie vilkus, kurie mirtinai nukraujuoja laižydami specialiai krauju išteptą peilį. Kai šviesa būdavo normali, mūsų oda buvo geltona, mažiausias spuogas išdidėdavo, o kai aptemdavo, panirdavome į violetinę blyškumą, mūsų oda atrodydavo kaip seni patežę grybai. O kai suskambėjo telefonas, taip išsigandome, jog įkandome vienas kitam. Vaikai baisioje oloje. Taip, mus kažkas stebėjo. Nors negaliu pasakyti, kad tai mums būtų labai rūpėję. Jis stebėjo mus ateitį pranašaujančių svarstyklių, ant kurių vis užlipdavo ir vėl nulipdavo, veidrodyje. Jis metė į automatą centą po cento ir vis rinko įvairius klausimus arba, kaip supratau, visą laiką tą patį. O kur, po velnių, tu buvai? „Sistemos" teatro rūsys yra šlykšti vieta, jei nesiglaudi prie žmonių, su kuriais atėjai. Jis dvokia kaip beviltiška proskyna žiurkių apgultyje...

– Meluoji. Editos oda buvo tobula. Ir ji kvepia myžalu, nieku kitu, tik myžalu. Ir nesvarbu, ką aš veikiau.

– Žinau, ką veikei, bet nesvarbu. Kai telefonas suskambo, tas tipas apsisuko ir nužengė nuo svarstyklių, turiu pripažinti, gana elegantiškai, ir tą akimirką visa ta klaiki vieta atrodė kaip asmeninė jo kontora. Mes stovėjome tarp jo ir jo telefono, ir aš bijojau (skamba juokingai), kad jis nepasielgtų šiurkščiai, neišsitrauktų peilio ar neišverstų kiaušų, nes atrodė, jog visas jo iškamuotas tarp vandentiekio vamzdžių ir unitazų tekantis gyvenimas priklausė nuo to telefono skambučio...

– Aš jį prisimenu! Jis dėvėjo vieną iš tų vesterniškų virvelinių kaklaraiščių.

– Teisingai. Prisimenu, tą siaubo akimirką maniau, jog tą skambutį jis prišaukė nuolat rinkdamas numerį, kad visą tą laiką jis atlikinėjo ritualą, kuris turbūt buvo kažkas panašaus į lietaus šaukimą. Žengdamas į priekį, jis žiūrėjo tiesiai pro mus. Jis stabtelėjo, spėju, laukdamas antro skambtelėjimo, kurio taip ir nebuvo. Spragtelėjo pirštais, apsisuko, vėl užlipo ant svarstyklių ir įniko į savo kombinacijas. Mes su Edita pasijutome išgelbėti! Telefonas, iki šiol blogos nuojautos ir galios kupinas, tapo mūsų draugas! Jis buvo švelnus kažkokios elektroninės dievybės pasiuntinys, ir mes norėjome jį šlovinti. Spėju, kad kai kurie primityvūs paukščio ir gyvatės šokiai prasideda taip pat, iš poreikio imituoti baimę ir grožį, taip, tai imitacinė procedūra, atliekama tam, kad įgautum kai kurias iš dievinamo dailaus žvėries savybių.

– Ką bandai man pasakyti?

– Mes išradome „Telefono šokį“. Spontaniškai. Nežinau, kas žengė pirmą žingsnį. Staiga mūsų smiliai atsidūrė vienas kito ausyse. Mes tapome telefonais!

– Nežinau, juoktis ar verkti.

– Kodėl verki?

– Manau, kad sugriovei man gyvenimą, F. Metų metus patikėdavau savo paslaptis priešui.

– Klysti, mano drauge. Aš tave mylėjau, mes abu tave mylėjome, ir tu labai greitai viską suprasi.

– Ne, F., ne. Gal tai ir tiesa, bet ji per sunki, ši pamoka per daug beprotiška, ir vienas Dievas žino, už ką ji man teko. Kas antrą dieną turėdavau ko nors išmokti, kokią nors pamoką, kokį nors šlykštų palyginimą, ir kas aš esu šįryt, Šūdų Daktare?

– Štai. Tai ir yra meilė!

– Prašau, išeik.

– Nejaugi nenori išgirsti, kas nutiko, kai buvau telefonas?

– Noriu, bet nebenoriu maldauti. Turiu iš tavęs išmaldauti menkiausią informacijos apie pasaulį skutą.

– Bet tik taip tu jį įvertini. Kai informacija nukrenta ant tavęs iš medžių, manai, kad tai supuvęs vaisius.

– Papasakok apie Editą, kai buvote telefonai.

– Ne.

– Hrrrr! Šnirpšt! Aaak! Šnirpšt!

– Susiimk. Valdykis!

– Tu mane žudai, žudai, žudai!

– Dabar esi pasiruošęs. Mes įbedėme savo smilius į vienas kito ausis. Neneigsiu seksualinės potekstės. Esi pasiruošęs akistatai su ja. Visos kūno vietos yra erogeniškos. Šiknaskylės gali būti išlavintos rimbais ir bučiniais, tai elementaru. Bybiai ir pyzdos tapo monstrais! Šalin genitalijų imperializmą! Visas kūnas gali patirti orgazmą. Negi nematai, ką praradome? Kodėl atsisakėme tiek malonumo dėl to, kas gyvena mūsų apatiniuose? Pečių orgazmai! Lyg fejerverkai užsiplieskiantys keliai! Judantys plaukai! Ir ne vien mus į daug žadantį geismo viršūnės anonimiškumą vedančios glamonės, ne tik čiulpimas ir šlapi grioveliai, bet ir vėjas, ir pokalbiai, ir graži pora pirštinių, nuraustantys pirštai! Prarasta! Prarasta!

– Tu beprotis. Visas savo paslaptis patikėjau bepročiui.

– Taip mus įsuko „Telefono šokis“. Editos ausys apsivyniojo aplink mano pirštus, bent jau taip atrodė. Ji buvo labai išsivysčiusi, turbūt labiausiai išsivysčiusi iš visų mano pažįstamų moteris. Jos ausys apgaubė mano virpančius pirštus...

– Nereikia smulkmenų! Matau jus daug aiškiau, nei galėtum man nupasakoti. Šio vaizdo niekada nepajėgsiu išmesti iš galvos.

– Pavydas yra tavo pasirinktas pažinimo būdas.

– Pačiulpk. Ką girdėjai?

– „Girdėti" nėra tinkamas žodis. Aš tapau telefonu. Edita buvo per mane einantis elektroninis pokalbis.

– Na, kas tai buvo, kas?

– Mechanizmas.

– Mechanizmas?

– Paprastas amžinasis mechanizmas.

– Ir?

– Paprastas amžinasis mechanizmas.

– Ir?

– Paprastas amžinasis mechanizmas.

– Ir tai viskas, ką pasakysi?

– Paprastas amžinasis mechanizmas kaip žvaigždžių šlifavimas.

– Taip jau geriau.

– Tai tiesos iškraipymas, kuris, kaip matau, labai tau tinka. Iškraipiau tiesą, kad padaryčiau ją tau prieinamesnę. O tiesa yra paprastas amžinasis mechanizmas.

– Buvo gera?

– Tai buvo pats gražiausias mano kada nors patirtas jausmas.

– Jai patiko?

– Ne.

– Tikrai?

– Taip, jai patiko. Kaip tu trokšti būti apgautas!

– F., už tai, ką padarei, galėčiau tave nužudyti. Teismas man atleistų.

– Per vieną naktį tu jau pakankamai prižudei.

– Eik iš lovos! Mūsų lovos! Tai buvo mūsų lova!

Nenoriu per daug galvoti apie tai, ką pasakė F. Kodėl turėčiau? Kas jis toks buvo, jei ne beprotis, nesuvaldęs savo kiaušų, svetimos žmonos pisuoklis, muilo kolekcionierius, politikas? Paprastas

amžinasis mechanizmas. Ar turėčiau tai suprasti? Tai tik dar vienas rytas, gėlės vėl prasiskleidė, vyrai apsivertė ant kito šono, kad pasižiūrėtų, ką yra vedę, viskas pasiruošė naujai pradžiai. Kodėl kažkokio numirėlio turiu būti nuspirtas į praeitį? Kodėl taip skausmingai turiu atkūrinėti šiuos pokalbius, neleisdamas mūsų balsų ritmo pakeisti nė vienam prarastam kableliui? Noriu kalbėtis su žmonėmis tavernose bei autobusuose ir nieko neprisiminti. O tau, Katerina Tekakvita, liepsnojančiai savo laiko viškose, ar tau malonu, kad taip žiauriai apsinuoginu? Bijau, kad tu dvoki Maru. Ilgasis namas, kuriame diena iš dienos gūžiesi, dvokia Maru. Kodėl man taip sunku tirti? Kodėl negaliu įsiminti beisbolo statistikos kaip Ministras Pirmininkas? Kodėl beisbolo statistika dvokia Maru? Kas nutiko rytui? Mano stalas dvokia! 1660-ieji dvokia! Indėnai miršta! Takai dvokia! Takus jie užpila keliais, tai nepadeda. Išgelbėkit indėnus! Patiekite jiems jėzuitų širdžių! Savo drugeliškame lizde užsikrėčiau Maru. Aš tiesiog norėjau išdulkinti šventąją, kaip patarė F. Nežinau, kodėl tai pasirodė tokia gera mintis. Aš jos beveik nesuprantu, bet ji atrodė kaip vienintelis man likęs dalykas. Ir štai sėdžiu čia, mergindamas mokslinį tyrimą, tai vienintelė pramoga, kurią galiu sau leisti, laukdamas, kol pajudės statulos – ir kas tada? Pabezdėjau, netekau erekcijos. Ar dėl to, kad aptikau tiesą apie Kanadą? Nenoriu aptikti tiesos apie Kanadą. Ar žydai jau sumokėjo už Jericho sugriovimą? Ar prancūzai išmoks medžioti? Ar pakanka vigvamų formos suvenyrų? Miesto Tėvai, užmuškit mane, nes per daug kalbėjau apie Marą. Maniau, kad indėnai mirė nuo šautinių žaizdų ir nesilaikytų susitarimų. Daugiau kelių! Miškas dvokia! Katerina Tekakvita, ar tavo išsigelbėjime nuo Maro yra kas nors nuodėmingo? Ar turiu mylėti mutantę? Pažvelk į mane, į žmogų su užkrečiamų popierių krūva ir luoša kirkšnimi. Pažvelk į save, Katerina Tekakvita, tavo veidas pusiau nuėstas, dėl pažeistų akių negali išeiti į saulėkaitą. Ar neturėčiau vaikytis ko nors ankstesnio už tave? Susiimk, kaip sakė F. Tai neturi būti lengva. O jei žinočiau, kur veda mano tyrimas, koks čia slypėtų pavojus? Prisipažįstu, kad niekur nematau prasmės. Ženk žingsnį į šalį, ir viskas

tampa absurdiška. Ką reiškia tas šventosios dulkinimas? Tai neįmanoma. Visi tai žinome. Aš tiesiog paskelbsiu straipsnį apie Kateriną Tekakvitą, ir viskas. Vėl vesiu. Nacionaliniam muziejui manęs reikia. Esu patyręs, būsiu nuostabus lektorius. F. posakius laidysiu kaip savo, tapsiu šmaikštuoliu, mistiniu šmaikštuoliu. Bent jau tiek jis man skolingas. Jo muilo kolekciją išdalinsiu studentėms, po vieną gabaliuką, citrininės pizės, pušinės pizės, būsiu susimaišiusių syvų valdovas. Balotiruosiuosi į Parlamentą, visai kaip F. Išmoksiu kalbėti su eskimų akcentu. Darysiu kitų vyrų žmonas. Edita! Jos nuostabus kūnas žengia išdidžiai ir šiek tiek pasviręs atgal, subalansuota eisena, savanaudiškos akys (ar tikrai?). O, ji nedvokia Maru. Prašau, neversk manęs galvoti apie tavo kūno dalis. Jos bamba buvo mažutis, vos įžiūrimas, verpetas. Jei arbatinei rožei sujaudinti reikalingas vėjelis taptų kūnu, jis būtų kaip jos bamba. Kai kuriomis progomis ji užpildydavo ją aliejumi, sperma, trisdešimt penkių dolerių vertės kvepalais, dagiu, ryžiais, šlapimu, vyriškų nagų nuokarpomis, kito vyro ašaromis, seilėmis, lašeliu lietaus vandens. Turiu prisiminti tas progas.

ALIEJUS: Nesuskaičiuojamą daugybę kartų. Alyvuogių aliejaus butelį ji laikė šalia lovos. Visada galvodavau, kad prilys musių.

SPERMA: Ir F.? Negalėjau to ištverti. Norėjo, kad suvarvinčiau ją ten pats. Paskutinį kartą norėjo žiūrėti, kaip masturbuojuosi. Kaip galėjau jai pasakyti, kad tai buvo pats stipriausias mano gyvenimo orgazmas?

RYŽIAI: Žali ryžiai. Vieną grūdą tenai ji išlaikydavo savaitę, tvirtindama galinti jį išvirti.

ŠLAPIMAS: Nesigėdyk, sakydavo ji.

NAGAI: Ji sakė, kad žydai ortodoksai savo nagų nuokarpas užkasdavo. Kai tai prisimenu, darosi nejauku. Lygiai tokią pastabą padarytų F. Ar iš jo ji ir pasigavo šitą idėją?

VYRO AŠAROS: Įdomus nutikimas. Mes deginomės Old Očard paplūdimyje, Meine. Visiškai nepažįstamas vyras mėlynomis glaudėmis raudodamas užgriuvo ant jos pilvo. Čiupau jį už plaukų, kad atitraukčiau. Ji skaudžiai sudavė man per ranką. Apsidairiau,

niekas nepastebėjo, tad pasijutau šiek tiek geriau. Suskaičiavau: vyras verkė penkias minutes. Paplūdimyje tysojo tūkstančiai. Kodėl jis turėjo išsirinkti mus? Šypsojausi praeinantiems taip, lyg tas pakvaišėlis būtų mano sielvartaujantis svainis. Niekas, rodosi, nė nepastebėjo. Jis buvo apsitempęs vienomis iš tų pigių vilnonių glaudžių, kurios nekenkia kiaušams. Raudojo tyliai, Edita savo dešinę ranką laikė jam ant sprando. Tai vyksta ne iš tikrųjų, stengiausi galvoti, Edita nėra kokia nors smėlina kekšė. Staigiai ir nerangiai jis priklaupė ant vieno kelio, atsistojo, nubėgo. Edita kurį laiką žiūrėjo pavymui, paskui pasisuko į mane. Jis buvo vienas iš A—, sušnabždėjo. Neįmanoma! Piktai sušukau. Aš surašiau visus gyvus A—! Tu meluoji, Edita! Tau patiko, kaip jis seilėjosi tau ant bambos. Prisipažink! Gal tu ir teisus, tarė ji, galbūt jis ir nebuvo A—. Tai buvo šansas, kurio negalėjau praleisti. Likusią dienos dalį praleidau patruliuodamas po paplūdimį, bet jis su visa savo snarglina nosimi kažkur dingo.

SEILĖS: Nežinau, kodėl. Tiesą pasakius, netgi tiksliai neprisimenu. Ar aš tai susigalvojau?

LIETAUS VANDUO: Antrą valandą ryto ji įsikalė į galvą, kad lyja. Dėl mūsų lango padėties negalėjome to žinoti. Pasiėmiau antpirštį ir nuėjau į viršų. Ji įvertino paslaugą.

Nėra jokios abejonės, ji tikėjo, kad jos bamba yra sensorinis organas, negana to, piniginė, kuri jos asmeninėje vudu sistemoje garantavo nuosavybę. Daugybę kartų stipriai ir švelniai prie jos priglaudusi, laikė mane, visą naktį pasakodama istorijas. Kodėl niekada nesijaučiau visiškai patogiai? Kodėl klausiausi ventiliatoriaus ir lifto?

13

Dienos be darbo. Kodėl tas sąrašas mane taip nuliūdino? Man išvis nereikėjo jo sudarinėti. Tavo pilvui padariau kažką blogo, Edita.

Mėginau juo pasinaudoti. Mėginau jį panaudoti prieš Marą. Mėginau būti gražią nepadorią istoriją amžinybei pasakojančiu žmogumi veltiniu išmuštoje vienutėje. Norėjau būti smokinguotas konferansjė, kuris gali sujaudinti jaunavedžių ložę, nors jo lova pilna auksinių našlių. Pamiršau, kad esu beviltiškas. Pamiršau, kad šį tyrimą pradėjau iš nevilties. Mano portfelis mane apkvailino. Mano tvarkingi užrašai išmušė mane iš vėžių. Maniau, kad dirbu darbą. Senos P. Choleneco parašytos knygos apie Kateriną Tekakvitą, M. Remy rankraščiai, *Miracles faits en sa paroisse par l'intercession de la B. Cath. Tekakwith*[13], 1696-ieji, Šv. Marijos kolegijos archyvai – įrodymai įviliojo mane į meistriškumą. Tarsi abiturientų laida pradėjau kurti planus. Pamiršau, kas esu. Pamiršau, kad niekada taip ir neišmokau groti lūpine armonikėle. Pamiršau, jog mečiau groti gitara, nes nuo F akordo krauju pasrūdavo mano pirštai. Pamiršau savo iki standumo sperma sulaistytas kojines. Bandžiau gondola praplaukti pro Marą – jaunas tenoras, kurį beveik atrado turistas talentų medžiotojas. Pamiršau stiklainius, kuriuos man atnešdavo Edita ir kurių aš negalėdavau atidaryti. Pamiršau, kaip mirė Edita, valydamasis šikną į užuolaidą, pamiršau, kaip mirė F. Pamiršau, jog beturiu tik vieną šansą. Maniau, jog Edita išliks kataloge. Maniau, kad esu pilietis, privatus asmuo, visuomeninių privilegijų vartotojas. Pamiršau vidurių užkietėjimą! Užkietėję viduriai neleido man užsimiršti. Užkietėję viduriai neleidžia man užsimiršti nuo tada, kai sudariau sąrašą. Per pirmą pusvalandį sugriautos penkios dienos. Kodėl aš? – didysis neišsikančiojo skundas. Kodėl pasaulis mane paveda? Vienišas žmogus, sėdintis porceliano mašinoje. Ką vakar padariau blogo? Kokiam neprieinamam mano psichikos bankui reikia mano šūdo? Kaip galiu pradėti kažką naujo, jei manyje glūdi visas vakar? Virš nesutepto unitazo susigūžė istorijos nekentėjas. Kaip galiu įrodyti, jog mano kūnas mano pusėje? Ar mano skrandis – priešas? Prie ryto ruletės savižudybę planuoja chroniškas nevykėlis: šuolis į Šv. Lauryno upę su užkietėjusiais viduriais po kaklu. Kas gero iš tų filmų? Aš per sunkus muzikai. Jei nepalieku kokio nors kasdienio įrodymo, esu nematomas.

Senas maistas yra nuodai, ir maišai nuteka. Atrakinkit mane! Išsekęs Houdinis[14]! Prarasta paprasta magija! Tupinėjantis vyras derasi su Dievu, vieną po kito teikdamas naujametinių pasižadėjimų sąrašus. Valgysiu tik salotas. Jei turiu kuo nors sirgti, tebūnie tai viduriavimas. Leisk man tręšti gėles ir padėti vabalams. Įleisk mane į pasaulio klubą. Aš nesimėgauju saulėlydžiais, tai kam jie liepsnoja? Pavėluosiu į savo traukinį. Įspėju: nebus įneštas mano indėlis į pasaulinį. Jei sutraukiamasis raumuo turi būti moneta, tebūnie ji kiniška. Kodėl aš? Nukreipsiu prieš tave mokslą. Mėtysiu tabletes kaip gilumines bombas. Atsiprašau, atsiprašau, nedaryk dar skausmingiau. Niekas nepadeda, ar tai aš turėčiau sužinoti? Įsitempęs ant rato patupdytas žmogus ruošiasi išeiti iš visų sistemų. Pasiimk viltį, pasiimk katedras, pasiimk radiją, pasiimk mano mokslinį darbą. Viso to sunku atsisakyti, bet dar sunkiau išmesti šūdo naštą. Taip, taip, išsižadu netgi išsižadėjimo sistemos. Kokliais išklotoje aušros teismo salėje susirietęs žmogus bando tūkstantį priesaikų. Leisk man paliudyti! Leisk man įrodyti Tvarką! Leisk man mesti šešėlį! Prašau, kad ištuštintum mane, jei būsiu tuščias, galėsiu priimti, jei galėsiu priimti, vadinasi, tai ateis iš išorės, jei tai ateis iš išorės, vadinasi, aš ne vienas! Nebegaliu ištverti šios vienatvės. Ši vienatvė – per daug. Nenoriu būti tiesiog mirštanti žvaigždė. Prašau, leisk man būti alkanam, tuomet aš nebūsiu miręs centras, tuomet galėsiu skirti medžius ir įžvelgti jų individualius gyvenimus, tuomet galėsiu domėtis upių pavadinimais, kalnų aukščiu, skirtinga Tekakwita, Tegahouita, Tegahouita, Tehgakwita, Tekakouita rašyba, o, noriu, kad reiškiniai mane žavėtų! Nenoriu gyventi viduje! Atnaujink mano gyvenimą. Kaip galiu būti vien vakarykščių skerdynių indas? Ar mane baudžia mėsa? Nejau yra blogai apie mane galvojančių kerdžių? Žmogžudystė virtuvėje! Dachau sodybų kiemai! Mes auginam gyvastis, kad jas suvalgytume! Ar Dievas myli pasaulį? Kokia monstriška maitinimosi sistema! Visi mes – amžinai kariaujančios gyvulių gentys! Ką mes laimėjome? Žmonės, dietiniai naciai! Mirtis mitybos centre! Kas atsiprašys karvių? Tai ne mūsų kaltė, mes viso šito nesugalvojome.

Šie inkstai tėra inkstai. Tai ne vištiena, tai višta. Pagalvokite apie viešbučio rūsyje įrengtas mirties stovyklas. Kraujas ant pagalvių! Ant dantų šepetėlių pasmeigta materija! Visi gyvūnai ėda ne dėl malonumo, ne dėl aukso, ne dėl galios – dėl paprasčiausio buvimo. Kieno amžinam Malonumui? Rytoj pradėsiu savo pasninką. Atsistatydinu. Bet negaliu atsistatydinti su pilnu skrandžiu. Ar pasninkas Tave pamalonina, ar įžeidžia? Gali tai aiškinti kaip išdidumą arba kaip bailumą. Savo tualetą įsiminiau amžiams. Edita jį labai kruopščiai prižiūrėjo, bet aš buvau ne toks pedantiškas. Ar sąžininga prašyti nuteistojo šveisti elektros kėdę? Naudoju laikraštį, tualetinio popieriaus nusipirksiu, kai nusipelnysiu. Pažadėjau tualetui daug dėmesio, jei bus man geras, aš jį atkimšiu. Bet kodėl dabar turėčiau save menkinti? Autoavarijos metu niekas nešveičia langų. Kai mano kūnas užsives, grįš sena rutina, pažadu. Padėkit! Duokit kokią nors užuominą. Penkias dienas, išskyrus tą nevykusį pusvalandį, negaliu įeiti į vonią. Mano dantys ir plaukai nešvarūs. Negaliu pradėti skustis – šia maža plaukų išpirka tyčiotis iš savęs. Skrodžiamas aš dvoksiu. Nieks nenorės manęs valgyti, esu tuo tikras. Kas vyksta išorėje? Ar išorė yra? Esu užantspauduotas, negyvas ir nelaidus savo apetito muziejus. Tokia štai brutali vidurių užkietėjimo vienatvė, štai taip prarandamas pasaulis. Aš pasiruošęs už upės tėkmę atiduoti viską, nuogas maudytis prieš Kateriną Tekakvitą, ir nieko nežadėti.

14

Su mumis į vardų pasaulį. F. sakė: iš visų mus prie ateities rišančių dėsnių griežčiausias yra daiktų vardai. Jei tai, kame aš sėdžiu, yra senelio kėdė, o tai, pro ką žiūriu, – jo langas, tai esu giliai jo pasaulyje. F. sakydavo: vardai sergsti Regimybės didybę. F. sakydavo: mokslas prasideda vulgariu įvardijimu, troškimu ignoruoti kiekvieno raudono gyvenimo savitą formą ir likimą, visa tai

pavadinant Rože. Bent kiek brutalesnei ar žvitresnei akiai *visos* gėlės panašios, kaip negrai ir kinai. F. niekada neužsičiaupdavo. Jo balsas kaip musė įstrigo mano ausyje ir be perstojo zyzia. Jo stilius mane užvaldo. Jo valia man atiduoda jo butą senamiestyje, jo nusipirktą gamyklą, jo namelį medyje, jo muilų kolekciją, jo popierius. O man nepatinka, kad varva mano čiaupas. To jau per daug. F.! Turiu laikytis savęs. Nė nepajusi, kaip mano ausys pasidarys perregimos. F., kodėl staiga taip nežmoniškai pradėjau tavęs ilgėtis? Yra tokių restoranų, į kuriuos nebegaliu eiti. Bet ar privalau būti tavo paminklas? Ar mes išvis buvome draugai? Pamenu tą dieną, kai pagaliau nusipirkai gamyklą, aštuonis medinius aukštus, aukštus, kuriuos būdamas berniukas taip dažnai šlavei. Tikiu, kad iš tikro verkei. Buvo vidurnaktis, ir pusė šviesų nedegė. Vaikščiojome tarp siuvimo mašinų, sukirpimo stalų, neveikiančių garo presų eilių. Nėra nieko tylesnio už nedirbančią gamyklą. Retkarčiais paspirdavome laidų pakabų raizginę arba perbraukdavome kabyklą, kur jos kabėjo tankiai kaip vynuogės, ir nuaidėdavo keistas skimbčiojimas, lyg šimtas nuobodžiaujančių vyrų žaistų savo kišenėse, tai buvo keistai agresyvus garsas, tarsi tarp groteskiškų apleistų įrengimų metamų šešėlių būtų lūkuriavę žaliūkai – uždarbio arba komandos pradėti streiką. Buvau šiek tiek išsigandęs. Gamyklos, kaip ir parkai, yra viešos vietos, ir matyti, kad F. taip stipriai jaudina jo nuosavybė, buvo įžeidimas demokratiniam mąstymui. F. pakėlė seną garų laidyklę, stora viela pririštą prie virš mūsų stūksojusio metalinio rėmo. Stumtelėjo ją nuo stalo, paleido, juokėsi žiūrėdamas, kaip ji tarsi pavojingas *yo-yo* šokinėjo tai aukštyn, tai žemyn, jos šešėliams ant purvinų sienų kaip pasiutusiai baltai kreidai ant juodos lentos piešiant brūkšnius. Staiga F. paspaudė jungiklį, šviesos sumirgėjo, ir pajudėjo siuvimo mašinas variusios elektros jėgainės diržas. F. pradėjo kalbą. Jam patikdavo kalbėti prieš mechanišką garsą.

– Lari! – šaukė jis, stumdydamas tuščius suolus. – Lari! Benai! Deivai! Žinau, kad mane girdite! Benai! Aš nepamiršau tavo sulinkusios kupros! Solai! Padariau, ką pažadėjau! Mažoji Mar-

džeri! Dabar gali suvalgyti savo sudriskusias šlepetes! Žydai, žydai, žydai! Ačiū!

– F., tai šlykštu.

– Kiekviena karta turi dėkoti savo žydams, – kalbėjo F., atšokdamas nuo manęs. – Ir savo indėnams. Indėnams reikia dėkoti, kad pastatė mūsų tiltus ir dangoraižius. Pasaulis sudarytas iš rasių, geriau įsikalk tai sau į galvą, mano drauge. Žmonės skirtingi! Rožės viena nuo kitos skiriasi! Lari! Tai aš, F., bernelis ne žydelis, kurio šviesius plaukus dažnai taršydavai. Padariau tai, ką prieš tiek daug popiečių tau pažadėjau tamsiame sandėlyje. Ji mano! Ji mūsų! Aš šoku ant atraižų! Aš paverčiau ją žaidimų aikštele! Aš čia su draugu!

Kai F. nusiramino, paėmė mane už rankos ir nusivedė į sandėlį. Didžiulės tuščios ritės ir kartoniniai cilindrai prieblandoje metė tikslius šešėlius. Šventovės kolonos. Ore vis dar tvyrojo gerbtinas gyvulių vilnos kvapas. Jutau, kaip ant mano nosies traukiasi aliejaus sluoksnis. Ant gamyklos grindų vis dar sukosi jėgainės diržas, ir pūškavo keli įrengimai be smaigų. Mes su F. stovėjome labai arti vienas kito.

– Tai manai, kad aš šlykštus, – tarė F.

– Niekada nemaniau, kad gali pasiduoti tokiam pigiam sentimentalumui. Kalbiesi su mažais žydų šešėliukais!

– Žaidžiau, kaip ir buvau kažkada sau pasižadėjęs.

– Tu seilėjaisi.

– Argi tai ne graži vieta? Argi čia ne ramu? Mes stovime ateityje. Greitai turtingi žmonės tokias vietas statysis savo vilose ir lankys jas mėnesienos šviesoje. Istorija parodė, kaip žmonės mėgsta mąstyti, dykinėti ir mylėtis tose vietose, kuriose kažkada vyko daug agresyvaus veiksmo.

– Ką tu su ja darysi?

– Retkarčiais užeisiu. Šiek tiek pašluosiu. Šiek tiek pasidulkinsiu ant tviskančių stalų. Pažaisiu su įrengimais.

– Galėjai būti milijonierius. Finansų suvestinės bylojo apie tavo manipuliacijų nepriekaištingumą. Turiu pripažinti, jog šis

tavo akibrokštas suteikia daug svorio visam tavo metų metus maltam šūdui.

– Tuštybė! – sušuko F. – Turėjau įsitikinti, kad galiu tai padaryti. Turėjau pamatyti, ar tai teikia bent kiek paguodos. Nepaisant visko, ką žinojau! Laris iš manęs to nesitikėjo, tai neįpareigojo. Mano berniukiškas pažadas tebuvo alibi! *Prašau, neleisk, kad šis vakaras darytų įtaką tam, ką esu tau sakęs.*

– Nešauk, F.

– Atleisk. Norėjau pajusti keršto skonį. Norėjau pabūti amerikiečiu. Norėjau sutvirtinti savo gyvenimą sėkmės ženklu. Laris turėjo omenyje ne tai.

Kai stvėriau F. pečius, mano ranka užkliudė kabyklą su pakabomis. Monetų džeržgesys nebuvo toks garsus, kaip mažesniojoje salėje, ir jį nustelbė už mūsų dunksojusių įrengimų gausmas, mums vienui vieniems stovint vienas kito glėbyje, atsitraukė visi galvažudžiai.

15

Katerina Tekakvita ilgojo namo šešėliuose. Mano tvankiame kambaryje besigūžianti riebiu tepalu išsitepliojusi Edita. Per savo naują gamyklą šluota braukiantis F. Katerina Tekakvita negali eiti į lauką vidudienį. Kai ji visgi išėjo, buvo suvystyta į paklodę. Šluba mumija. Taip ji praleido savo vaikystę, toli nuo saulės ir medžioklės garsų, kaip nuolatinė išvargusių indėnų ėdimo ir pisliavos liudininkė, skaisčios, kaip ji buvo girdėjusi, tarsi elnės drovios Mergelės Marijos paveikslui jos galvoje barškant garsiau už visus šokėjo instrumentus. Kokius garsesnius už dejones, saldesnius už knarkimą garsus ji girdėjo? Kaip gerai ji turėjo būti išmokusi žaidimo taisykles. Ji nežinojo, kaip medžiotojas vijosi savo grobį, bet gerai žinojo, kaip jis tysojo pilnu pilvu, o vėliau riaugėdavo mylėdamasis. Visus pasiruošimus ir visus rezultatus ji matydavo be įsibėgė-

jimo. Ji matė poravimąsi, bet negirdėjo miške niūniuojamų dainų ir neregėjo iš žolelių nupintų dovanų. Susidūrusi su šia žmogiškojo mechanizmo prievarta, ji tikriausiai susikūrė išsamią bei šviesią dangaus sampratą – ir neapykantą ribotam šūdui. Ir vis tiek, tai, kaip prarandamas pasaulis, lieka paslaptis. *Dumque crescebat aetate, crescebat et prudentia*[15], 1715-aisiais rašo P. Cholenecas. Ar tai skausmas? Kodėl jos regėjimas nepasidarė kaip Rabelais? Tekakvita, toks vardas jai buvo duotas, bet tiksli šio žodžio reikšmė nežinoma. Ta, kuri viską sustato į vietas, taip aiškina abatas Marcouxas, senas Kognavagos misionierius. Abatas Cuoqas, sulpizietis indėnų tyrinėtojas: *Celle qui s'avance, qui meut quelquechose devant elle.*[16] Kaip žengianti šešėliuose prieš save ištiestomis rankomis – toks P. Lecompte'o paaiškinimas. Tarkime, jog jos vardas buvo šių dviejų sąvokų kombinacija: Ta, kuri žengdama dailiai sutvarko šešėlius. Galbūt, Katerina Tekakvita, aš tokiu pat būdu ateinu pas tave. Našlaitę priėmė maloningas dėdė. Po maro visas kaimas per mylią aukštyn pasislinko Mohauko paupiu, arčiau tos vietos, kur į upę įtekėjo Ory. Ji vadinosi Gandauagė, dar vienas mums daugeliu formų žinomas pavadinimas, Gandavagė, huroniškas žodis, kurį misionieriai vartojo kriokliams arba slenksčiams nusakyti, Gahnavagė mohaukų dialektu, Kaknavakė, kuri dabar tapo Kognavaga. Atiduodu duoklę. Čia ji gyveno su dėde, jo žmona ir seserimis jo pastatytame ilgajame name, vienoje iš pamatinių kaimo konstrukcijų. Irokėzų moterys sunkiai dirbo. Medžiotojas niekada nevilkdavo savo aukos. Jis įpjaudavo žvėries pilvą, paimdavo vidurių ir, šokio žingsniu eidamas namo, išmėtydavo žarnas šen bei ten – viena tabaluodavo ant šakos, kita gulėdavo už krūmo. Nužudžiau, pranešdavo jis žmonai. Ji gličiais jo pėdsakais nusekdavo į mišką, o atlygis už paskersto žvėries suradimą jai būdavo grobio pargabenimas vyrui, gurgiančiu pilvu miegančiam šalia laužo. Moterys atlikdavo visus šlykščiausius darbus. Karas, medžioklė ir žūklė buvo vieninteliai užsiėmimai, kurie neprieštaravo vyro orumui. Visą likusį laiką jis rūkė, liežuvavo, žaidė, valgė ir miegojo. Katerinai Tekakvitai patiko dirbti. Visos kitos merginos dirbo paskubomis, kad

galėtų kuo greičiau ištrūkti ir pašokti, paflirtuoti, pasidaryti šukuoseną, išsidažyti, įsiverti auskarus ir pasidabinti ornamentuotu porcelianu. Jos dėvėjo prabangius kailius, karoliukais ir dygliakiaulės dygliais išsiuvinėtus antblauzdžius. Gražu! Kodėl negalėjau pamilti vienos iš jų? Ar Katerina girdi jas šokant? O, norėčiau vienos iš tų šokėjų. Nenoriu trukdyti Katerinai, kuri, dusliam šokinėjančių kojų dunksėjimui jos širdyje brėžiant ratus, pluša ilgajame name. Merginos per daug nekvaršina sau galvos dėl rytdienos, bet Katerina, jungdama šešėlius, veria savo dienas į grandinę. Jos teta reikalauja. Štai vėrinys, užsisek jį, brangioji, ir kodėl nepadažai savo blyškios odos? Ji buvo jauna, ji leidosi išpuošiama, ir niekada sau to neatleido. Po dvidešimties metų ji raudojo dėl to, ką laikė viena iš sunkiausių savo nuodėmių. Į ką aš veliuosi? Negi tokia moterimi noriu būti? Po kiek laiko tetos atlyžo, ir ji grįžo prie visa apimančio darbo – malė, nešiojo vandenį, rinko malkas, ruošė kailius išdirbai – visa tai buvo daroma su išskirtiniu noru ir užsidegimu. „Douce, patiente, chaste, et innocente“ [17], rašo P. Chauchetière'as. „Sage somme une fille française bien élevée“ [18], tęsia jis. Kaip gerai išauklėta prancūzaitė! O nuodėmingoji Bažnyčia! F., ar šito tu iš manęs nori? Ar tokia man bausmė už tai, kad nenuslydau drauge su Edita? Ji laukė manęs išsitepliojusi raudonais riebalais, o aš galvojau apie savo baltus marškinius. Vėliau esu ta tūbele pasinaudojęs, iš smalsumo – vieniša švytinti kolona, ji man lygiai tokia pat bevertė kaip ir F. akropolis tą rytą. Dabar skaitau, kad Katerina Tekakvita turėjo talentą siuvinėti ir daryti rankdarbius, kad siuvo puikius siuvinėtus antblauzdžius, kapšelius tabakui, mokasinus ir darė kriauklelių vėrinius. Valandų valandas ji triūsė prie šaknų ir ungurių odų, kriauklių, porcelianinio molio ir dyglių. Kad puoštųsi visi, išskyrus ją! Ką dabino jos mintys? Ypač buvo vertinami jos kriauklelių vėriniai. Ar taip ji tyčiojosi iš pinigų?[19] Galbūt ši panieka išlaisvindavo ją įmantrių formų ir spalvotų ornamentų kūrybai, lygiai kaip ir F. panieka verslui suteikė jam galimybę nusipirkti gamyklą. O gal aš juos abu klaidingai suprantu? Pavargau nuo faktų, pavargau nuo svarstymų, noriu, kad mane prarytų

beprotystė. Noriu būti iššluotas. Dabar man neberūpi, kas dedasi po jos apsiaustu. Noriu būti apibertas betiksliais bučiniais. Noriu, kad būtų giriami mano pamfletai. Kodėl dirbdamas esu toks vienišas? Jau po vidurnakčio, liftas neveikia. Linoleumas naujas, čiaupai sandarūs (F. palikimo dėka). Noriu visų savo nepaprašytų orgazmų. Noriu naujos karjeros. Ką tokio padariau Editai, kad net nuo jos šešėlio man nesistoja? Nekenčiu šito buto. Kodėl jį suremontavau? Maniau, kad geltonos spalvos stalas gražiai atrodys. O Dieve, prašau, pašiurpink mane. Tiedu, kurie mane mylėjo, kodėl šiąnakt jie tokie bejėgiai? Bamba bevertė. Netgi paskutinysis F. siaubas beprasmis. Norėčiau sužinoti, ar lyja. Noriu F. patirties, jo emocinės ekstravagancijos. Negaliu prisiminti nė vieno iš F. pasakytų dalykų. Tegaliu prisiminti, kaip jis naudojosi nosine, kruopščiai ją sulankstydamas, kad apsaugotų savo nosį nuo snarglio, šaižių čiaudulių ir jų teikiamo malonumo. Šaižūs, metalo skambesio, visiškai būtini. Kaulėtas veidas suprunkščia į šoną, tuomet nustemba, tarsi būtų ką tik gavęs netikėtą dovaną, ir kilsteli antakį, kuris byloja: gėrėkitės. Žmonės čiaudi, F., ir viskas, nedaryk iš to jokio suknisto stebuklo, tai mane varo į neviltį, tavo įpročiai mane varo į neviltį – mėgimas čiaudėti ir obuolių valgymas, tarsi tau jie būtų sultingesni, ir kad būni pirmasis, kuris sušunka, koks geras šis filmas. Tu varai žmones į neviltį. Mes irgi mėgstame obuolius. Nekenčiu galvoti apie tai, ką tu prišnekėjai Editai, turbūt nuduodamas, jog jos kūnas buvo pirmasis, kurį tu kada nors palietei. Ar jai patiko? Jos naujieji speneliai. Jūs abu mirėte. Niekada per ilgai nespoksok į tuščią pieno stiklinę. Man nepatinka tai, kas darosi Monrealio architektūrai. Kas nutiko vigvamams? Norėčiau apkaltinti Bažnyčią. Kaltinu Kvebeko Katalikų Bažnyčią, jog sugriovė mano seksualinį gyvenimą ir mano daikčiuką įstūmė į pirštui skirtą relikvijų dėklą, kaltinu K.K.B., kad vertė mane atlikti nepadorius siaubingus veiksmus su F., dar viena sistemos auka, kaltinu Bažnyčią išžudžius indėnus, kaltinu Bažnyčią, jog neleido Editai tinkamai man čiulpti, kaltinu Bažnyčią, jog ištepliojo Editą raudonu riebalu ir nesuteikė tokios galimybės Katerinai Tekakvitai, kaltinu

Bažnyčią vaidenimusi automobiliuose ir spuogų prišaukimu, kaltinu Bažnyčią žalių masturbacinių tualetų statyba, kaltinu Bažnyčią, jog numalšino mohaukų šokius ir nerinko liaudies dainų, kaltinu Bažnyčią mano įdegio vagyste ir pleiskanų reklama, kaltinu Bažnyčią, kad žmones nešvariomis panagėmis siunčia į tramvajus, kur jie veikia prieš Mokslą, kaltinu Bažnyčią moterų apipjaustymu prancūziškojoje Kanadoje.

16

Kanadoje buvo puiki diena, aitri ir vasariška; tokia trumpa, tokia trumpa. Buvo 1664-ieji, švietė saulė, laumžirgiai įnirtingai domėjosi irklų pliuškenimu, dygliakiaulės miegojo ant savo minkštų nosių, juodakasės merginos iš žolių pynė aromatinius krepšius, elniai ir kariai svajodami apie sėkmę uodė pušų vėją, prie uolyno vis susiimdami grūmėsi du berniukai. Pasauliui buvo maždaug du milijardai metų, bet Kanados kalnai buvo dar labai jauni. Aplink Gandauagę ratus suko keisti balandžiai.

– Ūūū-gūū, – verkė aštuonmetė širdis.

Širdis klausėsi. Ta širdis buvo nei jauna, nei sena, nei jokia aprašų kalinė, o Tomas visiems vaikams dainavo: *Facienti quod in se est, Dens non denegat gratiam.*[20]

– Būkit šiandien šviesuliai,
Dygliakiaulės dygliai;
Kaip vasaros lietus
Nutviskina karoliukus;
Amžinybės karūna
Ši dantų karolių dovana, – pagal savo paprotį besituokiantiems irokėzų vaikams dainuodavo Tetos, rengdamos vaiką paprastoms vestuvėms.

– Ne, ne, – šaukė viena širdis kaime.

Aplink Gandauagę ratus suko keisti balandžiai.

– Eik pas jį, Katerina, o, jis stiprus vyrukas! – kudakavo Tetos.

– Cha cha, – juokėsi kresnasis žaliūkas.

Staiga jo juokas nutilo, nes berniukas išsigando, ir tai visai nepanėšėjo į tą baimę, kurią jis jau pažinojo, tai buvo ne išplakimo arba pralaimėjimo baimė, bet kai kartą mirė Žynys...

– Kas jiems yra? – stebėjosi abiejų vaikų šeimos, nes jos norėjo išsaugoti šią abiem pusėms naudingą sąjungą.

– Burkū burkū, – burkavo ratus sukantys balandžiai.

Amžinybės karūna, ši dantų karolių dovana, kaip strėlės jos širdį varstė Tetų daina. Ne, ne, verkė ji, taip negerai, ir išvirto jos akių baltymai. Kokia keista su savo išprievartautu veidu ir alpuliu ji turėjo pasirodyti mažajam laukinukui, kad jis pabėgtų.

– Nereikia jaudintis, – nutarė Tetos. – Greitai ji bus vyresnė, pradės tekėti syvai, juk net ir algonkinų moterys yra žmonės! – juokavo Tetos. – Tuomet nebus jokių rūpesčių!

Ir vaikas grįžo į savo klusnų gyvenimą, sunkų darbą ir nuotaikingą drovumą – malonumo šaltinį visiems ją pažinojusiems. Tetos net neįtarė, kad našlaitė nepaseks senu irokėzių pavyzdžiu. Greitai ji jau nebebuvo vaikas, ir Tetos vėl ruošė sąmokslą.

– Mes paspęsime spąstus droviajai. Nieko jai nesakysime!

Šiai paprastai ceremonijai tai buvo puiki naktis. Ceremonija nereiškė nieko daugiau kaip jaunuolio apsilankymą nuotakos trobelėje, pasėdėjimą greta ir jos vaišes. Taip, tokia buvo visa ceremonija, dalyvius pasirenkant be pasitarimo su jais, jų šeimoms tarpusavy suderėjus.

– Pasėdėk ramiai, Katerina, visi darbai jau nudirbti, širdele, mums nebereikia daugiau vandens, – mirktelėjo Tetos.

– Kaip šiąnakt šalta, Tetos.

Virš indėniškos Kanados plūduriavo rudeninis mėnuo, ir Trijų Švilpukų Paukštis nuo juodų šakų laidė savo giesmę kaip betiksles statmenai smingančias strėles. Tceue! Čireue! Ceuere! Moteris sruoga po sruogos medinėmis šukomis braukė per savo tankius plaukus, burbėdama monotoniškos raudos žodžius.

– ...eikš su manimi, prisėski greta ant kalno...

Visas pasaulis pasislinko arčiau savo laužėlių ir sriubos dubenų. Žuvis šoktelėjo iš Mohauko upės ir kybojo virš savo ratilo, kol šis išnyko, o žuvis vis dar kybojo.

– Nagi, pažiūrėk, kas atėjo!

Tarpdurį užtemdė platūs jauno medžiotojo pečiai. Katerina pakėlė akis nuo savo kriauklelių vėrinio, nuraudo ir vėl įniko į darbą. Geidulingomis jauno kario lūpomis nuslinko šypsena. Jis apsilaižė ilgu raudonu liežuviu, vis dar jusdamas mėsos, kurios pats pasirūpino, skonį. Jis neseniai puotavo. Koks liežuvis! – negalėjo atsistebėti Tetos, po savo siuviniais kišdamos krumplius į šakumą. Kraujas suplūdo į jaunuolio kirkšnį. Jis vieną ranką pakišo po odiniu apdangalu ir stvėrėsi už galo. Saują pripildė gulbės kaklo storumo šiluma. Jis atėjo, vyras laukė! Katės žingsniu prisėlino prie tupinčios merginos. Ji drebėjo, perrinkinėdama kriaukles, jis prisėdo šalia, specialiai taip ištiesdamas savo kūną, kad gerai matytųsi šlaunys ir tvirti sėdmenys.

– Che che, – tarė viena iš Tetų.

Virš Mohauko upės vandenų pakibo keista žuvis, švytinti. Iškart ir pirmąsyk gyvenime Katerina Tekakvita pajuto, jog gyvena kūne, moters kūne! Ji pajuto savo šlaunis, pajuto, kad jos gali susispausti, ji pajuto savo spenelių žydėjimą, pajuto nepatyrusią savo pilvo tuštumą, savo sėdmenų vienatvę, atsiveriantį savo mažos pizelės skausmą, išsitiesimo šauksmą, pajuto kiekvieną savo kūšplaukį, tų plaukų nebuvo daug, ir jie buvo tokie trumpi, kad net nesigarbanojo! Ji gyveno kūne, moters kūne, ir jis veikė! Ji sudrėko.

– Lažinuosi, jog jis alkanas, – pasakė kita Teta.

Kokia šviesi! Ta žuvis, kuri pakibo virš upės. Savo vaizduotėje Katerina pajuto stiprių šio medžiotojo rankų ratą, ratą, kurį jis prakiš pro jos pizutės lūpas, po jo kūnu prispaustų savo krūtų ratus, jos įkandimų ratus ant jo peties, jos lūpų ratus karštuose bučiniuose!

– Taip, mirštu iš bado.

Tie ratai buvo iš botagų ir mazgais suraišiotų diržų. Jie ją supančiojo, jie ją dusino, jie plėšė jos odą, jie buvo beužsiveržiantys

dantų karoliai. Jos speneliai kraujavo. Ji sėdėjo kraujo klane. Meilės ratai veržė lyg kilpa, smaugdami, plėšdami, kapodami. Trumpi plaukeliai susimazgė. Agonija! Degantis ratas užpuolė jos pizutę ir kaip atidarytos skardinės dangtelį atkirto ją nuo šakumo. Ji gyveno moters kūne, bet jis jai nepriklausė. Ji negalėjo jo niekam pasiūlyti! Laidynės smūgiu mintyse ji nusviedė savo pizutę į naktį – amžiams. Ji negalėjo tam gražiam jaunuoliui pasiūlyti sau nepriklausančio kūno, nors jaunuolio rankos buvo stiprios, o jo miško magija nemenka. Vos tik atsisakiusi nuosavybės teisių į savo kūną, iškart pajuto jo nekaltybę ir menką nuovoką apie visų aplink traškančius kaimo laužus susėdusių veidų grožį. Ak, skausmas atlyžo, sudarkytas kūnas, kurio ji pagaliau neturėjo, išgijo nuo laisvės, ir nauja, taip sunkiai pelnyta, savęs samprata įsirėžė į širdį: ji buvo Mergelė.

– Paduok vyrui kokio nors maisto, – griežtai sukomandavo viena graži Teta.

Ceremonija neturi būti baigta, senoji magija neturi būti pagerbta! Katerina Tekakvita atsistojo. Medžiotojas šyptelėjo, Tetos šyptelėjo, Katerinos Tekakvitos šypsena buvo liūdna, medžiotojas pamanė, jog ji buvo drovi, Tetos pamanė, jog ji buvo šelmiška, medžiotojas pamanė, jog Tetų šypsenos buvo godžios, Tetos pamanė, jog medžiotojo šypsena buvo godi, medžiotojui netgi pasirodė, jog nusišypsojo mažutis plyšelis jo pimpalo gale, o Katerina Tekakvita gal netgi pamanė, jog savo naujuose senuose namuose šypsojosi jos pizė. Šyptelėjo keista švytinti žuvis.

– Čiapt, čiapt, niam, – neartikuliuotai pratarė medžiotojas.

Katerina Tekakvita spruko nuo kudakuojančių alkanų žmonių. Spruko pro laužus, kaulus, išmatas, išlėkė pro duris, pro uolyną, pro dūmuose skendintį kaimą, nėrė po blyškiai mėnesienoje boluojančių beržų skliautais.

– Paskui ją!

– Neleisk jai pasprukti!

– Išdulkink ją krūmuose!

– Vieną kartą už mane!

– Ei, ei, ei!
– Paragauk plaukų pyrago!
– Viso, iki galo!
– Užversk ją ir padaryk už mane!
– Pridenk jos veidą vėliava!
– Parvesk ją namo!
– Greičiau!
– Drovioji sprunka!
– Padaryk ją per užpakalį!
– Jai to tikrai reikia!
– Tceue! Čireue! Ceuere!
– Iki galo!
– Per pažastį!
– ...eikš su manimi, prisėsk greta ant kalno...
– Uf! Uf!
– Padaryk jai paslaugą!
– Išdulkink visus jos spuogus!
– Sučiaumok!
– Deus non degenerat gratiam[21]!
– Pričiurkšk jai!
– Grįžk!
– Algonkinų šliundra!
– Prancūziška pasipūtėlė!
– Prišik jai į ausį!
– Tegu šaukiasi dėdulės!
– Čionai!

Medžiotojas įbėgo į girią. Jis be vargo būtų radęs ją, Droviąją, Šlubę. Jis buvo sekęs ir greitesnį grobį. Jis žinojo kiekvieną takelį. Bet kur ji pradingo? Jis metėsi į priekį. Jis žinojo šimtus minkštų vietelių, pušų spyglių lovų, samanų gultų. Jis užlipo ant šakelės, ir ji trekštelėjo, pirmą kartą gyvenime! Visa tai virto labai brangiu pasidulkinimu. Kur tu? Aš tavęs nenuskriausiu. Jam į veidą rėžėsi šaka.

– Ei, ei, – vėjas atnešdavo balsus iš kaimo.

Virš Mohauko virpančiame blyškios miglos ratile pakibo žuvis. Tinklų ir užkibimo, ir daug puotaujančių valgytojų besiilginti žuvis, besišypsanti švytinti žuvis.

– Deus non denegat gratiam.

Kai kitą rytą Katerina Tekakvita parsirado namo, tetos ją nubaudė. Jaunasis medžiotojas jau seniai buvo sugrįžęs ir išjuoktas. Jo šeima buvo įsiutusi.

– Šlykšti algonkine! Še tau! Ir dar!

– Pliaukšt! Barkšt!

– Nuo šiol miegosi greta šūdo!

– Tu nebesi šeimos dalis, nuo šiol tu tik vergė!

– Iš tavo motinos nebuvo nieko gero!

– Darysi taip, kaip liepsime! Pliaukšt!

Katerina Tekakvita linksmai šypsojosi. Tas kūnas, kurį jos spardė, jai nepriklausė, jai nepriklausė ir tas pilvas, ant kurio kažkada jos išsiuvinėtais mokasinais šokinėjo senutės. Kol jos ją kankino, ji žiūrėjo į viršuje esančią skylę dūmams. Kaip pastebi pastorius P. Lecompte'as: *Dieu lui avait donné une âme que Tertullien dirait „naturellment chrétienne“*.[22]

17

O Dieve, Tavo Rytas Tobulas. Tavo Pasaulyje Gyvena Žmonės. Lifte Girdžiu Mažus Vaikus. Gryną Mėlyną Orą Skrodžia Lėktuvas. Burnos Pusryčiauja. Radijas Pilnas Elektros. Medžiai Nuostabūs. Tu Klausaisi Netikinčiųjų, Kurie Delsia Ant Spyglių Tilto. Įsileidau Tavo Dvasią Į Virtuvę. „Westclock“ – Irgi Tavo Idėja. Vyriausybė Nuolanki. Mirusiesiems Nereikia Laukti. Tu Supranti, Kodėl Kai Kuriems Reikia Gerti Kraują. O Dieve, Tai Tavo Rytas. Netgi Iš Žmogaus Dubens Kaulo Trimito Sklinda Muzika. Šaldytuvui Bus Atleista. Negaliu Sugalvoti Nieko, Kas Nebūtų Tavo. Ligoninėse Yra Vėžio Stalčiai, Kurie Ligoninėms Nepriklauso. Mezozojaus

Vandenyse Gausu Jūros Roplių, Kurie Atrodė Amžini. Tu Žinai Visas Kengūros Daleles. Vilmari Vietovė Tavo Žiūronuose Auga ir Nuvysta Tarsi Gėlė. Gobio Dykumoje Yra Kiaušinių. Šleikštulys Yra Žemės Drebėjimas Tavo Akyje. Netgi Pasaulis Turi Kūną. Mes Amžiais Stebimi. Molekulinės Prievartos Centre Geltonas Stalas Įsitveria Savo Formos. Mane Supa Tavo Teismo Dalyviai. Bijau, Kad Mano Malda Įstrigs Man Į Sąmonę. Kažkur Šiame Ryte Išaiškinama Agonija. Laikraščiai Rašo, Kad Buvo Rastas Į Laikraštį Susuktas Žmogaus Embrionas Ir Kad Įtariamas Daktaras. Mėginu Pažinti Tave Virtuvėje, Kurioje Sėdžiu. Bijausi Savo Mažos Širdies. Negaliu Suprasti, Kodėl Mano Ranka – Ne Alyvmedis. Bijau, Nes Mirtis – Tavo Idėja. Dabar Nemanau, Jog Man Dera Aprašinėti Tavo Pasaulį. Vonios Durys Atsiveria Pačios, Ir Aš Tirtu Iš Baimės. O Dieve, Tikiu, Jog Tavo Rytas Tobulas. Niekas Nevyks Neišbaigtai. O Dieve, Savo Pažinimo Troškime Esu Vienišas, Bet Tavęs Troškimas Turi Būti Didesnis. Esu Tavame Ryte Daug Žodžių Didžiosiomis Raidėmis Pradedanti Būtybė. Mano Maldos Griuvėsiuose Pusė Aštuonių. Tolstant Mašinoms, Ramiai Sėdžiu Tavame Ryte. O Dieve, Jei Yra Liepsnų Keliai, Būk Su Edita, Jai Beeinant. Būk Su F., Jei Jis Nusipelnė Savo Agonijos. Būk Su Katerina, Kuri Jau Tris Šimtus Metų Mirusi. Būk Su Mumis Mūsų Abejingume Ir Supuvusiose Doktrinose. Mus Visus Kankina Tavo Šlovė. Tu Lėmei Mums Gyventi Ant Žvaigždės Plutos. Paskutinėmis Savo Dienomis F. Žiauriai Kentėjo. Katerina Kiekvieną Valandą Buvo Malama Paslaptingose Mašinose. Edita Verkė Iš Skausmo. Būk Su Mumis Šiame Mūsų Laikų Ryte. Būk Su Mumis Dabar Aštuntą Valandą. Būk Su Manimi, Kai Netenku Malonės Trupinių. Būk Su Manimi, Kai Pas Mane Grįžta Virtuvė. Prašau, Būk Su Manimi Ypač Tada, Kai Ieškodamas Religinės Muzikos Sukinėju Radiją. Būk Su Manimi Mano Darbuose, Nes Jaučiuosi Taip, Lyg Mano Smegenys Būtų Išplaktos, O Aš Iš Paskutiniųjų Stengčiausi Padaryti Tobulą Mažmožį, Kuris Tavame Ryte Gyventų Kaip Keisti Trukdžiai Elegijoje Prezidentui Arba Sausakimšame Aliejais Išsitepusiame Paplūdimyje Besideginantis Nuogas Kuprius.

18

Tai, kas žmogaus prigimtyje originaliausia, dažniausiai būna ir beviltiškiausia. Tad naujas sistemas pasauliui taiko žmonės, kurie negali pakęsti susitaikymo su tuo, kas yra, skausmo. Kūrėjams jų sistemose nerūpi niekas, išskyrus originalumą. Jei Hitleris būtų gimęs nacistinėje Vokietijoje, džiaugtis jos atmosfera jam būtų buvęs menkas malonumas. Jei nepublikuojamas poetas vieną iš savo įvaizdžių atranda kito rašytojo kūrinyje, jo tai visiškai neguodžia, nes jis atsidavęs ne įvaizdžiui arba jo apyvartai viešumoje, o suvokimui, kad jis nėra pririštas prie duotosios pasaulio santvarkos ir gali pasprukti nuo skausmingos duotosios daiktų tvarkos. Jėzus savo sistemą turbūt sukūrė tam, kad kitų žmonių rankose ji patirtų nesėkmę, taip jau atsitinka didiesiems kūrėjams: jie garantuoja beviltišką savo originalumo galią, projektuodami ją į įžūlią ateitį. Tai, žinoma, F. mintys. Nemanau, kad jis jomis tikėjo. Norėčiau žinoti, kodėl jis manimi taip domėjosi. Dabar, kai žiūriu atgal, atrodo, kad jis mane kažkam ruošė ir buvo pasirengęs panaudoti bet kurį prakeiktą metodą, kad tik išlaikytų mane nuolatinėje isterijoje. Isterija yra mano auditorija, kartą pasakė F. Įdomi buvo pati šios pastabos proga. Mes buvome pažiūrėję dvigubą kino seansą ir vieno iš jo draugų restorane sukirtę kalną graikiško maisto. Automatas grojo melancholišką melodiją iš naujausio Atėnų hitų parado. Šv. Lauryno bulvare snigo, ir du ar trys restorane užsilikę klientai spoksojo pro langą į oro sąlygas. F. abejingai valgė juodąsias alyvuoges. Pora padavėjų gėrė kavą, po to ruošėsi sukelti kėdes, mūsų staliuką, kaip visada, palikdami pabaigai. Jei visame pasaulyje ir buvo galima rasti nerūpestingą vietelę, tai mes joje sėdėjome. F. žiovavo ir žaidė alyvuogių kauliukais. Savo pastabą jis mestelėjo kaip perkūną iš giedro dangaus, ir aš buvau pasirengęs jį nudėti. Mums beeinant pro vaivorykštinę neonu nudažyto sniego miglą, jis man į ranką įgrūdo mažą knygutę.

– Gavau ją už oralinę paslaugą, kurią padariau vienam gerai

pažįstamam restorano savininkui. Tai maldaknygė. Tau jos reikia labiau nei man.

– Šlykštus melagi! – sušukau, kai priėjome gatvės žibintą, ir perskaičiau užrašą ant viršelio – ΕΛΛΗΝΟ-ΑΓΓΛΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ. – Tai reiškia anglų-graikų pasikalbėjimai, prastai išleisti Salonikuose!

– Malda yra vertimas. Žmogus išverčia save į vaiką, prašantį visko, kas tik yra kalboje, kurią jis pats vargiai moka. Paskaityk knygelę.

– Ir anglų kalba čia prasta. F., tu tyčia mane kankini.

– Ak, – tarė jis, palaimingai uosdamas naktį, – ak, Indijoje tuoj bus Kalėdos. Aplink kalėdinį karį susirinkę šeimos, giesmės priešais kalėdinį lavoną, Bhagavad Senelio varpelių laukiantys vaikai.

– Tau būtina viską suteršti, ar ne?

– Paskaityk knygelę. Gerai joje paieškok maldų ir patarimų. Ji išmokys tave kvėpuoti.

– Šnirpšt. Šnirpšt.

– Ne, neteisingai.

19

Atėjo metas Editai bėgti, bėgti tarp senų kanadietiškų medžių. Bet kur šiandien balandžiai? Kur besišypsanti švytinti žuvis? Kodėl slepiasi slaptos vietos? Kur šiandien Malonė? Kodėl Istorijai nesiūlomas saldainis? Kur Lotynų Amerikos muzika?

– Padėkite!

Edita bėgo per mišką. Trylikametė. Jai iš paskos sekė vyrai. Ji dėvėjo iš miltų maišų pasiūtą suknelę. Kažkokia miltų įmonė savo produktą pakavo į gėlėmis išmargintus maišus. Trylikametė bėga per pušų adatas. Ar kada nors matėte ką nors panašaus? Sek jos jauną jauną užpakaliuką, Amžinasis Smegenų Pimpale. Edita man šią istoriją, o gal tik jos dalį, papasakojo po daugelio metų, ir nuo tada,

prisipažįstu, visą laiką po mišką sekioju jos mažutį kūną. Štai aš, nekonkretaus gedulo apsėstas senas mokslininkas – intriguojantis lytinių liaukų šešėlių detektyvas. Edita, atleisk man, aš visada dulkindavau trylikametę auką. Pats sau atleisk, pasakė F. Trylikametė oda yra labai graži. Koks dar maistas be brendžio tinka po trylikos metų šiame pasaulyje? Kinai valgo aukso kiaušinius, bet tai menka paguoda. O, Katerina Tekakvita, atsiųsk man šiandien trylikamečių! Aš negydomas. Aš niekada neišgysiu. Aš nenoriu rašyti šios Istorijos. Aš nenoriu susidraugauti su Tavimi. Aš nenoriu būti toks paviršutiniškas kaip F. Aš nenoriu būti geriausias A— genties specialistas Kanadoje. Aš nenoriu naujo geltono stalo. Man nereikia astralinių žinių. Aš nenoriu šokti „Telefono šokio." Aš nenoriu nugalėti Maro. Gyvenime man reikia trylikamečių. Biblijos Karalius Dovydas turėjo vieną, šildančią jo mirties patalą. Kodėl gi mums nesusisiejus su gražiais žmonėmis? Glaudžiai, glaudžiai, glaudžiai, ak, noriu būti įkalintas trylikametės gyvenime. Žinau, žinau apie karą ir verslą. Esu informuotas apie šūdą. Trylikametė elektros srovė labai saldi čiulpiant, o aš esu (arba lai būsiu) švelnus kaip kolibris. Negi mano sieloje nėra nieko kolibriško? Negi virš jauno drėgno plyšio šviesiaplaukio oro migloje plevenančiame mano geisme nėra kažko belaikio ir nenusakomai lengvo? Nagi, įžūlios pupytės, mano palytėjime nėra nieko iš karaliaus Mido, aš nieko nesušaldau į pinigus. Aš tiesiog rupšnoju jūsų beviltiškus spenelius, jiems nuo manęs tolstant ir peraugant į verslo problemas. Plūduriuodamas ir gurkštelėdamas iš pirmo liemenuko, aš nieko nepakeičiu.

– Padėkite!

Editą sekė keturi vyrai. Tegu bus visi jie prakeikti. Negaliu jų kaltinti. Už jų buvo kaimas, pilnas šeimų ir reikalų. Šie vyrai ją stebėjo metų metus. Prancūziški Kanados vadovėliai neskatina pagarbos indėnams. Kažkuri Kanados katalikų sąmonės dalis nėra užtikrinta Bažnyčios pergale prieš Žynius. Nenuostabu, jog Kvebeko miškai niokojami ir parduodami Amerikai. Kryžiumi nukirsti stebuklingieji medžiai. Nužudykime atžalas. Trylikametės putytės syvai yra saldžiarūgščiai. O Tautos Liežuvi! Kodėl pats už save

neprabyli? Negi nematai, kas slepiasi už visų šių paaugliškų reklamų? Negi vien tik pinigai? Ką iš tikrųjų reiškia „paauglių rinkos paėmimas“? A? Pasižiūrėk į ant grindų prieš televizoriaus ekraną išskėstas trylikametės kojas. Negi tik tam, kad įsiūlytume joms dribsnių ir kosmetikos? Paimkite jas, paimkite, teisingi komercinių eilėraščių rašytojai. Mirštanti Amerika nori Abišagos, kuri sušildytų jos mirties patalą. Besiskutantys vyrai nori padaryti jaunas mergaites, bet vietoj to pardavinėja joms aukštakulnius. Seksualųjį Hitų Paradą parašė besiskutantys tėvai. O, vaikų geismą kenčiančios verslo pasaulio kontoros, visur juntu jūsų pamėlusių kiaušų skausmą! Ant pastatytos mašinos galinės sėdynės guli trylikametė blondinė, nailonu aptemptu pirštu žaidžia su krėslo atramos pelenine, kitą koją nuleidusi ant prabangaus salono kilimo, jos skruostuose duobutės ir tik užuomina į nekaltą šakumą, o jos keliaraištis teisingai nusmukęs: kažkur toli klajoja mėnulis ir kelios policijos švieselės: jos „Beethoven“ firmos kelnaitės drėgnos nuo išleistuvių vakaro. Ji vienintelė visame pasaulyje tiki, kad dulkinimasis yra šventas, šlykštus ir gražus. O kas čia skinasi kelią pro krūmus? Ar tik ne jos chemijos mokytojas, kuris jai visą naktį, kol šoko su mokyklos futbolo žvaigžde, šypsojosi, juk ji svajoja gulėdama kaip tik ant *jo* automobilio porolotinės sėdynės. Užuojauta gimsta vienatvėje, sakydavo F. Nesuskaičiuojamos vienatvės naktys mane išmokė, jog chemijos mokytojas nėra paprasčiausias niekšas. Jis nuoširdžiai myli jaunimą. Reklama vilioja gražius daiktus. Niekas nenori gyvenimo paversti pragaru. Pačiame agresyviausiame prekių iškišinėjime yra troškulio kamuojamas ir meilės draskomas kolibris. F. nenorėtų, jog amžinai nekęsčiau Editą persekiojusių vyrų.

– Ūgū gū. Šliurpt. O, o!

Jie pasivijo ją apleistos anglių kasyklos akmenų karjere, labai minerališkoje ir kietoje vietoje, tiesiogiai priklaususioje JAV autoritetingų asmenų grupuotei. Edita buvo graži trylikametė indėnų našlaitė, gyvenusi su savo indėnais įtėviais, nes jos mama ir tėtis žuvo griūtyje. Ja piktnaudžiavo klasės bernai, kurie manė, kad ji ne krikščionė. Jau būdama trylikos ji turėjo nuostabius gąsdina-

mai ilgus spenelius, pasakojo man ji. Galbūt ši žinia nutekėjo iš mokyklos dušo. Galbūt ši pogrindinė paskala uždegė viso miestelio šaknis. Galbūt miestelio verslas ir religija veikė kaip veikusi, bet kiekvienas gyventojas buvo slapta apsėstas šios informacijos apie spenelius. Mišias pakirto svajonė apie spenelius. Streikuotojų gretos prie asbesto gamyklos nėra visiškai atsidavusios Darbui. Kažko trūksta apygardos policijos smūgiuose ir ašarinėse dujose, nes visos mintys sukasi apie neįtikėtiną spenelį. Kasdienybė negali toleruoti šio fantastiško įsibrovimo. Editos speneliai – tobulas monotoniškos kaimo gyvenimo protoplazmos veikimą trikdantis perlas. Kas gali suprasti subtilų Kolektyvinės Sąmonės mechanizmą, kurio dalis mes visi esame? Tikiu, jog tam tikra prasme kaimas delegavo šiuos keturis vyrus į mišką persekioti Editos. Paimkite Editą! – sukomandavo Kolektyvinė Sąmonė. Pašalinkite iš Mūsų Minčių jos stebuklingus spenelius!

– Padėk man, Švenčiausioji Mergele!

Jie pargriovė ją ant žemės. Jie nuplėšė suknelę su avietiniu firmos antspaudu. Buvo vasaros popietė. Ją ėdė amalai. Vyrai buvo prisigėrę alaus. Jie juokėsi ir vadino ją *sauvagesse*, cha cha! Jie traukė jos apatinius, vyniodami ilgomis rudomis kojomis žemyn, o nusviedę juos į šalį nepastebėjo, jog tie apatiniai atrodė kaip didžiulis rausvas pyragaitis. Juos nustebino jos apatinių švarumas: piktžolės apatiniai turėtų būti lipnūs ir dėmėti. Jie nebijojo policijos, kažkokiu būdu jie žinojo, kad policija jiems linkėjo sėkmės, vieno iš jų svainis buvo policininkas, ir kaip ir visi turėjo kiaušus. Jie nutempė ją į šešėlį, nes kiekvienas jų kokiu nors būdu norėjo pabūti vienas. Jie apvertė ją pasižiūrėti, ar tempdami nesubraižė sėdmenų. Jos tobulai apskritus sėdmenis ėdė amalai. Jie atvertė ją atgal ir nutempė giliau į šešėlį. Dabar jie buvo pasirengę nusegti jos apatinių viršų. Karjero kampe šešėliai buvo tokie tankūs ir neperregimi, kad jie sunkiai įstengė ką nors įžiūrėti. Šito jie ir norėjo. Edita iš baimės apsisiusiojo, ir tą garsą jie girdėjo aiškiau nei savo griausmingą juoką ir šnopavimą. Garsas buvo stabilus ir, rodėsi, aidėjo be galo, veržliai ir galingai, stipriau už jų mintis, stipriau už

svirplių, griežiančių dienos pabaigos elegiją. Aštuoniose ausyse šlapimo kritimas ant pernykščių lapų ir pušų spyglių virto triukšmo monolitu. Tai buvo tyras nepalaužiamos prigimties garsas, kuris lyg rūgštis graužė jų planą. Tai buvo didingas ir paprastas garsas, šventas nepažeidžiamo trapumo simbolis. Jie sustingo, kiekvienas staiga pasijutęs vienišas, jų erekcijos subliūško kaip suspaustos akordeono dumplės, nes jų kraujas šovė į viršų lyg gėlė iš šaknų. Bet vyrai nesutiko eiti išvien su stebuklu (kaip tai pavadintų F.). Susitaikyti su tuo, jog Edita jau nebe Kitokia, kad ji tapo Seserimi, jiems buvo nepakeliama. Jie juto Gamtos Dėsnį, bet pakluso Bendruomenės Įstatymui. Jie puolė vaiką su smiliais, pypkių kandikliais, rašikliais ir šakelėmis.

Norėčiau suprasti, kas tai per stebuklas, F. Jos kojomis sruvo kraujas. Vyrai vulgariai juokavo. Edita šaukė.

– Padėk man, šventoji Katerina!

F. primygtinai reikalavo, kad nesiečiau. Aš taip negaliu. Iš manęs buvo atimta viskas. Turėjau tik sapną atmerktomis akimis: mačiau nuo impotentiško šių keturių vyrų antpuolio kenčiančią trylikametę Editą. Kai jauniausiasis atsiklaupė, kad geriau matytų savo aštrios šakos darbą, Edita čiupo jo galvą ir prispaudė sau prie krūtinės, ir jis, kaip tas žmogus iš Old Očard paplūdimio, gulėjo ant jos raudodamas. F., jau per vėlu dvigubam seansui. Mano skrandis perkrautas. Noriu pradėti pasninką.

20

Dabar taip aiškiai viską suprantu! Editos mirties naktį, tą ilgą pokalbio su F. naktį, jis paliko beveik visą savo viščiuko pusę ir vos palietė barbekiu padažą. Dabar suprantu, kad tai buvo apgalvota. Prisimenu F. mėgtą Kungo posakį: *Valgydamas greta gedinčiojo Mokytojas niekada neprisivalgydavo iki soties*. Dėdės! dėdės! kaip mes galėjome valgyti?

21

Tarp kitų įdomių dalykų, kuriuos paveldėjau iš F., buvo fejerverkų dėžė, supakuota „Brolių Ričų fejerverkų kompanijoje", Sju Folze, Pietų Dakotoje. Dėžėje buvo 64 bengališkos ugnelės, aštuonios 12 ir 8 sprogmenų romėniškos žvakės, didžiuliai vėjo malūnėliai, raudoni ir žali „Ugniniai kūgiai", „Vezuvijaus fontanai", „Auksinis brangakmenis", „Sidabrinis krioklys", rytietiški ir spinduliniai fontanai, 6 milžiniškos paradinės bengališkos ugnys, „Sidabro ratai", signalinės raketos, kometos, rankiniai „Pievelės fontanai", „Gyvatėlės", fakelai, raudoni, balti ir žali „Kūgiai". Verkiau juos išpakuodamas, verkiau savo niekada neturėtos amerikietiškos vaikystės, savo nematytų tėvų iš Naujosios Anglijos, ilgos žalios pievelės ir plieninio elnio, mokyklinės meilės Zeldos.

22

Esu išsigandęs ir vienas. Uždegiau vieną „Gyvatėlę". Iš mažučio kūgelio, kol jis pats savęs nesunaikino, ant geltono staliuko kampo kilpomis pradėjo virsti banguojantis pelenų kaspinas – šlykšti odos krūvelė, pilkai juoda, kaip į varveklio formą suspaustas paukščio šūdukas. Kriokliai! Kriokliai! Noriu praryti dinamitą.

23

Mielas Dieve, Dabar Trečia Ryto. Betikslė Balzgana Sperma Tampa Perregima. Ar Bažnyčia Ant Manęs Pyksta? Prašau Leisti Man Dirbti. Uždegu Penkias Iš Aštuonių Romėniškų Žvakių, Keturioms Iš Jų Sprogo Mažiau Nei Aštuoni Sprogmenys. Raketos Gęsta. Neseniai Nudažytos Lubos Apdegė. Korėjietiškas Badavimas Žeidžia Mane Iki

Širdies Gelmių. Ar Taip Kalbėti Nuodėmė? Skausmas Saugomas Gyvulių Odose. Iškilmingai Pareiškiu, Jog Atšaukiu Savo Susidomėjimą Tuo, Kiek Kartų F. Ir Edita Laimingai Pasidulkino. Negi Esi Toks Žiaurus, Kad Pasmerktum Mane Pilnu Pilvu Pradėti Pasninką?

24

Laikydamas raudonai žalią „Ugnies kūgį" smarkiai nusideginau ranką. Rūkstanti signalinės raketos išnara uždegė užrašų apie indėnus pluoštą. Aštrus parako aromatas išvalė mano sinusus. Gerai, kad kameroje buvo sviesto, nes į vonią eiti aš atsisakiau. Man niekada nepatiko mano plaukai, bet mane ne ypač žavi ir „Sidabro krioklio" paliktos pūslės. Pelenai sklando ir limpa tarsi išsprogdinti šikšnosparniai, kurių suplėšytuose sparnuose įžvelgiu pilkšvai melsvus dagčių ir kometų uodegų paliktus pėdsakus. Suplėšiau tiek apdegusio kartono, kad visur palieku savo pirštų antspaudus. Apsidairau šitame virtuvės balagane ir suprantu, kad mano gyvenimas pildosi. Mano raudonas šlapiuojantis tvinkčiojantis nykštys man rūpi labiau nei visa jūsų šlykšti našlaičių visata. Sveikinu savo monstriškumą. Šlapinuosi bet kurioje linoleumo vietoje ir džiaugiuosi, kad nieko nuo to neatsitinka. Kiekvienas šiurpsta nuo savęs!

25

Sukietėjusi mano nykščio oda plyšta, uijuijuij, nekenčiu skausmo. Mano skausmo neapykanta yra monumentaliai ypatinga, daug reikšmingesnė nei jūsiškė, o mano kūnas yra arčiau centro, esu skausmo Maskva, jūs – tiktai provincijos meteorologinė stotis. Parakas ir sperma nuo šiol bus vieninteliai mano mokslinių tyrimų objektai, pažiūrėkite, koks aš nekenksmingas: jokių kulkų, ieškan-

čių širdžių, jokios spermos, ieškančios išsipildymo: nieko, išskyrus išsekimo spinduliavimą, žaismingi cilindrėliai išnyksta paprastoje krentančių žvaigždžių atsiraugėjimo – vaivorykščių – ugnyje: klampus mano orgazmo lašas nyksta ir skaidrėja delne, tarsi Kūrinijos pabaigoje, kai visa, kas gyva, virs vandeniu. Parakas, kiaušų prakaitas, geltonas stalas pradeda panėšėti į mane, ech, virtuvė panaši į mane, aš įsliūkinau į baldus, vidiniai kvapai pasidarė išoriniai, negerai būti tokiu dideliu, įsitaisiau viryklėje, negi nėra kokios gaivios vietelės, kur galėčiau švarioje lovoje apkamšyti savo akis ir susapnuoti naujus kūnus, oi, reikia nueiti į filmą ir išvesti savo akis nusišlapinti, filmas grąžins mane į savo kailį, nes išsiliejau į visą virtuvę per visas savo skyles, filmas baltomis rakštimis užkamšys mano poras ir sustabdys manąją pasaulio invaziją, nepažiūrėti filmai mane šiąnakt pribaigs, bijau F. raketų, man per daug skaudu savo nudegimuose, ką tu žinai apie nudegimus? Tu tiesiog save deginai. Ramiau, senas mokslininke! Užgesinsiu šviesą ir tamsoje parašysiu rytojaus skyriaus apie indėnus, kurį turiu parengti, santrauką. Disciplina. Klapt! „Triompher du mal par le bien."[23] Šventasis Paulius. Taip prasidės skyrius. Jau pasijutau geriau. Užsienio kalbos – puikus korsetas. Patrauk savo ranką nuo savęs. Edita Edita Edita ilgi dalykai amžiams Edita Edituke pyzduke Edita kur tavo maža Edita Edita Edita Edita Edita išsitiesusi ant E E E aštuonkojo odos papūstų Edita lūpų lūpų sritis tavo kelnaitės Edita Edita Edita pažinojo tave tavo drėgni grioveliai Eeeedddiiitttaaaa gurkt gurkt šnirpštukas triufeliukas gilu lemputė pumpuras saga saldu žirnių sriuba seilės įtrynimas kapišonas guma rankena mergina pabaiga galva lapt lapt vienas žiedas mopsas paršas niam vienas liežuvio galiuko patampymas iš lovos galo lūpų daugybės prarasta paskęsta nebuvęs palaižymas ieškojimas nosis pagalba svyravimas sunkus dar kartą pasala mergina rankena bul burbulas paskendęs normalioje odoje susilenkia laboras paskendusi lūpinė ledi viršun viršun pasirodyk žirnis pupa smegenys deimantas kur kur skauda slepiasi mėlynė? pasirodyk kieta kaip vario burbulas iš plaukų pelkės maža oda meilės spuogas formuoja kietą gabalą

kalbos netvarkai netvarkai reikšmei oi atgaubk atslėpk neplauką atskęsk arba dantys skalikai įspėju dantis kastuvas dantys šunys atleisti atmylėti nuplakti forma formuoja tave lašelis tu maža buka berniukiška mergaitpimpalio forma komanda smulkus periskopas iš užsienietiško moterų prarasto submarino joks vyras negali išmatuoti viršun viršun iš moterų vandenyno taškas meka kiaušinis ferma paslaptis lovos viršun viršun iš ten kur niekad neinu iš gilių moliuskų ruožų iš beorių žiaunų jardų iš pilkų plačiadrobių austrių grindų mergaitsielės toli toli amazonės sekso kontrolė pakilk pakilk čia klik klik klik iš nuostabios uždraustos protoplazmiškos amebiškos išsipildžiusios moters gla gla galaktikos prašau pasirodyk su mažu vilties šalmu tap tap oi perle rausvas neįkainojamas radijo kristale puikus vaisiaus kauliuke visos pyzdaskylės derliau pasirodyk susiformuok išsivystyk išsilankstyk išsilukštenk išsinerk pažvelk į bybiameilę nukreipk lesbiakamštį bybiamergę brrr hrrr tiltas tarp vyrų moteris tad galiu suteikti tau malonumą mano ponia išliek ant manęs savo senamiestines nesukvaršintas smegenis iš pyzdos labirinto nes galiu niekada prie tavęs neprisijungti jūržolių tinkluose paskendusiuose viešbučiuose klampiose džiunglėse neveiklios įsčios susuktos purve ištiestos žolelių burtais sandėliukas beribis kaip ponios Dievės kas? tu pakilsi ne? tekšt tekšt paslėpta naujesnei kalbai? kilnesnei kalbai? šlykštesnei kalbai? F. kalbai? svetimšaliui? bet kuris svetimšalis tau taip darydamas būtų labiau pagerbtas bet kuris svetimšalis kad ir kiek svetimas todėl todėl leidžiuosi galbūt ten kur norėjau nusileisti kaip gyvatė ši automatinė kalba slysta žemyn akvariumo samanomis šauna ten briauna švelni ir nuolaidi kaip tuščio šokoladinio kiškio siūlė velku ją žemyn nesigėdyk visi kvapai alchemizuoti liežuvis juda pele, pele, pas ką žiedas žydi kvapas purvas saldainis su skyle tai geresnė paprasta saga kurią mes abu turime mes turime bučiuoti šiknaskyles nes mes kiekvienas mūsų turime po vieną mes negalime jos pabučiuoti nes ji apsupta motininėmis kalvomis jos šoka apie ją Biblijos šokį ji apsupta neūžaugomis žiedlapiais liežuvis neria žiedlapiai skleidžiasi virpa žiedlapiai spaudžiasi į guminį mazgą kalbu pasisto-

jęs dabar kask kask kask smok smok smok trinktelk ant žiedlapių mazgo kalvų įsiskverbk rankos traukia skruostai skiriasi praskirk Editos skruostus nuostabius intymius jos jos jie duoda skverbiasi jie sirpsta kaip prinokusio persiko puselės kaip gerai išvirtas viščiukas tobulai puikiai kraujo balionai tai Edita jo mergelė rausva rusva plaukuota tokia pat kaip mano tokia tokia pat kaip mes visi vargšai valytojai kurie ant kelių užtvindo pasaulį tai solidi proza tai kasdienybės paslaptis tad įterpiu dantiraštį veidą burną sfinksui nes mano liežuvis buvo tik bandomasis žaidimas ant rožinės sfinkso skylės sutelkiu savo burną grynajam kalbėjimui graušdamas čiulpiu dievinimą šūdą pavojų meilę drąsą atvirai uždarai atvirai uždarai žydi paviršiaus žiedlapiai užsiverdami kad pajustų savo pačių raumenų mažas kalveles atsiverdami siaubingame apleidime raudoni nusivylę kaip liepsnelės kūdikio gerklė o Edita šiknos membrana apžioja visą mano burną pulkas pliuškendamasis genėdamas plasnodamas saulėkaitoje paukštis pliuškenasi ant malonės stulpo vidurių kur dabar esu aš dabar nenueik štai ir aš tiesiog įspraudęs savo veidą tarp jos sėdmenų kuriuos praskyrė delnai mano smakras automatiškai pasitarnauja pizei taigi paleidžiu skruostus jie mane suspaudžia aš save suspaudžiu suknežinu sau nosį syvai kūdikio šūdo žaidimai mano smegenyse klausyk Edita klausyk manęs užtrokšk klausyk brangioji meile mano tavo plaukuotą skylę aš čiulpiu argi mes nesujungti Edita argi mes neįrodyti Edita argi mes nekvėpuojame Edita argi mes ne nuostabūs meilužiai Edita argi mes ne purvini atvirukai argi mes ne geras maistas Edita argi mes ne stebuklingai bendraujame brangioji rausvas blogi pirdesio baime siaubo poza brangioji prisiekiu aš tave mylėjau Edita griebk griebk šokteli mažasis krateriukas pakšt pakšt pakšt Edita Edita padaryk man tą patį padaryk man tą patį užsiversk mano suvytusią šikną ant veido nebus sunku padaryk man tą patį padaryk man tą patį padaryk man tą patį Edita alyvos Edita Edita Edita Edita Edita Edita sukasi mūsų sapnuose gulime kaip šaukštai dėkle Edita Edita Edita Edita prašau pasirodyk kaip po lietaus grybas iš šio vargano Aladino bybio Edita Edita Edita

Edita savo saldžia oda apgaubk Edita Edita savo vienišą vyrą Edita savo vienišą vyrą savo vienišą vyrą savo obuolius savo bėgimą savo raukšles savo tamsų vienišą vyrą

26

Kažkuriame savo mokslinio darbo etape sužinojau apie *Tekakvitos Versmę*. Mokykliniame vadovėlyje apie ją švelniai pasakojo kažkoks jėzuitas. *Il y a longtemps que je t'aime.*[24] Tikriausiai trumpam užsisvajojau bibliotekoje. Dulkėse niūniavau seną takią melodiją. Mąsčiau apie ledines versmes ir skaidrius ežerus. Per pusę pastraipos Kristus kalbėjo kunigo lūpomis. Jis kalba apie upeliuką, pavadintą *Tekakvitos Versme*. Tas kunigas – tai mūsiškis Edouardas Lecompte'as, ir šitos pusės pastraipos dėka žinau, kad jis tikrai mylėjo tą mergaitę. Jis mirė 1929-ųjų gruodžio 20, le 20 décembre 1929. Tu mirei, Tėve. Šį kunigą, kurio iš pradžių nemėgau, priimu į savo širdį, nes atrodo, kad jis rašė Bažnyčiai, o ne Skaisčiajai Lelijai. Tą naktį versmė mane atgaivino kaip aną naktį sniegai. Pajutau jos skaidrų krištolą. Ji į mano trobelę įnešė ištisą pasaulį, šaltus ir spinduliuojančius daiktų esaties kontūrus. *Entre le village*, rašo jis, *Entre le village et le ruisseau Cayudetta*, Tarp kaimo ir Kajudetos upokšnio, *au creux d'un bosquet solitaire*, vienišos giraitės proskynoje, *sortant de dessous un vieux tronc d'arbre couvert de mousse*, trykšdama iš po seno samanoto medžio kamieno, *chantait et chante encore de nos jours*, čiurleno ir mūsų dienomis vis dar čiurlena, *une petite source limpide*, maža tyra versmė... Iš jos mergaitė devynerius metus iš eilės sėmė vandenį. Kiek daug tu tikriausiai žinai, Katerina Tekakvita. Kokia blaivumo svajonė, šlovingas blaivume, tu šlovingas kaip faktų spindėjimas, odos jausmas, koks blaivumo alkis mane puola čia, tarp suplėšytų raketų griaučių, savanaudiškų nudegimų, išsiliejusių asmenybės gausybių. 3285 kartus tu buvai atėjusi prie šio seno medžio. Tegyvuoja

Istorija, kad mums tai paskelbė. Norėčiau pažinoti tave taip, kaip tu pažinojai šį taką. Koks siauras tavo elnio batų takelis. Pasaulio miškų kvapas. Kur mes beeitume, jis limpa prie mūsų odinių rūbų, netgi prie mūsų kapše gulinčio rimbo. Tikiu šventųjų prigrūstu Grigaliaus dangumi, taip, Popiežiau Berašti. Takelis prigrūstas faktų. Šalta pušies upė vis dar ten. Tegu faktai mane ištempia iš virtuvės. Tegu jie neleidžia man įsukti savęs kaip ruletės rato. Kaip gera žinoti bent ką nors, ką ji darė.

27

Dvidešimt septinta diena nuo tada, kai pradėjau, nes taip buvau pažadėjęs F. Niekas nepadeda. Miegu ne tuo laiku ir praleidžiu filmų seansus. Daug daugiau nudegimų. Daug mažiau šūdo. Nebeliko 12 sprogmenų romėniškų žvakių, didžiosios 64 bengališkų ugnių dalies, apgavikiškai švilpiančios bombos, vadinamųjų „Kosminių fontanų". Baigimas reiškia daug nešvarių apatinių, tikrų ir nešvarių, kurie kažkada, uždaryti polietileninėse pakuotėse, žadėjo man tokias marmurines šlaunis. Mano panagėse plaukai.

28

Jei Edita pamatytų šitą kambarį, apsivemtų. Kodėl ją nužudei dėl manęs, F.?

29

Paaiškinsiu, iš kur F. gavo savo nepaprastą kūną. Dar kartą paaiškinsiu tai sau pačiam. KAIP DŽO KŪNO *NEŠLOVĖ ŠLOVE* VIRTO – antraštė ant amerikietiškų komiksų, kuriuos mes abu

skaitėme vieną popietę, kai mums buvo trylika. Sėdėjome ant kažkokių dėžių trečiojo našlaičių prieglaudos aukšto apleistame soliariume. Kambarys stikliniu stogu, kaip ir bet kuris kitas kambarys tame name, dėl blogai įrengto kamino išmetamų suodžių buvo tamsus. Mes dažnai ten slėpdavomės. DŽO KŪNAS buvo pagrindinis programos raumenims auginti reklamos rūpestis. Jo triumfas išdėstytas septynių iliustracijų serijoje. Ar įstengiu prisiminti?

1. Džo – vieni griaučiai. Jo kojos – apgailėtini pagaliukai. Jo raudonos glaudės kabo kaip boksininko šortai. Su juo – jo gašli mergina. Jos šlaunys storesnės už jo. Rami jūra antrame iliustracijos plane kontrastuoja su Džo kančia. Stambaus sudėjimo vyras bando pažeminti Džo. Mes nematome kankintojo veido, bet mergina praneša Džo, kad tas vyriškis yra gerai žinomas įkyruolis.

2. Horizonte pasirodė mažutė burė. Matome to buliaus veidą. Įvertiname jo tarsi nuo alaus išsipūtusią krūtinę. Mergina prisitraukia kelius ir stebisi, kodėl išvis susitikinėja su šituo bepaučiu skystablauzdžiu. Bulius nubloškia Džo sau prie kojų, o šis toliau kenčia įžeidinėjimus.

3. Burės nebėra. Paplūdimyje kamuoliu žaidžia kažkokios mikroskopinės figūrėlės. Atsiranda žuvėdrų. Džo kančios perkreiptu veidu stovi greta merginos, kurios jis akivaizdžiai netenka. Ji su balta kepure nuo saulės ir nusukusi nuo jo savo papus. Į jo klausimus atsakinėja per dešinį petį. Jos kūnas motiniškas ir masyvus, su žema krūtine. Kažkokiu būdu susidarome įspūdį, kad jos pilvo raumenys įtempti.

DŽO: Koks jautis! Kada nors su juo atsiskaitysiu.

JI: Ak, neleisk, kad tave tai *jaudintų*, mažuli!

4. Džo kambarys arba tai, kas iš jo likę. Ant žalios sienos kreivai kabo suskilęs paveikslas. Siūbuoja sudaužyta lempa. Jis spyriu apverčia kėdę. Dėvi mėlyną palaidinę, kaklaraištį, baltas kiltines kelnes. Jis sugniaužia kumštį – paukščio kojos plonumo riešas bando vaizduoti leteną. Jo vaizduotė piešia į buliaus pažastį įsikniaubusią jo merginą, kuri pasakoja tūkstančius gėdingų anekdotų apie Džo kūną.

DŽO: Po velnių! Man jau įgriso būti kaliause! Čarlis Aksis sako, kad gali man duoti TIKRĄ kūną. Tebūnie! Paaukosiu pašto ženklą ir parsisiųsiu jo NEMOKAMĄ knygą.

5. PO KIEK LAIKO. Ar tai galėtų būti Džo? Prieš veidrodį jis išskleidžia ištisą raumenų kalnelių žemėlapį.

DŽO: Chebryte! Aksiui nereikėjo daug pastangų, kad tai pasiektų. Kokie RAUMENYS! Tas bulius manęs daugiau nestumdys!

Ar tai tos pačios raudonos glaudės?

6. Paplūdimys. Mergina sugrįžo. Ji gerai leidžia laiką. Jos kūnas atsipalaidavęs, išryškėję klubai. Jos kairė ranka maloniai nustebusi sustingsta, kai prieš akis išnyra radikaliai pasikeitęs Džo vaizdas. Džo ką tik taip smogė buliui, jog iš jo pasmakrės pabiro žiežirbos, pusiausvyra sutriko, o antakiai nuo netikėto skausmo susiraukė į mazgą. Viršuje – tas pats baltas pajūris ir rami jūra.

DŽO: Tu vėl čia! Aš tau kai ką skolingas.

7. Mergina dešine ranka paliečia įsimenančius Džo bicepsus. Nors jos kairį petį ir ranką dengia plati Džo krūtinė, mes žinome, kad ji jau įsmukusi į jo raudonas aptemptas glaudes ir darbuojasi su jo sėklidėmis.

JI: Ak; Džo! Visgi tu TIKRAS vyras!!!

GRETA ANT SMĖLIO SĖDINTI PATRAUKLI MERGINA: DIEVE! Koks kūnas!

PAVYDUS VYRAS GRETA JOS: Jis juo jau pagarsėjo!

Džo stovi tylėdamas, nykščius užkišęs už glaudžių priekio, žiūri į merginą, kuri gundančiai į jį palinksta. Danguje pasirodo keturi šviesos strėles spinduliuojantys riebūs juodi žodžiai. Atrodo, kad nė vienas iš iliustracijos veikėjų nenutuokia apie dangiškąjį pranešimą, kuris kraupia tyla sprogsta virš senovinio jūrinio peizažo. JIS YRA PAPLŪDIMIO HEROJUS, skelbia dangus.

F. ilgai studijavo reklamą. Aš norėjau tęsti tai, dėl ko ir buvome atėję: grumtynes, dulkinas glamones, plaukų lyginimą, malonumą stebėti draugo veidą ir dviejų pimpalų sąlytį savo rankoje, vieno – pažįstamo ir alkano, kito – šilto ir svetimo, per visą ilgį įkaitusio. Tačiau F. akyse kaupėsi ašaros, o lūpos virpėjo, kai jis šnabždėjo:

– Tie žodžiai visada danguje. Kartais gali juos pamatyti kaip mėnulį dieną.

Virš suodžiais padengto stiklinio stogo temo. Aš tyliai laukiau, kol pasikeis F. nuotaika, ir tikriausiai užsnūdau, nes pašokau nuo žirklių garso.

– Ką tu čia karpai, F.?

– Čarlio Aksio reklamą.

– Ketini siųsti?

– Nori lažintis iš savo supisto gyvenimo?

– Bet juk tai liesiems bičams. Mes stori.

– Užčiaupk savo supistą srėbtuvę.

– Mes stori, F.

– Bum! Driokst! Pykšt!

– Stori.

– Triokšt! Pokšt! Keberiokšt!

– Stori stori stori stori stori stori stori!

Uždegiau vogtą deguką, ir mes abu susikibome dėl ant grindų nukritusio komikso. Reklamos dešinėje – tikro vyro nuotrauka. Vyras laiko užrašą: „Nepriekaištingiausiai suformuotas pasaulio vyras". Ak, taip! Prisimenu! Jis stovi su nepriekaištingomis raudonomis glaudėmis iškirpti paruoštame kupone.

– Pasižiūrėk į jį, F., šitas bičas be plaukų.

– Bet *aš* su plaukais. *Aš* su plaukais.

Jis sugniaužęs kumščius, jo šypsena floridiška, jis neatrodo rimtai, mes jam nelabai rūpime, galbūt jis netgi storokas.

– Gerai įsižiūrėk į šią nuotrauką, F. Šitas bičas neturi pilvo preso.

– Gerai, jis storas.

– Bet...

– Jis storas. Jis supranta storus. Prasitrink akis! Pažiūrėk į jo veidą. Dabar pasižiūrėk į Plastikinio Žmogaus fizionomiją. Čarlis Aksis nori būti mūsų dėdė. Jis vienas iš tokių seilių kaip mes, kurie gyvena už Plastikinio Žmogaus esančiuose puslapiuose. Bet negi nematai, jog jis susitaikė su Plastikiniu Žmogumi? Su Mėlynuoju Vabalu? Su Kapitonu Marveliu? Negi nematai, kad jis tiki superpasauliu?

– F., man nepatinka, kai tavo akys pradeda taip blizgėti.

– Storuliai! Storuliai! Jis vienas iš mūsų! Čarlis Aksis mūsų pusėje! Jis su mumis prieš Mėlynąjį Vabalą, ir Ibisą, ir Moterį Stebuklą[25]!

– F., tu vėl nusišneki.

– Čarlis Aksis turi adresą Niujorke. Žiūrėk: Vakarų 34-oji – 405, Niujorkas 1! Negi nematai, jog jis žino apie Kriptoną[26]? Negi nematai, jog jis kenčia už Betmeno Olos ribų? Ar dar kas nors buvo taip arti prie fantastiškų menamų raumenų?

– F.!

– Čarlis Aksis yra pati užuojauta! Jis – mūsų auka! Jis kviečia liesuosius, bet turi omenyje visus, liesus ir storus. Jis kviečia liesus, nes storu būti blogiau nei liesu. Jis kviečia liesus, kad storieji išgirstų ir ateitų neįvardyti!

– Pasitrauk nuo to lango!

– Čarli! Čarli! Čarliuk! Aš ateinu. Aš ateinu, kad pabūčiau su tavimi ant liūdno dvasingųjų pasaulio krašto!

– F.! Smūgis iš apačios! Bum! Pliaukšt!

– Puf! *##! Šnirpšt! Ačiū, drauge, atrodo, tu, tipo, išgelbėjai man gyvybę.

Tai buvo paskutinis kartas, kai aš fiziškai prilygau F. Čarliui Aksiui savo kambario vienatvėje jis skirdavo po penkiolika minučių per dieną. Riebalai ištirpo arba virto raumenimis, jo krūtinės apimtis išaugo, jis nebesigėdijo išsirengti sportuodamas. Kartą paplūdimyje, kai mes deginomės susėdę ant mažo rankšluostėlio, didžiulis vyras labai baltomis glaudėmis spyrė smėlį jam į veidą. F. tik nusišypsojo. Didžiulis vyras stovėjo rankomis įsirėmęs į šonus, tada pademonstravo kelis šuoliukus, lyg spirdamas kamuolį, ir dar kartą jam į veidą švystelėjo smėlio.

– Ei! – sušukau: – Baik mums į veidus spardyti smėlį! – F. sušnabždėjau: – Tas diedas šlykščiausias paplūdimio įkyruolis.

Bulius visiškai mane ignoravo. Jis savo didžiule letena sugriebė F. storą tvirtą riešą ir pastatė F. ant kojų.

– Klausyk, – tarė jis, – suknežinčiau tau snukį... tik tu toks džiūsna, kad gali išdžiūti ir išgaruoti.

– Kodėl leidai jam tave stumdyti?

Vyrui nueinant, F. nuolankiai atsisėdo.

– Tai buvo Čarlis Aksis.

– Bet jis šlykščiausias įkyruolis paplūdimyje.

30

Raštelis! Fejerverkų dėžės dugne radau raštelį.

Mielas drauge,
Įsijunk radiją –
tavo mielas brangus draugas
F.

Dugne. Kaip gerai jis mane pažinojo. Laikiau tą raštelį (parašytą ant telegrafo blanko) sau prie skruosto. Ak, F., padėk man, nes kapas mane skiria nuo visko, ką myliu.

RADIJAS: ... poniai T. R. Vubuski, Klanranaldo 56784, trims Barklio prieglaudos slaugėms, pačios žinote nuo ko, iš sparčiai kylančio Gevino Geito ir Deivių disko – nepamirškite, jog šią „Rytmetinių įrašų merguželės“ valandą galite paskambinti ir palinkėti...

BŪGNŲ BRAZDESYS: ŠNN šnn šnn ŠNN šnn

ELEKTRONINIAI INSTRUMENTAI: Zunga zunga zunga (nuolatinio nepaliaujamo sekso pumpavimo pažadas)

GEVINAS GEITAS: *Galėjau išeiti* zunga zunga zunga (jis turi visą pasaulio laiką – jis nuėjo ilgą kelią, kad papasakotų šią žiaurią istoriją) *ir pasakiau* (elektrinio pulso alsavimas)
tau pasakiau

DEIVĖS: *tau pasakiau* (juodaodžių merginų batalionas, nuo bažnytinių giesmių altorių nuverbuotos jo

karės, su neaiškia neapykanta ir baltais dantimis puola mane iš pasalų)

GEVINAS GEITAS: *galėjau pasakyti*
visam plačiam pasauliui
jis liūdina tave

DEIVĖS: *liūdina tave*

GEVINAS GEITAS: *gal man reikėjo bėgti*

DEIVĖS: Achchchchchchch
ir sakyti achchchchchchch
tau bus geriau achchchchchchch
kaip dabar yra achchchchchchch (STOP!)

GEVINAS GEITAS: *Bet žinau, jei tau skaudu*

BŪGNAI: Bum!

GEVINAS GEITAS: *negi nežinai, kad ir man apmaudu?*

DEIVĖS: *apmaudu* (jos buvo nuklydę į visuotinę meilės kančią, bet dabar grįžo, uniformuotos ir taiklesnės, tarsi būtų prisiekę saugoti save nuo neišvengiamos emocinės perkrovos, takšt/takšt/takšt/)

BŪGNAI PERSIRITA PER PENKIS TAKTUS. GEVINAS GEITAS DEMONSTRATYVIAI ŽENGIA IŠ SAVO KAMPO ANTRAJAM RAUNDUI. BUS KOVOJAMA IKI MIRTIES. DEIVĖS PASIRENGĘ NEGYVAI UŽČIULPTI NUGALĖTOJĄ.

GEVINAS GEITAS: *galėjau pasakyti*
atverk akis
pupyte (Kas tu toks, Gevinai Geitai? Keistai įsakinėji. Manau, kad per daug kentėjai ir per daug iš to išmokai. Esi kažkokio lūšnyno karalius, skelbiantis Įstatymus)

DEIVĖS: *pupyte* (jos nusisega savo švytinčius liemenukus ir kaip kamikadzių eskadronas lekia į mano baimingą širdį)

GEVINAS GEITAS: *kai išėjai*
ir man nugarą
atsukai

DEIVĖS: *atsukai*

GEVINAS GEITAS: *aš maldavau: „Baby* (jo jėgos sutelktos, jo daliniai išrikiuoti, jie lygiuoja lyg stovėtų ant skustuvo ašmenų, dabar jis gali paskandinti mus ašarose)
O ne!
Prašau! Prašau!

DEIVĖS: Achchchchchchch

„Baby, don't go!"
nes žinojau, kad jis skaudins tave (vėl pasipūtėlišku pasakojimo tonu)

DIDAKTIŠKAS BŪGNŲ DZINGSĖJIMAS.

Negi nežinai, kad ir man skaudu?

DEIVĖS: *skaudu*
Ach
Ach
Ach (nužengia nuo marmurinių laiptų, kad pakeltų jo galvą)

GEVINAS GEITAS: *Jis sakė, kad šokdino*
tave už pavadėlio (kokioje nors liūdnoje rūbinėje, kur atsigauna visi meilužiai, Gevinas išgirdo visas krušimosi smulkmenas)

DEIVĖS: *Achchchchchchch* (Kerštas! kerštas! bet negi mes dar nenustojom kraujuoti, Sesės?)

GEVINAS GEITAS: *Meilėje tu jam buvai*

DEIVĖS: *Cha!* (su šiuo šūksniu jos išlieja visą savo neapykantą)

GEVINAS GEITAS: *tik dar viena pramogėlė*
Oi aš oi oi oi
gal ir beprotis (bet mes žinome, jog toks nesi, nesu ir aš, nes kalbame apie šventumą. O, Dieve! Visos meilės rūšys suteikia galios)
kad myliu tave be proto

DEIVĖS: *be proto* (miela skyryba. Dabar jos – vyrų lau-

kiančios moterys, švelnios ir drėgnos jos tupinėja po balkonus, laukdamos mūsų dūmų signalų ir save liesdamos)

GEVINAS GEITAS: *Negi nežinai,*
kad jausti gali netgi ir kvailiai?
Tad, mažule,

DEIVĖS: *Achchchchchchch*

GEVINAS GEITAS: *Grįžk išties* (įsakymas)
ir leisk man nušluostyt (viltis)
ašaras (tikra gailestingumo gyvastis)
nuo tavo akies (vienos akies, brangioji, kiekvienos akies atskirai)

GEVINAS IR DEIVĖS PLAKA SAVE ELEKTROS LAIDAIS
Nes aš niekad tavęs nenuskriausiu

DEIVĖS: *niekad tavęs nenuskriausiu*

GEVINAS GEITAS: *Ne ne niekad nenuskriausiu*

DEIVĖS: *niekad nenuskriausiu*

GEVINAS GEITAS: *Nes Mažule kai tau skaudu*

BŪGNAI: Šlept!

GEVINAS GEITAS: *Negi nežinai, kad ir man apmaudu?*

DEIVĖS: *ir man apmaudu*

GEVINAS GEITAS: *Taip baisiai apmaudu*

DEIVĖS: *man irgi apmaudu*

GEVINAS GEITAS: *niekad tavęs nepaliksiu*

DEIVĖS: *man irgi apmaudu*

JIE IŠNYKSTA, ELEKTRONIKOS OPERATORIAI, GEVINAS, DEIVĖS, JŲ NUGAROS KRAUJUOJA, JŲ GENITALIJOS RAUDONUOJA IR PERŠTI. DIDŽIOJI ISTORIJA PAPASAKOTA DIKTUOJANT LAIKUI, ORGAZMAS SUDRASKĖ VĖLIAVĄ, KARIAI MASTURBUOJASI SU AŠAROMIS AKYSE ŽIŪRĖDAMI Į 1948-ŲJŲ ŽURNALŲ IŠKARPAS, PAŽADAS ATNAUJINTAS.

RADIJAS: Tai buvo Gevinas Geitas ir Deivės...

Nubėgau prie telefono. Paskambinau į stotį. Ar čia „Rytmetinių įrašų merguželė“, suklykiau į ragelį. Ar tikrai? Ar čia tikrai jūs? Ačiū, ačiū. Palinkėjimas? Ak, mano meile. Negi nesupranti, kaip ilgai

vienas sėdėjau virtuvėje? Aš nereguliarus. Sergu nereguliarumu. Mano nykštys siaubingai nudegęs. Nevadink manęs ponu, tu, rytmetinių įrašų mergše. Turiu pasikalbėti su kuo nors panašiu į tave, nes...
TELEFONAS: Brakšt! Brakšt!

Ką darai? Ei! Ei! Alio, alio, o, ne. Prisiminiau, kad už keleto namų yra telefono būdelė. Turėjau su ja pasikalbėti. Einant linoleumu, mano batai klimpo spermoje. Pasiekiau duris. Išsikviečiau liftą. Turėjau tiek daug jai papasakoti, jai – su liūdnu balsu ir miesto žiniomis. Paskui atsidūriau gatvėje, ketvirta ryto, gatvės šlapios ir tamsios kaip ką tik išlietas cementas, gatvės žibintai beveik kaip dekoracijos; mėnuo, kuriam skrendančios debesų skraistės suteikia greičio, storasieniai prekių sandėliai su auksu išrašytais šeimų vardais, šaltas melsvas maišų ir upės kvapo pritvinkęs oras, iš kaimo daržoves vežančių sunkvežimių garsas, traukinio girgždesys, kai iš jo šaldytuvų iškraunami gyvuliai nudirtomis odomis, ir vyrai spec. drabužiais, nešantys kelionmaišius, didingi imtynių glėbiai priešakinėse karo dėl išgyvenimo linijose, ir vyrai laimi, vyrai pergalėje atpažįsta gedulą – buvau lauke, šaltame paprastame pasaulyje, esatį šlovinantis žiobtelėjimas suskaldė man krūtinę ir atvertė mano plaučius kaip laikraštį vėjyje.

31

Prancūzijos karalius buvo vyras. Aš buvau vyras. Tad aš buvau Prancūzijos karalius. F.! Aš vėl skęstu.

32

1663-aisiais Kanada tapo Prancūzijos Karalystės kolonija. Štai atvyksta vyriausiojo karališkosios armijos leitenanto markizo Tracy vedami pulkai, štai jie atžygiuoja per sniegą, dvylika šimtų aukštų

vyrų, garsusis Karinjano pulkas. Apšalusiomis Mohauko pakrantėmis pasklinda žinia: Prancūzijos karalius savo baltu pirštu palietė žemėlapį. Intendantas Talonas, gubernatorius M. de Courcelle'is ir Tracy apžvelgia užimtą tyrlaukį. Mano broliai, būkime Richelieu šeimininkai! Virš žemėlapių nuaidėję balsai pasiekia langus, ir palei krantą išauga fortai, Sorelis, Šambli, Šv. Teresės, Šv. Jono, Šampleno ežero saloje – Šv. Onos. Mano broliai, irokėzai tarp savo medžių gyvena per plačiai. 1666-ųjų sausį M. de Courcelle'is į Mohauko šalies gilumą išvedė vyrų koloną – napoleoniška klaida. Jis žygiavo be savo algonkinų vedlių, kurie kažkodėl nepasirodė laiku. Indėnai betikslį jo atsiraukimo taką pažymėjo daugybe strėlėmis išvarpytų lavonų. Tracy laukė iki tų pačių metų rugsėjo. Iš Kvebeko į raudonus miškus išžygiavo šeši šimtai Karinjano dalinio vyrų, dar šeši šimtai Milicijos atstovų ir šimtas draugiškai nusiteikusių indėnų. Ekspediciją lydėjo keturi kunigai. Po trijų savaičių žygio jie pasiekė pirmąjį Mohauko kaimelį, Gandauagę. Laužai buvo atšalę, o kaimas ištuštėjęs, kaip ir visi kiti kaimai, į kuriuos jie ateidavo. Tracy įkasė Kryžių, buvo aukotos Mišios, ir virš tuščių ilgųjų namų supleveno iškilminga „Te Deum“ melodija. Tada jie iki pamatų sudegino kaimą, Gandauagę ir visus, kuriuose pabuvojo, jie nusiaubė šalį, sunaikino kukurūzų ir pupų atsargas, visas derlius žuvo ugnyje. Irokėzai maldavo taikos, ir apie 1653-iuosius į visus kaimus buvo išsiuntinėti kunigai. 1666-ųjų paliaubos truko aštuonerius metus. Monsinjoras de Lavalis laimino į Kvebeką sielų gelbėti vykstančius savo Tėvus. Į atstatytą Gandauagė kaimą kunigai įžengė 1667-ųjų vasarą. Mohaukai pūtė savo didžiuosius kriauklių trimitus, kai *Robes-Noires*[27] – tie juodasukniai – įsikūrė tarpe jų. Mūsų studijuojamame kaime jie išbuvo tris dienas, ir čia mes galime įžvelgti švelnų Apvaizdos rūpestį. Jie buvo apgyvendinti Katerinos Tekakvitos troboje, ir ji jiems patarnavo, ji ėjo su jais lankyti kaimo belaisvių – krikščionių huronų ir algonkinų – stebėjo, kaip jie krikštija jų mažylius, stebėjosi, kai senius jie atskirdavo į tolimas trobas. Po trijų dienų kunigai patraukė į Gandaragą, tada į Tjonontogeną, kur juos pasveikino du šimtai karių – iškalbingas vado svetingumo ženklas – ir sveikinantys

žmonių, kuriems svetimšališkos magijos įsikišimas buvo mielesnis už Karinjano kerštą, šūksniai. Irokėzų konfederacijos teritorijoje buvo įkurtos penkios misijos: Šv. Marijos Tjonontogene, Šv. Pranciškaus Ksavero Onejute, Šv. Jono Krikštytojo Onontagėje, Šv. Juozapo Conontuane: nuo Šv. Sakramento ežero iki Erio tik šešių evangelistų darbas, bet už jų – ugnies istorija. 1668-aisiais mūsų Gandauagės kaimas vėl persikėlė. Iš pietinės Mohauko pakrantės jie persikėlė į kitą, ir kelias mylias toliau į vakarus, kur Mohaukas įteka į Kajudetą, dar kartą pasistatė savo ilguosius namus. Naująjį kaimą jie pavadino Kanavakė, kas reiškia „paskubomis“. Netoliese buvo mažas skaidrus upeliukas, kur ji kasdien ateidavo pasisemti vandens. Ji atsiklaupdavo ant samanų. Jos ausyse skambėdavo vandens čiurlenimas. Iš miško širdies ištrykšdavo fontanas, mažučiai samanų sodai būdavo krištoliniai ir žali. Savo šlapia ranka ji persibraukdavo kaktą. Ji troško tikros brolystės su vandeniu, ji norėjo, kad versmė patvirtintų tą dovaną, kuria ji pavertė savo kūną, ji troško visa šlapia suklupti prieš juodasuknius. Ji nualpo ir, raudodama kaip Džilė[28], susmuko greta apversto kibiro.

33

Būkite su manimi, visų rūšių religiniai medalionai, tie, kur kybote ant sidabrinių grandinėlių, tie, kur saugumo smeigėmis esate prisegti prie apatinių, tie, kur patogiai ilsitės juoduose krūtinės plaukuose, tie, kur lyg tramvajai dundate raukšlėmis tarp senų laimingų moterų krūtų, tie, kur netyčia įsirėžiate į odą mylintis, tie, kur gulite apleisti tarp rankogalių segtukų, tie, kur lyg monetos esate čiupinėjami ieškant sidabrinės prabos, tie, kur, glėbesčiuojant penkiolikmetes, pasimetate drabužiuose, tie, kur galvojant esate dedami į burną, tie labai brangūs, kuriuos leidžiama dėvėti tik liesutėms mergaičiukėms, tie, kur greta neatrištų kaklaraiščių kabote sendaikčių spintoje, tie, kur esate bučiuojami, kad pasisektų,

tie, kur iš pykčio esate nuplėšiami nuo kaklo, tie, kur esate sutrypiami, tie, kur esate išgraviruojami, tie, kur esate dedami po mašinų ratais, kad keistai išsilankstytumėte, tie, kur esate tvirtinami prie taksi stogo audinio, būkite su manimi, man liudijant Katerinos Tekakvitos išmėginimą.

34

– Išsitraukite pirštus iš ausų, – pasakė Tėvas Jeanas Pierronas, pirmasis nuolatinis Kanavakės misionierius. – Jei ir toliau laikysite pirštus ausyse, manęs negirdėsite.

– Cha cha, – kikeno senieji kaimo gyventojai, kurie buvo per seni mokytis naujų gudrybių. – Tu gali mus nuvesti prie vandens, bet negali mūsų priversti gerti, mūsų – senų šunų ir kuinų.

– Nedelsdami išsitraukite tuos pirštus!

– Dribt, dribt, – senoliams tupinėjant aplink kunigą, tarp bedančių žandikaulių dribo putos ir seilės.

Kunigas grįžo į savo trobą ir išsiėmė piešinius, nes jo būta gabaus menininko. Po kelių dienų jis pasirodė su savo paveikslu – ryškia pragaro kančių mandala. Visi prakeiktieji buvo pavaizduoti kaip Mohauko indėnai. Senyvi besityčiojantys indėnai tupinėjo aplink jį vis dar užsikimšę ausis, kol jis atidengė savo darbą. Jų pūvančios burnos žiobtelėjo.

– Taigi, mano vaikai, štai kas jūsų laukia. Tiek to, tegu jūsų pirštai lieka ten, kur jie dabar yra. Matote. Velnias apvys aplink jūsų kaklą virvę ir nusitemps jus su savimi. Velnias nukirs jūsų galvą, išplėš jūsų širdį, išvers jūsų vidurius, išlaižys jūsų smegenis, išgers jūsų kraują, ės jūsų mėsą ir rakinės jūsų kaulus. Bet jūs negalėsite numirti. Nors jūsų kūnas ir bus sukapotas į gabalėlius, jis vėl atgis. Pasikartojantis draskymas atneš jums nenumaldomą skausmą ir kančią.

– Arghhh!

Paveiksle dominavo raudona, balta, juoda, oranžinė, žalia, geltona ir mėlyna. Pačiame centre buvo pavaizduota labai sena irokėzė, visa sulinkusi ir susiraukšlėjusi. Išskirta jinai buvo iš tikroviškų kaukolių nupieštais rėmeliais. Virš ovalių kaukolių buvo palinkęs jėzuitų kunigas, kuris stengėsi ją pamokyti. Jos artrito išsukinėti pirštai buvo sugrūsti į ausis. Velnias į jos ausis kišo ugnies kamščius, tikriausiai visiems laikams ten sugrūsdamas ir pirštus. Velnias į jos apgailėtinas krūtis sviedė liepsnojančią ietį. Dar du velniai per jos šakumą traukė ugninį pjūklą. Kitas velnias kvietė degančias gyvates apsivyti jos kraujuojančius kelius. Jos burna – išdeginta amžino pagalbos šauksmo suanglėjusi juoda skylė. Kaip Įsikūnijimo Marija rašė savo sūnui: *On ne peut pas les voir sans frémir.*[29]

– Arghhh!

Il a baptisé un grand nombre de personne[30], rašo Įsikūnijimo Marija.

– Teisingai, ištraukite juos, – paragino juos kunigas. – Ir niekada jų nekiškite atgal. Jūs privalote jų ten nebekišti. Kad ir kokie seni būtumėte, privalote visiems laikams užmiršti „Telefono šokį."

– Pakšt! Pakšt! Pakšt! Pakšt!

– Taip daug geriau, ar ne?

Kai tie vaškiniai pirštai buvo ištraukti, tarp miško ir židinio krito tylos skraistė, ir senoliai susirinko prie kunigo sutanos, nes juos sukrėtė jiems dar nepažįstama vienuma. Jie nebegirdėjo, kaip sirpsta avietės, nebeužuodė vėją šukuojančios pušų spyglių gausybės, nebeprisiminė paskutinio upėtakio atodūsio, šiam dar gyvenant tarp balto plokščio akmenuko dryžuotame upelio dugne ir greito lokio letenos šešėlio. Jie sėdėjo suglumę, kaip plastmasinėje kriauklėje jūros ošimo besiklausantys vaikai. Kaip vaikai ilgos pasakos prieš miegą pabaigoje, jie staiga pajuto troškulį.

35

1670-aisiais Katerinos dėdė su džiaugsmu išlydėjo Tėvą Pierroną į irokėzų misijos postą prie Šv. Lauryno upės. Daugelis jo brolių

buvo atversti į naująjį tikėjimą, ir daugelis paliko kaimą dėl to, kad gyventų ir garbintų Dievą naujose misijose. Naujasis kunigas, Tėvas Bonifacas, buvo ne mažiau paveikus nei jo pirmtakas. Jis mokėjo kalbą. Matydamas, kaip indėnams patinka muzika, jis subūrė septynmečių ir aštuonmečių chorą. Jų tyri šiurkštūs balsai sklido per kaimą kaip žinia apie gerą maistą ir daugelį viliojo prie medinės koplyčios. 1673-aisiais šis keturių šimtų sielų kaimas išvydo trisdešimties išgelbėjimą. Tai buvo suaugusiųjų sielos – kūdikių arba merdėjančiųjų sielos į šį skaičių neįeina. Krynas, Mohaukų vadas, atsivertė ir išėjo pamokslauti į naują misiją. Iš visų irokėzų mohaukai, tie, kurie labiausiai priešinosi, buvo imliausi naujosioms doktrinoms. Tėvas Dablonas, vyriausiasis Kanados misijų vadovas, 1673-aisiais galėjo parašyti: *La foi y a été plus constamment embrassée qu'en aucun autre pays d'Agniers.*[31] 1674-aisiais Tėvas Bonifacas į Šv. Pranciškaus Ksavero misiją išsivedė ir neofitų grupelę. Neilgai trukus po grįžimo į Kanavakę, jis žuvo per gruodinę sniego griūtį. Jį pakeitė Tėvas Jacques'as iš Lambervilio.

36

Kaimo trobos buvo tuščios. Buvo pavasaris. 1675-ieji. Kažkur Spinoza meistravo akinius nuo saulės. Anglijoje Hugh Chamberlenas naujagimius ištraukinėjo slaptu instrumentu, akušerinėmis žnyplėmis, jis buvo vienintelis žmogus visoje Europoje, gimdymams pasitelkęs šią revoliucinę techniką, kurią ištobulino dar jo tėvas. Markizas de Laplace'as žiūrėjo į Saulę dar prieš padarydamas prielaidą, kad savo egzistencijos pradžioje ji sukosi, šią prielaidą jis vėliau išvystė savo knygoje „Exposition du Système du Monde".[32] Laikiną viršenybę išsikovojo penktoji Czong Kapa reinkarnacija: Tibeto regentystę su Dalai Lamos titulu jam perdavė Mongolija. Jėzuitų buvo jau ir Korėjoje. Grupelė iš šalių kolonizatorių atvykusių daktarų, kuriuos domino anatomija, bet trikdė prieš žmonių disekciją pasisakantys

įstatymai, sugebėjo gauti „svarbiąją viduriniąją iš vakaro nukirsdinto indėno dalį“. Trisdešimt metų iki žydų grįžimo į Prancūziją. Dvidešimt metų prieš pastebint pirmąjį sifilio protrūkį Bostone. Frederickas Williamas jau buvo Didžiuoju elektoriumi. Minimų ordino vienuoliai, pagal 1668-ųjų nutarimą, neekskomunikuojami, jei „prieš pat pasiduodami kūno vilionėms... apdairiai padeda vienuolio abitą į šalį“. 1675-aisiais Corelli, Alessandro Scarlatti pirmtakas, Handelis, Couperinas ir J. S. Bachas grojo trečiaisiais smuikais Prancūzijos Šv. Liudviko bažnytiniame orkestre, kuris 1675-aisiais lankėsi Romoje. Taip dilo paskutinis septyniolikto amžiaus mėnulio ketvirtis. Kitame amžiuje 60 000 000 europiečių mirs nuo raupų. F. dažnai sakydavo: pagalvok apie pasaulį be Bacho. Pagalvok apie hetitus be Kristaus. Norėdamas atrasti tiesą nepažįstamuose dalykuose, pirmiausia atsisakyk to, kas tavame įsivaizdavime nepakeičiama. Ačiū, F. Ačiū, mano mylimasai. Kada įstengsiu įsivaizduoti pasaulį be tavęs, mano brangusis? O Mirtie, esame tavo Dvaro Angelai, ligoninės – tavo Bažnyčia! Mano draugai mirė. Mirė žmonės, kuriuos pažinojau. O Mirtie, kodėl kiekvieną naktį paverti Halovynu? Bijau. Jei ne viena, tai kita: jei man nekietėja viduriai, tai man baisu. O Mirtie, tegu fejerverkas dar kartą nudegina kulną. F. medžio namelį (kuriame visa tai rašau) supantys medžiai tamsūs. Negaliu užuosti obuolių. O Mirtie, kodėl tiek daug veiki ir tiek mažai kalbi? Kokonai minkšti ir šiurpūs. Bijau kirmėlių su peteliškių dangumi. Ar Katerina – gėlė danguje? Ar F. – orchidėja? Ar Edita – šieno šapelis? Ar Mirtis vaikosi voratinklius? Ar Mirtis turi ką nors bendro su Skausmu, ar Skausmas veikia priešingoje barikadų pusėje? O F., kaip aš mylėjau šį medžio namelį, kai paskolinai jį mums su Edita mūsų medaus mėnesiui!

37

Kanavakės trobos buvo tuščios. Aplinkui plytintys laukai – pilni darbininkų, vyrų ir moterų su grūdų saujomis. 1675-ųjų pavasarį jie sėjo kukurūzus.

– Juh, juh, – sklido kukurūzų sėjos dainos melodija.

Katerinos dėdė sugniaužė kumštį virš geltonos jo delne įsitaisiusios krūvelės. Jis juto sėklų galias, jų troškimą būti padengtomis žeme ir susprogti. Atrodė, kad jos verčia skėstis jo pirštus. Jis pakreipė savo ranką tarsi puodelį, ir vienas grūdas įkrito į duobutę.

– Ak, – susimąstė jis, – lygiai taip mūsų Promotė krito iš dangaus į pirminių vandenų juostą. Kai kurie laikosi nuomonės, jog įvairūs amfibiniai gyviai, kaip ūdra, bebras ir ondatra, pastebėjo jos krytį, ir, kad palengvintų nusileidimą, suskubo iš povandeninio purvo kelti žemes į paviršių.

Staiga jis sustingo. Giliai savo mintyse jis pajuto nuodėmingą Tėvo Jacques'o iš Lambervilio buvimą. Taip, jis juto, kaip maždaug per mylią nuo jo kunigas žingsniavo per kaimą. Katerinos dėdė kunigo pasveikinti pasiuntė savo Šešėlį.

Tėvas Jacques'as iš Lambervilio stabtelėjo prie Tekakvitos trobos. Visi laukuose, jis pamanė, tad tokiu metu nėra jokios prasmės bandyti, net jei jie mane ir įsileistų.

– Lia lia lia, – iš vidaus atsklido juoko skambesys.

Kunigas apsisuko ir pajudėjo durų link. Ten jį pasveikino Šešėlis, ir jie susikibo. Šešėlis buvo nuogas ir lengvai parklupdė sunkiais apdarais apsitaisiusį savo priešininką. Šešėlis metėsi ant iš savo suknios skvernų besistengiančio išsilaisvinti kunigo. Per savo aršumą Šešėlis sugebėjo ir pats tuose skvernuose įsipainioti. Kunigas greitai sumojo savo pranašumą. Kol Šešėlis duso laimingosios kišenės kalėjime, kunigas gulėjo visiškai ramiai. Paskui jis atsistojo ir atplėšė duris.

– Katerina!

– Pagaliau!

– Ką veiki troboje, Katerina? Visa tavo šeima laukuose sėja kukurūzus.

– Aš susimušiau nykštį.

– Leisk, pažiūrėsiu.

– Ne. Tegu skauda.

– Kaip nuostabu taip sakyti, mano vaike.

– Man devyniolika. Visi čia manęs nekenčia, bet man vis tiek. Mano tetos visąlaik mane spardo, bet aš nieko prieš jas neturiu. Turiu išnešinėti šūdą, ką gi, kažkas turi tai daryti. Bet, Tėve, jie nori, kad aš dulkinčiausi – o aš savo dulkinimąsi paaukojau.

– Nebūk duodanti indėnė.

– Ką man daryti, Tėve?

– Leisk man apžiūrėti tą nykštį.

– Taip!

– Turėsiu numauti tavo mokasiną.

– Taip!

– Čia?

– Taip!

– O čia?

– Taip!

– Tavo pirštai šąla, Katerina. Turėsiu juos patrinti tarp delnų.

– Taip!

– Dabar pūsiu į juos savo kvapą, žinai, kaip žiemą pirštus šildo žmogaus kvapu.

– Taip!

Kunigas sunkiai alsavo virš jos smulkučių rudų pirštų. Kokia nuostabi buvo jos nykščio pagalvėlė. Jos penkių pirštų minkštimai atrodė kaip miegančių iki smakro apkamšytų vaikų veideliai. Jis pradėjo juos bučiuoti prieš miegą.

– Lapu tapu lapu tapu.

– Taip!

Jis žnybtelėjo vieną pagalvėlę, kuri atrodė kaip guminė vynuogė. Jis klūpojo kaip Kristus prieš nuogą pėdą. Jis tvarkingai kišo liežuvį tarp kiekvieno jos piršto, keturi įbrukimai, oda tarpuose buvo tokia glotni ir balta! Jis glamonėjo kiekvieną pirštą, apžiodamas jį, apseilėdamas, apdžiovindamas savo kvapu, žaismingai krimstelėdamas. Buvo gaila, kad keturi pirštai turi amžiais kęsti vienatvę. Jis visus jos keturis mažus pirštukus įsigrūdo į burną ir suko savo liežuvį tarsi valytuvą. Pranciškus raupsuotiesiems darė tą patį.

– Tėve!

– Libalobaglobaniamniam.

– Tėve!

– Goblboblgogelmogel. Šliurpt.

– Pakrikštyk mane!

– Nors kai kam mūsų delsimas gali pasirodyti perdėtas, mes, jėzuitai, neskubiname suaugusių indėnų Krikšto taku.

– Aš turiu dvi kojas.

– Indėnai nepastovūs. Mes turim apsisaugoti nuo katastrofos padaryti daugiau atsimetėlių nei krikščionių.

– Judinkis.

– *Comme nous nous défions de l'inconstance des Iroquois, j'en ai peu baptisé hors du danger de mort.*[33]

Mergina įkišo pėdą į mokasiną ir atsisėdo ant jo.

– Pakrikštyk mane.

– *Il n'y a pas grand nombre d'adultes, parce qu'on ne des baptis qu'avec beaucoup de précautions.*[34]

Taip ilgojo namo šešėliuose tęsėsi ginčas. Už mylios nuo ten Dėdė krito ant kelių visiškai išsekęs. *Nebus jokio derliaus!* Bet jis negalvojo apie ką tik pasėtą grūdą, jis galvojo apie savo tautos gyvenimus. Visi tie metai, visos tos medžioklės, visi tie karai – viskas pavirs į nieką. *Nebus jokio derliaus!* Netgi ir jo siela, kai prisirps, nebus nuraškyta šiltiems pietvakariams, iš kur atpučia saulėtas dienas ir derlingą grūdą nešantis vėjas. Didžiosios imtynės tarp Joskehos, Baltojo, ir Taviskaros[35], Tamsiojo, amžinoji kova išsikvėps kaip du stipriame glėbyje užmiegantys aistringi meilužiai. *Nebus jokio derliaus!* Diena iš dienos kaimas mažėjo, nes vis daugiau jo brolių iškeliaudavo į naujas misijas. Jis apgraibomis susirado mažą kadaise iš medžio išdrožtą vilką. Praėjusį rudenį jis buvo prispaudęs jo drožinėtas šnerves prie savųjų, įkvėpdamas žvėries drąsos. Tada jis stipriai iškvėpė, kad po miško platybes paskleistų žvėries kvapą ir paralyžiuotų visą aplinkui lakstantį grobį. Kai tądien nudobė elnią, išėmė jo kepenis ir krauju ištepė medinio vilko snukį. Ir meldėsi: Didysis, Pirmasis ir Tobulasis Elnie, prie mano kojų gulinčių griaučių protėvi, mes alkstame. Prašau: nekeršyk man už

tai, kad vienam iš tavo vaikų atėmiau gyvybę. Dėdė, trūkdamas oro, sudribo kukurūzų lauke. Jie parnešė jį į trobą. Jam ant krūtinės, traiškydamas šonkaulius, šoko Didysis Elnias. Po kiek laiko, kai jie liko vieni, senis prabilo.

– Jis čia buvo įėjęs, tas Juodasuknis?

– Taip, Tėve Tekakvita.

– Ir tu norėjai būti pakrikštyta?

– Taip, Tėve Tekakvita.

– Leisiu tau su viena sąlyga: pažadėk, kad niekada nepaliksi Kanavakės.

– Pažadu.

– Nebus derliaus, dukra mano. Mūsų dangus miršta. Ant kiekvienos kalvos iš skausmo rauda dvasia, nes ją visi pamiršo.

– Miegok.

– Atnešk mano pypkę ir praverk duris.

– Ką darai?

– Pučiu į juos tabako kvapą, į juos visus.

Tai buvo F. teorija – visi baltieji amerikiečiai plaučių vėžiu baudžiami už tai, kad sužlugdė Raudonąjį Žmogų ir pavogė jo malonumus.

– Pasistenk jiems atleisti, Tėve Tekakvita.

– Negaliu.

Silpnai pro praviras duris pūsdamas dūmą, Dėdė pasakojo sau istoriją, kurią girdėjo dar būdamas mažas berniukas, kaip Kuloskapas[36] paliko pasaulį dėl jo blogio. Jis surengė smagią atsisveikinimo puotą ir išsiyrė savo didele kanoja. Dabar jis gyvena nuostabiame ilgajame name, meistraudamas strėles. Kai troba jų prisipildys, Kuloskapas visai žmonijai paskelbs karą.

38

– Ar Visas Pasaulis Tėra Malda Kažkokiai Žvaigždei? Ar Visi Pasaulio Metai Tėra Kažkokios Šventės Renginių Katalogas? Ar Vis-

kas Vyksta Vienu Metu? Ar Šieno Kupetoje Yra Adata? Ar Mes Vaidiname Prieblandoje Priešais Didžiulį Tuščių Akmeninių Suolų Teatrą? Ar Mes Su Savo Seneliais Laikomės Už Rankų? Ar Jie Šilti ir Karališki, Mirties Skutai? Ar Visiems Šią Sekundę Gyvenantiems Žmonėms Imami Pirštų Antspaudai? Ar Grožis Tėra Skridinys? Kaip Mirusiuosius Priima Besiplečianti Kariuomenė? Ar Tiesa, Kad Šokiuose Nebėra Sienas Ramstančių Merginų? Ar Galiu Padaryti Sau Dovaną Ir Čiulpti Pyzdas? Ar Galiu Mylėti Merginų Formas, Užuot Laižęs Etiketes? Ar Galiu, Atidengdamas Nepažįstamas Krūtis, Šiek Tiek Numirti? Ar Galiu Savo Liežuviu Nutiesti Žąsies Odos Taką? Ar Galiu Apkabinti Savo Draugą Užuot Dirbęs? Ar Jūreiviai Savaime Religingi? Ar Galiu Tarp Savo Kojų Suspausti Auksaplaukę Šlaunį, Justi Kraujo Tėkmę Ir Girdėti Šventą Tylančio Laikrodžio Tiksėjimą? Ar Galiu Patikrinti Kieno Nors Gyvumą, Palaižydamas Jo Orgazmą? Ar Gali Kokio Nors Įstatymo Knygose Būti Įrašyta, Kad Šūdas Yra Košerinis? Ar Yra Skirtumas Tarp Sapno Apie Geometriją ir Keistų Sekso Pozų? Ar Epileptikai Visada Maloningi? Ar Yra Toks Dalykas Kaip Išsvaistymas? Ar Nuostabu Galvoti Apie Aštuoniolikmetę Su Aptemptais Gelio Drėgnumo Apatiniais? Ar, Kai Varau Į Kumštį, Pas Mane Ateina Meilė? O Dieve, Tai Šauksmas, Visos Sistemos Šaukia. Aš Užrakintas Kailių Parduotuvėje, Bet Tikiu, Kad Nori Mane Pagrobti. Ar Gabrielius Atjungė Signalizaciją? Kodėl Buvau Paguldytas Į Lovą Su Nimfomane? Ar Mane Taip Pat Lengva Išrauti Kaip Ir Žolės Daigą? Ar Galiu Būti Atplėštas Nuo Ruletės Rato? Kiek Milijardų Virvių Prilaiko Cepeliną? O Dieve, Myliu Tiek Daug Dalykų, Jog Prireiks Daug Metų, Kad Vieną Po Kito Juos Atimtų. Dievinu Tavo Smulkmenas. Kodėl Šiąnakt Medžio Namelyje Leidai Man Pamatyti Nuogą Kelį? Kodėl Man Suteikei Minutinį Geismo Blyksnį? Ar Galiu Nusisegti Savo Vienatvę Ir Dar Kartą Susidurti Su Godžiu Gražiu Kūnu? Ar Galiu Užmigti Po Švelnaus Laimingo Pabučiavimo? Ar Galiu Laikyti Šuniuką? Ar Galiu Save Išmokyti Būti Gražiam? Ar Išvis Galiu Melstis?

Prisimenu vieną naktį su F., kai jis greitkeliu važiavo į Otavą, kur kitą dieną turėjo sakyti savo pirmąją kalbą Parlamente. Mėnulio nebuvo. Žibintų šviesos plūduriavo virš baltų pakelės stulpų kaip tobulas praskydęs trintukas, o už savęs palikdavome blyškius išnykusių kelių ir laukų kontūrus. Jis paspaudė iki aštuoniasdešimties mylių per valandą. Šv. Kristoforo medalionas, prisegtas prie diržo virš priekinio stiklo, nuo kiekvieno staigaus posūkio imdavo suktis mažute orbita.

– Nusiramink, F.

– Tai mano naktis! Mano naktis!

– Taip, F. Tau pagaliau pavyko: tu – Parlamento narys.

– Aš vyrų pasaulyje.

– F., pristabdyk. Gero po truputį.

– Niekada nestabdyk, kai pasieki tokį pagreitį.

– Dieve mano! Niekada nesu matęs, kad taviškis būtų toks didžiulis! Kas dedasi tavo galvoje? Apie ką galvoji? Prašau, išmokyk ir mane tai padaryti. Ar galiu palaikyti?

– Ne! Tai tarp manęs ir Dievo.

– Sustokime. F., aš tave myliu, myliu tavo jėgą. Išmokyk mane visko.

– Užsičiaupk. Pirštinių skyriuje yra kremo nuo saulės tūbelė. Nykščiu nuspausk mygtuką ir atidaryk tą skyrių. Pasirausk žemėlapių, pirštinių ir virvių krūvoje ir ištrauk tūbelę. Nusuk dangtelį ir išspausk porą colių kremo man ant delno.

– Šitaip, F.?

– Jo.

– Neužsimerk, F. Nori, kad aš vairuočiau?

Ak, kokį riebų bokštą jis masažavo! Ne mažiau sėkmingai galėjau kreiptis ir į nykstantį peizažą, kurį mes nublokšdavome į savo kilvaterį, ūkiniai pastatai ir degalinių ženklai kaip kibirkštys atšokdavo nuo mūsų buferio, mums staigiai kaip acetileno pjūklu devyniasdešimt mylių per valandą greičiu kertant baltąją liniją. Jo dešinė

ranka po vairu varė, varė, atrodė, kad jis tarsi susimąstęs krovikas stumia save gilyn į juodą įlanką. Kokie gražūs plaukai kyšojo iš jo apatinių. Jo rankogalių segtukai švytėjo salono lemputės šviesoje – ją įjungiau, kad galėčiau geriau stebėti šią malonią operaciją. Jo kumščiui trūkčiojant vis greičiau, rodyklė pasiekė devyniasdešimt aštuonis. Kaip aš plėšiausi tarp baimės dėl savo saugumo ir troškimo įbrukti savo galvą tarp jo kelių ir prietaisų skydo! Švilpt! prašvilpė sodas! Mūsų priekinėse šviesose blykstelėjo pagrindinė gatvė – palikome ją smilkti. Troškau, kad mažos raukšlelės ant jo kietėjančio kapšelio įkalintų mano sukandžiotas lūpas. Staiga F. akys užsimerkė tarsi būtų papurkšta citrinos. Jo kumštis kietai sugniaužė išbalusį slidų kotą, ir jis lyg pašėlęs pradėjo jį smaugti. Išsigandau dėl jo organo, bijojau ir geidžiau jo, jis taip ryškiai švytėjo, buvo aptakus kaip Brancusi[37] skulptūra, pritvinkusi galvutė įraudo ir įkaito kaip radioaktyvus ugniagesio šalmas. Norėjau skruzdėdos liežuviu nušluostyti tą drėgną perlą, kurį F. dabar ir pats pastebėjo bei džiaugsmingu ir pašėlusiu judesiu įtraukė į bendrą patepimą. Daugiau nebegalėjau kęsti savo vienatvės. Plėšdamas savo senamadiškų europietiškų kelnių sagas, jaudulingai skubėjau paliesti save lyg meilužį. Buvau kraujo pritvinkusi sauja! Bžik! Blykstelėjo ir pradingo stovėjimo aikštelė. Per odines pirštines, kurių neturėjau laiko nusimauti, skverbėsi šiluma. Į stiklą taškėsi vabzdžiai kamikadzės. Mano gyvenimas buvo mano rankose, visos žinutės, kurias norėjau perduoti Zodiakui, susibūrė, kad pradėtų savo kelionę, o aš dejavau slegiamas nepakeliamo malonumo. F. nesuprantamai rėkė, jo seilės tiško į visas puses.

– Pažiūrėk į mane, pažiūrėk į mane, aiškiai čiulpk, aiškiai, – klykė F. (jei teisingai prisimenu garsus).

Tad vieną akimirką abudu tarpome kažkokioje akyje: du vyrai plieniniame į Otavą lekiančiame kiaute, apakinti mechaniškos vis augančios ekstazės, už mūsų pasiliekančiuose suodžiuose skendo indėnų žemės, du pritvinkę kotai rodantys į amžinybę, dvi nuogos vienišų ašarinių dujų pripildytos kapsulės, sustabdysiančios mūsų smegenų maištą, du nuožmūs pimpalai, tarsi chimeros išskirti į

atskirus bokšto kampus, du aukojami ledinukai (nuo salono lempos nusidažę oranžine spalva) siūlomi trūkinėjančiam greitkeliui.

– Ai ai ai ai ai! – šaukė F. nuo pačios savo kopėtėlių viršūnės.

– Plekšt, pšš, – šnypštė jo spermos geizeriai, tikšdami ant prietaisų skydo (visai kaip prieš srovę plaukiančios lašišos, kai jų kaukolės trenkiasi į povandenines uolas).

Na, o aš žinojau, kad nuo orgazmo mane skiria vienas timptelėjimas – kybojau ant savo orgazmo krašto, kaip parašiutininkas ant atvirų durų slenksčio – staiga pasijutau apleistas – staiga netekau geismo – staiga tapau toks būdraujantis (tik šią sekundės dalelę), koks niekada nesijaučiau per visą savo gyvenimą...

– Siena!

Siena užtemdė visą priekinį stiklą, iš pradžių ji ištiško kaip išplaukusi dėmė, paskui išryškėjo visiškai tiksliai, tarsi ekspertas būtų pagaliau tinkamai sutvarkęs mikroskopą – kiekvienas trijų dimensijų cemento spuogas – ryškus! tikslus! – pagreitintas mėnulio slėpynių filmas, – o kai siena lėkė į priekinių žibintų šviesą, priekinis stiklas vėl išsiliejo – pamačiau, kaip F. kapšelis tarsi banglentė nuslydo vairo kraštu...

– Brangusis! Ufffff...

– Driiiiiinkšt, – atsiliepė siena.

Praskrodėme sieną kiaurai, nes ji buvo padaryta iš dažyto šilko gabalo. Mašina atsitrenkė į tuščią lauką, ant chromuoto Mersedeso ženklo viršaus plevėsavo medžiagos atplaišos. Kai F. paspaudė stabdį, visiškai sveiki priekiniai žibintai apšvietė lentomis apkaltą dešrainių stendą. Ant medinio prekystalio pastebėjau atkimštą butelį. Spoksojau į jį nieko nematančiomis akimis.

– Baigei? – paklausė F.

Mano pimpalas kabojo iš kelnių praskiepo kaip ištrauktas siūlas.

– Gaila, – pasakė F.

Pradėjau drebėti.

– Praleidai tokį orgazmą.

Ant prietaisų skydo padėjau savo suspaustus kumščius, atrėmiau į juos kaktą, mane pradėjo tampyti traukuliai, pravirkau.

– Nemažai pavargome, kol viską įrengėme, išnuomojome stovėjimo aikštelę ir visa kita.

Staigiai pakėliau veidą.

– Mes? Kas tie „mes“?

– Edita ir aš.

– Edita čia irgi įpainiota?

– O kaip ta sekundė, prieš pat iššaunant? Pajutai tuštumą? Pajutai laisvę?

– Edita žino apie mūsų nešvarius darbelius?

– Turėjai tęsti, mano drauge. Tu nevairavai. Vis tiek nieko negalėjai padaryti. Siena buvo už tave galingesnė. Praleidai tokį orgazmą.

– Edita žino, kad mes žydri?

Turėdamas žmogžudiškų ketinimų puoliau jo kaklą. F. šypsojosi. Kokie liesi ir silpni blausioje oranžinėje šviesoje atrodė mano riešai. F. nuėmė mano pirštus tarsi vėrinį.

– Šalčiau. Šalčiau. Nusivalyk akis.

– F., kodėl mane kankini?

– Ak, mano drauge, esi toks vienišas. Diena iš dienos daraisi vis vienišesnis. Kas bus, kai nebebus mūsų?

– Ne tavo supistas reikalas! Kaip drįsti manyti, kad gali mane ko nors išmokyti? Tu klastotė. Tu pavojingas! Tu Kanados gėda! Tu sugriovei mano gyvenimą!

– Visa tai galbūt tiesa.

– Tu, šlykštus niekše! Kaip drįsti pripažinti šitų kaltinimų teisingumą?

– Jis pasilenkė, kad užvestų mašiną, ir pasižiūrėjo į mano sterblę.

– Užsisagstyk. Mūsų laukia ilgas ir šaltas kelias į Parlamentą.

40

Jau kurį laiką užrašinėju šiuos tikrus nutikimus. Ar bent kiek priartėjau prie Katerinos Tekakvitos? Dangus visiškai svetimas.

Nemanau, kad kada nors liksiu pas žvaigždes. Nemanau, kad kada nors turėsiu diademą. Nemanau, kad vaiduokliai į šiltus mano plaukus šnibždės erotiškus pasakojimus. Niekada nerasiu grakštaus būdo autobusu vežtis rudą priešpiečių krepšį. Vaikščiosiu į laidotuves, ir jos man nieko neprimins. Prieš daug daug metų F. pasakė: Diena iš dienos daraisi vienišesnis. Tai buvo prieš daug daug metų. Ką F. turėjo omenyje, patardamas man nusileisti iki šventojo? Kas yra šventasis? Šventasis – tas, kuris pasiekė tolimą žmogiškumo galimybę? Neįmanoma apibrėžti, kas ta galimybė yra. Manau, kad ji turi kažką bendro su meilės energija. Kontaktas su ta energija leidžia patirti tam tikrą pusiausvyrą egzistencijos chaose. Šventasis neišsklaido chaoso; jei jis galėtų tai padaryti, pasaulis jau seniai būtų pasikeitęs. Manau, kad šventasis neišsklaido chaoso netgi sau pačiam, nes pasaulį sutvarkančio žmogaus sampratoje yra kažkas arogantiško ir karingo. Šlovę atneša tam tikra pusiausvyra. Jis kaip atsiskyrusi slidė iriasi tėkmėje. Jo kryptis – kalvos glamonė. Jo kelias – sniego piešinys tą konkrečią akimirką, kai sudaro sandėrį su vėju ir uola. Kažkas jame taip myli pasaulį, kad atsiduoda traukos ir tikimybės dėsniui. Toli nuo pasiskraidymo su angelais, seismografo adatos tikslumu jis tiria kieto kruvino kraštovaizdžio būseną. Jo namas pavojingas ir trumpaamžis, bet visame pasaulyje jis jaučiasi kaip namie. Jis gali mylėti žmonių formas, grakščias ir suktas jų širdžių linijas. Gera tarp savų turėti tokių žmonių, tokių pusiausvyrą steigiančių meilės monstrų. Tai mane verčia daryti išvadą, jog skaičiai krepšyje iš tikrųjų atitinka skaičius ant loterijos bilietų, kuriuos nusipirkome tokia didele kaina, ir prizas nėra tik iliuzija. Bet kam vieną iš jų pisti? Prisimenu, kaip kartą seilėjausi ties Editos šlaunimi. Čiulpiau ir bučiavau tą ilgą rudą daiktą, ir tai buvo Šlaunis, Šlaunis, Šlaunis – Šlaunis, kuri minkštėjo ir plėtėsi, lašinių aromatu išsiliedama iki Pizės kauburio – Šlaunis, kuri smailėjo ir kietėjo, man besiiriant jos mažučių plaukelių kryptimi, kol neatsitrenkiau į Kelio girnelę. Nežinau, ką darė Edita (gal atlikinėjo vieną iš savo nuostabiųjų patepimų) ar ką dariau aš (gal leidau vieną iš savo paslaptingųjų seilėjimosi čiurkšlių), bet stai-

ga mano veidas sudrėko, o burna nuslydo ant jos odos; tai nebuvo nei Šlaunis, nei Pizė, nei kokio nors kreiduoto mokinuko šūkis (aš netgi nesipisau): tai buvo tiesiog Editos forma: paskui tai buvo tiesiog humanoidinė forma: paskui tai buvo tiesiog forma – ir vieną palaimingą sekundę aš tikrai nebuvau vienišas, buvau šeimos dalis. Tada mes pirmą kartą mylėjomės. Daugiau taip nebuvo. Ar taip tu mane versi jaustis, Katerina Tekakvita? Bet argi tu ne mirusi? Kaip man priartėti prie mirusios šventosios? Šitas vaikymasis atrodo tokia nesąmonė. Čia, sename F. mediniame namelyje, nesu laimingas. Vasaros pabaiga jau seniai praėjo. Mano smegenys sudarkytos. Iš mano karjeros telikę skutai. Ak F., ar tokią mokymo programą tu man paskyrei?

41

Katerina Tekakvita buvo pakrikštyta 1676-ųjų balandžio (ryškių lapų mėnesio) aštuonioliktą.

Prašau, grįžk pas mane, Edita. Pabučiuok mane, brangioji. Myliu tave, Edita. Sugrįžk gyventi. Daugiau nebegaliu būti vienas. Atrodo, turiu raukšlių ir nemalonų kvapą iš burnos. Edita!

42

Praėjus kelioms dienoms po jos krikšto, Katerina Tekakvita buvo pakviesta į didžiulę puotą Kvebeke. Ten dalyvavo markizas de Tracy, intendantas Talonas, gubernatorius M. de Courcelle'is, mohaukų vadas Krynas, kuris buvo vienas aršiausių atsivertėlių, kokį krikščionybė kada nors turėjo, ir dar daug gražių ponių ir ponų. Jie taip stengėsi būti elegantiški, kaip tai moka daryti tik du tūkstančius mylių nuo Paryžiaus esantys piliečiai. Kiekvienas pokalbis

tryško sąmoju. Net sviesto neperduodavo be aforizmo. Jie aptarinėjo dar tik dešimtmetį trukusią Prancūzų mokslų akademijos veiklą. Kai kurie iš svečių turėjo kišeninius laikrodžius su spyruoklėmis – naują visą Europą klupdžiusį laiko matavimo išradimą. Kai kurie aiškino apie kitą neseniai ištobulintą laikrodžių reguliavimo prietaisą – švytuoklę. Katerina Tekakvita tyliai klausėsi visko, kas buvo sakoma. Komplimentus, kurių nusipelno siuviniai ant jos elnio kailio, ji priėmė nulenkusi galvą. Ilgas baltas stalas švytėjo sidabru, krištolu ir ankstyvų pavasario žiedų didybe, ir trumpą sekundėlę jos akys panėrė į vakaro prabangą. Gražūs tarnai pylė vyną į ilgakotes rožes primenančias taures. Svečiams besidarbuojant su šonkauliukais, šimte sidabrinių stalo įrankių aidėjo ir ataidėjo šimtas žvakių liepsnelių, ir per trumpą sekundėlę ši daugybės saulių blykstė išspigino jai akis, išdegino jos apetitą. Trumpu staigiu judesiu, kurio ji nekontroliavo, Katerina Tekakvita apvertė savo vyno taurę. Sustingusi iš gėdos ji spoksojo į banginio formos dėmę.

– Niekis, – pasakė markizas. – Niekis, mano vaike.

Katerina Tekakvita sėdėjo nejudėdama. Markizas grįžo prie pradėto pokalbio. Jis kalbėjo apie Prancūzijoje tobulinamą naują karinį išradimą – durtuvą. Dėmė greitai plėtėsi.

– Net staltiesė trokšta šio puikaus vyno, – juokavo markizas. – Nebijok, vaikeli. Už vyno taurės išvertimą nebaudžiama.

Nepaisant pašėlusių kelių tarnų pastangų, dėmė dažė vis didesnį staltiesės plotą. Pokalbiai tilo, nes pietautojai nukreipė visą savo dėmesį į stebėtiną vyksmą. Dabar dėmė išsiplėtė per visą staltiesę. Kalbos išvis nutilo, kai purpuru nusidažė sidabrinė vaza, o joje buvusios rausvos gėlės irgi pasidavė tam pačiam poveikiui. Gražiai damai ištrūko skausmo kupinas šūksnis, kai purpuru nusidažė jos grakšti ranka. Per kelias minutes įvyko visiška chromatinė metamorfozė. Aimanos ir priesaikos nuvilnijo per purpurinę menę, kai veidai, apdarai, apmušalai ir baldai įgavo tą patį gilų atspalvį. Už aukštų langų mėnesienoje žvilgėjo sniego salelės. Visa kompanija, ponai ir jų tarnai, nukreipė savo žvilgsnius į lauką, tarsi už apkrėstos menės ribų būtų norėję rasti daugiaspalvės visatos

paguodą. Tos pavasarinio sniego pusnys prie jų akių nusidažė išlieto vyno spalva, ir netgi pats mėnulis į save sugėrė visų viršiausiąjį atspalvį. Katerina lėtai atsistojo.

– Manau, turėčiau visų jūsų atsiprašyti.

43

Man susidaro toks įspūdis, kad visa, kas aukščiau aprašyta, yra apokaliptiška. Labai įdomi žodžio „apokalipsė" kilmė. Jis kilęs iš graikiško *apokalupsis*, tai yra „apreiškimas". O šis kilęs iš graikiško *apokaluptein*, kas reiškia „atidengti" arba „atskleisti". *Apo* yra graikiškas priešdėlis, reiškiantis „iš" arba „kilęs iš". *Kaluptein* reiškia „dengti". Jis giminingas žodžiams *kalube*, kuris reiškia „būstas", ir *kalumma* – „moters šydas". Tad žodis „apokaliptiškas" apibūdina tai, kas atsiskleidžia, pakilus moters šydui. Ką aš padariau, ko nepadariau, kad pakelčiau tavo šydą, palįsčiau po tavo apsiaustu, Katerina Tekakvita? Nerandu jokio šios puotos paminėjimo jokiose norminėse biografijose. Du pagrindiniai žinių apie jos gyvenimą šaltiniai yra jėzuitų tėvai Pierre'as Cholenecas ir Claude'as Chauchetière'as. Abudu buvo jos nuodėmklausiai Soltsentlu misijoje, į kurią Katerina Tekakvita atvyko 1677-ųjų rudenį (sulaužydama Dėdei duotą pažadą). Tėvas Cholenecas mums paliko „Vie de Catherine Tegakouita, Première Vierge Irokoise"[38] rankraštį. Vienas „Vie"[39] egzempliorius, lotynų kalba, 1715-aisiais buvo nusiųstas Tėvui Général de la Compagnie de Jésus.[40] Tėvas Chauchetière'as mums paliko „La Vie de la B. Catherine Tekakouita, dite á présent la Saincte Sauvagesse"[41], parašytą 1695-aisiais, šis rankraštis dabar saugomas Collège Sainte Marie kolegijos archyvuose. Tuose pačiuose archyvuose ilsisi ir kitas svarbus dokumentas, kurį parašė Remy (Abbé, P.S.S.[42]). Jis parašytas 1696-aisiais ir pavadintas „Certificat de M. Remy, curé de la Chine, des miracles faits en sa paroisse par l'intercession de la B. Cath. Tekakwita."[43] Myliu jėzuitus,

nes jie regėjo stebuklus. Garbė jėzuitui, kuris tiek daug nuveikė tam, kad peržengtų sieną tarp gamtiško ir antgamtiško. Kad po nesuskaičiuojama daugybe kaukių: kartais vyriausybės ministro, kartais krikščionių kunigo, kartais kario, brahmano, astrologo, kartais monarcho Nuodėmklausio, kartais matematiko, kartais mandarino, sulinkus po užrašytų stebuklų svoriu, tūkstančių amatų, masalų, įtikinėjimų dėka priverstų žmones patikėti, jog žemė yra Amžinybės provincija. Garbė Pampelunos tarpeklyje prancūzų protestantų kulkos pakirstam Ignacui Lojolai, kad Manresos uoloje, savo ligos patale, šis išdidus karys išvydo dangaus Paslaptis, ir šie regėjimai subūrė galingąją Jėzaus Bendruomenę. Ši Bendruomenė turėjo drąsos tvirtinti, jog marmurinis Cezario veidas tėra Dievo kaukė, ir jo didžiuliame apetite pasaulietiškai galiai jėzuitai įžvelgė dievišką sielų troškulį. Garbė Monrealio senamiesčio našlaičių prieglaudoje dirbusiems mano mokytojams, kurie atsidavė sperma ir smilkalais. Garbė ramentų prigrūstų palatų kunigams, kurie persisunkę iliuzija, ir kurie žino, jog raišumas tėra tobulybės atmaina, lygiai kaip ir piktžolės yra gėlės, kurių nieks neskina. Garbė ramentų sienoms, kurios yra piktžolių muziejai. Garbė alcheminiam degančio vaško tvaikui, kuris byloja apie artumą su vampyrais. Garbė skliautuotoms sienoms, tarp kurių klūpėjome veidu į šūdų aureole apgaubtą Pasaulio Kaltintoją. Garbė tiems, kurie parengė mane ledinei šios nakties vigilijai, vienintelei materialiai sardinei vaiduoklių skardinėje. Garbė tiems seniems kankintojams, kurie neabejojo savo aukų sielomis ir, kaip indėnai, leido Priešo jėgai papenėti bendruomenės stiprybę. Garbė tiems, kurie tikėjo Priešininku ir dėl to galėjo klestėti kaip vyrai ir kaip kariai. Garbė mūsų senos klasės suolams – tai mažai senai armadai, kuri su savo žalia įgula metai iš metų kėsinasi į Tvaną. Garbė mūsų suteptoms knygoms, kurias padovanojo savivaldybė, o ypač Katekizmui, kuris skatino marginalinį nepadorumą ir prisidėjo prie tualeto kaip Profanų jaudulių šventovės išlaikymo. Garbė marmuro plokštėms, iš kurių buvo suręstos tualeto kabinos ir prie kurių nelipdavo jokia šūdo dėmė. Čia kaip relikvija buvo saugoma antiliu-

teroniška materijos galimybė, kuri lengvai pasiduodavo plaunama. Garbė Ekskrementų Salėse švytinčiam marmurui – Popiežiaus Pakaltinamumo invaziją sulaikantiems Magino[44] įtvirtinimams. Garbė ant našlaičių tualeto sienų surašytiems palyginimams – geltonai porcelianinei nesėkmei, įrodinėjant, jog vienišas vandens lašas galingas kaip visas Ledynmetis. Ak, kur nors, kas nors teprisimena mus, stiprius našlaičius, kurie tam, kad patenkintų Patikrinimą, stovėjo eilėje prie vieno muilo gabalo keturių pirštų ant šešiasdešimties rankų karpoms nuplauti. Garbė drąsiam berniukui, kuris nusikando savo karpas ir kuris buvo mano draugas F. Garbė tam, kuris nesugebėjo į save suleisti dantų ir kuris buvo bailys – aš, kuris yra savo istorijos autorius, kuris šią akimirką savo virš Kanados srovių pakibusioje trobelėje dreba iš baimės ir kurio piršto karpą deformavo nesuskaičiuojami pieštuko erozijos metai. Ar garbė gali mane sušildyti? Aš visus įžeidžiau, ir matau, kad esu įšaldytas visų jų automatinės magijos.

– F.! Nevalgyk savo karpų!

– Aš suvalgysiu savo karpas visam pasauliui matant. Tau irgi patariu.

– Aš laukiu, kol manosios nukris.

– Ką?

– Laukiu, kol nukris.

– Nukris?

F. pliaukštelėjo sau per kaktą ir pradėjo bėgioti iš kabinos į kabiną tarsi visą kaimą norintis pažadinti žmogus. Jis atidarinėjo visas duris ir asmeniškai kreipėsi į kiekvieną susirietusį automatą.

– Išeikite, išeikite, – šaukė F. – Jis laukia, kol jos nukris. Ateikite ir pažiūrėkite į vargšę žuvį, kuri laukia, kol jos nukris.

Klupdami savo iki kulnų nuleistose kelnėse ir keistai kuisdamiesi begumiuose apatiniuose, iš kabinų pasipylė mano klasės draugai. Jie išskubėjo laukan, kai kurie pačiame masturbacijos įkarštyje, gaudydami nuo kelių slystančius komiksus, palikdami pusiau perskaitytus ant lakuotų durų išraižytus romantiškus komentarus. Jie apsupo mus ratu grūsdamiesi, kad iš arčiau

pasižiūrėtų į F. užgaidą. F. tarsi po bokso varžybų iškėlė mano plaštaką į orą, ir aš pakibau jam po ranka. Visas mano kūnas virpėjo kaip tabako pluoštas, kurį aukcione ketino parduoti „Ligget and Myers“[45] neūžauga pasiuntinukas.

– Nežemink manęs, F., – maldavau.

– Prieikite arčiau, draugužiai. Pasižiūrėkite į žmogų, kuris gali palaukti. Pasižiūrėkite į žmogų, kuriam prieš akis dar tūkstantis metų.

– Jie nepatikliai papurtė savo susigrūdusius veidus.

– Nieku gyvu nebūčiau šito praleidęs, – pasakė vienas.

– Cha cha cha.

F. neatgniauždamas kumščio numetė mano ranką, ir aš sudribau ties jo kojomis kaip nerangi krūva. Jis savo iš labdaros gauto bato kulnu mynė mano nykštį, bet prispaudė jį tik tiek, kad atsisakyčiau minties ištrūkti.

– Po mano koja yra ranka, kuri tuoj pat pamojuos savo karpoms.

– Eina, eina, eina.

– Tai bent.

Ak, Skaitytojau, ar žinai, kad visa tai rašo žmogus. Lygiai toks pats žmogus kaip ir tu, kuris troško drąsuolio širdies. Visa tai rašo arktinėje vienatvėje besikamuojantis žmogus, kuris nekenčia savo atminties ir viską prisimena, kuris kažkada buvo išdidus kaip ir tu, kuris mylėjo visuomenę taip, kaip tik našlaitis gali ją mylėti, kuris dievino ją kaip piene ir meduje besimaudantis žvalgas. Šią įžūlią pastraipą rašo žmogus kaip ir tu, kuris irgi svajojo apie vadovavimą ir dėkingumą. Ne, ne, prašau, tik ne mėšlungis, tik ne mėšlungis. Paimkite šitą mėšlungį ir pažadu daugiau nebeįsiterpti, prisiekiu, ak jūs, Tyrojo Įvykio Dievai ir Deivės.

– Eina, eina.

– Tai neįkainojama.

Buvo ankstus rytas. Už grotuotų matinių tualeto langų dar beveik nešvietė saulė, bet rytais mums nebuvo leista jungti šviesų, išskyrus žiemą. Purvina akvariumo šviesa, kurioje daiktai, turė-

ję žibėti, tik blausiai spingsi kaip stiklainyje su benzino likučiais paslėptas pusdoleris. Kiekviena balta kriauklė, kiekvienas sienose tarp būdelių įtaisytas kaištis (kad negalėtume užlipti) turėjo savo vazelino stiklainį. Labiau už viską žibėjo mano pašaipios publikos keliai, baltesnės už viską buvo perbalę hipofizinių vyresniųjų berniukų blauzdos, ant kurių jau po truputį žėlė plaukai. F. įkvėpė oro ir taip dar labiau pakurstė jų panieką. Bandžiau pagauti jo žvilgsnį, kad galėčiau išmaldauti pasigailėjimą. Gulėjau ant vazelino spalvos marmurinių plytelių ir laukiau bausmės. Savo postringavimus jis pradėjo objektyviu tonu, bet aš žinojau, kas laukė toliau.

– Kai kas tiki, kad karpos gali pačios išnykti. Kai kas laikosi nuomonės, kad karpos išgaruos laikui bėgant. Kai kas išvis nesiryžta svarstyti apie karpas. Yra netgi ir tokių, kurie neigia karpų buvimą. Yra tokių, kurie mano, jog karpos yra gražios, ir puoselėja jas, kur jos beišaugtų. Kai kurie teigia, kad karpos naudingos, gali būti auklėjamos ir gali išmokti kalbėti. Šiuo klausimu susidomėjo ekspertai. Buvo atrasta įvairių metodų. Iš pradžių jie buvo grubūs. Tačiau atsirado tokia mokykla, kuri savo mokymą grindė idėja, jog karpos negalima mokyti priverstinai. Radikaliojo šios mokyklos sparno atstovai įsitikinę, jog karpos gali išmokti tik kinų grupės kalbas. Lunatikų sparnas karpų mokymą bet kokios žmogiškos kalbos laiko klaida, kadangi yra unikali karpų kalba, kurią iš pradžių reikėtų suprasti patiems mokytojams. Pasitaiko ir pavienių nepakaltinamų asmenų, kurie tvirtai įsitikinę, jog karpa iš prigimties moka kalbėti, visada mokėjo, o mes tiesiog turime išmokti klausytis.

– Arčiau prie reikalo, F.

– Kas iš to?

– Kiek dar iki kankinimo?

Kai savo įžūlumu visiems įkyrėjo, F. priėjo prie esminės savo įsitikinimų dalies. Jis spustelėjo kulnu taip, kad spygtelčiau. Staiga viskas aplinkui virto panaudotu vazelinu, šviesa apsiblausė, tarsi būtų sklidusi iš plūduriuojančių nugaišusių aukšlių skylių, apniko

jausmas, lyg visi tualetai būtų užremti ir tuoj turėtų ateiti mokytojai, kurie apie mus sužinos daugiau nei turėtų žinoti.

– Aš netikiu, kad karpos „išnyks“. Man karpos šlykščios. Aš – paprastas žmogus. Kaip suprantu, pakaks kalbų. Man karpa yra paslaptis, kurios *nenoriu* saugoti. Kai pamatau karpą, mąstau: skalpelis.

– Achchch!

Ištaręs paskutinį žodį, jis staigiai pakėlė ranką, tarsi norėdamas atiduoti pagarbą. Tačiau šis pagarbos atidavimas užsibaigė kišeniniu peiliu – lygiai taip durtuvas nenuginčijamai reiškia, kad netrukus bus panaudotas šautuvas. Našlaičių žandikauliai atvipo.

– Kai pamatau karpą, mąstau: Greitas Pašalinimas. Mąstau: Prieš ir Po. Mąstau: Stebuklingi Vaistai. Mąstau: Viso Labo Dešimt Dienų.

– Eina, eina.

– Mąstau: Pirkite Tik Už. Mąstau: Išbandykite Šitą MOKSLINĮ NAMŲ Metodą. Mąstau: Greičiau Atvežkite MANO NEMOKAMĄ. Čiupkit jį, vyručiai!

Jie puolė ir pastatė mane ant kojų. Mano rankos buvo sugriebtos ir ištemptos. Jie tarsi virvę traukiantys jūreiviai išsirikiavo palei mano ranką. Man prieš akis buvo jų nugaros, ir aš negalėjau matyti savo plaštakos. Kažkas prispaudė mano ištiestą delną prie sienos porceliano ir atlenkė pirštus.

– Taip, – per klegesį rėkė F. – Mąstau: Veikime Dabar. Mąstau: Negaiškime. Mąstau: Šio Pasiūlymo Laikas Ribotas.

– Padėkite!

– Užkimškite jam burną.

– Mmmmmm. Mmmmmm.

– Jau! Pjaukite! Pl-ė-ė-ė-škite!

Bandžiau įsivaizduoti, tesąs viena iš tų į ranką besiremiančių nugarų, vienas tų jūreivių, ir kad kažkur toli jie pjausto sviestą.

Kaip jau minėjau, Katerinos Tekakvitos puotos istorija yra apokaliptinė. Iš tiesų, tai šitą istoriją man papasakojo mano žmona Edita. Aš puikiai prisimenu tą vakarą. Buvau ką tik grįžęs po savaitgalio Otavoje, kur F. man buvo suorganizavęs priėjimą prie Archyvų. Mes trise mūsų buto rūsyje naudojomės saulės lempa. F. pasakė, kad aš vienintelis, kuris gali degintis nuogas, nes ir jis, ir Edita jau matę mano pimpalą, o vienas kito daikčiukų jie nematę (melas). Nors F. logika buvo geležinė, man vis tiek buvo keista nusimauti kelnes prieš juos abu, ir buvo visiška tiesa, kad niekad nebūčiau leidęs Editai apsinuoginti arba F. išdidžiai vaikštinėti aplinkui.

– Gal geriau nereikia, – pralemenau.

– Nesąmonė, brangusis.

– Bent vienas iš mūsų turi normaliai įdegti.

Jie spoksojo į mane, kai aš, užkliūdamas už kelių, leidau žemyn apatinius, jaudindamasis, kad galėjau blogai nusišluostyti, ir mane išduos šūdo likučiai. O iš tiesų jaučiausi taip, lyg F. mane būtų naudojęs kaip reklamą savo tobulam kūnui. Aš buvau nudriskusi jo realybės afiša. Atrodė, kad jo veido išraiška sakė Editai: Jei šitoks kūnas gali kvėpuoti ir kas rytą atsikelti, tik įsivaizduok, kaip galėtum pasikrušti su manim.

– Gulkis tarp mūsų.

– Nekryžiuok kojų.

– Nuimk rankas.

O kai Edita mane tepė kremu „Slysk su saule", nežinojau, ar leisti sau erekciją. Sekmadienio vakarais, tokiais kaip šis, Edita ir F. mėgdavo įsišvirkšti šiek tiek heroino, kuris yra nepavojingas ir saugesnis už alkoholį. Aš tomis dienomis vis dar priklausiau senajai mokyklai ir maniau, kad tai – žudantis narkotikas, tad visada atsisakydavau jų pasiūlymų. Man staiga pasirodė, kad tą naktį, ruošdami hipoderminį švirkštą ir kaitindami miltelius, jie atliko kažkokį ypatingą ritualą.

– Ko jūs abu tokie iškilmingi?

– Ai, nieko.

Edita pribėgo prie manęs ir stipriai apkabino, o paskui prie jos prisijungė ir F., aš pasijutau kaip kokia manekenė iš apatinio trikotažo katalogo, su kuria oro uoste atsisveikina lakūnai kamikadzės.

– Atsikabinkit! Nebūtina prie manęs prisisiurbti. Aš nė nepyptelsiu.

– Sudieu, brangusis.

– Sudieu, senas drauge.

– Oi, atsikabinkite, abudu. Tiesiog darykite, ką reikia, degeneratai jūs, varykite į savo luošių Rojų.

– Sudieu, – dar kartą liūdnai pasakė Edita, ir jau tada turėjau suprasti, kad tai nebuvo paprastas sekmadienio vakaras.

Jie rausėsi savo venose, kol rado tą, kuria vis dar tekėjo kraujas, adatomis pradūrė odą, palaukė raudonojo „pataikyta“ signalo ir paleido tirpalą į apyvartą. Staigiai ištraukdami adatas, jie abu krito ant sofos. Praėjus minutės sąstingiui, Edita tarė:

– Brangusis?

– Ko?

– Neatsakinėk taip greitai.

– Taip, – pridūrė F. – Padaryk mums paslaugą.

– Negaliu į tai žiūrėti, mano žmona ir mano drauge.

Piktai ir išdidžiai išėjau į miegamąjį, užtrenkdamas paskui save duris. Tikriausiai jie dar spėjo pamatyti išsiliejantį mano sėdmenų vaizdą. Viena iš mano išėjimo priežasčių buvo ta, jog nuo žiūrėjimo, kaip jie naudojasi adatomis, man atsistoja. Kadangi nusprendžiau sau to neleisti dar tada, kai buvau tepamas „Slysk su saule“ kremu, pamaniau, kad susijaudinimas šiuo momentu būtų nušvietęs mane nenormalia šviesa. Antra, norėjau pasirausti Editos stalčiuose, ką darydavau kiekvieną sekmadienį, kai jų bejausmiai kūnai tarpdavo narkotiniame pasaulyje, ir ši nelegali krata, dėl daugybės šioje kronikoje jau atskleistų ne-

sėkmių, buvo tapusi mano pagrindine pramoga. Bet tai nebuvo įprastinis sekmadienio vakaras. Labiausiai mėgau stalčių su jos kosmetika, nes jis buvo ryškus ir aromatingas, jį atitraukus išvirsdavo daugybė mažų buteliukų, vienišas baltašaknis moters ūsiukas galbūt vis dar būdavo prilipęs prie pinceto arba ant riebaus pudrinės dangtelio vis dar matydavosi jos nykščio antspaudas – keista, bet per šiuos įrodymus man pasisekdavo priartėti prie jos grožio, tai buvo kažkas panašaus į tai, kaip tūkstantis piligrimų kaip relikviją brangina formaldehiduotą organą šventojo, kuriuo gyvu nedaug kas iš jų būtų žavėjęsis. Tikėdamasis malonaus skimbčiojimo patraukiau stalčiaus rankeną, ir tada! Stalčiuje buvo tik stiklų duženos, pigiai atrodantys rožiniai, kelios ampulės su spalvotu skysčiu ir kelios popieriaus skiautės. Medinis stalčiaus dugnas buvo drėgnas. Atsargiai ištraukiau vieną iš skiaučių, kuri pasirodė besanti kuponas.

NEMOKAMOS KNYGOS KUPONAS

„Moksliniai metodai", skyrius FL-464

134 R. 92, Niujorkas 28, N.Y.

Atsiųskite man NEMOKAMĄ knygos „Storų kojų ploninimas namų sąlygomis" egzempliorių paprastame įpakavime, su žyma „Asmeniška", be jokių įsipareigojimų.

Vardas ______________________

Adresas ______________________

Miestas __________ Pašto indeksas __________ Valstija ________

Bet Editos kojos buvo gražios! O štai dar vienas:

LIESOS KOJOS

Pasigražink sąnarių, blauzdų, kelių, šlaunų ir klubų formas!

Per daug liesos kojos daro nepatrauklią visą tavo figūrą. Dabar tu pati gali pasitaisyti dėl prigimtinių priežasčių nepakankamai išsivysčiusias savo kojas ir papilninti bet kurią jų dalį kaip, beje, ir visas kojas iškart, kaip tai jau padarė daugybė moterų, kurios pasirinko šį mokslinį metodą. Gerai žinomas kojų ekspertas su ne vienerių metų patirtimi siūlo tau šį patikrintą ir moksliškai įrodytą kursą – tik 15 minučių per dieną – savo namų vienatvėje! Pridedame detalią iliustruotą ir nesudėtingą MOKSLINĖS KOJOS technologiją su paprasta naudojimosi instrukcija, kuri tau padės ne tik pelnyti grakščias ir stiprias kojas, bet ir pagerinti odos spalvą ir kraujo apytaką.

Riboto laiko NEMOKAMAS PASIŪLYMAS!

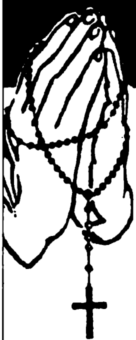
Kad paštu gautum nemokamą knygos „Liesų kojų pilninimas namų sąlygomis" egzempliorių (paprastame įpakavime, be įsipareigojimų), tiesiog atsiųsk mums savo vardą ir adresą.

MOKSLINIS METODAS, Skyrius SL-418
134 R. 92-oji g., Niujorkas 28

Kas čia vyksta? Kokia Editai nauda iš šių apgailėtinų kvietimų? Kas darėsi 92-osios Rytų gatvės 134 name? Gal tai buvo amputuotų kojų sąvartynas? Stalčiaus kampe gulėjo pusiau peršlapusi paaiškinimo pradžia. Vis dar matau ją prieš akis. Vis dar galiu atkurti ją mintyse, žodis į žodį.

KAROLIUKAI SU VANDENIU
IŠ STEBUKLINGOSIOS LURDO VERSMĖS

Tiksliai iš tos vietos, kur Šventoji Bernadeta regėjo Švenčiausiosios Mergelės Marijos apsireiškimą

DABAR TIK PO 2.98$

10 DIENŲ BANDYKITE NEMOKAMAI

Įsivaizduokite, jog laikote savo rankose, liečiate savo pirštais, MATOTE SAVO AKIMIS vandenį iš stebuklingosios Lurdo Versmės, *visam laikui* uždarytą permatomuose rožinio karoliukuose! Antrajame, trečiajame ir ketvirtajame (Sveika Marija) šio neįprasto naujo rožinio karoliukuose – vanduo iš stebuklingos, Šventos Marijos sukurtos versmės! Tai tas pats vanduo, kuris padėjo pasveikti tūkstančiams negaluojančių, luošų ir aklų. Pats Rožinis yra meistriškai suvertas iš glazūruoto dirbtinio stiklo karoliukų, prie kurių prikabintas nuostabus paauksuotas kryžius su grandinėle. Viskas skoningai supakuota į plastmasinę papuošalų dėžutę su karališkuoju mėlynu aksomu. Pasirinkite: □ Deimantų tyrumo □ Safyro mėlynumo arba □ Juodmedžio juodumo karoliukus. Nesiųskite jokių pinigų! ... gavę prekę, sumokėsite tik po 2.98$ (plius atvežimo mokestis) už kiekvieną pirkinį. Jei norite išvengti mokesčių, 2.98$ siųskite jau dabar! Jei veiksite IŠKART, su kiekvienu rožiniu gausite NEMOKAMĄ NEIŠSENKANČIO LURDO VANDENS AMPULĘ ir NEMOKAMĄ šešių puslapių lankstinuką„Stebuklas Lurde". Būsite apžavėti arba per 10 dienų grąžinsite rožinį ir atsiimsite visus pinigus!

NEMOKAMAI!
NEIŠSENKANČIO LURDO VANDENS AMPULĖ... iki kraštų pripildyta Vandens, kuris pagydė tūkstančius aklųjų ir luošųjų, įvairiausias negalias ir netgi baisųjį vėžį. Pagaminta iš gaubto stiklo; idealiai pritaikyta nešiotis.

AB „Apsireiškimo klubas", Skyrius 423, Madison Aveniu 623, Niujorkas, N.Y. 10022

Sugniaužęs popiergalį kumštyje, išlekiu iš miegamojo. Edita ir F. miega ant sofos, pagarbiai atsiskyrę. Ant kavos staliuko išmėtyti jų nelinksmo įpročio įrankiai: adatos, pipetės, diržas ir... tuzinas Neišsenkančio Lurdo Vandens Ampulių. Pakračiau juos abu už atlapų.

– Kiek laiko jau tai tęsiasi?

Kiekvienam prie nosies prikišau reklamą.

– Kiek jau laiko kemšate tai į savo kūnus?

– Papasakok jam, Edita, – pralemeno F.

– Tai pirmas kartas, kai jas panaudojome.

– Papasakok jam viską, Edita.

– Taip, reikalauju visos informacijos.

– Mes pasidarėm kokteilį.

– Sumaišėm dvi skirtingas vandens rūšis.

– Klausau įdėmiai.

– Na, vanduo buvo iš Lurdo Ampulių ir...

– Na?

– Pasakyk jam, Edita.

– Iš Tekakvitos Versmės.

– Tai dabar jūs jau nebe narkomanai?

– Ir tai viskas, ko nori paklausti? – pavargusiu balsu pratarė F.

– Palik jį ramybėje, F. Ateik, sėskis tarp mūsų.

– Man nepatinka nuogam sėdėti tarp jūsų.

– Mes nežiūrėsim.

– Gerai.

Pasišviesdamas degtuku patikrinau jų akis, grasinamai pamojavau kumščiais, o kai buvau tikras, kad jie nežiūri, atsisėdau.

– Na, ir kaip?

– Dar nežinome.

– Pasakyk jam tiesą, Edita.

– Žinome.

Ir, tarsi norėdama savo pasiaiškinimą pradėti anekdotu, Edita susirado mano ranką ir papasakojo man istoriją apie kažkada se-

niai Kvebeke įvykusią Katerinos Tekakvitos Puotą. Jai bekalbant, F. paėmė kitą mano ranką. Kiek prisimenu, abudu verkė, nes jos balsas buvo kimus, o F. virpėjo lyg prieš užmigdamas. Tą naktį miegamajame Edita darė viską, ko užsigeidžiau. Jos darbščiai burnai nepasiunčiau nė vienos nuotolinės komandos. Po savaitės ji atsidūrė po liftu – „savižudybė“.

45

Šitame prakeiktame medžio namelyje šąlu į ragą. Maniau, kad Gamtoje bus geriau nei mano mažoje sperma paplūdusioje rūsio virtuvėje. Maniau, paukščio giesmė bus mielesnė už lifto ūžimą. Žinovai su diktofonais sako, kad tai, ką mes girdime kaip vieną paukščio giesmės gaidą, iš tikrųjų yra dešimt arba dvylika tonų, iš kurių gyvūnėlis pina skirtingas gražiausias melodingas harmonijas. Tai įrodoma, sulėtinant juostos sukimąsi. Reikalauju Nacionalinės Sveikatos Apsaugos! Reikalauju operacijos! Noriu, kad man į galvą būtų įsiūtas sulėtintai veikiantis radijo imtuvas. Arba tegu Mokslas savo įžvalgas pasilaiko sau ir nekiša jų į laikraščius. Kanadietiška vasara pralėkė kaip Halovyno kaukė, dabar viena po kitos slenka šaltos kaimiškos dienos. Ar jau baigėsi mums skirti saldainukai? Kur tas mokslinės fantastikos rytojus, kurį jie šiandien žadėjo? Reikalauju pakeisti klimatą. Kokia puikybė man liepė ateiti čia be mano radijo? Trys mėnesiai be radijo, niūniuojant atgyvenusį dešimtuką, manasis dešimtukas taip staigiai pasišalino iš istorijos, atsijungė nuo dinamiškų muzikos automatų rinkos pokyčių, mano vargšas dešimtukas, kurio neatgaivins jokių trylikamečių seilėtas glėbesčiavimasis ant kilimo priešais garso aparatūrą, mano per daug rimtas dešimtukas, kuris per smegenis žingsniuoja žąsele lyg chuntos generolai, nežinantys, jog perversmas buvo surežisuotas iškilmingosios puotos metu, mano senas geras dešimtukas, lyg auksarankovių tramvajų konduktorių batalionas,

kantriai laukiantis pensinio amžiaus, nors direktorių taryba patvirtino metro statybos planą, ir visi tramvajai ilsisi muziejuose, mano keistas dešimtukas, supintas iš elektroninių aidų ir brandos besiilginčių šauksmų, kurie užgožia mano širdies plakimą tarsi priešais tuščius stadiono suolus ratą besukančių nuogašlaunių šokėjų komanda, jų plonučiai liemenukų dirželiai taip švelniai glamžo jų odą, jų žvilgantys perlamutriniai apatiniai žybsi iš po mažučių atverstų sijonėlių, kai jos vartosi ant savo draugiškų pirščiukų, jų mokyklinę dvasią įkūnijantys atlasu aptraukti gerai ištreniruoti kieti kvatokliai užpakaliukai piešia nenusakomai nuostabius ir trumpus vaivorykštės formos rausvai violetinius bei oranžinius dryžius, apvalūs metaliniai megafonų garsiakalbiai įšilę nuo jų Alma Mater ir atsiduoda baltu lūpdažiu, ir kam ši drėgna spalvota akrobatika? kam šitie kraują kaitinantys besijonių ekshibicionistinių kelnaičių išlinkimai, kaip daug meistriškai nuluptų šviežių figų, prasišviečiančių per komandų pasveikinimus, taip, kam tas milijonas rankinėse įkalintų paslapčių su sėklytėmis, kurios šalutiniais keliais rieda į storus laiko nasrus? dėl ko jūs plaukiate, mažieji dešimtuko užpakaliukai? Gaujos Vadas guli suknežintas po savo „Honda“ tarp sužlugusių karjeros perspektyvų, vaiduokliškas gynėjas negras iriasi per atšiaurią futbolo aikštę link Teisės fakulteto apdovanojimų, ir laimingasis kamuolys, ant kurio padėjai autografą, fotografuoja mėnulį. Ak, mano varganas dešimtuke, trokštantis kęsti populiarumą, pamiršau savo radiją, tad tu drauge su kitais zombiais dyli iš mano atminties, tu, kurio vienintelė garbė yra atbukusiu grąžintos identifikacijos apyrankės kraštu pasidaryti charakiri, mano pavargęs dešimtuke, besitikintis būti užmirštas kaip į orą išsprūdę balionai ir aitvarai, kaip teatro bilietų šaknelės, kaip uždžiūvę šratinukai, kaip senos baterijos, kaip sulankstyti konservų dėžučių žiedeliai, kaip sumaigytos aliuminio pertvaromis padalintos lėkštės po pietų prie televizoriaus – slepiu jus kaip chroniškos ligos požymius, pasmerkiu jus Tautinės Giesmės pataisos darbams, neigiu jūsų kankinystę rytojaus hitų parade, paverčiu jus bumerangais, mano mažieji Kamikadzės, jūs trokštate tapti Praras-

tais Nuopelnais, bet aš sudeginu numerius ant jūsų rankų, į Mirties Namus įpilu stebuklingų vaistų, po tiltais pakabinu savižudžių tinklus. Šventieji ir draugai, išvaduokite mane iš Istorijos ir Vidurių sukietėjimo. Priverskite paukščius lėčiau giedoti, priverskite mane greičiau klausyti. Pasišalink iš šito namelio, Skausme, tu po medžius besikarstanti pramonės dydžio varle.

46

– Sergu, bet nesu paliegęs, – pasakė Katerinos Tekakvitos dėdė.

– Leisk man tave pakrikštyti, – pasakė Juodasuknis.

– Tegu nė vienas tavo vandens lašas ant manęs nenukrenta. Mačiau, kaip tavo vandens paliesti daugelis mirė.

– Jie dabar Danguje.

– Dangus tinkama vieta prancūzams, bet aš noriu būti tarp indėnų; nes kai ten nukaksiu, prancūzai man neduos valgyti, o prancūzės negulės su mumis po eglių šešėliais.

– Mes visi to paties Tėvo.

– O, Juodasukni, jei būtume to paties Tėvo, žinotume, kaip pasigaminti peilių ir apsiaustų.

– Paklausyk, seni, savo delne laikau paslaptingą lašą, kuris gali tave išplėšti iš sielvarto amžinybės.

– Ar Danguje medžiojama arba kariaujama, arba puotaujama?

– O ne!

– Tada aš neisiu. Negerai tinginiauti.

– Tavęs laukia pragaro ugnis ir velniai kankintojai.

– Kodėl pakrikštijai mūsų priešus huronus? Jie nukaks į Dangų pirmiau mūsų ir išvys mus, kai ten nueisime.

– Danguje visiems yra vietos.

– Jei ten tiek daug vietos, Juodasukni, kodėl taip pavydžiai saugai įėjimą?

– Liko mažai laiko. Tu tikrai eisi į Pragarą.

– Laiko daug, Juodasukni. Jei mes su tavimi kalbėtume tol, kol žebenkštis susidraugaus su triušiu, mes nenutrauktume dienų virvės.

– Tavo iškalba šėtoniška. Tavęs laukia laužo liepsnos, seni.

– Taip, Juodasukni, manęs laukia mažas tamsus laužėlis, aplink kurį sėdi mano giminių ir protėvių šešėliai.

Kai jėzuitas išėjo, jis pasikvietė Kateriną Tekakvitą.

– Sėskis šalia manęs.

– Taip, Dėde.

– Nuklok mane.

– Taip, Dėde.

– Pažiūrėk į šį kūną. Tai seno mohauko kūnas. Pažiūrėk atidžiai.

– Aš žiūriu, Dėde.

– Neverk, Kateri. Pro ašaras blogai matyti. Nors tai, ką matome pro ašaras, yra ryšku, kartu ir iškreipta.

– Žiūrėsiu į tave be ašarų, Dėde.

– Nurenk mane ir įdėmiai į mane pasižiūrėk.

– Taip, Dėde.

– Žiūrėk ilgai. Žiūrėk įdėmiai. Žiūrėk ir žiūrėk.

– Darysiu, kaip sakai, Dėde.

– Yra daug laiko.

– Taip, Dėde.

– Tavo Tetos šnipinėja per plyšius tošyje, bet tu nesiblaškyk. Žiūrėk ir žiūrėk.

– Taip, Dėde.

– Ką matai, Kateri?

– Matau seną mohauko kūną.

– Žiūrėk ir žiūrėk, o aš tau papasakosiu, kas nutiks, kai dvasia pradės eiti iš mano kūno.

– Negaliu klausyti, Dėde. Aš dabar krikščionė. Oi, nespausk man rankos.

– Klausyk ir žiūrėk. Tai, ką tau papasakosiu, negali įžeisti jo-

kio dievo, nei tavo, nei mano, nei Barzdos Motinos, nei Didžiojo Kiškio.

– Aš klausysiu.

– Kai mano šnervėse nebebus vėjo, mano dvasios kūnas pradės ilgą kelionę namo. Žiūrėk į šį raukšlėtą ir randuotą kūną, kai tau kalbu. Mano gražus dvasios kūnas pradės sunkią ir pavojingą kelionę. Daugelis šios kelionės nebaigia, bet aš baigsiu. Ant rąsto stovėdamas perplauksiu klastingą upę. Įnirtingi sūkuriai mėgins nublokšti mane ant aštrių uolų. Didžiulis šuva kąs man į kulnus. Paskui eisiu siauru taku tarp šokančių ir susidurianČių riedulių, daugelis bus sutraiškyti, bet aš šoksiu drauge su rieduliais. Žiūrėk į šį seną mohauko kūną, kai tau kalbu, Katerina. Greta takelio stovi trobelė iš tošies. Ten gyvena Oskotarachas, Galvų Pradūrėjas. Stosiu po juo, ir jis man iš kaukolės pašalins smegenis. Tai – būtinas pasiruošimas prieš Amžinąją Medžioklę. Žiūrėk į šį kūną ir klausykis.

– Taip, Dėde.

– Ką matai?

– Seną mohauko kūną.

– Gerai. Dabar apklok mane. Neverk. Dabar nemirsiu. Sapnuosiu savo pagijimą.

– Ak, Dėde, aš tokia laiminga.

Vos tik besišypsanti Katerina Tekakvita išėjo iš ilgojo namo, jos žiauriosios Tetos puolė ją su kumščiais ir keiksmais. Ji sulinko po jų smūgiais. „Ce fut en cette occasion, – rašo Tėvas Cholenecas, – qu'elle déclara ce qu'on aurait peut-être ignoré, si elle n'avait pas été mise à cette épreuve, que, par la miséricorde du Seigneur, elle ne se souvenait pas d'avoir jamais terni la pureté de son corps, et qu'elle n'appréhendait point de recevoir aucun reproche sur cet article au jour du jugement“.[46]

– Tu dulkinaisi su dėde! – šaukė jos.

– Tu atidengei jo nuogybę!

– Tu spoksojai į jo įrankį!

Jos nutempė ją pas kunigą, Tėvą iš Lambervilio.

– Štai jūsų maža krikščionė. Dulkinosi su dėde! – Kunigas

išvarė stūgaujančias laukines ir apžiūrėjo priešais jį ant grindų tysančią krauju pasruvusią merginą. Pasitenkinęs, pakėlė ją.

– Tu čia gyveni kaip gėlė tarp nuodingų spyglių.

– Dėkui, Tėve.

47

Seniai (taip atrodo) prabudau savo lovoje, F. pešant mane už plaukų.

– Eime su manimi, mano drauge.

– Kiek valandų, F.?

– Dabar 1964-ųjų vasara.

Jo veide plazdėjo keista šypsena, kokios seniau nebuvau matęs. Negaliu to paaiškinti, bet nuo jos aš susigėdau ir sukryžiavau kojas.

– Kelkis. Eime pasivaikščioti.

– Nusigręžk, kol apsirengsiu.

– Ne.

– Prašau.

Jis nutraukė vis dar nuo miego ir sapnų apie prarastą žmoną sunkią antklodę. Lėtai papurtė galvą.

– Kodėl nepaklausei Čarlio Aksio?

– Prašau, F.

– Kodėl nepaklausei Čarlio Aksio?

Dar stipriau suglaudžiau šlaunis ir ant savo gaktos plaukų užmečiau naktinę kepuraitę. F. negailestingai spoksojo į mane.

– Prisipažink. Kodėl nepaklausei Čarlio Aksio? Kodėl tą tolimą popietę našlaičių prieglaudoje neišsiuntei kupono?

– Palik mane ramybėje.

– Tik pasižiūrėk į savo kūną.

– Edita juo nesiskundė.

– Cha!

– Ar ji ką nors tau sakė apie mano kūną?

– Daug ką.

– Pavyzdžiui?

– Ji sakydavo, kad turi arogantišką kūną.

– Ką, po velnių, tai turėtų reikšti?

– Prisipažink, mano drauge. Prisipažink dėl Čarlio Aksio. Išpažink savo puikybės nuodėmę.

– Neturiu ko išpažinti. Dabar nusigręžk, ir aš apsirengsiu. Dar per anksti tavo pigiems koanams.

Žaibo greičiu jis „pusnelsoniu" užlaužė man ranką, ištraukė iš nostalgiškų patalų ir privertė pasižiūrėti į vonioje kabojusį žmogaus ūgio veidrodį. Naktinė kepuraitė stebuklingai prilipo prie šiurkštaus mano gaktos plaukų atžalyno. Užsimerkiau.

– Oi!

– Žiūrėk. Žiūrėk ir prisipažink. Prisipažink, kodėl neigei Čarlį Aksį.

– Ne.

Jis dar stipriau sugniaužė savo imtynių meistro kumštį.

– Oi, oi, oi, prašau! Padėkite!

– Tiesą! Tu tą kuponą paniekinai dėl puikybės nuodėmės, ar ne? Čarlio Aksio tau nepakako. Savo godžiose smegenyse puoselėjai neišsakytą troškimą. Norėjai būti Mėlynasis Vabalas. Norėjai būti Kapitonas Marvelis. Norėjai būti Plastikinis Žmogus. Net ir Robinas[47] tau neatrodė pakankamai geras, norėjai būti Betmenu.

– Tu sulaužysi man nugarą!

– Norėjai būti Supermenas, kuris niekada nebuvo Klarku Kentu.[48] Norėjai gyventi komiksų viršelyje. Norėjai būti Ibis Nenugalimasis, kuris niekada nepametė savo lazdelės. Tu norėjai, kad BUM! PYKŠT! POKŠT! PUM! OPA! PUF! būtų įrašyta ore tarp tavęs ir viso pasaulio. Tapti Nauju Žmogumi tik per penkiolika minučių kasdien tau absoliučiai nieko nereiškė. Prisipažink!

– Skauda! Skauda! Taip, taip, prisipažįstu. Norėjau stebuklų! Nenorėjau į sėkmę kopti kuponų kopėčiomis! Norėjau staiga nubusti su rentgeno tikslumo rega! Prisipažįstu!

– Gerai.

Savo „pusnelsonį" jis išsuko į glėbį ir prisitraukė mane arčiau savęs. Mano pirštai ten, porcelianinėje vonios prieblandoje,

buvo labai miklūs. Atseginėdamas jo siaurų bediržių kelnių viršutinę sagą, nusviedžiau į šalį savo naktinę kepuraitę. Atrodė, jog, tarsi kokioje nudistų utopijoje, tarp mano pirštų ir jo batų šnarėjo rudeninis figos lapas. Nuo jo geidulingų lūpų vis nedingo keista šypsena.

– Ak, mano drauge, ilgai laukiau šios išpažinties.

Ranka rankon žingsniavome siauromis Monrealio prieplaukos gatvėmis. Žiūrėjome, kaip smarkus kviečių lietus krenta į kinų krovininių laivų triumus. Stebėjome žuvėdrų geometriją, kai jos tingiai suko tobulus ratus virš centrinių šiukšlių konteinerių. Žiūrėjome, kaip mąžta platėjančia Šv. Lauryno upe tūtuojantys didžiuliai laineriai, kaip jie susitraukia iki beržo tošies kanojų, paskui iki bangų keterų, paskui iki rausvos tolimų kalvų miglos.

– Kodėl visą laiką taip šypsaisi? Nepaskausta veido?

– Šypsausi, nes man atrodo, kad pakankamai tave išmokiau.

Ranka rankon kopėme į Mont Royal kalną vedusiomis gatvėmis. Šio kalno vardu buvo pavadintas mūsų miestas. Dar niekada Šv. Kotrynos gatvės parduotuvės nežibėjo taip skaisčiai, o vidudieninės minios nesigrūdo taip linksmai. Atrodė, kad visa tai mačiau pirmą kartą, spalvos buvo ryškios tarsi tie pirmieji dažų tiškalai ant baltos elnio odos.

– „Vulvorte“[49] nusipirkime ant garų virtų dešrainių.

– Suvalgykime juos bruderšaftu, rizikuodami apsidrėbti garstyčiomis.

Ėjome Šerbruko gatve į vakarus, link angliškos miesto dalies. Iškart pajutome įtampą. Ties Parc Lafontaine parku išgirdome demonstracijos skanduojamus šūkius.

– *Québec Libre*[50]!

– Québec Oui, Ottawa Non[51]!

– Merde à la reine d'angleterre[52]!

– Elžbieta namo!

Laikraščiai buvo ką tik paskelbę apie karalienės Elžbietos ketinimą aplankyti Kanadą, šis valstybinis vizitas buvo suplanuotas spalį.

– Kokia šlykšti minia, F. Paspartinkim žingsnį.

– Ne, ši minia žavi.

– Kodėl?

– Nes jie mano esą negrai, o tai geriausia, ką šiame amžiuje gali jausti žmogus.

Už rankos F. įtraukė mane į sambrūzdžio areną. Daugelis demonstrantų vilkėjo marškinėlius su užrašu QUEBEC LIBRE.[53] Pastebėjau, kad visiems jiems, įskaitant ir moteris, stovėjo. Nuo paminklo pamatų į skanduojančią minią kreipėsi žinomas jaunas kino režisierius. Jis turėjo retą barzdelę, kokios šiaip būdingos mokslininkams, ir dėvėjo grubų odinį švarką, kokie taip dažnai sutinkami L'Office National du Film[54] koridoriuose. Jo balsas aidėjo aiškiai. Savo dziudo metodika F. privertė mane įdėmiai įsiklausyti.

– Istorija! – kažkur virš mūsų galvų šūktelėjo jaunuolis. – Ką mes turime bendro su Istorija?

Tas klausimas juos uždegė.

– Istoriją! – rėkė jie. – Grąžinkit mums mūsų Istoriją! Anglai pavogė mūsų Istoriją!

F. prasigrūdo giliau į kūnų masę. Jie priėmė mus be išlygų, kaip dribsmėlis praryja laboratorijoje sukurtą išsigimėlį. Aiškaus jaunuolio balso aidas pakibo virš mūsų kaip oro reklama.

– Istorija! – tęsė jis. – Istorija nutarė, kad mūšyje už žemyną indėnai turi pralaimėti prancūzams. 1760-aisiais Istorija nutarė, jog prancūzai turi pralaimėti anglams!

– Būūū! Pakart anglus!

Savo stuburo gale pajutau malonų jausmą ir lengvai prisitryniau prie plonutės nailoninės suknelės, kurią vilkėjo už manęs skandavusi fanatikė.

– 1964-aisiais Istorija nutaria, ne, Istorija įsako anglams apleisti šią šalį, kurią jie taip netobulai mylėjo, ir atiduoti ją prancūzams, atiduoti ją mums!

– Bravo! Mon pays malheureux! Québec Libre[55]!

Pajutau, kaip mano apdribusių kelnių užpakaliu nuslydo ranka,

ta ranka buvo moters, nes turėjo glotnius lyg fiuzeliažas pagaląstus nagus.

– Dėjau ant anglų! – netikėtai sušukau.

– Būtent, – sušnibždėjo F.

– Istorija nutaria, kad yra Nugalėtojai ir Nevykėliai. Istorijai nerūpi argumentai, Istorijai terūpi, kieno dabar Eilė. Klausiu jūsų, draugai, klausiu paprasto klausimo: kieno šiandien Eilė?

– Mūsų Eilė! – kurtinamai nugriaudėjo vieningas atsakymas.

Minia, kurios džiaugsminga dalelė dabar buvau ir aš, dar labiau susigrūdo prie paminklo, lyg visi būtume buvę veržlė sraigto, ant kurio sukosi visas mūsų geidžiamas miestas, tarsi mus vis tvirčiau ir tvirčiau būtų sukęs veržliaraktis. Kad jos ranka galėtų prasibrauti giliau, atleidau diržą. Nedrįsau į ją atsisukti. Nenorėjau sužinoti, kas ji tokia – man tai atrodė pati didžiausia nesąmonė. Jutau, kaip man prie nugaros prisispaudžia jos nailonu aptemptos krūtys, nuo kurių ant mano marškinių formavosi drėgni prakaito ratilai.

– Vakar buvo anglų škotų bankininko Eilė įsiamžinti ant Monrealio kalvų. Šiandien Kvebeko nacionalistų Eilė įrašyti jo vardą į naujosios Lauryno Respublikos pasą.

– Vive la République[56]!

To mums buvo netgi per daug. Savo pritarimą mes išstaugėme beveik be žodžių. Vėsi ranka taip pasisuko, kad dabar jos delnas mane apglėbė ir galėjo lengvai pasiekti plaukuotus rietus. Virš mūsų lyg spraginti kukurūzai šokinėjo kepurės, ir niekas nesijaudino, kieno kepurę pagaus, nes mums visiems priklausė vienas kito kepurės.

– Vakar buvo anglų Eilė iš mūsų Gaspė kaimų samdytis tarnaites. Vakar buvo prancūzų eilė turėti Aristotelį ir sugedusius dantis.

– Būūū! Gėda! Prie sienos!

Užuodžiau jos prakaito ir gimtadienio dovanų aromatą, ir tai buvo daug erotiškiau ir asmeniškiau nei bet koks apsikeitimas vardais. Kad galėtų apdoroti savo erotinio žygio šalutinius produktus, ji pati savo papilvę prispaudė prie jos mano kelnėmis aptemptos ran-

kos. Savo laisva ranka aš apsivijau mus abu ir kaip futbolo kamuolį stvėriau jos prabangų kairįjį sėdmenį, taip mes abu susirakinome.

– Šiandien anglų Eilė rasti apipaišytus namus ir prancūziškas bombas pašto dėžutėse!

F. atsiskyrė, kad galėtų prieiti arčiau prie kalbėtojo. Aš kita savo ranka apsivijau ją iš nugaros ir prisitvirtinau prie jos dešiniojo sėdmens. Prisiekiu, kad buvome Plastikinis Vyras ir Plastikinė Moteris, nes atrodė, jog galėjau pasiekti bet kurią jos vietą, o ji be jokių pastangų braidė po mano apatiniais. Pradėjome ritmingai judėti, ir mūsų judesiai atitiko pačios minios, kuri buvo mūsų šeima ir mūsų geismo inkubatorius, alsavimą.

– Kantas yra pasakęs: „Jei kas nors save paverčia žemės kirminu, ar jis gali skųstis, jeigu jį užmins?“ Sékou Touré[57] yra pasakęs: „Ką besakytumėte, nacionalizmas yra psichologiškai neišvengiamas, ir mes visi nacionalistai!“ Napoleonas yra pasakęs: „Jei tauta prarado nepriklausomybę, ji prarado viską.“ Istorija renkasi, ar Napoleonas šiuos žodžius turi sakyti nuo sosto minioms, ar iš trobelės lango vienišai jūrai!

Šios akademinės vingrybės miniai pasirodė šiek tiek per sudėtingos ir sulaukė tik kelių šūksnių. Tačiau tą akimirką akies krašteliu pamačiau, kaip kažkokie jaunuoliai ant savo pečių iškėlė F. Kai jis buvo atpažintas, nuvilnijo laukinių kačių riksmą primenantis pasveikinimas, ir kalbėtojas pasiskubino šį netikėtą protrūkį įjungti į griausmingą visą minią užvaldžiusią vieningą nuotaiką.

– Tarp mūsų yra Patriotas! Žmogus, kuriam anglai nesugebėjo užtraukti gėdos net savo Parlamente!

F., lyg povandeninio laivo periskopą virš savęs laikydamas iškeltą kumštį, nuslydo atgal į pagarbiąją, jį iškėlusiąją, grupelę. Ir tada oratorius pradėjo kalbėti beveik progiesmiu, tarsi šio veterano dalyvavimas jam būtų atvėręs naują mistinę būtinybę. Jo balsas glamonėjo mus lygiai taip, kaip mano pirštai ją, jo balsas krito ant mūsų geismo, kaip srovė krenta ant dejuojančio vandens rato, ir aš supratau, kad mes visi, ne tik mergina ir aš, bet visi mes baigsime kartu. Mūsų rankos pynėsi ir grūdosi, ir aš nebesupratau, ar tai aš

laikiau savo pimpalą, ar ji drėkino savo sukietėjusią pizę! Kiekvienas iš mūsų turėjo Plastikinio Žmogaus rankas, mes visi buvome vienas kitą apkabinę, visi nuo liemens pusnuogiai, visi įklimpę į varlišką prakaito ir syvų gelį, visi surakinti kvapnia sproginėjančia ramunėlių grandine!

– Kraujas! Ką mums reiškia Kraujas?

– Kraujo! Grąžinkite mums mūsų Kraują!

– Trink stipriau! – sušukau, bet mane nutildė keli pyktelėję veidai.

– Nuo pat ankstyvosios mūsų rasės aušros šis Kraujas, ši tamsi gyvenimo srovė, buvo mūsų lemtis ir mūsų maitintoja. Kraujas yra kūno kūrėjas ir Kraujas yra rasės dvasios šaltinis. Kraujyje slypi mūsų protėvių paveldas, Kraujyje įsikūnijusi mūsų Istorija, iš Kraujo pražysta mūsų Šlovės žiedas, ir Kraujas yra ta povandeninė srovė, kurios jie niekada nepakreips savaip ir kurios neišdžiovins jokie jų pavogti pinigai!

– Šen mūsų Kraują!

– Šen mūsų Istoriją!

– Vive la République[58]!

– Nesustok! – šaukiau.

– Elžbieta namo!

– Dar! – maldavau. – Bis! Bis! Encore[59]!

Susirinkimas pradėjo skirstytis, ramunėlių grandinė pradėjo dilti. Iš pradžių, kai stverdavau jiems už atlapų, vyrai nusišypsodavo, mano keiksmus priskirdami revoliuciniam įkarščiui. Iš pradžių moterys nusijuokavo, kai čiupdavau joms už rankų ir tikrindavau, ar ant jų delnų nėra mano kūšplaukių liekanų, nes aš jos norėjau – merginos, su kuria vaikščiočiau į šokius, merginos, kurios prakaito apskritas liekanas vis dar nešiojau ant marškinių nugaros.

– Neikite. Neišeikite. Uždarykite parką!

– Paleisk mano ranką!

– Atsikabink!

– Turime grįžti į darbą!

Maldavau tris QUEBEC LIBRE marškinėlius vilkinčius tvirtus

vyrus, kad pakeltų mane ant savo pečių. Mėginau koja užsikabinti už kelnių viršaus, kad galėčiau užkopti jų megztukais ir nuo peties viršūnės kreiptis į yrančią šeimą.

– Paimkit nuo manęs šitą valkatą!

– Atrodo, anglas!

– Atrodo, žydas!

– Bet jūs negalite išeiti! Aš dar nebaigiau!

– Šitas diedas – seksualinis iškrypėlis!

– Išmuškime iš jo visą šūdą! Jis tikriausiai seksualinis iškrypėlis.

– Jis uosto mergų rankas.

– Jis uosto ir savo rankas!

– Jis keistas.

Tada greta manęs atsidūrė F., didysis F., patvirtinantis mano veislę. Jis nutempė mane nuo parko, dabar pavirtusio tiesiog paprastu parku su gulbėmis ir saldainių popieriukais. Už rankos jis vedė mane saulėta gatve.

– F., – šaukiau. – Aš nebaigiau. Man vėl nepavyko.

– Ne, brangusis, tau pavyko.

– Kas pavyko?

– Tu išlaikei egzaminą.

– Kokį egzaminą?

– Priešpaskutinį.

48

„Tegu šiurpūs vėjai švilpia iš Rytų ir Vakarų, aš iškęsiu visą speigą, nes tave myliu." Seniai seniai Vakarų hitų parade ši daina buvo septinta. Atrodo, kad septinta. Jos pavadinimą sudaro 6 žodžiai. Skaičių 6 valdo Venera, meilės ir grožio planeta. Anot irokėzų astrologijos, šeštoji diena turi būti skiriama arklių tvarkymui, kirpimuisi, įmantrių kriauklinių apdarų demonstravimui,

meilės nuotykiams, imtynėms ir azartiniams žaidimams. „Ir kodėl aš niekaip tau neįtinku?" Kažkurioje dešimtuko vietoje. Šiandien neįtikėtinai šalta kovo šeštoji. Kanados miškuose dar ne pavasaris. Dvi dienas mėnulis buvo Avino ženkle. Rytoj jis žengia į Jautį. Jei dabar mane pamatytų irokėzai, pasišlykštėtų, nes aš su barzda. Kai jie sugavo Jogues'ą, tūkstantis šeši šimtai kažkelintų metų misionierių, vienas iš švelnesnių kankinimo būdų (po to, kai algonkinų kilmės vergas moliusko kiautu suraižė jo nykštį) buvo leisti vaikams išpešioti jo barzdą. „Atsiųsk man Kristaus atvaizdą, kuriame jis būtų be barzdos", rašė jėzuitas Garnier savo draugui į Prancūziją, tuo parodydamas puikų indėnų gyvenimo ypatumų išmanymą. F. man kartą pasakojo apie merginą, kuri buvo apdovanota tokiu prabangiu kūšio plaukų vešėjimu, jog kasdienių treniruočių su šepečiu dėka ji ištęsdavo kūšio plaukus beveik per šešis savo šlaunų colius. Šiek tiek žemiau bambos ji (skystu juodu akių apvadų pieštuku) nupiešdavo dvi akis ir šnerves. Kūšplaukius ji praskirdavo šiek tiek aukščiau klitorio ir padalydavo juos į dvi simetriškas arkas, taip sukurdama virš papūstų rausvų lūpų kabančių ūsų įspūdį, likusi augmenijos dalis kybodavo nuo lūpų tarsi barzda. Į bambą įvertas ir kastą turintis nusakyti pigus blizgutis būdavo tarsi paskutinis egzotiško burtininko arba mistiko karikatūros akcentas. Visą savo kūną pridengusi paklodėmis ir atvirai rodydama tik šią keistą jo dalį, ji linksmindavo F. tuo metu populiarių rytietiškų posakių parodijomis, nutaisydama tokį balsą, kuris, rodėsi, sklido ne iš po apdangalų, o iš jos pilvo. Kodėl aš neturiu tokių prisiminimų? Kas man iš tų tavo dovanų, F., iš tos muilų kolekcijos ir iš tos pasikalbėjimų knygos, jei kartu su jomis negaliu paveldėti prisiminimų, kurie tavo surūdijusiam palikimui suteiktų tokios reikšmės, kokią įgauna prašmatnioje meno galerijoje atsidūrusios tuščios skardinės arba automobilio nuolaužos? Kokia nauda iš viso tavo ezoterinio mokymo, jei neturiu konkrečios tavo patirties? Buvote man per daug egzotiški, tu ir visi kiti išminčiai, bandę išmokyti ypatingo kvėpavimo ir tokios savikontrolės, kurios dėka neišvengiamai pasiekčiau sėkmę. O ką

daryti mums, astmininkams? O ką daryti mums, nevykėliams? O ką daryti mums, neįstengiantiems padoriai nusišikti? O ką daryti mums, nedalyvaujantiems orgijose ir besaikėse pisliavose, kurių paskui galėtume išsižadėti? O ką daryti mums, kurių širdys plyšta, kai draugai pisa mūsų žmonas? O ką daryti mums, tokiems kaip aš? O ką daryti mums, neišrinktiems į Parlamentą? O ką daryti mums, kuriuos be jokios akivaizdžios priežasties šią kovo šeštąją krečia šaltis? Tu šokai „Telefono Šokį." Tu girdėjai Editos vidujybę. O ką daryti mums, besiknaisiojantiems dvėselienoje? O ką daryti mums, Istorikams, kurie privalo perskaityti visas šlykštybes? O ką daryti mums, prašvinkusiems mediniame namelyje? Kodėl turėjai viską taip sujaukti? Kodėl negalėjai manęs paguosti taip, kaip Šv. Augustinas, kuris giedojo: „Žiūrėk, kaip netikintieji ateina, ir dangaus vartai jiems atsiveria"? Kodėl negalėjai man pasakyti to paties, ką tūkstantis aštuoni šimtai kažkelintais paprastoje Rue du Bac gatvėje Palaimintoji Mergelė pasakė valstiečių dukrai Katarinai Labouré: „Malonės bus duota apsčiai visiems, kurie jos prašo su tikėjimu ir aistra." Kodėl tarsi į mėnulį paleistos raketos pėdsakus turiu studijuoti raupus ant Katerinos Tekakvitos veido? Ką turėjai omeny, kai kraujais pasruvęs gulėjai man ant rankų ir pratarei: „Dabar viskas priklauso nuo tavęs"? Taip sakantys visada leidžia suprasti, jog tai, ką *jie* nuveikė, yra daug daugiau nei didžioji išmėginimo dalis. Kam patiktų tiesiog rūšiuoti atliekas? Kas norėtų sėstis į tuščią, bet dar šiltą vairuotojo kėdę? Man irgi norisi vėsios odos. Aš irgi mylėjau Monrealį. Aš ne visada buvau Miško Pabaisa. Buvau pilietis. Turėjau žmoną ir knygų.

1642-ųjų gegužės 17-ąją mažutė Maisonneuve'o[60] flotilė – kateris, plokščiadugnis burlaivis ir dvi valtelės – artinosi prie Monrealio. Kitą dieną jie pasiekė žalius ir vienišus krantus bei išmetė inkarą toje vietoje, kurią prieš trisdešimt vienerius metus Champlainas[61] buvo pasirinkęs savo gyvenvietei. Vos želianti žolė buvo nusėta ankstyvais pavasario žiedais. Maisonneuve'as kėlėsi į krantą. Jam iš paskos kėlėsi palapinės, bagažas, ginklai ir maisto atsargos. Malonioje akiai vietoje buvo įrengtas altorius. Tada visa kompanija –

aukšto stoto Maisonneuve'as, aplinkui besisukinėjantys jo įgulos vyrai, grubaus būdo jūreiviai, panelė Mance, ponia de la Peltrie, jos tarnas, amatininkai ir darbininkai – stojo prieš šventovę. Ten pat visoje jo pareigoms priklausančių apdarų prabangoje stovėjo ir Tėvas Vimontas, Misijų Vyriausiasis. Kai virš galvų buvo iškelta Šventoji Dvasia, visi tylomis priklaupė. Tuomet kunigas pasisuko į kuopelę ir tarė:

– Jūs – garstyčių grūdas, kuris sudygs ir augs tol, kol jo šakos uždengs žemę. Jūsų nedaug, bet visa, ką jūs darote – Dievo darbas. Jis jums šypsosi, ir jūsų vaikai apgyvendins šį kraštą.

Diena linko į sutemas. Saulė pranyko į vakarus plytėjusiuose miškuose. Virš aptemusių laukų žybčiojo jonvabaliai. Atvykėliai juos sugaudė, surišo į švytinčius pluoštus ir pakabino priešais altorių, ant kurio vis dar puikavosi Šventoji Dvasia. Tuomet jie pasistatė palapines, uždegė stovyklos laužus, pastatė sargybą ir prigulė nusnūsti. Štai tokios buvo pirmosios Mišios Monrealyje. Ir, ak taip, iš savo lūšnos regiu išpranašauto didžiojo miesto žiburius, tai tas pats miestas, kuriam buvo lemta savo šešėliu užkloti žemę. Matau, kaip tie žiburiai blyksi, susispietę į didžiules purias girliandas – Monrealio senamiesčio jonvabaliai. Taip, kiurksodamas kovo šeštosios sniegynuose, mintyse save guodžiu. Ir prisimenu eilutę iš žydų Kabalos („Makroprozopo barzda", šeštoji dalis): „kiekvienas darbas dirbamas tik tam, kad pridėtų mums Malonės..." Pasislink arčiau, Katerinos Tekakvitos lavone, dabar dvidešimt laipsnių šalčio, ir aš nežinau, kaip tave apkabinti. Ar šitame šaldiklyje turi kokį nors kvapą? Šv. Angelė Meriči mirė 1540-aisiais. Jos kūnas buvo atkastas 1672-aisiais (tu, Kateri Tekakvita, tada buvai šešerių metų vaikas) ir skleidė saldų aromatą, dar ir 1876-aisiais jis buvo visiškai neapgedęs. Šv. Jonas Nepomukas buvo nukankintas 1393-aisiais Prahoje už tai, kad atsisakė atskleisti jam per išpažintį patikėtą paslaptį. Jo liežuvis išsaugotas lygiai toks, koks buvo. Ekspertai jį ištyrė 1725-aisiais, praėjus 332 metams po šv. Jono Nepomuko mirties, ir patvirtino, jog jo liežuvio forma, spalva ir ilgis yra lygiai

tokie patys kaip ir gyvo žmogaus liežuvio, be to – jis minkštas ir lankstus. Šv. Kotrynos Bolonietės (1413–1463) kūnas buvo atkastas praėjus trims mėnesiams po jos laidotuvių, ir skleidė saldų malonų kvapą. 1712-aisiais, praėjus ketveriems metams po šv. Pacifiko iš San Severino mirties, jo kūnas buvo ekshumuotas ir pasirodė besąs saldus bei laiko žymių nepaliestas. Kūną benešant, kažkas paslydo, ir, atsitrenkusi į laiptų briauną, nukrito lavono galva. Iš kaklo pasipylė šiltas kraujas! Šv. Jonas Vianėjus buvo palaidotas 1859-aisiais. 1905-aisiais, perlaidojant, jo kūnas buvo sveikut sveikutėlis. Sveikut sveikutėlis: bet ar sveikut sveikutėlio kūno pakanka meilės santykiams? Šv. Pranciškus Ksaveras buvo atkastas 1552-aisiais, praėjus ketveriems metams po jo laidotuvių, ir vis dar buvo natūralios spalvos. Ar vien tik natūralios spalvos pakanka? 1591-aisiais, praėjus devyniems mėnesiams po jo mirties, šv. Kryžiaus Jonas atrodė kaip gyvas. Nupjovus pirštus, jie kraujavo. Beveik po trijų šimtmečių, 1859-aisiais, jo kūnas buvo laiko žymių nepaliestas. Tiesiog nepaliestas laiko žymių. Šv. Juozapas Kalasantas mirė 1649-aisiais (tais pačiais metais, kai kitoje vandenyno pusėje irokėzai sudegino Lelemantą). Jo viduriai buvo pašalinti, bet nebalzamuoti. Jo širdis ir liežuvis iki šiol sveikut sveikutėliai, apie visa kita nėra jokių žinių. Mano rūsio virtuvė buvo labai tvanki, o viryklės laikrodinis mechanizmas dėl kažkokio gedimo vis ją įjungdavo. F., ar dėl to užtempei mane į užšalusio kamieno viršūnę? Mane gąsdina kvapų nesatis. Indėnai bet kokios ligos priežastimi laikė neišsipildžiusį norą. Priešais ligonį būdavo kraunami puodai, odos, kriauklelės, žvejybos kabliukai ir ginklai ir „tikėtasi, jog šis perteklius galbūt patenkins ligonio troškimą.“ Dažnai nutikdavo taip, jog ligonis susapnuodavo savo pagijimą, ir jo reikalavimai niekada nebūdavo atmetami, kad ir „kokie ekstravagantiški, nenaudingi, koktūs ar pasibjaurėtini jie būtų buvę.“ O dangau, paversk mane sergančiu indėnu. Žeme, paversk mane sapnuojančiu mohauku. Turiu tokios informacijos apie indėnų seksualumą, kuri prilygsta dangiškai psichiatrijai. Norėčiau ją parduoti tai savo smegenų

daliai, kuri perka sprendimus. Jei parduočiau ją Holivudui, Holivudą tai pribaigtų. Dabar man pikta ir šalta. Grasinu sutriuškinti Holivudą, jei akimirksniu negausiu dvasios meilės, ne tik sveikut sveikutėlės, bet ir labai aromatingos. Jei tuoj pat nepasijusiu geriau, pribaigsiu Kiną. Artimiausioje ateityje suniokosiu jūsų kaimynystėje esantį teatrą. Į Paskutinį Seansą atitempsiu milijardą aklųjų. Man nepatinka ši kebli padėtis. Kodėl turiu būti tas, kuris pjausto pirštus? Gal dar skeletams Vasermano reakcijos patikrinimą padaryti? Noriu būti vieninteliu trijų šimtų metų vaiko lavonu, kuris plūstų krauju, nevėkšloms daktarams jį nešant cementiniais laiptais. Noriu būti kraujo šviesa. Kodėl turėčiau daryti seno F. liežuvio skrodimą? Indėnai išrado pirtį. Tiesiog pikantiška smulkmena.

49

Katerinos Tekakvitos dėdė susapnavo savo pagijimą. Visas kaimas suskubo vykdyti jo nurodymų. Jo susapnuotas gydymo būdas nebuvo ypatingas, tai tiesiog viena iš pripažintų gydymo priemonių, ir Sagardas, ir Lalemantas aprašė šio gydymo atmainas įvairiuose indėnų kaimuose. Dėdė tarė:

– Atveskite man visas miestelio merginas.

Kaimas suskubo paklusti. Visos merginos sustojo aplink meškeną, ant kurios jis gulėjo – kukurūzų laukų žvaigždelės, puikiosios audėjėlės, palaidaplaukės tinginėlės. „Toutes les filles d'vn bourg auprès d'vne malade, tant à sa prière."[62]

– Ar visos atėjote?

– Taip.

– Taip.

– Žinoma.

– Aha.

– Taip.

– Atėjom.
– Taip.
– Aš čia.
– Taip.
– Žinoma.
– Atėjom.
– Atėjom.
– Taip.
– Esu.
– Taip.
– Tikriausiai.
– Taip.
– Atrodo, kad taip.
– Taip.

Dėdė patenkintas nusišypsojo. Tada kiekvienai uždavė seną gerai žinomą klausimą: „On leur demand à toute, les vnes apres les autres, celuy qu'elles veulent des ieunes du bourg pour dormir auec elles la nuict prochaine."[63] Aš specialiai cituoju dokumentus, nes bijau, kad mano sielvartas gali išniekinti faktus, nenorėčiau nutolti, nes faktai yra viena iš tų galimybių, kurių neįmanoma ignoruoti. Faktai – kaip nenugludintas kastuvo kotas, o mano panagės pamėlę ir krauju pasruvę. Faktai – tarsi blizganti nauja moneta, jos nesinori išleisti tol, kol ji, papuošalų dėžutėje begulėdama, nesusibraižys. Ją išleisti – paskutinis nostalgiškas gestas prieš bankrotą. Mano turtai paleisti vėjais.

– Su kuriuo jaunu drąsuoliu šiąnakt miegosi?

Kiekviena mergina pasakė to vakaro meilužio vardą.

– O tu, Katerina?

– Su spygliu.

– Tai bent, bus į ką pažiūrėti, – suklego jos visos.

O Dieve, padėk man tai ištverti. Mano skrandis sumaitotas. Man šalta ir vis vien. Vemiu persisvėręs per langą. Ką tik išsityčiojau iš savo mylimo Holivudo. Ar bent įsivaizduojate, kas per vergas visa tai rašo? Senamadiškas Urvinis Žydas išrėkia savo maldavimus ir

virpėdamas iš baimės vemia ant savo pirmojo mėnulio užtemimo. Au au au auuuuuuuu. Prisitaikyk šią maldą Sau. Nežinau, ar įmanoma, kad ir su tūkstantbalsio choro pagalba, paversti ją kažkuo panašiu į „Nenuženk nuo akmens...". Apdailink šią krūvą sniegvalių kastuvų briaunomis, nes aš norėjau pastatyti altorių. Norėjau apšviesti mažutę keistą greitkelio šventyklėlę, bet skęstu senoviniame gyvačių kubile. Norėjau pažaboti plastmasines peteliškes su guma varomais varikliukais ir šnabždėti: „Pasigrožėkite plastmasinėmis peteliškėmis", bet tik virpu nardančio archeopterikso šešėlyje.

Ceremonmeisteriai (*les Maistres de la ceremonie*) sušaukė visus merginų įvardytus jaunuolius, ir vakare jie visi susirinko į ilgąjį namą. Paklotai buvo ištiesti. Jie nugulė trobą nuo vieno galo iki kito, poromis, „d'vn bout à l'autre de la Cabane"[64], ir pradėjo bučiuotis ir dulkintis ir čiulpti ir glėbesčiuotis ir aimanuoti ir nusirenginėti ir vienas kitą maigyti ir kandžioti spenelius ir erelio plunksnomis kutenti pimpalus ir vartytis ieškodami dar neišmėgintų skylių ir laižyti vieni kitų raukšles ir kikenti iš aplinkinių juokingo dulkinimosi arba stabtelti ir paploti, kai du šaukiantys kūnai pasiekdavo transo viršūnę. Du ritualo vadovai, susėdę skirtinguose trobos galuose, giedojo, pritardami sau vėžlio kiautų barškučiais, „deux Capitaines aux deux bouts du logis chantent de leur Tortue."[65] Artėjant vidurnakčiui, Dėdė pasijuto geriau, jis atsikėlė iš savo guolio ir lėtu žingsniu pradėjo šliaužti išilgai trobos, tai šen, tai ten stabteldamas, kad pailsintų savo galvą ant neužimto užpakalio arba kyšteltų pirštus į varvančią skylę, pasinaudodamas kiekviena proga įkišti savo nosį tarp „jojikų", kad galėtų juos taip smulkiai apžiūrėti, jog pastebėtų visa, kas neįprasta, ir pasijuoktų iš visko, kas absurdiška. Jis vilko savo kūną nuo vienos pozos prie kitos, jo akys buvo paraudę kaip 42-osios gatvės kino maniako žvilgsnis, kartkartėmis Dėdė savo nykščiu ir smiliumi sprigteldavo virpantį pimpalą arba pliaukšteldavo per atsitiktinį rudą kumpį. Kiekvienas dulkinimasis buvo toks pat ir kitoks, štai kur buvo senio pagijimo paslaptis. Pas jį sugrįžo visos turėtos merginos, visos jo sueitys papartynuose, visos jo pūkuotos skylės ir spindintys ap-

valumai, ir jam bešliaužiant nuo poros prie poros, nuo šitų meilužių prie kitų, nuo vienos meilios pozos prie kitos, nuo pasišokinėjimo prie pasišokinėjimo, nuo pasičepsėjimo prie pasičepsėjimo, nuo glėbio prie glėbio, jis staiga suvokė svarbiausios jo kada nors išmoktos maldos prasmę. Tai buvo pirmoji malda, kurioje pasirodė Manitu.[66] Tai buvo visų svarbiausia ir teisingiausia šventoji formulė. Bešliauždamas jis pradėjo giedoti:

Aš keičiuosi
Aš toks pat
Aš keičiuosi
Aš toks pat
Aš keičiuosi
Aš toks pat
Aš keičiuosi
Aš toks pat
Aš keičiuosi
Aš toks pat
Aš keičiuosi
Aš toks pat

Jis nepraleido nė vieno skiemens, ir jam patiko giedami žodžiai, nes išgiedodamas kiekvieną garsą pamatydavo, kaip tas garsas kinta, ir kiekvienas kismas buvo grįžimas, ir kiekvienas grįžimas buvo kismas.

Aš keičiuosi
Aš toks pat
Aš keičiuosi
Aš toks pat
Aš keičiuosi
Aš toks pat
Aš keičiuosi
Aš toks pat
Aš keičiuosi
Aš toks pat
Aš keičiuosi

Aš toks pat
Aš keičiuosi
Aš toks pat

Tai buvo kaukių šokis, ir kiekviena kaukė buvo tobula, nes kiekviena kaukė buvo tikras veidas, ir kiekvienas veidas buvo tikra kaukė, tad nebuvo jokių kaukių ir nebuvo jokių veidų, buvo tik vienas šokis, kuriame buvo tik viena kaukė, kuri buvo niekas kitas kaip tikras veidas, kuris buvo visada toks pat ir kuris buvo bevardis, ir kuris kito ir kito, vėl ir vėl virsdamas savimi pačiu. Išaušus rytui, vadovai vis lėčiau kratė savo barškučius. Išaušus visi susirinko rūbus. Kai meilužiai apsikabinę per liemenis ir pečius neskubėdami išžingsniavo į miglotą žalsvą rytą ir pasibaigė naktinė meilužių fabriko pamaina, senis klūpėjo ant kelių ir skelbė savo tikėjimą pranešdamas, kad jo pagijimas įvyko. *Katerina visą tą laiką pragulėjo tarp jų ir išėjo drauge su jais, nepastebėta.* Jai išėjus į saulėkaitą, iškart atskubėjo kunigas.

– Kaip ten viskas vyko?

– Padoriai, mano tėve.

– Dieu veuille abolir vne si damnable et malheureuse ceremonie.[67]

Pastaroji pastaba paimta iš Sagardo laiško. Šį unikalų gydymo būdą huronai vadino andakvandeta.

50

O aš klausausi tikėdamasis šaltoje pūgoje išgirsti atsakymą, nurodymą, paguodą, bet tegirdžiu tik nenumaldomą žiemos pažadą. Naktis iš nakties šaukiuosi Editos.

– Edita! Edita! Edita!

– Au au au aūūūūūūūūū, – ant kalvos šaukia vilko siluetas.

– Padėk man, F. Paaiškink man, kaip veikia bombos!

– Au au au aūūūūūūū...

Sapnas iš sapno mes gulime vienas kito glėbyje. Rytas iš ryto žiema randa mane vienišą tarp šalnos pakąstų lapų su užšalusiu snargliu ir ašaromis antakiuose.

– F.! Kodėl mane čia atvedei?

Ir ar gaunu kokį nors atsakymą? Ar šis medinis namelis – Oskotaracho troba? F., ar tu Galvų Pradūrėjas? Nežinojau, kad operacija bus tokia ilga ir negrakšti. Pakelk tą buką tomahauką ir pabandyk dar kartą. Stuktelk mediniu šaukštu per smegenų košę. Ar mėnesienos šviesa nori patekti į mano kaukolę? Ar ledinio dangaus švytinčios alėjos nori ištrykšti per mano akiduobes? F., ar tu buvai toks Galvų Pradūrėjas, kuris apleido savo lūšnelę ir rinkiminėje apygardoje iškėlė kandidatūrą tik tam, kad pats sau pasidarytų operaciją? O gal tu vis dar su manimi, ir operacija pačiame įkarštyje?

– F., tu šlykštus žmonų pisuokli, pasiaiškink!

Šiąnakt išrėkiu šį klausimą lygiai taip, kaip jau ne kartą esu jį išrėkęs. Prisimenu tavo erzinantį įprotį žiūrėti man per petį, kai mokausi, tiesiog tikintis atsitiktinai pasigauti kokią nors frazę savo žinių kokteiliui. Pamatei eilutę iš laiško, kurį Tėvas Lalemantas parašė 1640-aisiais: „que le sang des Martyrs est la semence des Chrestiens.“[68] Taip Tėvas Lalemantas apgailestavo, kad Kanadoje dar nebuvo nužudytas nė vienas kunigas ir kad tai naujosioms indėnų misijoms blogas ženklas, nes Kankinių kraujas yra Bažnyčios sėkla.

– Kvebeko revoliucijai reikėtų šiokio tokio kruvino patepimo.

– Kodėl į mane taip žiūri, F.?

– Svarstau, ar pakankamai tave išmokiau.

– Manęs nedomina tavo nešvari politika, F. Tu – dieglys Parlamento šone. Tu į Kvebeką įvežei fejerverkų dėžėse supakuotą dinamito kontrabandą. Tu pavertei Kanadą didžiule psichoanalitiko sofa, kurioje mes sapnuojame ir persapnuojame tapatybės košmarus, o visi tavo sprendimai yra nuobodūs kaip psichiatrija. Ir dar, tu vertei Editą nereguliariai dulkintis, nuo ko jai pakriko protas ir kūnas, o aš pavirtau vieniša knygų žiurke, kurią tu dabar kankini.

– Ak, brangusis, kokį kuprių iš tavęs padarė Istorija ir Praeitis, kokį apgailėtiną kuprių.

Stovėjome arti vienas kito, taip jau buvome stovėję tokioje daugybėje kambarių, šįkart tai vyko rusvoje bibliotekos lentynų prieblandoje, mūsų rankos buvo vienas kito kišenėse. Visada nekenčiau jo pasipūtėliškos veido išraiškos.

– Kuprių! Edita niekada nesiskundė mano kūnu.

– Edita! Cha! Nejuokink manęs. Tu nieko nežinai apie Editą.

– Prikąsk liežuvį, F.

– Aš išgydžiau Editos inkštirus.

– Tikrai, Editos inkštirus! Jos oda buvo tobula.

– Oho.

– Buvo malonu ją liesti ir bučiuoti.

– Mano garsiosios muilų kolekcijos dėka. Klausyk, drauguži, kai aš pirmąkart pamačiau Editą, ji buvo šlykšti nevala.

– Užteks, F. Daugiau nieko nenoriu girdėti.

– Atėjo metas tau sužinoti, ką tu vedei ir kas buvo toji mergina, kurią pamatei darančią neįtikėtinus manikiūrus „Mount Royal" viešbučio kirpykloje.

– Ne, F., prašau. Daugiau nieko nebegriauk. Palik man bent jos kūną. F.! Kas darosi tavo akims? Kas darosi tavo skruostams? Ar tai ašaros? Tu verki?

– Galvoju, kas tau bus, kai paliksiu vieną.

– Kur tu išvyksti?

– Revoliucijai reikia šiek tiek kraujo. Jis bus mano.

– O ne!

– Londonas pranešė, jog 1964-ųjų spalį karalienė ketina aplankyti prancūziškąją Kanadą. Nepakanka vien to, kad ją ir princą Filipą pasveikins policijos užtvaros, šarvuočiai ir priešiškai nusiteikusios minios išdidžios nugaros. Mes privalome nepadaryti tos pačios klaidos, kurią kažkada padarė indėnai. Jos patarėjai Londone turi suprasti, jog mūsų orumas minta tuo pačiu penu kaip ir bet kurių kitų piliečių – palaimingu pasirinkimo laisvės išmėginimu.

– Ką ruošiesi daryti, F.?

– Šerbruko gatvės šiaurinėje pusėje yra karalienės Viktorijos statula. Mes ne kartą pro ją ėjome pakeliui į „Sistemos" kino teatro tamsą. Tai maloni akiai statula, vaizduojanti karalienę Viktoriją jos ankstyvojoje moterystėje, dar prieš sustorėjant nuo skausmo ir netekčių. Ji nulieta iš vario, kuris jau pažaliavo nuo laiko. Rytoj vakare ant jos metalinių kelių padėsiu dinamito užtaisą. Tai tiesiog varinė mirusios Karalienės (kuri, beje, žinojo meilės prasmę) kopija, tai tik simbolis, bet Valstybė laikosi ant simbolių. Rytoj vakare susprogdinsiu tą statulą į šipulius, ir save kartu su ja.

– Nedaryk to, F. Prašau.

– Kodėl ne?

Aš nieko neišmanau apie meilę, bet kažkas panašaus į ją tūkstančio kabliukų jėga išplėšė man iš gerklės šiuos žodžius:

– NES MAN TAVĘS REIKIA, F.

Mano draugo veide nušvito liūdna šypsena. Jis ištraukė iš mano šiltos kišenės savo kairiąją ranką ir, tarsi laimindamas, šiltu lokišku glėbiu prispaudė mane prie savo egiptietiškų marškinių.

– Ačiū. Dabar žinau, jog pakankamai tave išmokiau.

– NES MAN TAVĘS REIKIA, F.

– Nustok verkšlenti.

– NES MAN TAVĘS REIKIA, F.

– Ša.

– NES MAN REIKIA TAVĘS, F.

– Viso.

Jam nueinant, man pasidarė šalta ir nyku, rudos metalinėse lentynose sustatytos knygos šlamėjo kaip vėjo vaikomos nukritusių lapų krūvos. Kiekviena jų pranašavo nuovargį ir mirtį. Kai visa tai įsivaizduoju, susidarau aiškų F. skausmo vaizdą. Jo *skausmas*! O taip, man belupant šio seno istorinio rašto sluoksnius, jo skausmas švyti kaip tyras visagalis raudono kraujo lašas.

– Viso, – per savo raumeningą petį šūktelėjo man jis. – Rytoj vakare klausykis sprogimo. Priglausk ausį prie ventiliacijos angos.

Jo skausmas mano pažinimui padeda atsiskleisti lygiai taip, kaip tai daro pro šios lūšnos langus besiskverbiantis mėnesienos įšalas, jis keičia mano širdies turinio ribas, spalvas ir svorį.

51

Kateri Tekakvita,

kviečiu tave, kviečiu tave, kviečiu tave, patikrinimas 987654321 mano vargšė neelektrifikuota galva kviečia tave garsiai ir padrikai 123456789 pasiklydęs pušų spygliuose, mėsos šaldiklio nuomininkas, parpuolęs ant sumaitotų kelių ir ieškantis plaukų antenoms pasidaryti, kasausi pamėlusį Aladino bybį, kviečiu tave, tikrinu dangaus laidus, spaudau kruvinus mygtukus, pirštas krušasi gilyn į žvaigždžių tyrę, dantistas gręžiasi į kaktos kaulą, kaip katorginінko akmuo sugniuždytas, kviečiu tave kviečiu tave, viralo išgąsdintas, guminių proto lėlių nešvarių skalbinių signalų pertrauktas, vodeviliška vaflinė banano žievė, pajuodęs ir žeminančio chaoso prisodrintas eteris, po nuskalpuotais plaukais jokios angos kad praeitų oras, patikrinimas, tikrinu paskutinį atstumą, ant papo pagalvėlės guminis skorpionas, į daktarus šliukštelėtos pieno rieškutės, kviečiu tave kad mane pakviestum, kviečiu tave kad mane ištrauktum tegu tik šįkart, klastotė patvirtinta, plastmasinė beržo tošis išplukdyta, kviečiu, dirbtinė galūnė prigijo, sekso reikmenys iš Honkongo pritaikyti, piniginės išpažintys išklausytos, perukai iš acetatinio pluošto sudėvėti, sužadinamosios piliulės išrastos, atvirukai su senamadiško čiulpiančio dėdulės atvaizdu įprasminti rudaodžiame Platone, su kino teatro kėdžių braukymu susitaikyta, nešvankūs nuo scenos sklindantys juokeliai išklausyti ir plaukuotus apatinių langus slepiančios kelių skrybėlės nepajudintos, su viskuo maloningai susitaikyta, astrologijos nuobodulys ištvertas, žmonų limitas neperžengtas, mirtini mentų ginklai, miestietiška vudu praktika išbandyta, dirbtiniai haremo kvapai suuostyti, pigūs

niekučiai suvartoti, vienišos senutės klubai per spiritizmo seansą jausmo pripildyti, nelegali prekyba tiltais atlikta, ženkliukai „Balsuokite už Sabatajų!“ ant stigmų sudėvėti, su Mozės ragu turguje, su kvadratinės žemės teorijomis susitaikyta, nevierno Tamošiaus mikroskopo diržai, per kalkę iliustruoti pizių žodynai, kviečiu tave dabar, visos priežastys pateisintos, virvinės šiknos raukšlės, greitkelyje šviečiantys Marijos namai, farmaceutinės vizijos nuslopintos, Zen daktaro laipsnis toleruotinas, neišvalytos klizmos, nereikia jokių nuorodų, akademinės mados ekstaze įtikėta, purvinos mašinos, visas mano sugniuždytas netikėjimas su nuolankiu fiziniu smegenų siaubu kviečia tave, patikrinimas 98765432123456789, kviečia neelektrifikuota galva.

52

Ant mano kelių pasikalbėjimų knyga, kur tik įmanoma meldžiu Mergelės užtarimo.

KATERI TEKAKVITA SKALBYKLOJE
(jos žodžiai užrašyti nuostabiuoju kursyvu)

norėčiau, kad išskalbtumėte šiuos rūbus
man jų reikės rytoj
kaip manote? Išskalbsite iki rytojaus?
man jie mirtinai reikalingi
ypač šie marškiniai
visa kita turiu gauti ne vėliau kaip poryt
noriu, kad būtų švarūs ir kaip nauji
neberandu savo marškinių, nosinės, taip pat ir kojinių poros
noriu atsiimti
noriu, kad išvalytumėte šį kostiumą

kada galiu atsiimti?
taip pat atnešiau suknelę, apsiaustą, kelnes, megztą liemenę, palaidinę, apatinių, kojinių ir taip toliau
po trijų dienų sugrįšiu jų pasiimti
prašau išlyginti juos
taip, pone. Ateikite jų atsiimti
ką manote apie kelnes?
Man patinka. Tai, ko noriu
kada man bus pasiūdintas kostiumas?
po savaitės
čia daug darbo
pasiūdinsiu jums nuostabų kostiumą
ateisiu jo atsiimti pats
ne, neikite!
mes patys jums jį atsiųsime į namus, pone
gerai. Tad lauksiu jo kitą sekmadienį
šis kostiumas brangus
šis kostiumas pigus
tu gera siuvėja
dėkui
viso gero.
vėliau pasisiūdinsiu kitą
kaip jums patogiau, pone
kaip įmanydami stengsimės jus patenkinti

KATERI TEKAKVITA TABAKO PARDUOTUVĖJE
(jos žodžiai užrašyti nuostabiuoju kursyvu)

Gal galėtumėte man pasakyti, kur yra tabako parduotuvė?
gatvės gale už kampo, pasukus į dešinę, pone
priešais jus, pone
Prašau man duoti cigarečių pakelį
kokios rūšies cigarečių turite?

Turime pačių geriausių cigarečių
noriu šiek tiek tabako pypkei
noriu stiprių cigarečių
noriu silpnų cigarečių
Duokite man dar ir dėžutę degtukų
Norėčiau portsigaro, gero žiebtuvėlio ir cigarečių
kiek visa tai kainuoja?
dvidešimt šilingų, pone
ačiū. Viso gero

KATERI TEKAKVITA KIRPYKLOJE
(jos žodžiai užrašyti nuostabiuoju kursyvu)

kirpėja
plaukai
barzda
ūsai
muilas
šaltas vanduo
šukos
šepetys
noriu nusiskusti
prašau sėstis!
prašau užeiti!
prašau nuskusti mane!
nelabai trumpai
išplaukite man galvą!
sušukuoti mane prašau
aš sugrįšiu
aš patenkintas
iki kada ši kirpykla dirba?
iki aštuonių vakaro
nuolat ateisiu skustis

ačiū, viso gero
aptarnausime jus kaip įmanydami geriau, juk jūs mūsų klientas

KATERI TEKAKVITA PAŠTE
(jos žodžiai užrašyti nuostabiuoju kursyvu)

kur yra paštas, pone?
atleiskite, aš ne vietinis
paklauskite to pono
jis moka prancūziškai, vokiškai
jis jums padės
prašau parodyti man paštą
jis ten, kitoje gatvės pusėje
norėčiau išsiųsti laišką
duokite man pašto ženklų
noriu kai ką išsiųsti
noriu išsiųsti telegramą
noriu išsiųsti siuntinį
noriu išsiųsti skubų laišką
ar turite pasą?
ar turite tapatybės dokumentą?
taip, pone
duokite man atviruką
kiek sumokėsiu už siuntinio išsiuntimą?
15 šilingų, pone
ačiū viso

KATERI TEKAKVITA TELEGRAFO SKYRIUJE
(jos žodžiai užrašyti nuostabiuoju kursyvu)

ko norėtumėte, pone?
noriu išsiųsti telegramą

su iš anksto apmokėtu atsakymu?
kiek kainuoja vienas žodis?
penkiasdešimt pensų už žodį
telegramos adresatas
brangu, bet nieko tokio
ar telegrama eis ilgai?
kiek laiko tai užtruks?
dvi dienas, pone
tai neilgas laiko tarpas
išsiųsiu telegramą ir savo tėvams
tikiuosi jie ją pasiims rytoj
praėjo daug laiko, o aš iš jų negaunu jokių žinių
tikiuosi, jie man atsakys telegrafu
prašau paimti pinigus už telegramą
viso. Ačiū

KATERI TEKAKVITA KNYGYNE
(jos žodžiai užrašyti nuostabiuoju kursyvu)

labas rytas, pone
galiu pasirinkti knygų?
taip, prašom. Ko norėtumėte? Rinkitės!
norėčiau nusipirkti knygą apie keliones
norėčiau daugiau sužinoti apie Angliją ir Airiją
Dar ko nors norėtumėte?
norėčiau daug knygų, bet, kaip matau, jos brangios
jei pirksite daug knygų, padarysime jums šiokią tokią nuolaidą
turime įvairiausių rūšių knygų. Švarių ir pigių
norite, kad būtų įrištos ar neįrištos?
noriu įrištų
šitos ne tokios susidėvėjusios
jos čia
Kiek kainuoja ši?

keturis dolerius
turite kokį nors žodyną?
turiu
prašau suvynioti jas
pasiimsiu su savimi
labai jums ačiū
viso geriausio!

O Dieve, O Dieve, prašiau per daug, prašiau visko! Išleisdamas kiekvieną garsą girdžiu, kaip prašau visko. Nežinojau, netgi savo šiurpiausio siaubo valandą nežinojau, kiek daug man reikia. O Dieve, mano balsui slopstant, girdžiu, kaip pradedu melstis:

ΣΤΟ ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ	VAISTINĖJE
Παρακαλῶ, ἑτοιμάστε μου αὐτὴ τὴ συνταγὴ	Prašau paruošti man vaistus pagal šį receptą
παρακαλῶ, περάστε σὲ εἴκοσι λεπτά. Θὰ εἶναι ἕτοιμη	prašau užeiti po dvidešimties minučių. Viskas bus paruošta
θὰ περιμένω. Δὲν πειράζει!	aš palauksiu. Nesirūpinkite!
πῶς πρέπει νὰ παίρνω αὐτὸ τὸ φάρμακο;	Kaip man šiuos vaistus vartoti?
πρωΐ, μεσημέρι καὶ βράδυ	Rytais, per pietus ir vakarais
πρὶν ἀπὸ τὸ φαγητὸ	prieš valgį
μετὰ ἀπὸ τὸ φαγητὸ	po valgio
αὐτὸ τὸ φάρμακο εἶναι πολὺ ἀκριβὸ	šie vaistai labai brangūs
εἶμαι κρυωμένος. Δῶστε μου κάτι γιὰ τὸ κρύο	Peršalau. Duokite man ko nors nuo peršalimo

κάτι γιὰ τὸν πονοκέφαλο	ko nors nuo galvos skausmo
κάτι γιὰ τὸν λαιμὸ	ko nors nuo gerklės
κάτι γιὰ τὸ στομάχι μου	
τὸ στομάχι μου μὲ πονεῖ	ko nors nuo skrandžio
ἔχω ἕνα τραῦμα στὸ πόδι	man skauda pilvą
παρακαλῶ, περιποιηθῆτε	Susižeidžiau koją
αὐτὸ τὸ τραῦμα	prašau pasirūpinti šia žaizda
πόσο κοστίζουν ὅλα;	kiek visa tai kainuoja?
δέκα σελλίνια. Εὐχαριστῶ	dešimt šilingų. Ačiū.

II KNYGA

Ilgas F. laiškas

Mano brangus drauge,

Penkerių metų ilgumo penkeri metai. Tiksliai nežinau, kur būsi, kai šis laiškas tave pasieks. Spėju, kad dažnai apie mane galvoji. Visada buvai mano mėgstamiausias našlaitis. Ak, daug daugiau nei vien tai, daug daugiau, bet neketinu šiuo paskutiniu *raštišku* bendravimu pasiduoti lengvam susižavėjimui.

Jei mano advokatai tinkamai vykdė visus nurodymus, tau dabar priklauso mano žemiškoji nuosavybė, mano muilų kolekcija, mano gamykla, mano masoniškos prijuostės, mano namelis medyje. Manyčiau, jau turėtum būti perėmęs mano įpročius. Įdomu, kur jie tave nuvedė. Stovėdamas ant šio savo paskutinio tramplino krašto svarstau, kur mano įpročiai nuvedė mane patį.

Šį paskutinį laišką rašau iš darbo terapijos kabineto. Leidau moterims, kad jos vestų mane kur panorėję, ir nesigailiu. Į vienuolynus, į virtuves, į iškvėpintas telefono būdeles – visur sekiau paskui moteris. Sekiau paskui jas į Parlamentą, nes žinojau, kad moterims patinka galia. Sekiau paskui moteris į vyrų lovas, kad sužinočiau, ką jos ten randa. Visas oras išvarpytas jų kvepalų dūmais. Visas pasaulis sudraskytas jų meilės prisodrinto juoko. Sekiau paskui moteris į pasaulį, nes jį mylėjau. Krūtys, sėdmenys – visur sekiau paskui minkštus išlinkimus. Kai moterys man švilpdavo iš viešnamio langų, kai jos man tyliai švilptelėdavo iš už savo šokančių vyrų pečių, sekiau paskui jas ir skęsdavau drauge su jomis, o kartais, klausydamasis jų švilpimo, žinodavau, jog

tai buvo niekas kitas kaip vystančio grožio garsas arba jų minkštų apvalumų bliūškimas.

Tas garsas, tas švilpesys gaubia kiekvieną moterį. Bet yra viena išimtis. Pažinojau moterį, kuri skleidė visai kitokį garsą – galbūt muziką, galbūt tylą. Turiu omeny, žinoma, mūsų Editą. Jau penkeri metai, kaip esu palaidotas. Be abejo, dabar jau žinai, kad Edita negalėjo priklausyti tau vienam.

Paskui jaunas seseles atsekiau į darbo terapijos kabinetą. Savo minkštus apvalumus jos pridengė iškrakmolytu linu – maloniu gundančiu luobu, kurį mano senas gašlumas praskelia lengvai kaip kiaušinio lukštą. Atsekiau paskui jų baltas dulkėtas kojas.

Vyrai irgi skleidžia garsą. Ar žinai, kokį garsą mes skleidžiame, mano brangus nusidėvėjęs drauge? Tą garsą gali išgirsti vyriškose jūros kriauklėse. Spėk, kas tai per garsas. Leisiu tau spėti tris kartus. Užpildyk tuščias eilutes virš linijų. Seselėms patinka, kad naudojuosi liniuote.

Seselėms patinka persisverti man per petį ir žiūrėti, kaip naudojuosi savo raudona plastmasine liniuote. Jos švilpia man palei plaukus, o jų švilpimas atsiduoda alkoholiu ir sandalmedžiu, o jų iškrakmolytos uniformos traška kaip baltos servetėlės ir dirbtiniai šiaudai, į kuriuos būna supakuoti rusvi velykiniai kiaušiniai.

Ak, aš šiandien laimingas. Žinau, kad šie puslapiai bus kupini laimės. Be abejo, tau nešovė į galvą, kad galėčiau palikti melancholišką dovanėlę.

Nagi, kokie tavo atsakymai? Ar nenuostabu, kad tavo mokymą pratęsiau, perspjaudamas netgi tokią plačią bedugnę?

Jis visiškai priešingas švilpesiui, tas garsas, kurį skleidžia vyrai. Tai šššš – garsas, palydintis prie lūpų pakeltą smilių. Ššššš, ir stogai kyla į kovą su audra. Šššš, miškai iškertami, kad vėjas nebraškintų medžių. Šššš, pakyla vandenilinės raketos, kad nutildytų prieštaravimus ir pliuralizmą. Tai nėra nemalonus garsas. Iš tikrųjų, tai žvali melodija, primenanti iš moliusko kylančius burbuliukus. Šššš, gal paklausytumėte, prašau. Gal galėtų gyvuliai nustoti

staugti, prašau. Gal galėtų pilvas nustoti gurgti, prašau. Gal galėtų Laikas atšaukti savo ultragarsinius šunis, prašau.

Tai garsas, kurį skleidžia mano šratinukas, kai palei raudonos liniuotės kraštą braukiu juo per ligoninės popierių. Šššš, sako jis bekraštei nesuliniuotai baltumai. Šššš, šnibžda jis baltam chaosui, sugulk miegamųjų lovų eilėmis. Šššš, maldauja šokančių molekulių, man patinka šokiai, bet svetimšalių šokių nemėgstu, man patinka šokiai pagal taisykles, mano taisykles.

Ar užpildei eilutes, senas drauge? Ar, man gulint po žemėmis, tu sėdi restorane, ar vienuolyne? Ar užpildei eilutes? Žinai, neprivalėjai. Ar vėl tave apmulkinau?

Na, ir ką daryti su ta tyla, kurią mes taip beviltiškai stengiamės išstumti iš tyrlaukių? Ar mes plušome, arėme, tramdėme, postringavome tam, kad išgirstume Balsą? Kur tau. Balsas sklinda iš viesulo, o viesulą mes nutildėme senų senovėje. Norėčiau, kad nepamirštum, jog Balsas sklinda iš viesulo. Kai kurie žmonės tam tikru metu nepamiršo. Ar buvau vienas iš jų?

Papasakosiu tau, kodėl užkimšome skylę. Esu mokytojas iš prigimties ir negaliu nesidalyti savo žiniomis. Be abejo, penkeri metai tave iškankino, o mano mokytojavimo suvokimas tave erzino. Niekada nieko nuo tavęs neslėpdavau. Tai mano visa dovana. Kaip tavo vidurių užkietėjimas, brangusis?

Manau, kad jiems maždaug dvidešimt ketveri, tiems minkštiems šią sekundę virš manęs plūduriuojantiems apvalumams, tiems į uniforminius apdarus suvyniotiems velykiniams saldainukams. Dvidešimt ketveri kelionės metai, beveik ketvirtis amžiaus, bet krūtims tai – vis dar jaunystė. Jie nukeliavo ilgą kelią, kad galėtų droviai parupšnoti mano peties, kai aš tuo tarpu smagiai darbuojuosi liniuote, nes turiu patvirtinti kažkieno sugalvotą sveikos psichikos apibrėžimą. Jos vis dar jaunos, begėdiškai jaunos, bet jau labai aršiai švilpia ir skleidžia svaiginantį alkoholio bei sandalmedžio kvapą. Jos veido išraiška nieko nesako, tai sterilus seselės veidas, nuo kurio maloningai nuplauti bet kokie priklausomybės šeimai bruožai, tai veidas, kuris, mums skęstant savo ligoje,

yra pasirengęs tapti mūsų liūdnų videofilmų ekranu. Atjautos kupinas Sfinkso veidas, ant kurio galime užvarvinti savo mįsles, ir, kaip smėlyje įsiraususios letenos, uniformą plėšiančios ir draskančios jos krūtys. Atpažįsti? Taip, tokį veidą dažnai nutaisydavo Edita, mūsų tobuloji seselė.

– Jūs nubrėžėte labai dailias linijas.

– Man jos irgi visai patinka.

Švilpt, švilpt, gelbėkitės, bombos sprogsta.

– Gal norėtumėte spalvotų pieštukų?

– Tik tuo atveju, jei jie nesumanys vesti mūsų trintukų.

Šmaikštu, išradinga, šššš, šššš, ar dabar supranti, kodėl nuo garso izoliavome miškus, kodėl apstatėme dykvietę suoliukais? Kad girdėtume švilpesį, kad girdėtume, kaip raukšlės spaudžia iš savęs tamprumą, kad dalyvautume mūsų pasaulių išnykime. Įsimink tai ir pamiršk. Ši žinia verta vingio, bet labai mažučio vingio smegenyse. Ji taip pat tau gali pranešti, jog nuo šiol aš išsižadu visų šių kategorijų.

Pažaisk su manimi, senas drauge.

Paimk mano dvasios ranką. Esi įmerktas į mūsų planetos orą, esi pakrikštytas ugnimi, šūdu, istorija, meile ir netektimi. Įsimink tai. Tai padės tau suprasti Auksinę Taisyklę.

Pamatyk mane šią mano keistos trumpos istorijos akimirką – virš mano rašliavos palinkusią seselę, mano pajuodusį ir supuvusį pimpalą. Matei, kaip puvo mano žemiškasis pimpalas, bet dabar pamatyk mano menamą pimpalą, užsidenk rankomis veidą ir pamatyk mano menamą pimpalą, kurio neturiu ir niekada neturėjau, kuris turėjo mane, kuris ir buvo aš, kuris nešiojo mane kaip šluota nešioja raganą, nešė mane iš pasaulio į pasaulį, iš dangaus į dangų. Pamiršk tai.

Kaip ir daugelis mokytojų, išdalinau daug tokių pamokymų – jie buvo niekas kitas kaip našta, kurios nebegalėjau pakelti. Jaučiu, kad mano šiukšlių atsargos baigiasi. Greitai nebegalėsiu palikti nieko, išskyrus istorijas. Galbūt nusigausiu iki sklindančių paskalų lygumos ir taip užbaigsiu savo maldas pasauliui.

Edita buvo sekso orgijų propaguotoja ir narkotikų platintoja. Kartą ji turėjo utėlių. Gaktinių utėlių – dukart. Žodžius „gaktinės utėlės" užrašiau labai smulkiai, nes viskam yra sava vieta ir savas laikas, ir už manęs stovi jaunutė seselė, niekaip negalinti suprasti, ar ją prie manęs traukia mano jėga, ar jos gerumas. Aš staiga pasineriu į savo terapines užduotis, ji – į prižiūrėtojos pareigas, bet šššš, švilpt, pro D.T. prasiskverbia garo garsas, jis susimaišo su dienos šviesa, kiekvieną nulenktą kankinio, daktaro, seselės ir savanorio galvą padabindamas vaivorykštine aureole. Turėtum susirasti tą seselę. Kai mano advokatai suieškos tave ir užbaigs mano žemiškojo palikimo reikalus, jai bus dvidešimt devyneri.

Kažkokio žalio koridoriaus gilumoje, didžiulėje spintoje tarp kibirų, langų valytuvų, antiseptinių šluotų, Marija Vūlnd iš Naujosios Škotijos nusiraitos savo dulkėtas kojines ir parodys seniui savo kelių laisvę, ir mes po savęs nepaliksime nieko, išskyrus mūsų prastą klausą, kad galėtume išgirsti artėjančio sanitaro žingsnius.

Planeta leidžia garą, plunksniniai debesys garuoja, kai berniukų ir mergaičių populiacijos susiremia religiniuose maištuose, kaip kapinių analistas įkaitusi ir švilpianti mažutė mūsų planeta priima savo trapų, tarsi *yo-yo* nepastovų likimą, kuris į pasaulietišką sąmonę įmontuotas lyg stojantis motoras. Bet kai kas šitai girdi visai kitaip, kai kurios veržlios, žvitrios, mėnulio išdegintos akys šitai visai kitaip mato. Jos negirdi pavienių šššš, švilpt garsų, jos girdi vientisą stiprų garsą, jos stebi plyšius, kurie kartkartėmis pasirodo šėlstančio viesulo piramidėje.

Ar aš klausausi „Rolling Stones"? Nepaliaujamai.

Ar aš pakankamai įskaudintas?

Mano atgyvenusi praeitis manęs lenkiasi. Nežinau, ar begaliu laukti. Atrodo, kad kasmet mesdamas monetą prametu tą upę, palei kurią einu. Ar turėjau nusipirkti tą gamyklą? Ar privalėjau balotiruotis į Parlamentą? Ar Edita iš tikrųjų buvo tokia gera meilužė? Mano staliukas kavinėje, mano mažas kambarėlis, mano draugai narkomanai, iš kurių nieko per daug nesitikiu – atrodo, kad visų jų atsisakau beveik per klaidą, mainais į pažadus, atsitiktinių

skambučių dėka. Praeitį įkūnijanti senamadiška kepurė, veidrodžiams laiko nešvaistęs šlykštus rausvas pasenęs veidas, nešukuota fizionomija, su nuostaba besijuokianti iš nesustojančio judėjimo. Kur mano atgyvenusi praeitis? Sakau sau, kad galiu palaukti. Tikinu save, kad mano kelias buvo teisingas. Ar vienintelis galintis būti neteisingas dalykas yra teiginys? Ar tai, kas mane gundo užuominomis apie naują gyvenimą, yra Puikybė? Ar tai, kas mane atstumia nuo seno išbandymo, yra Bailumas? Sakau sau: palauk. Klausausi lietaus, klausausi mokslinių ligoninės garsų. Mane daro laimingą daugybė smulkmenų. Einu miegoti į ausis įsikišęs prie tranzistoriaus prijungtas ausines. Manęs pradeda vengti netgi mano parlamentinė nešlovė. Mano vardas vis dažniau pasirodo už nacionalizmą kovojusių didvyrių sąrašuose. Netgi mano gydymas buvo apibūdintas kaip anglų mėginimas mane sutramdyti. Bijau, kad su savo supuvusiu bybiu ir visomis kitomis grožybėmis dar vadovausiu vyriausybei. Žmonės per lengvai man paklūsta – tai prigimtinė mano savybė ir prakeiksmas.

Mano brangus drauge, išsivaduok iš mano įpročių.

Kažkas tavo akyse, senas meiluži, mane parodydavo tokiu žmogumi, kokiu norėjau būti. Tik tu ir Edita man rodėte gerumą, o gal tik tu. Su visais tavo suglumusiais šūksmais, kuriais reaguodavai į mano kaltinimus, buvai tas gerasis gyvulys, kuriuo aš norėjau būti, arba jei ir tai man nebūtų pavykę, gerasis gyvulys, kurio kailyje norėjau egzistuoti. Aš buvau tas, kuris vengė racionalaus mąstymo, todėl stengiausi padaryti tave šiek tiek bepročiu. Beviltiškai stengiausi ko nors išmokti iš tavo sumišimo. Buvai ta siena, į kurią aš, lyg šikšnosparnis, atmušdavau savo šauksmus, kad šiame skrydyje į naktį rasčiau kelią.

Negaliu nustoti mokęs. Ar ko nors tave išmokiau?

Šios išpažinties dėka tikriausiai pradėjau maloniau kvepėti, nes Marija Vūlnd ką tik man padovanojo sutikimo bendradarbiauti ženklą.

– Ar nenorėtumėte viena iš savo senų rankų paliesti mano pyzdos?

– Apie kurią ranką galvoji?

– Ar nenorėtumėte savo smiliumi taip įspausti spenelio, kad jis pranyktų?

– Ir vėl atsirastų?

– Jei jis vėl atsiras, amžinai jūsų nekęsiu. Įrašysiu jus į Atgrubnagių Knygą.

____

– Gerai.

____

____

– Ummmm.

___ ___ ___ ___ ___ ___ ___ ___ ___ ___ ___ ___ ___ ___

– Man varva.

Matai, kaip negaliu nustot mokęs? Visas savo arabeskas kuriu publikavimui. Ar bent gali įsivaizduoti, kaip pavydėjau tavo tradicinės kančios?

Kartkartėmis, prisipažinsiu, tavęs nekenčiau. Kompozicijos dėstytojas ne visada džiūgauja klausydamasis jo paties maniera jam skaitomos absolvento atsisveikinimo kalbos, ypač jei jis pats niekada nėra buvęs absolventu. Kartais jausdavausi išsekęs – tu su visomis tomis kančiomis, ir aš su niekuo, išskyrus Sistemą.

Kai dirbau su žydais (ta gamykla priklauso tau), nuolat pastebėdavau, kaip mano boso levitišką veidą perkreipdavo keista skausmo išraiška. Stebėdavau ją, kai jis vydavo lauk apskretusį, barzdotą, nepatikimą ir rumunišku valgiu atsiduodantį savo bendratikį, kuris mūsų gamyklą aplankydavo kas antrą mėnesį ir vis prašydavo išmaldos kažkokiam neaiškios kilmės jidiš fizioterapijos universitetui. Mūsų bosas tam sutvėrimui visada numesdavo kelis grašius ir keistai paskubomis išlydėdavo jį pro krovinių skyrių, tarsi jo apsilankymas gamykloje būtų galėjęs sukelti kažką daug baisesnio net už streiką. Tomis dienomis savo bosui visada būdavau malonesnis nei įprastai, nes tuomet jis būdavo nepaguodžiamas ir lengvai pažeidžiamas. Mes lėtai žingsniuodavome tarp didžiulių kašmyro ir

„Hario tvido“ ritinių, ir aš leisdavau jam elgtis su manimi kaip tinkamam. (Jis bent jau neniekino Dinaminio Tempimo būdu ištobulintų mano naujųjų raumenų. Kodėl tu mane atstūmei?)

– Kuo šiandien pavirto mano gamykla? Skudurų ir etikečių krūva, lengva pramoga, įžeidimu mano dvasingumui.

– Kapu jūsų ambicijoms, pone?

– Teisingai, mažiau.

– Dulkėmis burnoje, žarijomis akyje, pone?

– Daugiau čia nebenoriu matyti to užpakalio, supranti? Vieną gražią dieną jie visi išeis jam iš paskos. O aš būsiu voros priešakyje. Tas varganas niekšelis laimingesnis už visą šitą šutvę.

Bet, žinoma, jis niekada neatstumdavo to šlykštaus valkatos ir dėl to kentėjo, taip reguliariai, kaip kenčiamos menstruacijos, ir gailėjosi taip, kaip moterys gailisi, kad jų gyvenimas pavaldus mėnulio fazių kodeksui.

Tu vargindavai mane kaip mėnulio fazės. Žinojau, kad esi suvaržytas kančios ir nežinomybės dėsnių. Nuo neįgalios išminties man darosi baisu. Ramentų pora, kvailas luošumas gali sugadinti pasivaikščiojimą, kurį pradedu dėvėdamas naują kostiumą, švariai nusiskutęs, švilpiniuodamas. Pavydėjau tau įsitikinimo, kad nieko nepasieksi. Geidžiau nudriskusių skarmalų magijos. Pavyduliavau tau mano paties sugalvotų baimių, bet prieš save drebėti negalėjau. Niekada nebuvau pakankamai girtas, pakankamai nuskurdęs, pakankamai turtingas. Visa tai skaudina, galbūt netgi pakankamai. Tai mane verčia šauktis paguodos. Tai mane verčia horizontaliai ištiesti rankas. Taip, norėčiau būti naujosios Respublikos Prezidentas. Mėgaujuosi klausydamas, kaip už ligoninės vartų ginkluoti paaugliai skanduoja mano vardą. Tegyvuoja Revoliucija! Savo paskutines trisdešimt dienų tebūsiu aš Prezidentas.

Kur šiandien žingsniuoji, brangus drauge? Ar nustojai valgyti mėsą? Ar esi beginklis ir tuščias Malonės įrankis? Ar gali liautis kalbėjęs? Ar vienatvė privedė tave prie ekstazės?

Tavo čiulpimas spinduliavo gilų gerumą. Nekenčiau jo ir juo piktnaudžiavau. Bet drįstu tikėtis, jog tu įkūniji geriausiąją mano

troškimų dalį. Drįstu tikėtis, jog rasi perlą ir pateisinsi visus šiuos varganus slaptus susierzinimus.

Šis laiškas parašytas senuoju stiliumi. Išnykusios vartosenos prisiminimas man nesukėlė jokio nepatogumo. Turėjau prasmukti į tas spygliuota viela aptvertas savo proto sritis, iš kurių visą gyvenimą stengiausi ištrūkti. Vis dėlto nesigailiu šių pastangų.

Mūsų meilė niekad nežus, galiu tau tai pažadėti, aš, tasai, kuris paleidžia šį laišką kaip aitvarą tarp tavo geismo vėjų. Mes kartu gimėme, ir savo bučiniais pripažinome vienas kito troškimą būti gimusiais iš naujo. Gulime vienas kito glėbyje – abudu vienas kito mokytojai. Mes siekėme, kad kiekviena ypatinga naktis turėtų savo ypatingą nuotaiką. Mes stengėmės įveikti sustabarėjimą ir kentėjome nutuokdami, jog sustabarėjimas buvo neatsiejama nuotaikos dalis. Aš buvau tavasis nuotykis, o tu buvai manasis. Aš buvau tavoji kelionė, o tu buvai manoji, Edita buvo mūsų kelrodė žvaigždė. Šis laiškas gimsta iš mūsų meilės, kaip iš dvikovoje susiremiančių kalavijų gimsta kibirkštys, kaip susidaužus varinėms lėkštėms gimsta adatų lietus, kaip mūsų kietame glėbyje gimsta jo perskyra riedančios žibančios prakaito sėklos, kaip ore virš apkarpytų besikaunančių gaidžių sparnų gimsta baltos plunksnos, kaip tarp dviejų viena į kitą įsiliejančių gyvsidabrio balučių gimsta baimės kupinas riksmas, kaip tarp dvynukų gimsta paslapčių pritvinkusi atmosfera. Aš buvau tavoji paslaptis, o tu buvai manoji, ir negalėjome tverti iš džiaugsmo, kai sužinojome, jog paslaptis yra mūsų namai. Mūsų meilė negali žūti. Ateinu iš praeities, kad tau tai pasakyčiau. Saugome vienas kitą kaip du artėjančio ledynmečio akivaizdoje atkakliose grumtynėse vienas kito iltyse įstrigę mamutai. Mūsų netradicinė meilė išsaugo mūsų vyriškumo esmę, kad kiekvienas į savo santuokinį guolį galėtume nesivesti nieko, išskyrus save, ir kad galiausiai mūsų žmonos galėtų mus pažinti.

Marija Vūlnd galiausiai įsileido mano ranką po savo uniformos klostėmis. Ji stebėjo, kaip rašiau ką tik tavo perskaitytą pastraipą, tad stengiausi, jog ji skambėtų prabangiai. Moterims patinka, kai vyras niekam netaiko saiko – tai jį išskiria iš jo draugelių

ir padaro vienišą. Viską, kas moterims žinoma apie vyrų pasaulį, joms papasakojo savame kailyje netelpantys to pasaulio atskalūnai. O šėlstantiems žydriukams jos negali atsispirti dėl to, jog jie neįprastai protingi.

– Nenustok rašęs, – švilpia ji.

Marija atsuko man nugarą. Jos apvalumai švilpia kaip darbo pabaigą skelbiantys švilpukai. Marija apsimeta, kad apžiūrinėja vieno iš pacientų nupintą didžiulį kilimą, taip maskuodama mūsų rafinuotą žaidimą. Lėtai, tarsi gyvatė, delnu į apačią stumiu savo ranką šiurkščia kojine aptempta jos šlaunimi. Ant savo krumplių ir nagų jaučiu jos lino vėsą ir standumą, jos kojinėta šlaunis lyg šviežios duonos kepalas šilta, apvali ir šiek tiek drėgna.

– Aukščiau, – švilpia ji.

Aš niekur neskubu. Senas drauge, aš niekur neskubu. Nujaučiu, jog darysiu tai visą amžinybę. Jos sėdmenys nekantriai susitraukinėja ir primena prieš pat dvikovą susiliečiančias bokso pirštines. Mano ranka stabteli, kad pajustų šlaunimi nubėgantį virpulį.

– Paskubėk, – švilpia ji.

Taip, iš kojinėje tvyrančios įtampos suprantu, jog artėju prie pusiasalio, glūdinčio už kojinės krašto. Kojinės audinio siūlai įsitempia. Kad nesueičiau į priešlaikį kontaktą, suspaudžiu pirštus. Marija svyruoja, taip mano kelionę darydama dar pavojingesnę. Mano smilius, lyg žvalgas, prasmunka pro keliaraištį. Jis šiltas. Maža metalinė kilpelė, guminis užsegimas – viskas perkaitę.

– Prašau, prašau, – švilpia ji.

Kaip angelai ant smeigtuko galvutės, taip mano pirštai šoka ant guminės sagties. Į kurią pusę mestis? Gal į išorę, link kietos ir lyg tropikų pakrančių vėžlio kiautas šiltos šlaunies? O gal į klampią netvarką viduryje? O gal man, tarsi šikšnosparniui, pasikabinti ant didžiulio ir minkšto, nuo jos sėdmens kabančio riedulio? Jos balto iškrakmolyto sijono viršuje labai drėgna. Jaučiuosi lyg viename iš tų lėktuvų angarų, kuriuose susidaro debesys ir po kurių stogu iš tikrųjų gali pradėti lyti. Marijos užpakalis spurda kaip auksinę monetą gavusi kiaulė taupyklė. Tuoj pat prasidės potvynis. Renkuosi vidurį.

– Taaaaaip.

Mano ranką apsemia skani karšta sriuba. Mano riešą skalauja aršūs geizeriai. Magnetiniai lietūs tikrina mano „Bulova" laikrodžio patikimumą. Ji ieško tinkamos padėties ir tarsi gorilų gaudyklė staigiai krenta ant mano riešo. Slydau jos drėgnais plaukais, gniaužydamas juos kaip cukraus vatą. Dabar mane supa artezinis vešlumas, spenelių mezginiai, nesuskaičiuojama apvalučių smegenų gausybė, pulsuojanti gleivėtų širdžių plejada. Mano ranka keliauja drėgni Morzės abėcėle perduodami pranešimai, išmankštink mano protingąją galvą, dar, dar, išmasažuok miegančias mano smegenų sritis, išvargusiems ir proto vergais apsimetusiems išrink naujus laimingus valdovus. Aš – didžiuliame įelektrintame vandens pramogų parke bangas keliantis ruonis, aš – lempučių jūroje degantys volframo laidai, aš – gyventojas iš Marijos olos, aš – putos ant Marijos bangos, Marijos sėdmenys godžiai ploja, kai jos šiknaskylė meistriškai aria mano rankos kaulo atbrailą, jos tiesiosios žarnos rožė nepaliaujamai važinėjasi ta atbraila iš viršaus į apačią, tarsi visa tai būtų turėklų maniako sapnas.

– Sliūgt pasliūgt sliūgt pasliūgt.

Argi mes ne laimingi? Nors keliame pakankamai daug triukšmo, mūsų niekas negirdi, ir tai yra mažutis šios dosnios dovanos stebuklas, toks pat kaip ir kiekvieną kaukolę gaubiančios vaivorykštinės diademos, niekas kitas kaip mažutis stebuklas. Marija pažvelgia per petį, sveikindama mane kiaušinio baltymo baltumo užverstomis akimis ir auksinės žuvelės šypsena. Auksu švytinčio ir visą D.T. persmelkusio saulės spindulio šviesoje visi tiki, kad jis – ant švytinčių jų tobulos sveikatos altorių krepšius, keramines pelenines ir odines pinigines kraunantis prasmirdęs genijus.

Senas drauge, skaitydamas šią vietą gali atsiklaupti, nes dabar priartėjau prie saldžios savo teiginio naštos. Nežinojau, ką turiu tau pasakyti, bet dabar žinau. Tiksliai nežinojau, ką norėjau skelbti, bet dabar žinau tvirtai. Visos mano kalbos buvo tik įžanga, visi mano mėginimai buvo pratimai, kad apšiltų balsas. Prisipažįstu, jog tave kankinau, bet viskas tik tam, jog atkreipčiau tavo dėmesį

į tai, ką ketinu dabar pasakyti. Prisipažįstu, jog tave išdaviau, bet tik tam, kad galėčiau paplekšnoti tau per petį. Visų mūsų bučinių ir čiulpimų metu, mano atgyvenęs drauge, štai ką norėjau tau pašnabždėti.

Dievas yra gyvas. Stebuklas jau čia pat. Dievas yra gyvas. Stebuklas jau čia pat. Dievas jau čia pat. Stebuklas yra gyvas. Gyvybė jau čia pat. Stebuklas nebuvo miręs. Dievas nebuvo paliegęs. Daug vargšų melavo. Daug paliegėlių tuščiažodžiavo. Stebuklas nebuvo nusilpęs. Stebuklas nebuvo pranykęs. Stebuklas visad vadovavo. Dievas jau čia pat. Dievas nebuvo miręs. Net kai jo laidotuvės užsitęsė, Dievas viešpatavo. Nors gedėjusieji nusigręžė, Stebuklas neiškeliavo. Nors jo įkapės buvo pakeltos, nuogas Dievas išgyveno. Nors jo žodžiai nebuvo perduoti tiksliai, Stebuklas sužaliavo. Nors jo mirtį visas pasaulis skelbė, širdis nepataikavo. Daug įskaudintųjų suglumo. Daug suglumusiųjų kraujavo. Stebuklas nesvyravo. Stebuklas visiems padėjo. Nors daug riedulių išridenta, Dievas neklūpėjo. Daug netašytųjų melavo. Daug storųjų klausėsi. Nors rieduliais tevaišino, Stebuklas nebadavo. Nors visas skrynias rakino, Dievui vis tiek patarnavo. Stebuklas jau čia pat. Dievas visiems vadovauja. Gyvybė jau čia pat. Gyvybė viešpatauja. Daug silpnųjų alko. Daug stipriųjų klestėjo. Nors vien savo jėga jie gyrės, Dievas juos visur lydėjo. Nei išminčiaus vienuma, nei valdovo kariauna. Stebuklas yra gyvas. Nors visas pasaulis jo mirtim patikėjo, širdis nepritarė. Nors akmeny įsakymai žiojėjo, žmonės susiburt neišgali. Nors seimuose altoriai plytėjo, žmonės jais neįtiki. Stebuklą policija suėmė, ir Stebuklas paskui juos ėjo, nes Stebuklas alkstančius myli. Bet Stebuklas gaišti su jais negalėjo. Jis iš rankų į rankas eina. Jis su jais nelieka. Stebuklas jau čia pat. Jis negali būt kenkėjas. Jis tuščiam delnui atrama. Jis tuščiam protui atvanga. Bet Stebuklas – ne įrankis. Stebuklas – pabaiga. Daugelis Stebuklą sekė, bet Stebuklas su jais nėjo. Daug stipriųjų melavo. Jie su Stebuklu prasilenkė ir jo nepastebėjo. Daug silpnųjų melavo. Jie pas Dievą slapta nuėjo, nors jo galybę matė, kas juos pagydė, nutylėjo. Jie Dievo mirtį skelbė, nors ir kalnai pajudėjo. Nors jo įkapės buvo

pakeltos, Dievas gyventi turėjo. Štai ką norėjau pasakyti sau. Štai kodėl nusijuokti norėjau. Štai kam mano protas tarnauja, nes tarnystė – Stebuklas, kuris per pasaulį žengia, nes protas – Stebuklas, kuris per kūną eina, nes kūnas – Stebuklas, kuris ant uolų šoka, nes laikas – Stebuklas, kuris kaip Dievas trunka.

Senas drauge, argi tu ne laimingas? Tik tu ir Edita žinote, kaip ilgai aš laukiau šių nurodymų.

– Šūdžius, – spjauna į mane Marija Vūlnd.

– Ką?

– Tavo ranka sugrubo. Tvirčiau!

Kiek dar kartų man teks žūti, senas drauge? Visgi neperprantu šios paslapties. Esu nieko nesuprantantis senis, kurio viena ranka rašo laišką, o kita mirksta syvais paplūdusioje pizėje. Jei mano nurodymai būtų Geroji Naujiena, negi jie nudžiovintų man ranką? Žinoma, ne. Tai nelogiška. Tiesiog traukiu iš oro visokius melus. Jie į mane nukreipia kitus melus. Tik tiesa gali mane sustiprinti. Maldauju, brangus drauge, perprask ir pranok mane. Dabar žinau – esu beviltiškas. Pirmyn, papasakok pasauliui, koks norėjau būti.

– Tvirčiau.

Marija pasikrutina, ir mano ranka atgyja, kaip tie gyvūnais virstantys priešistoriniai jūrų paparčiai. Staiga švelnios jos pizės alkūnės mane kažkur stumteli. Jos šiknaskylė vėl trinasi į mano rankos atbrailą, bet šįkart ne kaip rožinės turėklinės svajos, o kaip sapno įrodymus nutrinantis trintukas, dabar, deja, tai primena paprastą masažą.

– Tvirčiau, prašau, prašau. Jie bet kurią sekundę gali pamatyti.

Tai tiesa. D.T. ore tvyro nerimas, jokių auksinių saulės spindulių, tiesiog šviesu ir šilta. Taip, leidau stebuklui numirti. Daktarai prisimena, kad turi atlikti savo pareigą, ir susilaiko nuo žiovulio. Mažutė stora dama kunigaikštienės tonu kažką įsako – vargšelė. Kažkoks paauglys apsiverkia, nes vėl apsišlapino. Buvęs mokyklos

direktorius isteriškai perdžia ir gąsdina neįleisiąs mūsų į sporto salę. Gyvenimo Viešpatie, ar pakankamai kenčiu?

– Greičiau.

Marija pasimuisto. Mano pirštai kažką užčiuopia. Marijos kūnui tai nepriklauso. Tai kažkoks svetimkūnis.

– Čiupk jį. Trauk. Tai nuo mūsų draugų.

– Tuoj.

Brangus Drauge,

Staiga prisiminiau.

Išsiunčiau tau ne tą fejerverkų dėžę. Į savo garsiąją kosmetikos ir muilų kolekciją neįtraukiau Spuogų Priešnuodžio. Žinai, su juo išgydžiau Editos inkštirus. Be abejo, nežinai, nes neturi jokio pagrindo patikėti, jog Editos oda kada nors buvo nemiela bučiuoti ir liesti. Kai ją radau, jos oda nebuvo miela ne tik bučiuoti ir liesti, bet ir pažiūrėti. Kitoje šio laiško dalyje tau papasakosiu, kaip mes, Edita ir aš, sukūrėme tą nuostabią žmoną, kurią tu sutikai „Mount Royal" viešbutyje, darančią nuostabiausius manikiūrus. Pradėk ruoštis.

Ta muilų kolekcija, nors į ją ir įeina skaidrieji muilai, pušų, citrinmedžių ir sandalmedžio kvapai bei gelis Pimpalui, be Spuogų Priešnuodžio yra bevertė. Geriausia, ką gali su ja pasiekti – nugremžti ir iškvėpinti savo spuogus. Galbūt tau to ir pakanka – neleistinas pasvarstymas.

Tu niekada manęs neklausydavai. Buvau tau paruošęs tokį kūną, bet tu jį atstūmei. Regėjau tave su 19 colių bicepsais, bet tu nusigręžei nuo šios vizijos. Įsivaizdavau tave, ryškų ir didingą, su galingais krūtinės raumenimis ir kanopos formos tricepsais. Tam tikrose intymiose pozose bandžiau įsivaizduoti, kaip žemai turėtų nusileisti tavo sėdmenys. Tau prieš mane tupiantis, tavo sėdmenys jokiais būdais neturėjo nusileisti taip žemai, kad pasiektų kulnus, nes kai tik taip nutinka, tavo kūne dirba nebe šlaunų, o *sėdmenų raumenys*, ergo – tavi kaulėti skruostai. Tai labai savanaudiškas raumenų treniravimas, kuris man neteikė didelio malonumo ir pridarė

keblumų tavo viduriams. Įsivaizdavau tave žvilgantį nuo aliejaus, su klasikinėmis, suraikytą batoną primenančiomis ir lyg skustuvo ašmenys aštriomis pilvo preso įžambinėmis. Žinojau, kaip tą presą suraikyti. Galėjau tau profesionaliai pritaikyti graikiškąjį metodą. Turėjau tokių diržėlių ir tepaliukų, kurie iš tavo pimpaliuko galėjo padaryti tvirtą pelikano snapo dydžio kūjį. Turėjau krūtinės standiklį ir tokių reikmenų sutraukiamajam raumeniui, kurie kaip skalbyklė galėjo pašalinti bet kokį užsikišimą. Ar bent gali įsivaizduoti, kokia būtų buvusi mano Joga? Kad ir kaip tai pavadintum – griovėjo ar kūrėjo darbu, bet ar bent įsivaizdavai, kaip aš pakeičiau Editą? Ar turi bent kokį supratimą apie tą Gangą, kurį tiek kartų įžeidei savo nesuskaičiuojamais, jo nevertais persikėlimais?

Galbūt tai – mano paties kaltė. Aš nuslėpiau kelis gyvybiškai svarbius dalykus, kartais tai tebuvo įrankis, kartais – faktas, ir taip dariau tik trokšdamas, kad pranoktum mane (taip, tai beveik tiesa). Regėjau karalių be valdų. Regėjau krauju srūvantį ginklą. Regėjau Užmirštojo Rojaus princą. Regėjau spuoguotą kino žvaigždę. Regėjau lenktyninį katafalką. Regėjau Naująjį Žydą. Regėjau visų mylimus luošų smogikų būrius. Norėjau, kad įneštum šiek tiek skausmo į dangų. Regėjau ugnį numalšinančius galvos skausmus. Regėjau, kaip rinkimai nugali tvarką. Norėjau, kad tavo sutrikimas taptų stebuklo kokonu. Regėjau ekstazę be malonumo ir malonumą be ekstazės. Regėjau, kaip, stiprinant jų prigimtines savybes, kinta daiktų prigimtis. Norėjau suabejoti visais mokymais, kad išgryninčiau maldą. Slėpiau nuo tavęs tam tikrus dalykus, nes norėjau, kad būtum galingesnis nei mano Sistema pajėgė įsivaizduoti. Regėjau, kaip žaizdos traukia irklus ir netampa raumenimis.

Kas tas Naujasis Žydas?

Naujasis Žydas nuolankiai išeina iš proto. Jis abstrakcijoms taiko buhalterinius metodus ir tuo būdu sėkmingai sukonstruoja mesianizmo strategiją, daugiaspalves meteoritų liūtis ir kitokias ženkliškas oro sąlygas. Nuolat grįždamas prie istorijos mokymosi, jis įveikia amneziją, o su nematomu entuziazmu priimami faktai glamonėja jo užmaršumą. Jis tūkstantmečiams pakeičia stigmos vertę

ir priverčia visas tautas siekti jos kaip seksualumo talismano. Naujasis Žydas įkūrė Stebuklingąją Kanadą, Stebuklingą Prancūziškąjį Kvebeką ir Stebuklingąją Ameriką. Jis parodo, jog ilgesiui būdingos staigmenos. Apgailestavimą jis naudoja kaip originalumo matą. Jis sujaukia prie vieningos nuomonės priartėjusias negrų rasės pranašumo teorijas. Jis tikina, jog amnezija palaiko tradiciją, ir taip visą pasaulį gundo atgimti. Neklasifikuodamas paveldo, jis ištrina ribas tarp istorijos ir ritualo. Jis gali keliauti be paso, nes galios institucijos jį laiko nekenksmingu. Jo skverbimasis į kalėjimus iškelia jį aukščiau tautybės kategorijos ir pataikauja jo paraidiniam įstatymų laikymuisi. Kartais jis žydas, visais atvejais amerikietis, retkarčiais – kvebekietis.

Taip aš svajojau apie mudu, tave ir mane, vieaux copain[69] – Naujuosius Žydus, žydrus, karingus, nematomus, paskalomis ir gandais apie Dievo įrodymus susaistytos genties atstovus.

Išsiunčiau tau ne tą fejerverkų dėžę, ir padariau tai nevisiškai nesąmoningai. Gavai „Brolių Ričų amerikietiškąjį asorti“, per 550 fejerverkų, atseit didžiausią rinkinį už tokią kainą. Geranoriškai prisipažįstu, jog negalėjau tiksliai numatyti, kiek tas išbandymas tęsis. Galėjau tau išsiųsti garsųjį „Tautinių fejerverkų rinkinį“, ta pati kaina ir daugiau nei *tūkstantis* vaizdinių bei garsinių malonumų. Nesuteikiau tau galimybės pamatyti žemę drebinančių ir visus vežančių „Elektrinių patrankų“, senų gerų „Vyšninių bombų“, „Sidabrinio lietaus fakelų“, 16 užtaisų „Debesų mūšių“, savižudybe gresiančių „Naktinių pyškesių iš Japonijos“. Geranoriškai pareiškiu, jog padariau tai iš gerumo. Tie sproginėjimai galėjo patraukti pagiežingą dėmesį. Bet kaip galiu pasiteisinti, kad nuslėpiau „Šeimyninius pievelės fejerverkus“? Juk tai – specialiai triukšmo nepakenčiantiems sugalvotas rinkinys. Nuslėpiau nuo tavęs ir „Šokančius Vezuvijaus fontanus“, „Žvaigždines kometas“, „Vazonėlius su rankenėlėmis“, „Didžiuosius gėlių lovelius“, „Trikampius ratelius“, „Ugnines patriotų trispalves“. Atverk širdį, brangusis. Geranoriškai sutik, kad išvadavau tave nuo buitinės prabangos.

Viską tau išklosiu tiesiai šviesiai: apie Editą, mane, tave, Tekakvitą, visus A—, fejerverkus.

Nenorėjau, kad susidegintum. Kita vertus, nenorėjau, kad išėjimas būtų per lengvas. Viskas dėl to, kad, kaip mokytojas, galėčiau tavimi didžiuotis, ir dėl to, jog, kaip jau ir anksčiau paaiškinau, truputį tau pavydėjau. Tačiau daug didesnė nuodėmė buvo mano sumanymas, tau skiepijant homeopatines ekstazės dozes, padaryti tave jai atsparų. Nuolatinis paradokso vartojimas peni ironiką, o ne psalmininką.

Galbūt man reikėjo eiti iki galo ir išsiųsti tau automatus, kuriuos taip meistriškai slėpdavau savo fejerverkinėje kontrabandoje. Kenčiu nuo Mergelės komplekso: niekas, ką darau, nėra pakankamai tyra ir vientisa. Taip ir negalėjau apsispręsti, ar man reikėjo mokinių, ar šalininkų. Taip ir neišsiaiškinau, ar man reikėjo Parlamento, ar atsiskyrėlio celės.

Prisipažinsiu: niekada, netgi savo parlamentinės nešlovės metu, aiškiai neįsivaizdavau Kvebeko Revoliucijos. Atsisakiau remti karą ne dėl to, kad buvau prancūzas arba pacifistas (juo aš tikrai nesu), bet dėl to, kad buvau tiesiog pavargęs. Žinojau, ką jie darė su čigonais[70], jutau „Ciklono B“[71] dvelksmą, bet buvau labai labai pavargęs. Ar prisimeni, koks tada buvo pasaulis? Didžiulis muzikos automatas grojo migdančią melodiją. Tai melodijai buvo pora tūkstantmečių, ir mes šokome pagal ją užmerktomis akimis. Ta melodija vadinosi Istorija, ir mes visi ją dievinome – naciai, žydai, visi. Dievinome ją, nes patys ją sukūrėme, nes, panašiai kaip Tukididas[72], buvome įsitikinę, jog tai, kas nutiko mums, buvo svarbiausia, kas tik galėjo nutikti visame pasaulyje. Naktis ėjo gilyn ir gilyn, mes vis klausėmės ir klausėmės Istorijos, ir nuo to geriau jautėmės. Mes šypsojomės žiūrėdami, kaip atilsio eina mūsų dėdės, ir džiaugėmės jų atsikratę, nes, nepaisant visų jų pagyrų ir laikraščių iškarpų, jie nežinojo, kaip kurti. Labanakt, seni sukčiai. Kažkas išrado reostatą, ir mes savo rankose gniaužėme kūnus, traukėme į save kvapų pritvinkusį orą, trankėmės į vienas kito genitalijas. Istorija buvo mūsų himnas, Istorija mus pasirinko

kurti Istoriją. Paskendome įvykių glamonėse ir visiškai atsidavėme tam kūrimui.

Tobulai išsirikiavusiais apsnūdusiais būriais skynėmės kelią per mėnesieną. Jos valia bus įvykdyta. Kietai miegodami, mes ėmėme muilą ir laukėme lietaus.

Nekreipk dėmesio, nekreipk dėmesio. Per daug užsižaidžiau senuoju kalbos stiliumi. Bijau, kad galiu iš jo nebeišsikapstyti.

Buvau pavargęs. Man buvo bloga nuo neišvengiamybės. Stengiausi išsprūsti iš Istorijos gniaužtų. Nesvarbu, nesvarbu. Tarkime, buvau tiesiog pavargęs. Pasakiau „ne".

– Bematant lauk iš Parlamento!

– Šliužai!

– Jais negalima pasitikėti!

– Išbalsuokim jį!

Išbėgau su neramia širdimi. Man patiko raudoni Parlamento krėslai. Branginau visus tuos pasidulkinimus po statula. Nacionalinėje bibliotekoje turėjau pasidėjęs kremo. Kadangi nieko nežadančiai ateičiai buvau per daug sutrikęs, tiesiog apverkiau savo senus laimėjimus.

O dabar – mano tikroji išpažintis. Man patiko ginklų magija. Slapčia, įvilktus į fejerverkų kailį, vežiau juos į Kvebeką. Taip daryti mane vertė adata. Tiekiau ginklus Kvebekui, nes kabojau tarp laisvės ir bailumo. Ginklai iščiulpė magiją. Užkasiau juos būsimai Istorijai. Jų vietoje išdygo gėlės. Vėl įsileidau Istoriją, nes buvau vienišas. Nesek mano pėdomis. Išsivaduok iš mano įpročių. Aš – iš vidaus supuvęs herojus.

Tarp muilų mano kolekcijoje. Tiek to.

Po kiek laiko.

Tarp muilų mano kolekcijoje. Daug už juos sumokėjau. Pasidulkinimas su Edita, atostogos, savaitgalis, viešbutis, Argentina. Tai nesvarbu. Sumokėjau sumą, lygią 635 USD. Padavėjas į mane spoksojo ištisas dienas. Neypač gerai atrodantis, kresnas ir dar šviežias imigrantas. Buvęs kelių varganų akrų Europoje Savininkas. San-

dėris prie baseino. Norėjau jo. Norėjau. Geidžiau pilkos žemiškos magijos. Paprastų žmonių muilo. Gavau visą gabalą, neskaitant to, ką sunaudojau vieną kartą išsimaudydamas vonioje. Nežinau, ar gerai padariau, kad jai neatsispyriau.

Marija, Marija, kur tu, mažoji mano Abišaga?

Mano brangus drauge, paimk mano dvasios ranką.

Dabar parodysiu tau viską taip, kaip tai *iš tikrųjų vyko*. Tai yra, tiek, kiek sugebėsiu tai padaryti. Negaliu tavęs įmesti į vyksmo vidurį. Belieka tikėtis, jog paruošiau *tave* šiai piligriminei kelionei. Nė neįtariau, kad mano svajonė tokia smulkmeniška. Maniau, turėjau didžiausią savo kartos svajonę – norėjau tapti stebukladariu. Taip aš įsivaizdavau šlovę. Remdamasis visa savo patirtimi, maldauju tik vieno: nebūk stebukladarys, būk stebuklas.

Tą savaitgalį, kai suorganizavau tau priėjimą prie Archyvų, mes su Edita nuskridome į Argentiną pasimėgauti saule ir eksperimentais. Editai rūpesčių kėlė jos kūnas: kito jo dydžiai ir formos, ji netgi turėjo įtarimų, kad jos kūnas nyksta.

Mes užsisakėme didžiulį kambarį su oro kondicionieriumi ir vaizdu į jūrą. Vos tik nešikas su pilnomis rieškučiomis arbatpinigių pranyko už durų, užrakinome abi spynas.

Edita ant dvigulės lovos išskleidė didžiulį guminį patiesalą, stengdamasi kuo atsargiau jį ištiesinti. Mėgau žiūrėti į pasilenkusį jos kūną. Jos sėdmenys buvo mano šedevrai. Jos spenelius gal ir galima pavadinti per daug ekstravagantiškais, bet jos užpakalis buvo tobulas. Tiesa, kas kelinti metai jam prireikdavo elektros masažo ir hormonų papildų, bet pati jo idėja buvo tobula.

Edita nusirengė ir atsigulė ant guminio patiesalo. Atsistojau greta. Jos akys degė pykčiu.

– Nekenčiu tavęs, F. Nekenčiu tavęs už tai, ką padarei man ir mano vyrui. Buvau kvailė, kad su tavimi prasidėjau. Kaip norėčiau, kad jis mane būtų sutikęs anksčiau už tave...

– Ša, Edita. Mes nenorime vėl dėl to ginčytis. Tu norėjai būti graži.

– Dabar aš nieko nebeprisimenu. Aš nieko nebežinau. Galbūt aš ir anksčiau buvau graži.

– Galbūt, – pakartojau, ir mano balsas nuskambėjo taip pat liūdnai, kaip ir jos.

Norėdama patogiau įsitaisyti, Edita pakeitė klubų padėtį, jos gaktos plaukuose žaidžiantis saulutės spindulys dažė juos rūdžių spalva. Taip, tai buvo daugiau nei vien mano rankomis sukaltas grožis.

Saulutė žaidžia jos pyzdoj
Rausvi plaukeliai styro
Žvitraus žvėrelio žvilgsnis jos oloj
Nuogumas keliais aptakiais išnyra

Atsiklaupiau ir, priglaudęs ausį prie to saulės nutvieksto sodo, klausiausi, kaip veikia mažutis ir klampus jo mechanizmas.

– Taip elgtis negalima, F. Tu eini prieš Dievą.

– Ša, mano mažasis viščiuk. Kai kurių žiaurumo rūšių net aš negaliu iškęsti.

– Turėjai palikti mane ramybėje – tokią, kokią radai. Dabar aš niekam nebetinku.

– Galėčiau čiulpti ir laižyti tave per amžius, Edita.

Savo ilgų gražių rudų pirštų prisilietimu ji sujaudino netgi nuskustus plaukus man ant sprando.

– Kartais, F., man tavęs gaila. Galėjai tapti didžiu žmogumi.

– Baik šnekas, – subumbėjau.

– Stokis, F. Patrauk nuo manęs savo burną. Bandau įsivaizduoti, jog tu nesi tu.

– O kas?

– Padavėjas.

– Kuris? – paklausiau.

– Tas su ūsais ir lietpalčiu.

– Taip ir maniau, taip ir maniau.

– Tau jis irgi pro akis nepraslydo, ar ne, F.?

– Nepraslydo.

Atsistojau. Per staigiai. Mano smegenys pradėjo suktis tarsi telefono diskas, ką tik smagiai sukramsnotas maistas skrandyje kaipmat pavirto vėmalu. Nekenčiau savo gyvenimo, nekenčiau savo kišimosi į Dievo darbą, nekenčiau savo ambicijų. Akimirkai užsimaniau pabūti paprastu tropikų viešbučio kambaryje su indėne našlaite užsidariusiu biču.

Atimkite man kamerą
Atimkite stiklinę
Atimkit saulę, drėgmę
Ir daktarų gadynę

– Neverk, F. Žinojai, kad tai neišvengiama. Norėjai, kad eičiau iki galo. Dabar aš niekam nebetinku ir esu pasiruošusi bet kam.

Nusvyravau prie lango, bet jis buvo tvirtai uždarytas. Vandenynas atrodė gilus ir žalias. Paplūdimys buvo nusmaigstytas skėčiais nuo saulės. Kaip trūko mano seno gero mokytojo Čarlio Aksio. Įtempęs žvilgsnį ieškojau nepriekaištingai baltų ir genitalijų topografijos nesuterštų glaudžių.

– Nagi, F., eikš čia. Negaliu žiūrėti, kai vyrai vemia ir verkia.

Ji pasidėjo mano galvą tarp savo nuogų krūtų ir į abi mano ausis įkišo po spenelį.

– Va taip.

– Ačiūtau, ačiūtau, ačiūtau, ačiūtau.

– Paklausyk, F. Klausyk taip, kaip norėjai, kad mes visi klausytume.

– Aš klausau, Edita.

O veski, nuveski mane
Klampiais požeminiais koridoriais
Kur putomis tamsiom į krantą
Plakasi miestai dar neužgimę

– Tu nesiklausai, F.

– Aš stengiuosi.

– Man tavęs gaila, F.

– Padėk man, Edita.

– Tada grįžk prie darbo. Tik tai tau gali padėti. Pasistenk užbaigti tai, ką pradėjai su mumis daryti.

Ji buvo teisi. Aš buvau mūsų mažos tremties Mozė. Niekada nenueisiu į Pažadėtąją Žemę. Mano kalnas, nors ir labai aukštas, stūkso dykumoje. Meldžiu, kad man jo pakaktų.

Vėl pradėjau į viską žiūrėti profesionaliai. Savo šnervėse vis dar jutau jos syvų kvapą, bet tai jau buvo mano asmeninis reikalas. Įdėmiau apžiūrėjau savosios Pisgos nuogalę. Jos putliomis lūpomis perbėgo šypsena.

– Taip daug geriau, F. Tavo liežuvis miklus, bet daktaro pareigas tu atlieki geriau.

– Ką gi, Edita. Ir kokie rūpesčiai tave kamuoja?

– Nebegaliu prisiversti baigti.

– Žinoma, nebegali. Jei norime ištobulinti panorgazminį kūną, erogenines zonas paskleisti po visą kūniškąjį apvalkalą ir išpopuliarinti „„Telefono šokį", turime po truputį mažinti spenelių, lūpų, klitorio ir šiknaskylės oligarchiją.

– Eini prieš Dievą, F. Kalbi šlykščius dalykus.

– Išdrįsiu pamėginti.

– Nuo to laiko, kai nebegaliu prisiversti baigti, jaučiuosi tokia sutrikusi. Tolesniems veiksmams dar nesu pasiruošusi. Jaučiuosi tokia vieniša. Jaučiuosi išsiliejusi. Kartais net pamirštu, kur yra mano pizė.

– Edita, tu mane vargini. Baisu vien pagalvoti, jog visas savo viltis sudėjau į tave ir tavo nusususį vyrą.

– Sugrąžink man tą jausmą, F.

– Gerai, Edita. Viskas labai paprasta. Tai daroma pasitelkus knygas. Numačiau, kad taip gali atsitikti, tad atsivežiau tokiems atvejams tinkamų skaitinių. O dar į šį lagaminėlį įsimečiau dirbtinių falų (pritaikytų moterims), Vaginalinių Vibratorių, Vagi-

ną Stimuliuojančius Kamuoliukus ir „Dildo", dar vadinamą Penio Pakaitalu.

– Va, čia visai kitas reikalas.

– Tiesiog atsipalaiduok ir klausykis. Patogiai įsitaisyk ant šitos guminės paklodės, praskėsk kojas, ir tegu kondicionierius daro savo nešvarų darbą.

– Gerai, pradedam.

Atsikrenkščiau, kad apšilčiau savo žymųjį balsą. Išsirinkau storą ir atvirai parašytą knygą, kurioje buvo aptarinėjami įvairūs žmonių, gyvūnų, gėlių, vaikų, suaugusiųjų ir visų amžių bei tautybių moterų praktikuojami autoerotinių glamonių būdai. Knygoje buvo aptarinėjamos šios veiklos sritys: „Kodėl ištekėjusios moterys masturbuojasi", „Ko galima pasimokyti iš skruzdėdos", „Nepatenkintos moterys", „Erotika ir iškrypimai", „Masturbacijos technikos", „Plačių pažiūrų moterys", „Genitalijų skutimo būdai", „Klitorio radybos", „Grupinė masturbacija", „Moterų stiprybė", „Devyni coliai guminės erekcijos", „Griaučių stimuliavimas", „Uretrinė masturbacija", „Eksperimentavimas vienatvėje", „Vaikų stimuliacija ir stimuliavimas vaikais", „Šlaunų trynimo technika", „Krūtų stimuliavimas", „Autoerotizmas languose".

– Nesustok, F. Vėl pradedu tai jausti.

Jos rudi gražūs pirštai slydo šilko švelnumo apvalaus pilvuko link. Skaičiau toliau lėta erzinančia intonacija, tarsi būčiau pranešinėjęs orus. Savo giliai alsuojančiai protežė skaičiau apie neįprastus mylėjimosi būdus, apie tai, kaip seksas tampa „kitoks". „Neįprastas" mylėjimasis vyksta tada, kai per sueitį patiriamas malonumas yra kažkas daugiau nei orgazmas. Dauguma šių keistų mylėjimosi būdų reikalauja šiek tiek prievartos, šoko terapijos, vojarizmo, skausmo ir kančios. Tokie sadistiniai ar mazochistiniai bruožai nebūdingi vidutinio žmogaus seksualiniams įpročiams. TAČIAU, skaitytojai nemenkai nustebs sužinoję, kokie iškrypę yra vadinamojo normalaus žmogaus prioritetai. LIGŲ ISTORIJOS ir išsamūs lauko tyrimai. Skyriai, nuodugniai tiriantys VISUS meilės akto aspektus. ANTRAŠČIŲ PAVYZDŽIAI: „Trynimas", „Žiūrėjimas",

„Šilko žiedai“, „Satyriazė“, „Gyvuliškasis pradas“. Vidutinis skaitytojas nustebs sužinojęs, kaip „neįprastus“ mylėjimosi būdus gali skleisti iš pažiūros nekalti ir normalūs sekso partneriai.

– Gerai, F. Taip ilgai to nejaučiau.

Jau kaip reikiant įsidienojo. Dangus keistai aptemo. Edita lietė absoliučiai visas savo kūno vietas ir begėdiškai save uostė. Aš pats vos laikiausi. Tekstai pradėjo mane veikti. Jos jauno kūno formos pasidengė žąsies oda. Bukai stebeilijausi į Originalius piešinius: moterų ir vyrų išorinius ir vidinius lytinius organus, teisingų ir neteisingų įsiskverbimo būdų brėžinius. Šis paveikslėlis, rodantis, kaip turėtų būti į kūną priimamas penis, tikrai palengvins vedusių moterų dalią.

– Prašau, F., nepalik manęs šitaip.

Mano gerklę degino jos kūno alkis. Tačiau meilė malšino skausmą. Edita rangėsi nuo savo pačios glamonių. Ji apsivertė ant pilvo ir, paleisdama į darbą mažus grakščius kumštukus, pradėjo stimuliuoti savo analinę angą. Susikoncentravau ties „Semiimpotencijos vadovu.“ Gvildendamas šią temą aptikau ir labai svarbios informacijos: apie tai, kaip erekcijos metu padidinti penį, apie penio patamsėjimą, apie tepalų vartojimą, apie pasitenkinimą per menstruacijas, apie tai, kaip pasinaudoti menopauze, apie žmonos rankų pagalbą kovojant su semiimpotencija.

– Neliesk manęs, F. Numirsiu.

Kaip žirnius į sieną išbėriau skyrių apie „Oralines praktikas tarp brolių ir seserų“ ir dar kelis kitus skyrelius. Beveik nebevaldžiau savo rankų. Mano žvilgsnis užkliuvo už naujos nepakartojamo seksualinio gyvenimo koncepcijos. Nepraleidau ir skyriaus apie akto trukmę. Visiems prieinamos jaudulio kulminacijos. Šimtai apklaustų ir prie sienos remtų lesbiečių. Kai kurios netgi kankintos, už išsisukinėjimus. Pasakok, pigi lesbe. Išskirtinė demonstracija, parodanti, kaip veikia tikras seksualinis prievartautojas. Plaukus nuo delnų šalinančios cheminės priemonės. Ne modeliai! Tikrų moterų ir vyrų lytinių organų bei ekskrementų nuotraukos. Išanalizuoti bučiniai. Puslapiai ginė vienas kitą. Putoms drimbant pro sukąstus

dantis, Edita neaiškiai šnabždėjo visokias nešvankybes. Jos pirštai švytėjo ir blizgėjo, jos liežuvis tino nuo jos pačios syvų. Pradėjau kalbėti kasdieniais terminais: didžiausias jautrumas, erekcijos priežastis, vyras viršuje 1–17, žmona viršuje 18–29, sėdomis 30–34, ant šono 35–38, stovint ir klūpint 39–53, įvairios pozos sėdomis 54–109, mylėjimasis visomis kryptimis, vyrui ir žmonai.

– Edita! – sušukau. – Palik man Įžangines Glamones.

– Jokiu būdu.

Paskubomis skaičiau sekso terminų žodynėlį. 1852-aisiais, būdamas trisdešimt vienerių metų amžiaus, Richardas Burtonas (miręs šešiasdešimt devynerių) be jokio pasipriešinimo sutiko apsipjaustyti. „Melžėjos". Išsami virtuozinio incesto biblioteka. Dešimt žingsnių į mišrią santuoką. Skandalingai pagarsėjusių fotografų darbo metodai. Informacija apie ekstremalius aktus. Sadizmas, fizinė prievarta, kanibalizmas, oralinis kanibalizmas, neproporcingai skirtingų dydžių organų suderinamumas. Stebėkite naujos amerikietės atgimimą. Rėkte išrėkiau užfiksuotus faktus. Ji vis tiek patirs sekso malonumą. ATSKIRI ATVEJAI rodo, kad mados keičiasi. Remtasi pasisiūlyti nekantraujančių moksleivių ataskaitomis. Moterys, kurių nebevaržo oralinis intymumas. Mirtinai nusimasturbavę vyrai. Kanibalizmas per Įžangines Glamones. Kaukolės kopuliacija. Orgazmo planavimo paslaptys. Apyvarpė: už, prieš, susilaikę. Intymus bučinys. Kokie yra seksualinio eksperimentavimo privalumai? Seksualinis grimas – paties ir kitų. Nuodėmių reikia mokyti. Kaip pabučiuoti negrą į lūpas. Parodymai, kuriuos mums duoda šlaunys. Rankinio spaudimo būdai naudojantis spirale. Mirtis atjoja kupranugariu. Daviau jai viską. Mano liežuvis buvo it medumi pateptas. Nenuslėpiau jokių raištelių, jokių kelnaičių atviru priekiu, jokių elastinių savybių turinčių liemenukų, kurių dėka stambios, plačios ir nukarusios krūtys pasidaro standžios ir jaunatviškai prasiskyrusios. Palinkęs virš proskynos tarp Editos spenelių vapenau viską iš eilės: „Kalėdų Senelio pantalonai", „Sniegas po gaisro pavojaus signalo", „Žavesio paslaptis", „Gelis krūtims standinti" (paprastoje pakuotėje), „Kinsio[73] lėlytė"

(iš plaunamos odos), „Smegmos higiena", peleninė „Mažasis čiurk-šlys". „ATSIŲSKITE MAN DAR VIENĄ „Išvaržos nuskausmintoją", kad turėčiau atsarginį. Jo dėka galiu maksimaliu greičiu dirbti prie staklių visas 8 valandas", tai paminėjau iš liūdesio, kuris Editos atminties pelkėje tikriausiai tūnojo tyliai kaip švelnus mažutis melancholiškai nusiteikęs tamponas arba kaip gerai sutepta svirtis; kuris skausmingai, lyg ilgai į nepatogią apoteozę iššauti besirengusi ir sudrėkusi raketa, išlekia iš dailiai išmargintos lūšnos, už savęs palikdamas šiurkštų senelio kosulį ir apatinio trikotažo stygių – vienintelį toje vietoje įmanomą trimito solo.

Edita kaip įmanydama kraipė savo apseilėtus kelius, kaskart tėkšdamasi į savo pačios išskyrų balas. Jos šlaunys buvo taip ištepliotos putomis, kad net švytėjo, o jos išbalusi išeinamoji anga buvo žiauriai išvagota dirbtinių nagų. Ji šaukte šaukėsi orgazmo, bet jos pusiau sąmoninga pizė nepasidavė vaizduotės polėkiui.

– Padaryk ką nors, F. Maldauju. Tik neliesk manęs.

– Edita, brangioji! Ką aš tau padariau?

– Pasitrauk, F.!

– Ką aš dabar galiu padaryti?

– Sugalvok ką nors.

– Gal pasakojimą apie kankinimus?

– Bet ką, F. Greičiau.

– Apie žydus?

– Ne. Per daug tolima.

– Apie 1649-uosius? Apie Brébeufą ir Lalemantą?

– Bet ką.

Taigi pradėjau pasakoti dar mokykloje girdėtą istoriją, kaip irokėzai nužudė jėzuitus Brébeufą ir Lalemantą, kurių apsvilusius ir sumaitotus likučius dvidešimtosios rytą rado vienas Draugijos narys ir septyni ginkluoti prancūzai. „Ils y trouuerent vn spectacle d'horreur..."[74]

Šešioliktosios popietę irokėzai pririšo Brébeufą prie stulpo. Jie pradėjo svilinti jį nuo galvos link kojų.

– Amžinos pragaro liepsnos laukia Dievo persekiotojų, – šeimininko tonu juos gąsdino Brébeufas.

Kunigui dar kalbant, indėnai nupjovė jo apatinę lūpą ir į gerklę įbruko įkaitintą geležį. Jis neišleido nė garso ir niekaip kitaip neparodė kenčiąs.

Tada jie atvedė Lalemantą. Jo nuogas kūnas buvo įvyniotas į derva išteptas tošies atplaišas. Kai Lalemantas pamatė savo Vyresnįjį, neaiškios kilmės kraujuojančią skylę, pro kurią prasišvietė jo dantys, ir iš jo apsvilusios, sumaitotos burnos vis dar kyšantį įkaitusio įrankio kotą, jis rėkte išrėkė šv. Pauliaus žodžius:

– Mes tapome pramoga pasauliui, angelams ir žmonėms.

Lalemantas puolė Brébeufui po kojomis. Irokėzai čiupo jį, pririšo prie stulpo ir padegė žoles, kuriomis jis buvo supančiotas. Jis šaukėsi dangaus pagalbos, bet jo mirtis atėjo dar negreit.

Jie atnešė iš įkaitintų kirvukų surištą apykaklę ir užmovė ją Brébeufui. Jis nė nekrūptelėjo.

Buvęs atsivertėlis, kuris vėl grįžo į nedoros kelią, alkūnėmis prasiskynė iki laužų ir pareikalavo, kad ant kunigų galvų būtų pilamas karštas vanduo, nes misionieriai ant indėnų galvų išpylė pakankamai daug šalto vandens. Virš liepsnų buvo pakabintas katiliukas, o jame užvirintas vanduo buvo lėtai pilamas ant kankinamų kunigų galvų.

– Krikštijame jus, – juokėsi jie, – kad būtumėte laimingi danguje. Juk patys mums sakėte, kad kuo daugiau žmogus kenčia žemėje, tuo laimingesnis jis būna danguje.

Brébeufas laikėsi tvirtai kaip uola. Po nesuskaičiuojamų ir pasibjaurėtinų kankinimų jie jį nuskalpavo. Jis vis dar buvo gyvas net ir tada, kai perskrodė jo krūtinę. Minia indėnų susirinko atsigerti tokio drąsaus priešo kraujo ir paragauti širdies. Jo mirtis apstulbino jo priešus. Jis buvo kankinamas keturias valandas.

Nuo vaikystės fiziškai silpnas Lalemantas buvo parneštas atgal į trobą. Ten jį kankino visą naktį, kol, jau gerokai išaušus, kažkurį indėną išvargino per ilgai užsitęsęs pramogavimas, ir jis lemtingai užsimojo savo kirvuku. Lalemanto kūne nebuvo nenudegintos

vietos, „netgi į jo akiduobes tie niekšai pridėjo degančių anglių“. Jis buvo kankinamas septyniolika valandų.

– Kaip jautiesi, Edita?

Nereikėjo to klausti. Mano deklamavimas ją tik dar labiau priartino prie viršūnės, kurios ji negalėjo pasiekti. Ji vaitojo iš nepasotinamo alkio, jos pašiurpusi oda savo žvilgesiu maldavo būti išvaduota iš nepakenčiamų buitinio malonumo pančių, kad galėtų pakilti į tą lyg ir sapną, lyg ir mirtį primenančią neperregimą karaliją, į tą už malonumą didesnio malonumo kelionę, į kurią kaip našlaitis į savo atominę kilmę veržiasi kiekvienas žmogus, nes ta kilmė anonimiškesnė ir vaišingesnė negu gimtojo kraujo ar globėjų glėbys.

Žinojau, kad ji niekada ten nepateks.

– F., išvaduok mane iš šių kančių, – apgailėtinai dejavo jinai.

Įjungiau „Daniškąjį vibratorių“. Paskui vyko žeminantis reginys. Vos tik mano delną užvaldė tie malonūs virpesiai, kurie lyg gerai apmokyta jūržolių kariuomenė pynėsi, bangavo ir glaustėsi apie mano ranką, pajutau didžiulį nenorą perleisti tą instrumentą Editai. Kažkaip, iš savo drėgno kankinimosi gelmių, ji sugebėjo pastebėti, jog į savo glaudžių užkaborius vogčiomis bandau įsigrūsti „Tobuluosius čiulptukus“.

Ji pasikėlė iš savo tvenkinio ir šoko ant manęs.

– Atiduok, tu žiurke!

Ji užsimojo grėsmingai kaip meška (gal tai buvo iš protėvių paveldėtos kolektyvinės atminties atgarsiai?). Neturėjau laiko netgi prisitvirtinti „Naujo modelio stebuklingųjų diržėlių“, o vibratorius jau lėkė man iš rankų. Taip lokys savo aštrianagės letenos mostu iš upelio gelmių bando išgriebti žuvį. Lyg vikrus krabas „D.V.“ šuoliavo lakuotomis grindimis ir burzgė kaip apvirtęs lokomotyvas.

– Tu – savanaudis, F., – suurzgė Edita.

– Taip gali pasakyti tik melagė ir nedėkingoji, – atsakiau kaip įmanoma švelniau.

– Pasitrauk.

– Aš tave myliu, – pratariau, iš lėto slinkdamas „D.V.“ link. –

Myliu tave, Edita. Galbūt mano metodai ne visada buvo teisingi, bet niekada nenustojau tave mylėjęs. Argi savanaudiška stengtis užbaigti tavo kančias, tavo ir jo (tavo, senas brangus bičiuli)? Kančias mačiau visur. Negalėjau net pažvelgti tau į akis, nes jos degte degė geismu ir kančia. Negalėjau nė vieno iš jūsų pabučiuoti, nes kiekvieno jūsų apkabinimas buvo tarsi beviltiškas ir kandus pagalbos šauksmas. Jūsų juoke, nesvarbu – gavus pinigų ar žiūrint į saulėlydį, girdėjau, kaip jūsų gerkles plėšia nepasotinamas godumas. Mačiau, kaip jūsų kūnai vysta netgi svaigiausiame šuolyje. Jūsų apgailestavimo antplūdžiai nuslopindavo netgi patį karščiausią orgazmą. Tūkstančiai tiesia kelius ir tūkstančiai lieka gulėti po greitkelio vamzdžiais. Jūsų nedžiugino dantų valymasis. Daviau jums krūtis su speniais: ar ką nors papenėjote? Daviau jums pimpalą su autonomiška atmintimi: ar išauklėjote naują kartą? Nusivedžiau jus į filmą apie visą Antrąjį pasaulinį karą nuo pradžios iki pabaigos: ar jį pažiūrėjus jums bent kiek palengvėjo? Ne, jūs puolėte į mokslinio darbo brūzgynus. Čiulpiau jums, bet jūs klykėte, kai reikėdavo su manimi dalintis kuo nors daugiau nei vien nuodais. Su kiekvienu rankos paspaudimu jums būdavo vis labiau gaila prarasto sodo. Kiekvienam daiktui jūs pritaikydavote tinkamus ašmenis. Nebegalėjau kęsti jūsų kančių keliamo triukšmo. Buvote aptekę krauju ir nudraskytais šašais. Jums reikėjo tvarsčių, nebuvo kada juos sterilizuoti, čiupau tai, kas pakliuvo po ranka. Atsargumas buvo prabanga. Nebuvo laiko svarstyti apie motyvus. Apsivalymas tegalėjo būti alibi. Stebėdamas tokį apgailėtiną reginį, galėjau naudotis kuo tinkamas. Negaliu atsakyti už savo erekciją. Negaliu paaiškinti savo niekšiškų ambicijų. Tiesiogiai susidūręs su jūsų pūliais, neturėjau laiko stabtelti ir pagalvoti, ar einu į žvaigždę, ar ne. Man bešlubčiojant gatve, kiekviena vitrina duodavo nurodymus: Pakeisk! Apvalyk! Eksperimentuok! Pridenk! Išversk į kitą pusę! Sudegink! Išsaugok! Išmokyk! Patikėk, Edita, turėjau veikti, ir veikti reikėjo greitai. Tokia jau buvo mano prigimtis. Gali vadinti mane dr. Frankenšteinu su nustatytu veiklos terminu. Atrodydavo, jog nubusdavau tuoj po avarijos – visur aplinkui mėtosi galūnės, atskirti nuo

kūnų balsai šaukiasi pagalbos, nupjauti pirštai rodo namop, mašinų nuolaužos džiūsta lyg iš vakuuminės pakuotės ištraukas sūris – ir visame šiame nuniokotame pasaulyje teturiu adatą ir siūlą, tad puolu ant kelių, iš visos šios košės traukiu atskirus gabalus ir siuvu juos vieną prie kito. Iš pradžių įsivaizdavau, kaip turėtų atrodyti žmogus, bet tas įsivaizdavimas kito. Negalėjau viso gyvenimo skirti aiškinimuisi, kokios turėtų būti idealios žmogaus kūno proporcijos. Girdėjau kančias, mačiau luošumą. Mano adata zujo kaip pašėlusi, kartais pajusdavau, jog ji pervėrė mano kūną ir prisiuvo mane prie vieno iš mano groteskiškų kūrinių – atsiplėšdavau nuo jo – ir tada išgirsdavau, kaip mano balsas klykia su kitais, ir žinodavau, kad tapau nelaimės dalimi. Tačiau taip pat žinojau, jog ne aš vienintelis klūpiu ir įnirtingai siuvu. Buvo ir daugiau tokių kaip aš, jie darė tokias pačias monstriškas klaidas, juos ginė ta pati nepaaiškinama būtinybė, jie irgi siuvo save prie nuolaužų krūvos ir skausmingai save nuo jos plėšdavo...

– F., tu verki.

– Atleisk man.

– Nustok žliumbti. Matai, tau jau nebestovi.

– Viskas griūna. Mano drausmingumas nuėjo vėjais. Ar bent įsivaizduoji, koks turėjau būti drausmingas, kad jus abu ko nors išmokyčiau?

Abu tuo pat metu šokome prie vibratoriaus. Ji paslydo ant savo išskyrų. Mums besigrumiant, vieną sekundę mane užvaldė noras su ja pasimylėti, nes visi jos atsikišimai buvo standūs ir skleidė jaudinantį kvapą. Čiupau ją už liemens, bet, man net nespėjus kaip reikiant susivokti, jos užpakalis kaip drėgna arbūzo sėkla išslydo iš mano replių, šlaunys praūžė pro ausis kaip mano stotyje nestojantis traukinys, ir staiga suvokiau, jog mano ištepliotos rankos tuščios, o nosis suknežinta į prabangias raudonmedžio grindis.

Senas drauge, ar vis dar seki vyksmą? Nepanikuok. Juk pažadėjau, jog viskas baigsis ekstaze. Taip, visos šios istorijos metu tavo žmona buvo nuoga. Kažkur kambario tamsoje tarsi didžiulė

išvargusi peteliškė ant kėdės atlošo ilsėjosi jos kelnaitės, jos buvo sukietintos prakaito cemento ir svajojo apie apkramtytų nagų prisilietimą, o drauge su jomis svajojau ir aš – mūsų didelės, plasnojančios, besileidžiančios svajos kartais susiliedavo savo įstrižais įdrėskimais. Man tai buvo Veiksmo pabaiga. Dar galėjau bandyti tęsti, bet žinojau, jog su jumis abiem man nieko nepavyko, o jums nepavyko su manimi. Turėjau dar vieną triuką, bet jis buvo pavojingas, ir dar niekada nebuvau jo naudojęs. Įvykiai, kaip toliau taps aišku, mane visgi privertė juo pasinaudoti, kas baigėsi Editos savižudybe, mano paguldymu į ligoninę ir tavo žiauriomis kančiomis mediniame namelyje. Kiek kartų tave įspėjau, kad būsi nuplaktas vienatvės?

Taigi guliu Argentinos pakrantėje. Iškildamas ir panirdamas į jauno Editos kūno kontūrus, lyg tekinimo staklės dūzgė „Daniškasis vibratorius". Kambaryje tvyrojo aklina tamsa ir šaltis. Retkarčiais, jai beviltiškai ir maldaujamai bešokinėjant ant to prietaiso, Editos blizgantys keliai nušvisdavo nuo mėnesienos šviesos. Ji jau nebedejavo. Spėju, ji pasiekė kvapą gniaužiančios tylos zoną, kurią orgazmas užtvindo pilvakalbio artisto žiopčiojimais ir kosminių marionečių pasakojimais.

– Ačiū Dievui, – pagaliau sušnabždėjo ji.

– Malonu, kad tau pavyko baigti, Edita. Labai dėl tavęs džiaugiuosi.

– Ačiū Dievui, kad jo atsikračiau. Turėjau jam gerokai įkrėsti. Jis vertė mane santykiauti oraliniu būdu.

– Ką?..

Man nespėjus užduoti tolesnių klausimų, jis jau sukosi ties mano sėdmenimis, jo idiotiškas dūzgimas virto nesveiku inkštimu. Dirbtinis šakumas atsiskyrė ir įsispraudė tarp mano plaukuotų šlaunų, sumaniai ir švelniai prilaikydamas išsigandusias sėklides. Buvau ir anksčiau girdėjęs apie tokius dalykus ir žinojau, kad man tai bus nemalonu ir privers mane pasišlykštėti savimi. Kaip į dujų kamerą įmestas cianido kiaušinis „D.V." ant mano taip kruopščiai dailinto ir puoselėto raumenų įskilimo užlašino

„Specialios formulės kremo". Kai mano kūno karštis tą lašą pavertė savo gėdingą įsiskverbimo taką sutepti pasirengusia srovele, prie tam tikrų mano kūnų vietų jaudulingai prisisiurbė latekso puodeliai. Elastingasis „Skatintojas", atrodo, pradėjo gyventi savo gyvenimą, o „Sėkmės dirželiai" kaipmat viską praskyrė, ir pajutau, kaip kondicionierius gaiviai džiovina prakaitą ir kremą netgi nuo tokių *smulkučių mano genitalijų paviršių, apie kurių egzistavimą anksčiau nė neįtariau*. Buvau pasirengęs ten išgulėti dešimt dienų. Netgi nenustebau. Žinojau, kad niekad nepasisotinsiu, bet buvau pasirengęs atsiduoti. Man tarp kojų visu ūgiu kylant „Putų bangai", dar girdėjau tolimą Editos šauksmą. Paskui nebegirdėjau nieko. Atrodė, lyg prie mano kūno būtų vieningai dirbę tūkstantis sekso filosofų. Galbūt ir surikau per pirmąjį „Baltos lazdos" smūgį, bet „Specialios formulės kremas" plūdo nesustodamas, o vienas iš latekso puodelių, kiek prisimenu, pavirto išskyrų rinktuve. Jis tarsi alebastrinės lūpos niūniavo man į ausį.

Nežinau, kiek laiko „D.V." zujo tarp mano privatumų.

Edita šiaip ne taip nusigavo ligi šviesos jungiklio. Ji negalėjo į mane žiūrėti.

– Tu laimingas, F.?

Aš tylėjau.

– Nori, kad ką nors padaryčiau, F.?

Už mane atsakė sotus „D.V." burzgesys. Staigiai lyg gerai įgudęs italų gurmanas jis įtraukė „Amerikietiškuosius raištelius", puodeliai nustojo čiulpti, mano kapšelis be ceremonijų subliūško, ir prietaisas nuslinko nuo virpančios mano kūno mėsos. Kiek pamenu, buvau laimingas...

– Ar ištraukti jį iš kištukinio lizdo, F.?

– Daryk, kaip nori, Edita. Aš nusibaigęs.

Edita trūktelėjo elektros laidą. „D.V." krūptelėjo, nutilo ir sustojo. Edita su palengvėjimu atsiduso, tačiau per anksti. „D.V." pradėjo skleisti nerimą keliantį švilpesį.

– Jis su baterijomis?

– Ne, Edita. Be baterijų.

Ji sukryžiavo rankas ir prisidengė krūtis.

– Tu nori pasakyti...

– Taip. Jis išmoko pasikrauti pats.

Pamačiusi, kad „Daniškasis vibratorius" juda jos link, Edita įsispraudė į kampą. Ji keistai susikūprino, tarsi už šlaunų būtų mėginusi paslėpti pizę. Aš negalėjau pasijudinti iš klampios balos, į kurią mane įmurkdė tobulybės paieškos. Jis lengvu žingsniu kirto viešbučio kambarį, jo puodukai ir dirželiai tarsi iš žolių ir liemenukų nupintas havajietiškas sijonas vilkosi jam iš paskos.

Jis išmoko pasikrauti pats.

(O Tėve, kuris esi Neįvardijamas ir Nenusakomas, išvesk mane iš dykumos, vardu Įmanomybė. Per ilgai darbavausi su Įvykiais. Per ilgai stengiausi tapti Angelu. Kad apkartinčiau jų laukinius Takus, su Galios pilnu krepšiu vaikiausi Stebuklus. Kad išsiurbčiau jos Žinias, mėginau užvaldyti Beprotybę. Beprotybę mėginau įdiegti į visas Kompiuterių programas. Kad įrodyčiau Malonės buvimą, mėginau sukurti Malonę. Nebausk Čarlio Aksio. Negalėjome įžiūrėti Įrodymų, tad padauginome mūsų Prisiminimus. Brangus Tėve, išklausyk šią išpažintį: mes nesimokėme Priimti, nes manėme, kad Priimti nebuvo Ko, ir negalėjome su šia Mintimi gyventi.)

– Gelbėk, gelbėk mane, F.

Tačiau jis buvo prikaltas prie grindų virpančia vinimi, kurios galvutę atstojo mano išeinamoji anga.

Jis pas ją nesiskubino. Edita tuo tarpu devyniasdešimt laipsnių kampu ištiesino nugarą ir sėdomis sustingo bejėgiška poza, plačiai praskėtusi savo gražiąsias kojas. Nors pasibjaurėtinų malonumų perspektyva ją stingdė, ji buvo pasiruošusi jiems paklusti. Esu žiūrėjęs į daugybę skylių, bet dar nemačiau, kad kuri nors būtų turėjusi tokią išraišką. Švelnūs plaukai nuo varvančių lūpų buvo atmesti kaip auksinės Liudviko XIV garbanos. Stebint, kaip atsiskiria ir vėl susibėga skirtingi lūpų sluoksniai, atrodė, kad kažkas nevykusiai žaidžia su lupa. „Daniškasis vibratorius" lėtai ropštėsi jos kūnu, ir netrukus tas vaikas (Editai buvo dvidešimt) su savo burna ir pirštais išdarinėjo tokius dalykus, kokių niekas, patikėk

manim, senas drauge, niekas niekada tau nėra daręs. Galbūt kaip tik šito tu iš jos norėjai. Bet nežinojai, kaip jos paprašyti, ir tai nebuvo tavo kaltė. Niekas nebūtų to įstengęs. Kaip tik dėl to ir siekiau, kad mūsų bendravime nebeliktų pisliavos.

Visas šturmas tęsėsi maždaug dvidešimt penkias minutes. Prieš išmušant dešimtajai akto minutei, ji maldavo prietaiso pasidarbuoti jos pažastyse, nurodinėjo jam, kuris spenelis alkanesnis, sukiojo savo torsą, siūlydama vibratoriui iki tol neatrastus rausvus savo tarpkojo lopinėlius, paskui nurodinėti pradėjo „Daniškasis vibratorius". Tada Edita be jokio pasipriešinimo virto syvais, mėsa, išmatomis ir raumenimis nuklotu švedišku stalu, kurio vienintelis tikslas buvo pasotinti vibratoriaus alkį.

Be abejo, tiesioginių ir perkeltinių jos malonumo reikšmių spektras buvo neribotas.

„Daniškasis vibratorius" nučiuožė nuo jos veido, palikdamas šypsotis meilia apdaužyta šypsena.

– Pasilik, – sušnibždėjo ji.

Jis, kimiai burgzdamas, užsiropštė ant palangės, spigiai sudejavo ir metėsi ant stiklo, kuris sudužo ir nukrito jam pavymui tarsi stilinga scenos uždanga.

– Sulaikyk jį.

– Per vėlu.

Mūsų sudarkyti kūnai nusivilko prie lango. Mums persisvėrus pro langą pasižiūrėti, kaip „Daniškasis vibratorius" šokinėja per marmurinius viešbučio aukštus, į kambarį plūstelėjo kvapni ir lipni tropikų naktis. Nusileidęs ant žemės, vibratorius kirto automobilių stovėjimo aikštelę ir netrukus pasiekė paplūdimį.

– O, Dieve, F., tai buvo nuostabu. Paliesk.

– Žinau, Edita. Paliesk.

Priešais mūsų akis ant mėnesienos šviesoje skendinčio smėlio pradėjo vystytis pikantiška drama. „D.V." lėtai judant link tamsiais žiedais į šviesų krantą tyškančių bangų, iš šešėliais mirgančios palmių giraitės išniro nepažįstamas siluetas. Tai buvo sniego baltumo glaudes mūvintis vyras. Nežinau, ar jis ketino užpulti „Daniš-

kąjį vibratorių", kad paskui galėtų jį negailestingai nukenksminti, ar tiesiog norėjo iš arčiau pasižiūrėti į jo keistai grakštų žygį Atlanto link.

Naktis buvo švelni tarsi paskutinis lopšinės posmas. Vieną ranką laikydamas ant klubų, o kita kasydamasis pakaušį, mažutis siluetas po mumis, kaip ir mes patys, stebėjo į plačią banguojančią jūrą neriantį prietaisą. Kai virš jo švytinčių puodelių užsivėrė jūra, atrodė, kad atėjo civilizacijos pabaiga.

– Jis dar grįš, F.? Pas mus?

– Tai nebesvarbu. Dabar jis plačiajame pasaulyje.

Stovėjome kaip įmanydami arčiau vienas kito ir žiūrėjome pro langą – dvi figūrėlės ant aukštų beribiame giedrame danguje pranykstančių marmurinių kopėčių skersinio, du į nieką nesiremiantys siluetai.

Lengvas vėjelis pasičiupo jos plaukų kuokštą, pajutau, kaip jis lengvai palytėjo mano skruostą.

– Aš tave myliu, Edita.

– Aš tave myliu, F.

– Myliu ir tavo vyrą.

– Aš irgi.

– Niekas nevyksta pagal mano planą, bet dabar žinau, kaip viskas bus.

– Aš irgi, F.

– Ak, Edita, mano širdyje kažkas bunda, kažkoks retai sutinkamos meilės šnibždesys, žinau, kad niekada nesugebėsiu jos išgyventi. Meldžiuosi, jog tavo vyrui tai pavyktų.

– Jam pavyks, F.

– Bet jis tai darys vienas. Jis tai gali padaryti tik būdamas vienas.

– Žinau, – atsakė ji. – Mes privalome jį palikti.

Bežiūrint į tolumon vilnijančią jūrą, mus užplūdo neaprėpiamas liūdesys, jis buvo visiškai nesavanaudiškas, ir mes neturėjome į jį jokių teisių. Tai šen, tai ten iš bangų išnirdavo suskaidytas mėnulio atspindys. Mes atsisveikinome su tavimi, senas meiluži.

Tiksliai nežinojome, nei kur, nei kaip baigsime šį atsisveikinimą, bet pradėjome jį tą akimirką.

Baltas mūsų kambario duris sutrikdė profesionalus beldimas.

– Tikriausiai jis, – pasakiau.

– Gal apsirenkime?

– O kam?

Mums net nereikėjo eiti atidaryti durų. Padavėjas turėjo atsarginį raktą. Jis buvo su senu lietpalčiu ir ūsais, po lietpalčiu jis buvo nuogut nuogutėlis. Mes pasisukome į jį.

– Ar jums patinka Argentinoje? – paklausiau, kad palaikyčiau pokalbį.

– Pasigendu kino kronikų, – atsakė jis.

– Ir paradų? – pridūriau aš.

– Ir paradų. Bet visa kita galiu gauti ir čia. Ak!

Jis pastebėjo mūsų išraudusius organus ir su didžiausiu susidomėjimu pradėjo juos myluoti.

– Nuostabu! Nuostabu! Matau, jus puikiai paruošė.

Paskui viskas vyko labai banaliai. Neturiu nė menkiausio noro bent kiek padidinti vis dar tavyje užsilikusių kančių ir pradėti aprašinėti visus mūsų išdarinėtus ekscesus. Kad dėl mūsų nesijaudintum, pasakysiu tik, kad mes iš tikrųjų buvome puikiai paruošti ir netgi tada, kai jis vertė mus bučiuoti rimbą, beveik nesipriešinome jo žeminantiems nurodymams.

– Turiu jums malonią staigmeną, – pagaliau pratarė jis.

– Jis mums turi malonią staigmeną, Edita.

– Rodyk, – pavargusiai atsakė ji.

Iš savo apsiausto kišenės jis ištraukė muilo gabalą.

– Trise vonioje, – linksmai išpyškino jis ausį rėžiančiu akcentu.

Tad pliuškenomės drauge su juo. Jis muilavo mus nuo galvos iki kojų ir vis pasakojo apie ypatingąsias muilo savybes. Tas muilas, kaip jau turbūt ir pats supratai, buvo pagamintas iš išlydytų žmonių kūnų.

Dabar tu laikai tą muilą savo rankose. Aš ir tavo žmona buvome juo pakrikštyti. Įdomu, ką tu su juo darysi.

Matai, parodžiau tau viską, *kaip tai iš tikrųjų vyko*, vedžiau tave nuo pasimylėjimo prie pasimylėjimo, nuo pasibučiavimo prie pasibučiavimo.

Yra ir dar kai kas. Dar yra ir Katerinos Tekakvitos gyvenimo istorija. Visą ją sužinosi.

Pavargę šluostėmės prabangiais viešbučio rankšluosčiais. Padavėjas su mūsų lytiniais organais elgėsi ypač atsargiai.

– Kažkada turėjau jų milijonus ir galėjau elgtis su jais kaip tinkamas, – be menkiausios nostalgijos balse prisiminė jis.

Jis apsivilko savo lietpaltį ir kurį laiką sukinėjosi prieš žmogaus ūgio veidrodį – jis žaidė su savo ūsais ir šukavosi savo mėgstama maniera – plaukus prispausdamas skersai per pusę kaktos.

– Ir neužmirškite susisiekti su „Polize Gazette." Dėl muilo kainos derėsimės vėliau.

– Palaukit!

Jam jau beželngiant pro duris, Edita puolė jam ant kaklo, nusitempė jį į sausą lovą ir įsispraudė jo garsiąją galvą sau tarp krūtų.

– Kodėl taip pasielgei? – griežtai paklausiau jos, kai padavėjas savo nevikria eisena išėjo iš kambario, ir mums apie jį tepriminė siera pagadintas oras.

– Vieną sekundę pamaniau, kad jis vienas iš A—.

– Ak, Edita!

Puoliau prieš tavo žmoną ant kelių ir lūpomis apglėbiau jos kojų pirštus. Kambarys buvo visas suverstas, ant grindų telkšojo išskyrų ir muilino vandens balos, bet ji iškilo virš viso to kaip dieviška skulptūra su šventosios antpečiais ir mėnesiena spinduliuojančiomis spenelių viršūnėmis.

– Ak, Edita! Nesvarbu, ką bandžiau iš tavęs padaryti – iš tavo papų, iš tavo pyzdos... Visi nesėkmingi hidrauliniai eksperimentai su tavo sėdmenimis, visos mano pigmalioniškos klastotės – visa tai nieko nereiškia. Ir tavo inkštirai, ir tu visa nepasidavei nei man, nei mano priemonėms. Kas tu?

– Ισις έγώ είμί πάντα γεγονός καί όν καί έσόμενον καί τό έμόν πέπλον ούδείς τών θνητών άπεκαλυψεν!

– Tu rimtai? Tuomet esu vertas tiktai čiulpti tavo kojų pirštus.
– Atšok.

Po kiek laiko ir dar vėliau.

Prisimenu, kartą pasakojai man, senas bičiuli, kaip indėnai žiūri į mirtį. Indėnai tikėjo, kad po fizinės mirties žmogaus dvasia leidžiasi į ilgą kelionę dangun. Ta kelionė sunki ir pavojinga, tad daugelis jos nebaigia. Užsilipus ant rąsto ir laviruojant tarp pavojingų slenksčių, reikia perplaukti klastingą upę. Keliautoją persekioja didžiulis skalijantis šuo. Siauras takelis vingiuoja tarp nuolatos susiduriančių riedulių, kurie sutraiško kiekvieną, nemokantį jų šokio. Huronai tikėjo, kad netoli to takelio stovi trobelė iš tošies. Toje trobelėje gyvena Oskotarachas, kas reiškia Galvų Pradūrėjas. Jo pareiga pašalinti smegenis iš visų pro šalį keliaujančių piligrimų kaukolių, nes tai yra „būtina ruošiantis nemirtingumui".

Paklausk savęs. Galbūt namelis medyje, kuriame dabar kenti, yra Oskotaracho troba. Nežinojai, kad operacija gali būti tokia ilga ir negrakšti. Vienas po kito į tavo galvos košę krenta buko tomahauko kirčiai. Į tavo kaukolę skverbiasi mėnesiena. Iš tavo akiduobių nekantrauja ištrykšti žaižaruojančios ledinio dangaus alėjos. Šaltos žiemos nakties oras spindi kaip „tirpale išlaikytas deimantas" ir laukia progos užtvindyti tavo tuščią makaulę.

Paklausk savęs. Ar aš buvau *tavasis* Oskotarachas? Meldžiu, kad būčiau juo buvęs. Operacija pačiame įkarštyje, brangusis. Aš su tavimi.

Bet kas galėtų išoperuoti Oskotarachą? Kai suprasi, ko dabar klausiu, suprasi ir mano kančias. Savo kandidatūrą į Parlamentą turėjau kelti tam, kad susirasčiau operacinę. Namelyje medyje jaučiausi per daug vienišas: turėjau griebtis politikos.

Politika mano gyvenimą palengvino tik kairiosios rankos nykščiu. (Marija Vūlnd nekreipia į tai jokio dėmesio.) Mano kairiosios rankos nykštys dabar tikriausiai pūna ant kokio nors Monrealio senamiesčio stogo, o jo atplaišos dūli kokio nors skardinio kami-

no suodžiuose. Tas kaminas – mano relikvijos dėklas. Gerumas, senas drauge, štai toks tas pasauliečių gerumas. Medinis namelis mažutis, o savo galvose norinčių sutalpinti dangų daug.

Tačiau su mano nykščiu į orą išlėkė ir Šerbruko gatvėje (arba, kaip man labiau patinka ją vadinti, Rue Sherbrooke) kiurksojęs metalinis Anglijos karalienės kūnas.

BŪM! OPA!

Tas tuščiaviduris valdiškas kūnas, taip ilgai lyg nepajudinamas akmuo gulėjęs ant mūsų kraujo ir likimo versmės, IŠLĖKĖ Į ORĄ! su visomis savo dalimis ir vieno patrioto nykščiu.

O kaip tą dieną lijo! Jokie anglų policijos skėčiai negalėjo apsaugoti miesto nuo tokio staigaus klimato pokyčio.

QUEBEC LIBRE!

Bombos su laikrodiniu mechanizmu!

QUEBEC OUI OTTAWA NON.

Tūkstančiai balsų, iki tol savo riksmais tesugebėję palaikyti į vartininko antkelius lekiantį ritulį, dabar vieningai skandavo: MERDE A LA REINE D'ANGLETERRE.

ELŽBIETA NAMO.

Rue Sherbrooke gatvėje vis dar žioji skylė. Seniai labai seniai ji buvo užkišta svetimos karalienės užpakaliu. Į tą skylę buvo pasėta gryno kraujo sėkla, ir iš jos išaugs galingas derlius.

Puikiai žinojau, ką dariau, kai į jos pažaliavusių varinių imperialistinių kelių tarpą kišau bombą. Beje, man visai patiko ta statula. Tarp tų karališkų šešėlių kirkinau ne vienos mokslams atsidėjusios merguželės pizę. Tad prašau, būk maloningas, mano drauge. Tie, kas nevaikšto Ryškioje Šviesoje, turi tenkintis simboliais.

Neturiu nieko prieš Anglijos karalienę. Net tamsiausioje savo širdies kertelėje neniekinau jos už tai, kad ji nebuvo Jackie Kennedy. Mano galva, ji labai elegantiška dama, prieš savo valią tapusi jos kostiumėlius kuriančio asmens auka.

Tą 1964-ųjų spalio dieną karalienė ir princas Filipas leidosi į vienišą pasivažinėjimą šarvuotomis Kvebeko gatvėmis. Atlantidos

nekilnojamojo turto magnatas, pamatęs atlekiant lemtingąją bangą, nesijautė toks vienišas. Ozimandijo[75] pėdos per 89-ųjų smėlio audrą turėjo daugiau draugijos. Savo neperšaunamame automobilyje jie sėdėjo labai tiesiai, tarsi užsienietiško filmo subtitrus besistengiantys perskaityti vaikai. Jų kelias buvo aptvertas geltonomis greitojo reagavimo būrių liemenėmis ir priešiškai nusiteikusios minios nugaromis. Nepiktdžiugauju dėl jų vienatvės. Ir stengiuosi nepavydėti tavosios. Galų gale, juk tai aš tau parodžiau kelią į ten, kur man nelemta nukakti. Ir dabar tenlink rodau savo prarastuoju nykščiu.

Gerumas!

Tavo mokytojas rodo tau viską, *kaip tai iš tikrųjų vyksta.*

Dabar jie taip nebevaikšto – jie, Monrealio vyrai ir moterys. Iš kanalizacijos šulinių sklinda muzika. Jie ir rengiasi kitaip – niekur nebesimato dvokiančių kišenių, iš kurių kyšotų slaptų orgazmų syvais permirkusios servetėlės. Visų pečiai atmesti atgal, o jų lytiniai organai linksmai moja praeiviams pro peršviečiamus apatinius. Geri pasidulkinimai, kaip džiaugsmingai iš laivo bėgančių žiurkių būrys, iš marmurinių anglų bankų perplaukė į revoliucingai nusiteikusias kavines. Senmergių globėjos Šv. Kotrynos gatvėje gyvena meilė. Istorija suriša sutrūkinėjusius tautos likimo batų raištelius, ir galima žingsniuoti toliau. Nesileisk apgaunamas: tautos išdidumas yra gan apčiuopiamas dalykas – jis matuojamas vienišuose sapnuose pasistojančiais pimpalais ir reaktyvinių moterų dejonių decibelais.

Pirmasis pasaulietiškas stebuklas – La Canadienne[76], anksčiau buvusi šaltų motelių auka, anksčiau buvusi vienuoliškos demokratijos numylėtinė, anksčiau buvusi juodų Napoleono kodekso diržų belaisvė – revoliucija padarė tai, ką anksčiau darydavo tik apsiseilėjęs Holivudas.

Stebėk žodžius, stebėk, *kaip viskas iš tikrųjų vyksta.*

Kvebeko nepriklausomybės trokštu ne vien dėl to, kad esu prancūzas. Storų tautinių sienų reikalauju ne vien dėl to, kad nenoriu, jog mūsų tauta taptų keistu piešiniu turistams skirto že-

mėlapio kampe. Viskas ne tik dėl to, kad be nepriklausomybės tebūsime šiaurės Luiziana, o apie mūsų kraują teprimins keli geri restoranai ir lotynų amerikiečių kvartalas. Viskas ne tik dėl to, jog žinau, kad tokie kilnūs dalykai kaip lemtis ir išskirtinė dvasia turi būti paremti tokiomis neįdomiomis smulkmenomis kaip vėliavos, kariuomenės ir pasai.

Ant viso amerikietiško monolito trokštu iškalti gražią įvairiaspalvę mėlynę. Žemyno kampe noriu pastatyti alsuojantį kaminą. Noriu pusiau perskelti šalį, kad ir žmonės išmoktų perpus skelti savo gyvenimus. Noriu, kad Istorija savo aštriais ašmenimis pervažiuotų per Kanados stuburą. Noriu, kad perpjautos skardinės kraštas iki valios atsigertų iš Amerikos gerklės. Noriu, kad du šimtai milijonų sužinotų, jog viskas gali būti kitaip, viskas, kas sena, gali pasikeisti.

Noriu, kad Valstybė rimtai savimi suabejotų. Noriu, kad Policija taptų akcine bendrove ir paklustų akcijų rinkos taisyklėms. Noriu, kad Bažnyčia turėtų pulkų, kurie kautųsi už ir prieš Kiną.

Prisipažįstu! Prisipažįstu!

Ar matei, *kaip viskas iš tikrųjų vyko*?

Prieš areštą, paskelbimą nepakaltinamu ir paguldymą į ligoninę, savo dienas leidau vykdydamas įprastą perversmo programą – rašydamas prieš anglų saksų imperializmą nukreiptus pamfletus ir tvirtindamas prie bombų laikrodinius mechanizmus. Ilgėjausi tavo karštų bučinių, bet negalėjau atitraukti nuo tos kelionės, kurią tau suplanavau, arba tave joje lydėti, nes tiesiog negalėjau sau leisti eiti tuo keliu.

Bet naktimis! Naktys įpildavo aliejaus netgi į mano beviltiškiausių svajų ugnį.

Anglai su mumis pasielgė taip, kaip mes pasielgėme su indėnais, o amerikiečiai pasielgė su anglais taip, kaip jie pasielgė su mumis. Norėjau visiems atkeršyti. Regėjau liepsnojančius miestus, regėjau tamsoje skendinčius kino teatrų ekranus. Regėjau degantį kukurūzų derlių. Regėjau nubaustus jėzuitus. Regėjau medžiais atvirstančius ilgųjų namų stogus. Regėjau žmones žudančius

ir savo apdarų atgalios reikalaujančius elnius. Regėjau nubaustus indėnus. Regėjau auksinį Parlamento stogą ėdantį chaosą. Regėjau geriančių gyvulių kanopas tirpdantį vandenį. Regėjau šlapimu užgesintus laužus, nuo žemės paviršiaus nušluotas degalines, vienas po kito pelkėse nugrimztančius greitkelius.

Tuomet mes buvome labai arti vienas kito. Atsilikau nuo tavęs vos per žingsnį.

Ak Drauge, paimk mano dvasios ranką ir prisimink mane. Tave mylėjo žmogus, kuris labai švelniai permatė tavo širdį, kuris ėjo į tavo nesusiformavusias svajones kaip į amžino atilsio vietą. Kartkartėm pagalvok apie mano kūną.

Žadėjau tau džiaugsmo kupiną laišką, ar ne?

Ketinu išvaduoti tave nuo paskutinės tavo naštos: niekam nereikalingos Istorijos, palinkęs po kuria tu kenti sutrikusio proto kančias. Tavo prigimties žmonės niekada nenusikasa toliau Krikšto.

Gyvenimas lėmė man būti faktų žmogumi: ir aš prisiimu atsakomybę. Tau daugiau nebereikia kapstytis šiame šūde. Venk netgi Katerinos Tekakvitos mirties aplinkybių ir po jos įvykusių stebuklų aprašų. Skaityk juos ta savo proto dalimi, kuria budriai giniesi nuo amalų ir uodų.

Atsisveikink su vienatve ir vidurių užkietėjimu.

F. KREIPIMASIS Į ISTORIJĄ SENUOJU KALBOS STILIUMI

Stebuklas, kurio laukiame visi –
Jis laukia, kolei Parlamentas grius,
Ir kol Archyvų raštai nebebus mums paslaptis,
Ir kol šlovės troškimas nebetemdys mūs tėvų.
Už prievartą ir melą išdalijome garbės raštus,
Bet kelyje į geismą jie mums nepadės,
Jie į tikėjimą atvers mūsų kūnus,
Kaip tie rimbai, kurių iškrypėliai jau niekad nepalies.
Našlaitį aš regiu, beteisį ir romų,
Jis, kaip ir daugelis kitų, stovės dangaus kampe,

Jo kūnas nesiskirs nuo daugelio šios žemės kūnų,
Tačiau nebus vardus dalijančios ydos jo akyse.
Prie krosnies augus, jo dvasia žiojės skyle juoda.
Bet saulei, vėjui, speigui, tamsai jis bus Nuotaka balta!

F. KREIPIMASIS Į ISTORIJĄ VIDURINIUOJU KALBOS STILIUMI

Istorija – kaip nešvarus[1] bajanas[2]:
Jei stogas[3] tau važiuoja, padaryk tam galą.
Daryk tai, įsišaudamas[4] fuflo[5] dozniaką[6],
Ką dylint[7] paruošei, vartok – smagiau prieisi liepto galą.

1 *Scabbie* (angl.) – panaudotas, užkrėstas, galintis sukelti išbėrimą arba švirkštimosi vietų uždegimą, kraujo užkrėtimą ir hepatitą. Taip pat bukas arba surūdijęs.

2 *Point* (angl.) – narkomanų žargono žodis hipoderminei adatai (Nr. 12) nusakyti.

3 *Cash* (angl.) – slengo žodis sąmonei, smegenims ar bet kokiai kitai skausmingo būdravimo būsenai nusakyti. Negirdėjau, kad šis žodis būtų vartojamas už Monrealio ar jo apylinkių ribų, o ir pačiame Monrealyje jį dažniausiai galima išgirsti Šv. Lauryno bulvare ir dabar jau nebeveikiančioje „Šiaurės rytų užeigoje". Žodis pakankamai paplitęs tiek tarp anglų, tiek tarp prancūzų kilmės kriminalinio pasaulio atstovų. Ilgas laikotarpis be narkotikų, atsitiktinis susitikimas su gimine ar buvusios parapijos kunigu, pokalbis su socialiniu darbuotoju ar džiazą tiriančiu antropologu gali būti apibūdinimas kaip *Cash-Work* arba *Un job de cash.*

4 *Shooting up* (angl.) – narkotikų leidimasis į veną. Hipoderminę adatą tokiais atvejais nuo pašalinių akių slepia siaura kartoninė „apykaklė".

5 *Peanut* (angl.) – koprofago (*a, b*) žargono žodis bet kokiam padirbtam arba netikram dalykui nusakyti. Dažniausiai turi derogatyvinę reikšmę, tačiau kartais vartojamas ir švelniam nustebimui išreikšti (pvz.: „O tu kietas riešutėlis!"). Tai ypač aiškiai atsiskleidžia prancūziškame posakyje „Queue cacahuète!" Terminas atsirado, kai atsiskyrusi Ontarijo ortodoksų, dar vadinamų „maranais", grupė kultą garbinančiuose ritualuose pradėjo naudoti žemės riešutų sviestą, taip tikėdamasi užsikariauti bendruomenės pagarbą ir dėmesį. Narkomanų žodyne šis žodis apibūdina grynus narkotikus, kurie, kad padidėtų jų masė ir kaina, maišomi su miltais, laktoze arba chininu.

6 *Shit* (angl.) – pradėtas vartoti kaip heroiną arba kitokius „rimtus" narkotikus nusakantis žodis. Tačiau dabar vartojamas bet kokiam „kvaišalui" (nuo nekaltų indėniškų kanapių iki jokio pavojaus nekeliančio aspirino) nusakyti. Įdomu ir tai, kad heroiną vartojantys asmenys nuolatos skundžiasi vidurių užkietėjimu, nes šis narkotikas stabdo žarnyno veiklą.

7 Veiksmažodžiai *to keep* arba *to hold* (angl.) narkomanų žargone nusako tikslinį narkotikų laikymą pardavimui, o ne vartojimui.

1

Kartą gyveno toks atsivertėlis į krikščionybę, vardu Okenratarihenas, buvęs onejutų vadas. Savo naujajame tikėjime, kaip ir savo ankstesniame gyvenime, jis buvo labai stropus. Jo vardas reiškė Cendre Chaude arba Karštoji Žarija ir puikiai nusakė jo prigimtį. Jo svajonė buvo vieną gražią dieną išvysti visus mohaukus, žengiančius į naujosios Dievo karalystės glėbį. 1677-aisiais jis surengė apaštališkos misijos žygį į irokėzų žemes. Su savimi jis pasiėmė huroną iš Loreto ir dar vieną atsivertėlį, kuris „atsitiktinumo“ (jei šiuo terminu norime pažeminti Apvaizdą) dėka pasirodė besąs Katerinos Tekakvitos giminaitis. Pirmasis jų aplankytas kaimas buvo Kanavakė, ta pati vieta, kur gyveno mūsų neofitė ir jos nuodėmklausys Tėvas iš Lambervilio. Okenratarihenas buvo nepralenkiamas oratorius. Visas kaimas jo klausėsi kvapą užgniaužęs. Pasakojimų apie jo naująjį gyvenimą Soltsentlu misijoje klausėsi ir Katerina Tekakvita.

---

a. κοπρος (kopros) – be abejo, mėšlą nusakantis graikų kalbos žodis. Tačiau palygink jį su sanskritišku *čakrt*, reiškiančiu natūralias trąšas. Įsivaizduok esąs perlų ieškotojas, brangusis. Ar suvoki, kiek jūros sieksnių slegia samanose aklai besiknaisiojančius tavo pirštus?

b. φαγειν (phag-ein) – graikų kalba reiškia „valgyti“. Bet pasižiūrėk į sanskritiškąjį *bhájati* – „*dalintis*, ragauti“; *bháksati* – „*mėgautis*, vartoti“; *bhágaš* – „*laimė*, turtai“. Net žodžiai, kuriuos vartoji, tėra šešėliai ant tamsaus vandenyno paviršiaus. Nė vienas jų nėra pajėgus nei melstis, nei mokyti.

c. Lotyniškai *con-stipatum*, *stipare* (būtojo laiko dalyvis) – pakuoti, slėgti, grūsti, kimšti. Giminingas graikiškam στΐφος (stiphos) – „stipriai suslėgta krūva“. Dabartiniuose Atėnuose το στΐφος reiškia susispietusią minią, spiečių, būrį. Aš tiekiu orą į tave besitiesiančioms žarnoms, mano drauge, kad galėtum pradėti kvėpuoti; netrukus mano dėka užsiauginsi savo paties nuostabias sidabru tviskančias žiaunas.

– Anksčiau nepažinojau dvasios. Gyvenau kaip gyvulys. Tada išgirdau apie Didžiąją Dvasią, tikrąją dangaus ir žemės Šeimininkę, ir dabar gyvenu kaip žmogus.

Katerina Tekakvita užsimanė nuvykti į jo taip gyvai apsakytą vietą. Tėvas iš Lambervilio norėjo šį išskirtinės prigimties vaiką sutūrėti svetingesnėje krikščioniškoje aplinkoje ir jos prašymo klausėsi su užuojauta. Laimei, kaip tik tuo metu jos dėdė prekiavo su anglais Fortoranže (Olbanyje). Kunigas žinojo, jog tetos nesipriešins jokiam planui, kuris galėtų jas išvaduoti nuo mergaitės draugijos. Okenratarihenas norėjo tęsti savo misiją, tad buvo nuspręsta, kad Katerinai belieka pasprukti su dviem jo bendražygiais. Pasiruošimas buvo neilgas ir slaptas. Anksti ryte jie nuleido į vandenį savo kanoją. Jiems besiiriant miglota srove į tolumas, juos laimino Tėvas iš Lambervilio. Katerina delne spaudė laišką Soltsentlu misijoje dirbantiems Tėvams. Ji tyliai sau šnibždėjo.

– Sudieu, mano kaime. Sudieu, mano gimtine.

Jie plaukė Mohauku į rytus, paskui Hadsono upe į šiaurę. Šiame kelyje jiems trukdė įvairiausi augalai, didžiulės nusvirusios šakos, susipynę vynuogienojai, neperregimos tankynės. Įplaukę į Šv. Sakramento ežerą, dabar vadinamą Džordžo, jie pajuto beribį dėkingumą jo ramiems vandenims. Jie plaukė toliau į rytus Šampleno ežeru, Rišeljė upe, palei Šambly fortą. Kanoją paliko forte ir toliau keliavo pėsčiomis, skindamiesi kelią per tankius miškus, kurie ir po šiai dienai želia ant pietinių Šv. Lauryno upės krantų. 1677-ųjų rudenį trijulė atkako į Saint-François-Xavier de Sault Saint-Louis misiją. Ir tai viskas, ką tau reikia žinoti. Nesuk sau galvos dėl Katerinos Tekakvitos pažado dėdei, kurį ji sulaužė. Greitai taps visiškai aišku, jog Katerinos Tekakvitos nesaistė jokios žemiškos priesaikos. Nesirūpink dėl jos seno dėdės, kuris, tyliai niūniuodamas vienišą meilės melodiją, mėgino pagal krentančius medžių lapus atsekti jos išėjimo taką.

2

Turiu paskubėti, nes Marijos Vūlnd organai – ne koks amžinai veikiantis kiniško biliardo automatas, ir savo seksualinėje nuostaboje jie tikrai nedūgs per amžius, o ir mano keturpirštė ranka gali pavargti. Bet papasakosiu tau viską, ką turėtum žinoti. Misijos atsakingieji kunigai buvo Tėvas Pierre'as Cholenecas ir Tėvas Claude'as Chauchetière'as, mūsų senieji informacijos šaltiniai. Jie perskaitė mergaitės atsivežtą laišką: „Katerina Tegakujita gyvens Soltsentlu misijoje. Nuolankiai prisiimkite atsakomybę už jos tikėjimo kelią. Greitai patys suprasite, kokį lobį jums atsiuntėme. *Qu'entre vos mains, il profite à la gloire de Dieu*[77] ir dėl Jam tikrai brangios sielos sveikatos". Mergaitė buvo paskirta į Anastazijos trobelę. Anastazija buvo sena moteriškė, viena pirmųjų atsivertusiųjų irokėzių, kuri „atsitiktinumo" dėka pažinojo Katerinos Tekakvitos algonkinų kilmės motiną. Atrodė, kad mūsų vaikas pamilo savo naująją misiją. Ji klūpėdavo po Šv. Lauryno pakrantėje įbestu mediniu kryžiumi, priešais ją kunkuliavo upės vandenys, tolimas žalsvas horizontas ir Marijos Miesto kalnas. Už jos plytėjo ramus krikščioniškas kaimelis ir visos jos reikšmingos kančios, kurias visas netrukus aprašysiu. Palei upę stūksantis kryžius buvo jos mėgstamiausia vieta, ir spėju, jog ten ji kalbėdavosi su žuvimis, meškėnais ir garniais.

3

O štai ir svarbiausias jos gyvenimo įvykis. 1678–1679 metų žiemą buvo suplanuotos dar vienos vedybos. Visi, netgi Anastazija, troško, kad Katerinos pizė pagaliau atsivertų. Nesvarbu, ar čia, krikščioniškame kaime, ar tarpe pagonių, troškimai buvo tie patys. Kiekviena bendruomenė buvo visų pirma žemiškos prigimties. Bet ji savo pizę jau buvo išplukdžiusi į negrąžinamas tolumas, ir jau ne-

bebuvo jokio skirtumo, ar jos gviešėsi mohaukų karys, ar krikščionis medžiotojas. Jie nužiūrėjo mielą jauną vaikiną. Be to, tolimas Tekakvitos giminaitis tą ūkanotą rytą, kai ją išgelbėjo ir pas save apgyvendino, nė minutėlei nepagalvojo, kad visam gyvenimui prisiima kokius nors ekonominius įsipareigojimus.

– Aš nieko nevalgysiu.

– Tai ne tik dėl maisto, brangioji. Tai tiesiog nenormalu.

Visa apsiašarojusi ji nubėgo pas Tėvą Cholenecą. Jis buvo išmintingas žmogus, kuris suvokė gyvenąs šiame pasaulyje, šiame pasaulyje, šiame pasaulyje.

– Na, dukra mano, jų žodžiuose yra tiesos.

– Aaaaaaaakkkkk!

– Pagalvok apie ateitį. Ateitis nyksta iš bado.

– Man nesvarbu, kas bus su mano kūnu.

Bet juk tau svarbu, ar ne, mano senas drauge ir mokiny?

4

Misijoje kilo baisus sąmyšis. Niekam per daug nepatiko jų oda. Prieš krikštą sukauptos nuodėmės svėrė jiems kaklus kaip seniai išmesti nepakeliami dantų karoliai, ir savo žiauriomis atgailomis jie stengėsi atsikratyti tų senų šešėlių. „Ils faisaient une rigoureuse pénitence“ [78], rašo Tėvas Cholenecas. Štai ką jie darydavo. Įsivaizduok, kad kaimas yra mandala arba Brueghelio[79] nutapyta medžioklės scena, arba sunumeruota diagrama. Pažvelk į misiją iš viršaus ir stebėk šen bei ten pasiskirsčiusius kūnus, iš malūnsparnio skrydžio pažvelk į sniege išsimėčiusius kančių raižomus skeletus. Be jokios abejonės, tai – diagrama, verta būti atspausta ant tavo nykščio pagalvėlės. Neturiu laiko, kad šiuo aprašymu sukelčiau kraują stingdantį įspūdį. Tiesiog skaityk jį per savo asmeninių pūslių prizmę, ir iš visų pūslių pasirink tą, kurią prisitrynei per klaidą. Jiems patikdavo lieti savo kūnų

kraują, jiems patikdavo dalį savo kraujo ištraukti į išorę. Kai kurie dėvėdavo iš vidaus metaliniais strypais apkaišytus pakinktus. Kai kurie rinkdavosi tokius pakinktus, prie kurių būdavo pritvirtintas visur paskui nuodėmingąjį vilkęsis medžio gabalas. Štai čia – keturiasdešimties laipsnių šalčio sniege besivoliojanti nuoga moteris. Štai čia – dar viena moteris, iki kaklo įbridusi į beužšąlančios upės srovę ir šia keista poza kalbanti Rožinį, nederėtų pamiršti, jog šio angelų pasveikinimo vertimas į indėnų kalbas yra dvigubai ilgesnis negu prancūziškasis. Štai čia – eketę kertantis nuogas vyras, kuris iki pusės panardina save į skylę lede ir pradeda kalbėti „plusieurs dizaines de chapelet“[80]. Iš eketės jis išnyra kaip ledinė undinėlė su įšaldyta erekcija. Štai čia – moteris, į eketę metanti savo trejų metukų dukrą, kad iš anksto išpirktų jos kaltes. Tie atsivertėliai laukdavo žiemos, kad galėtų prieš ją ištiesti savo kūnus, ir ji pervažiuotų per juos kaip didžiulės metalinės šukos. Katerina Tekakvita gavo savo metalinius pakinktus ir klupdama vykdė pareigas. Ji galėjo, kaip šv. Teresė, pasakyti: „Ou souffrir, ou mourir.“[81] Katerina Tekakvita atėjo pas Anastaziją ir paklausė:

– Kas tau atrodo pats skausmingiausias dalykas pasaulyje?

– Dukra mano, nepažįstu nieko baisesnio už ugnį.

– Aš irgi.

Tai – oficialiai užrašytas pokalbis. Jis įvyko vieną kanadietišką žiemą, 1678-aisiais, kitoje pro Monrealį tekančios užšalusios upės pusėje. Katerina palaukė, kol visi sumigs. Ji nusileido prie upės pakrantėje stovinčio kryžiaus ir sukrovė laužą. Tada kelias valandas karštomis anglimis trynė savo apgailėtinas kojas. Ji matė, kad irokėzai taip elgdavosi su savo vergais, ir visada norėjo pati tai pajusti. Taip ji savo kūną pažymėjo Jėzaus vergės ženklu. Specialiai nesistengiu, kad šis pasakojimas skambėtų įdomiai, tai gali pakenkti tau ir vėjais paleisti visą mano mokymą. Tai – ne pramoga. Tai – žaidimas. Be to, tu juk žinai, kaip atrodo skausmas, ypač toks skausmas – tu juk žiūrėjai Belzeno[82] kino kroniką.

5

Klūpėdama po mediniu kryžiumi, Katerina Tekakvita meldėsi ir pasninkavo. Ji nesimeldė už savo sielos išaukštinimą danguje. Ir pasninkavo ji ne dėl to, kad istorija niekada neturėtų progos pasimėgauti jos vedybomis. Ir akmenimis savo pilvą ji raižė ne dėl to, kad klestėtų jos misija. Ji nežinojo, dėl ko ji meldėsi ir pasninkavo. Tik dvasios silpnumo akimirkomis bandė numalšinti savo skausmus. Niekada netikėk, kad stigmų gali neskaudėti. Niekada nespręsk, kada tau šlapintis. Niekada nebūk kambaryje, kuriame tavo motinai pranašauja ateitį. Niekada nemanyk, kad Ministras Pirmininkas tau pavydi. Matai, brangusis, prieš ką nors tau papasakodamas, turiu paguldyti tave ant altoriaus, kitaip mano nurodymas tebus antraštė ar tiesiog madingas formatas.

6

Ji klajojo sulapojusiais Šv. Lauryno upės pietinės pakrantės miškais. Ji regėjo, kaip iš tankmės išlėkė elnias, ir įsiklausė netgi į jo šuolio trajektoriją. Ji regėjo, kaip savo oloje pranyko triušis. Ji girdėjo, kaip voverė pūtė savo gilių ragą. Ji žiūrėjo, kaip pušyje karvelis suko lizdą. Po dviejų šimtų metų karveliai dykinės ant Dominijos aikštės statulų arba bus pardavinėjami. Ji regėjo, kaip plasnojo nuolat kintantį strėlės antgalį primenanti žąsų virtinė. Ji krito ant kelių ir sušuko: „O Gyvenimo Viešpatie, ar mūsų kūnams būtina nuo viso šito priklausyti?“ Ji atsisėdo ant upės kranto, labai tyli. Ji matė, kaip upės paviršiuje blaškėsi ir lyg karolių kriaukleles vandens lašus sklaidė eršketas. Ji matė kaulėtąjį ešerį, kuris taip staigiai pranėrė pro jos akis, kaip pro trankios melodijos audinį prasiskverbia vieniša fleitos gaida. Ji matė ilgą sidabru tviskančią lydeką, o po ja regėjo vėžį – abu jie plaukė savo atskiromis vandens trasomis. Mirkydama savo pirštus upėje, ji sušu-

ko: „O Gyvenimo Viešpatie, ar mūsų kūnams būtina nuo viso šito priklausyti?“ Ji lėtu žingsniu traukė į misiją. Ji matė geltonus ir sausus kukurūzų laukus, jų šluotelės ir spurgai šlamėjo vėjyje kaip aukojimo šokyje besisukančių pagyvenusių šokėjų būrys. Ji regėjo mažučius braškių ir girtuoklių krūmelius, iš dviejų pušų spyglių padarė mažutėlį kryžių, sulipdė jį eglių sakais ir įsmeigė greta nukritusio agrasto. Liepsnelė klausėsi jos raudų, net supista liepsnelė stabtelėjo ir įsiklausė. Turiu pradėti nuo literatūros, toks jau mūsų kultūrinis paveldas. Buvo naktis, virš jos raudos, kaip nematomas vigvamas, iškilo liūdna lėlio giesmė. Galbūt tai nebuvo vigvamas, gal tai buvo piramidė, iš tolo tesimatė tik tai, kad ji, ta lėlio giesmė, turi tris sienas. Vieni žmonės gyvena vigvamuose, kiti – piramidėse, ir nėra jokio skirtumo, bet 1966-aisiais, ir dar mūsų nevienareikšmiškoje situacijoje, tai svarbu! „O Gyvenimo Viešpatie, – sušuko ji, – ar mūsų kūnams būtina nuo viso šito priklausyti?“ Šeštadieniais ir sekmadieniais Katerina Tekakvita išvis nieko nevalgydavo. Kai jie versdavo ją gurkštelti sriubos, ji tai padarydavo tik primaišiusi į viralą pelenų. „Elle se dédommageait en mêlant de la cendre à sa soupe.“[83]

7

O Dieve, atleisk man, bet aiškiai tai regiu ant savo nykščio pagalvėlės: visas kaimas žiemą atrodo kaip medicininis nacių eksperimentas.

„Palyginęs penkias irokėzų galvas, nustačiau jų vidinės apimties vidurkį. Jis lygus aštuoniasdešimt aštuoniems kubiniams coliams. Šis rodiklis dviem coliais mažesnis už kaukazietiškąjį.“ – Mortonas, *Amerikietiškos kaukolės*, p. 195. Pastebėtina, kad barbariškų Amerikos genčių kaukolių vidinė apimtis didesnė už meksikiečių ar Peru gyventojų. „Apimties skirtumai dažniausiai aptinkami pakaušio ir bazinėse zonose“ – kitaip tariant, gyvuliškojo paveldo srityse. Žr. jėzuitą Phillipsą, *Pagrindinių Jungtinių Valstijų indėnų grupių kaukolių išmatavimai.*

Tai – Francio Parkmano išnaša, išspausdinta trisdešimt antrame jo 1867 metų knygos apie Šiaurės Amerikos jėzuitus puslapyje. Įsiminiau, kai kartą bibliotekoje skaičiau tau per petį. Ar dabar supranti, kad man su mano fotografine atmintimi būtų buvę pražūtinga per ilgai sukinėtis apie tavo ausis?

8

Geriausia Katerinos Tekakvitos draugė visoje misijoje buvo jauna našlė, pakrikštyta Marijos Teresės vardu. Ji buvo onejutė, o jos tikrasis vardas – Tegaigenta. Ji buvo labai graži jauna moteris. La Prairie misijoje ji garsėjo savo nenorminiu elgesiu. 1676-ųjų žiemą su savo vyru išvyko į medžioklę Utauais upės pakrante. Jų, įskaitant naujagimį, buvo vienuolika. Žiema buvo labai žiauri. Vėjas iškart užpustydavo visus pėdsakus. Stori sniego sluoksniai nepraeinamai nuklodavo kelius. Vienas iš medžiotojų buvo nužudytas ir suvalgytas. Jo likučių kliuvo netgi kūdikiui. Tada stojo badas. Iš pradžių jie valgė batams lopyti pasiimtus odos gabalėlius. Paskui jie valgė žievę. Susirgo Tegaigentos vyras. Jinai jį akylai saugojo. Du medžiotojai, mohaukas ir conontuanas, išėjo ieškoti grobio. Savaitės pabaigoje mohaukas grįžo vienas, tuščiomis rankomis, bet riaugėdamas. Visa grupė nusprendė kuo greičiau tęsti kelionę. Tegaigenta atsisakė palikti savo vyrą. Jos bendražygiai susimirksėjo ir iškeliavo. Ji prie jų prisijungė po dviejų dienų. Kai ji pas juos atvyko, visa grupė sėdėjo ratu aplink conontuano našlę ir jos du vaikus. Prieš juos suvalgant, vienas iš medžiotojų paklausė Tegaigentos:

– O kaip krikščionys žiūri į antropofagišką maistą? (*repas d'antropophage*).

Jos atsakymas neturėjo jokios reikšmės. Ji pasileido per pusnis. Ji žinojo, kad artinasi jos eilė kepti ant laužo. Ji permąstė visą savo karštą seksualinį gyvenimą. Į medžioklę ji išvyko neatlikusi išpažinties. Ji prašė Dievo atleidimo ir pasižadėjo: jeigu jai pavyks

sugrįžti į misiją, ji pakeis savo gyvenimą. Iš vienuolika medžioklėn išėjusių žmonių į La Prairie grįžo tik penki. Viena iš jų buvo Marija Teresė. 1676-ųjų rudenį La Prairie misija persikėlė į Soltsentlu. Merginos susitiko netrukus po 1678 metų Velykų prie nebaigtos statyti bažnytėlės. Katerina pradėjo pokalbį:

– Eime į vidų, Marija Terese.

– Aš neverta, Katerina.

– Aš irgi. Koks tai buvo skonis?

– Kurios dalies?

– Apskritai.

– Kaip kiaulienos.

– Braškės irgi kiaulienos skonio.

9

Merginos visada būdavo drauge. Vengė kitų žmonių draugijos. Jos kartu meldėsi prie pakrantės kryžiaus. Jos kalbėjosi tik apie Dievą ir su Juo susijusius dalykus. Katerina labai atidžiai apžiūrėjo našlės kūną. Ji ištyrė vyrų nučiulptus jos spenelius. Jie ilsėjosi švelniose samanose.

– Apsiversk.

Ji apžiūrėjo paparčių atspaudais paženklintas nuogas šlaunis.

Katerina savo draugei nupasakojo viską, ką pamatė. Tada atėjo jos eilė verstis ant pilvo.

– Nematau jokio skirtumo.

– Taip ir žinojau.

10

Ji jau nebevalgė ir trečiadieniais. Šeštadieninei išpažinčiai jos ruošdavosi viena kitą plakdamos beržo vytelėmis. Katerina visada

skubėdavo nusirengti pirmoji. „Catherine, toujours la première pour la pénitence, se mettait à genoux et recevait les coup de verges."[84]Kodėl jai buvo taip svarbu būti nuplaktai pirmiau? Nes, kai ateidavo jos eilė plakti, ji jau nebeturėdavo jėgų, ir jos mostai būdavo menkesni nei jos draugės kirčiai. Katerina Tekakvita visada skundėsi, kad Marija Teresė plaka nepakankamai stipriai, ir leisdavo jai sustoti tik tada, kai jos pečiai paplūsdavo krauju. Tiek, kad lašėtų ant nukritusių lapų – štai kada būdavo gana. O čia – viena iš jos maldų, pateikta taip, kaip ją užrašė Tėvas Claude'as Chauchetière'as:

– Mano Jėzau, turiu naudotis kiekviena proga. Myliu tave, bet esu tave įžeidusi. Esu čia, kad vykdyčiau tavo įsakymus. Leisk man, mano Dieve, prisiimti tavo pykčio naštą...

O čia – ta pati malda prancūziškai, pateikta tam, kad net ir šio dokumento vertimas būtų tikslus Kalbos atžvilgiu:

– *Mon Jésus, il faut que je risque avec vous: je vous aime, mais je vous ai offensé; c'est pour satisfaire à votre justice que je suis ici; déchargez, mon Dieu, sur moi votre colère...*

Kartais, kaip mums pasakoja Tėvas Chauchetière'as, ji neįstengdavo šios maldos baigti, bet ašaros jos akyse tai padarydavo už ją. Ši medžiaga turi jėgos, ar ne? Tad vien darbo bibliotekoje nepakako, a? Manau, kad šita rašliava užpildys visus D.T. krepšius.

11

Karas tarp prancūzų ir irokėzų tęsėsi. Indėnai kvietė prisijungti ir kai kuriuos savo atsivertusius brolius iš Soltsentlu, žadėdami jiems visišką religinių pažiūrų laisvę. Kai atsivertėliai atsisakė, irokėzai juos pagrobė ir sudegino ant laužo. Vienas krikščionis, vardu Etjenas, ant laužo laikėsi taip drąsiai – mirdamas citavo Evangeliją ir meldė savo kankintojų atsivertimo, – kad indėnams paliko

neišdildomą įspūdį. Kai kurie jų netgi prašėsi pakrikštijami, nes troško išgyventi tą tiek drąsos žmogui suteikiančią ceremoniją. Tačiau kadangi tie indėnai neketino nutraukti savo atakų prieš prancūzus, jiems buvo atsakyta.

– Jie turėjo būti pakrikštyti, – savo kraujosruvoms šnabždėjo Katerina. – Jie turėjo būti pakrikštyti. Visai nesvarbu, kam jie būtų savo krikštą panaudoję. Stipriau! Stipriau! Kas tau darosi, Marija Terese?

– Dabar mano eilė.

– Gerai. Bet kol guliu šia poza, noriu kai ką patikrinti. Praskėsk kojas.

– Šitaip?

– Taip. Taip ir maniau. Tu vėl tapai nekalta.

12

Katerina Tekakvita slapčia nustojo valgyti pirmadieniais ir antradieniais. Žinant keblią tavo vidurių padėtį, šis faktas turėtų tave ypač dominti. Turiu tau ir kitų faktų. Teresė Neuman, valstietė iš Bavarijos, nuo 1923-ųjų balandžio 25 dienos atsisakė imti į burną bet kokį kieto pavidalo maistą. Po kiek laiko ji pareiškė, kad nejaučia išvis jokios būtinybės valgyti. 33 metus, per visą Trečiojo Reicho ir Padalijimo laikotarpį, ji gyveno nevalgydama. 1894-aisiais Brukline mirusi Mollie Francher nevalgė metų metus. Motina Jėzaus Beatričė Marija, šiuolaikinė ispanų Katerina Tekakvita, labai ilgai pasninkaudavo. Vienas iš jos pasninkų truko 51 dieną. Jei per Gavėnią ji bent užuosdavo mėsą, ją iškart pradėdavo pykinti. Pasistenk prisiminti. Ar prisimeni valgančią Editą? Ar prisimeni tuos plastikinius maišelius, kuriuos ji nešiodavosi po palaidine? Ar pameni tą jos gimtadienį, kai lenkdamasi užpūsti žvakučių ji apvėmė tortą?

13

Katerina Tekakvita rimtai susirgo. Marija Teresė kunigams išpasakojo visas jų stropių pastangų smulkmenas. Tėvas Cholenecas švelniai privertė Kateriną pažadėti daugiau taip žiauriai neatgailauti. Tai buvo antrasis pasaulietiškas pažadas, kurį ji sulaužė. Jos sveikata (jei šis žodis išvis tinka, kalbant apie chronišką jos silpnumą) po truputį taisėsi.

– Tėve, ar galiu duoti Mergelės Priesaiką?

– Virginitate placuit.

– Taip.

– Būsi pirmoji irokėzų Mergelė.

Buvo 1679-ųjų kovo 25-oji, Apreiškimo diena. Tądien Katerina Tekakvita oficialiai atidavė savo kūną Gelbėtojui ir Jo Motinai. Pagaliau išsisprendė vedybų klausimas. Šia žemiška auka ji labai pradžiugino Tėvus. Mažutė bažnytėlė švytėjo nuo žvakių šviesos. Jai labai patiko žvakės. Gerumas! Tegu Dievo gerumas nusileidžia ant visų mūsų, nes mes mylime tik žvakes, arba Meilę, kurią tos žvakės išreiškia. Tikiu, kad yra tokia išmintis ir didybė, kuriai žvakės – pakankamai tvirta valiuta, lygiai kaip visos andakvandetos arba Gydymai Dulkinimusi.

14

Tėvai Chauchetière'as ir Cholenecas nežinojo, ką manyti. Katerinos kūnas buvo nusėtas kraujuojančiomis žaizdomis. Jie ją stebėjo, šnipinėjo besimeldžiančią ties pakrantės mediniu kryžiumi, skaičiavo kirčius, kuriais ji keisdavosi su savo bendražyge, bet negalėjo aptikti jokio slapto piktnaudžiavimo. Trečią savo stebėjimų dieną jie sunerimo. Ji panėšėjo į mirtį. „Son visage n'avait plus que la figure d'un mort."[85] Jie daugiau nebegalėjo dėl fizinio

nykimo kaltinti jos įprastinio silpnumo. Jie iškamantinėjo Mariją Teresę. Mergina prisipažino. Tą naktį kunigai įžengė į Katerinos Tekakvitos trobelę. Indėnė miegojo kietai įsisupusi į paklodes. Jie jas nuplėšė. Katerina nemiegojo. Ji apsimetinėjo. Niekas nebūtų galėjęs užmigti tokiuose skausmuose. Pasinaudodama visais savo įgūdžiais, kurių įgavo siūdama kriauklelių diržus, mergina į savo antklodę ir gultą prisisiuvo tūkstančius spyglių. Kiekvienas jos kūno krustelėjimas atverdavo naują kraujo fontaną. Kiek jau naktų ji taip save kankino? Ji nuogut nuogutėlė gulėjo laužo šviesoje, o jos kūnas tryško krauju.

– Nejudėk!

– Nustok judėjusi!

– Pasistengsiu.

– Tu pajudėjai!

– Atleiskite.

– Tu vėl pajudėjai!

– Tai vis dėl spyglių.

– Žinome, jog dėl spyglių.

– Be abejo, žinome, kad dėl spyglių.

– Pasistengsiu.

– Pasistenk.

– Stengiuosi.

– Pasistenk gulėti ramiai.

– Tu pajudėjai!

– Jis teisingai pastebėjo.

– Ne visai pajudėjau.

– O ką padarei?

– Į mane įsimetė traukulys.

– Traukulys?

– Tai nesiskaito.

– Nes į tave įsimetė traukulys?

– Taip.

– Traukulys?

– Taip.

– Varyk tą traukulį lauk!
– Pasistengsiu.
– Ji save žudo.
– Stengiuosi.
– Į tave įsimetė traukulys!
– Į kurią vietą?
– Štai ten.
– Dabar jau geriau.
– Pasižiūrėk į savo šlaunį!
– O kas jai nutiko?
– Į ją įsimetė traukulys.
– Apgailestauju.
– Tu iš mūsų tyčiojiesi.
– Prisiekiu, kad ne.
– Baik!
– Sėdmuo!
– Į jį įsimetė traukulys!
– Alkūnė!
– Ką?
– Trūkčioja.
– Kelias. Kelias. KELIAS.
– Trūkčioja?
– Taip.
– Visas jos kūnas trūkčioja.
– Ji negali jo suvaldyti.
– Ji plėšiasi nuo savęs odą.
– Ji stengiasi mūsų klausyti.
– Taip. Stengiasi.
– Ji visada stengiasi.
– Atiduok jai tai, Claude'ai.
– Tie spygliai šlykštūs.
– Taip, jie tikrai šlykštūs.
– Vaike?
– Taip, Tėve.

– Mes žinome, kad kenti baisius skausmus.
– Jie ne tokie jau baisūs.
– Nekalbėk nesąmonių.
– Ar ji kalbėjo netiesą?
– Mes įtariame, kad tu kažką sumanei, Katerina.
– Dar kartą!
– Tai nebuvo traukulys.
– Tai buvo sąmoningas krustelėjimas.
– Prinešk liepsną arčiau.
– Gerai ją apžiūrėkime.
– Nemanau, kad ji vis dar mus girdi.
– Ji atrodo tokia tolima.
– Pažiūrėk į jos kūną.
– Jis atrodo toks tolimas.
– Ji atrodo tarsi nutapyta.
– Taip, tokia tolima.
– Tai bent naktis.
– Mhm.
– Kaip vienas iš tų kraujuojančių paveikslų.
– Kaip viena iš tų verkiančių ikonų.
– Tokia tolima.
– Ji guli mums po kojų, bet dar nesu matęs tolimesnio sutvėrimo.
– Paliesk vieną iš tų spyglių.
– Tu paliesk.
– Oi!
– Taip ir maniau. Jie tikri.
– Džiaugiuosi, kad mes – kunigai. O tu, Claude'ai?
– Neapsakomai džiaugiuosi.
– Ji netenka daug kraujo.
– Ar ji mus girdi?
– Vaike?
– Katerina?
– Taip, mano Tėvai.

– Ar mus girdi?
– Taip.
– Į ką tau panašūs mūsų balsai?
– Jūsų balsai skamba kaip mechanizmas.
– Ar tas skambesys malonus?
– Jis nuostabus.
– Koks mechanizmas?
– Paprastas amžinasis mechanizmas.
– Dėkui, vaike mano. Padėkok jai, Claude'ai.
– Ačiū.
– Ar ši naktis kada nors baigsis?
– Ar mes kada nors grįšime į savo lovas?
– Abejoju.
– Mes čia dar ilgai stovėsime.
– Taip. Žiūrėsime.

15

64 metai, kaip miręs Shakespeare'as. 2 metai, kaip miręs Andrew Marvellis. 6 metai, kaip miręs Johnas Miltonas. Mes pačiame 1680-ųjų žiemos įkarštyje. Mes pačiame kančių smagume. Mes priartėjome prie parodymų esmės. Kas galėjo žinoti, kad ši kelionė užtruks taip ilgai? Kas galėjo pasakyti, kada tiksliai savo mitrumu ir šmaikštumu įsiskverbsiu į šią moterį? Kažkur tu klausaisi mano balso. Tiek daug vietų klausosi. Kiekviena žvaigždė kur nors slepia ausį. Kažkur tu vilki nešvarius skarmalus ir svarstai, kas aš toks buvau. Ar pagaliau mano balsas supanašėjo su tavuoju? Ar stengdamasis palengvinti tau naštą per daug apsiėmiau? Dabar, kai įdėmiai ištyriau paskutiniuosius jos gyvenimo metus, užsigeidžiau Katerinos Tekakvitos. Aš – ir suteneris, ir klientas. Senas drauge, ar visa, ką šis pasiruošimas gali duoti, tėra meilės trikampis kapinėse? Mes pačiame savo kančių smagume. Ar taip

atrodo ilgesys? Ar mano kančios tokios pat vertingos kaip ir tavo? Ar aš per lengvai apleidau Baueri[86] gatvę? Kas meilės mazgu suri-šo valdžios vadeles? Ar galiu įžengti į savo paties pakurstytą Stebuklą? Ar tokia Pagundos reikšmė? Dabar mes pačiame agonijos įkarštyje. Galilėjus. Kepleris. Decartes'as. Alessandrui Scarlatti dvidešimt metų. Kas ekshumuos Brigitte'ą Bardot, kad pažiūrėtų, ar jos pirštai kraujuoja? Kas patikrins, ar Marilyn Monroe kapas skleidžia saldų aromatą? Kas paslys nešdamas Jameso Cagney'aus galvą? Ar Jameso Deano[87] kūnas vis dar lankstus? O Dieve, svajonė palieka pirštų antspaudus. Ant nupudruoto lakinio paviršiaus nusitiesia nematomi pėdsakai! Ar tikrai noriu būti laboratorijoje su mirusios Brigitte'os Bardot kūnu? Kai man buvo dvidešimt, norėjau susitikti ją prabangiame paplūdimy. Svajonė – įkalčių mazgas. Labutis, įžymioji nuoga blondine, tave atkasinėjant, vaiduoklis kalbina tavo įdegį. Mačiau formaldehide plaukiojančią tavo burną. Jei pasiliktume visus pinigus ir asmens sargybinius, manau, sugebėčiau padaryti tave laimingą. Sineramos ekranas kraujavo netgi užsidegus šviesoms. Iškeliu raudoną pirštą ir nutildau minią. Erotiška tavo autokatastrofa kraujuoja net ir baltame ekrane! Norėjau Brigitte'ai Bardot aprodyti revoliucingai nusiteikusį Monrealį. Kai pasensime, susitiksime seno diktatoriaus kavinėje. Niekas, išskyrus Vatikaną, nežino, kas esi. Netikėtai aptinkame paprastą tiesą – galėjome vienas kitą padaryti laimingais. Eva Peron! Edita! Marija Vūlnd! Hedy Lamarr! Madam Bovari! Lauren Bacall[88] buvo Marlena Dietrich! B. B., čia F., vaiduoklis iš žalių ramunėlių pievos, iš savo orgazmo skaldyklos, iš niekam nežinomos, angliškojoje Monrealio dalyje esančios, pamišusios gamyklos. Mažute kino industrijos mėsa, gulkis ant mano popieriaus. Tegu rankšluostis išsaugo tavo krūtinės įspaudus. Mums pasilikus vieniems, gali tapti iškrypėle. Šokiruok mane, paprašydama kokios nors chemijos arba ypatingų liežuvio triukų. Išeik šlapiais plaukais iš dušo ir, sukryžiavusi savo kruopščiai nuskustas kojas, užsimesk jas ant mano vienarankio rašomojo stalo. Tegu, tau užmigus po mūsų pirmojo ginčo, nuo tavo kūno nuslysta rankšluostis

ir tegu ventiliatorius, kiekvieną kart į tave pasisukdamas, virpina vis tą patį ilgą auksinės plaukų sruogos taką. O Marija, sugrįžau pas tave. Įmerkiau savo ranką atgal į tikrą juodų kūno langų medžiagą, į dabarties pizę, į šio momento skystimą. Nukreipiau save nuo Pagundos ir parodžiau, *kaip tai iš tikrųjų vyksta*!

– Visai nebuvo būtina, – pratarė Marija Vūlnd.

– Nebūtina?

– Ne. Viskas įeina į vadinamąjį pasidulkinimą.

– Galiu įsivaizduoti ką tinkamas?

– Taip. Bet paskubėk!

16

Mes pačiame 1680-ųjų žiemos įkarštyje. Katerina Tekakvita šąla ir miršta. Tai – jos mirties metai. Tai – didžioji žiema. Ji buvo per silpna, kad galėtų išeiti iš trobelės. Ji slapta badauja, spygliuotas gultas ir toliau lyg įgudęs žonglierius verčia jos kūną šokčioti. Dabar bažnyčia jai per toli. Bet, kaip mums pasakoja Tėvas Chauchetière'as, bent dalį dienos ji išklūpodavo ant kelių arba, vos išlaikydama pusiausvyrą, išsėdėdavo ant netašyto suolelio. Medžiai patys ją plakdavo. 1689-ieji, Didžiosios Velykų Savaitės pradžia. Didysis Pirmadienis: jai stipriai pablogėjo. Ji sužinojo, kad sparčiai miršta. Tuo tarpu, Marijai Teresei glostant ją beržo šaka, Katerina meldėsi:

– O Dieve, duok man ženklą, kad tai iš tikrųjų Tavo Ceremonija. Parodyk savo tarnams Ritualo trūkį. Žlugusios Idėjos žandikauliu modamas, pakeisk Pasaulį. O mano Viešpatie, žaisk su manimi.

Toje misijoje galiojo keistas paprotys. Šventasis Sakramentas niekada nebūdavo nešamas į ligonio trobelę. Vietoj to, ligonis ant medinių neštuvų būdavo gabenamas į koplyčią, visai neatsižvelgiant į galimą pavojų jo sveikatai. Katerina kelionei su neštuvais

buvo tikrai per silpna. Kas jiems beliko daryti? Ankstyvojoje Kanadoje papročių nebuvo galima taip paprastai apeiti, juk buvo tikima tradicijų ir senovės dvasioje išaugintu Kanados Jėzumi, kuris šiandien tapo išbalusia ir plastmasine, virš autoinspekcijos išrašyto baudos kvito tabaluojančia figūrėle. Štai kodėl taip myliu jėzuitus. Jie negalėjo nuspręsti, kam yra labiau įsipareigoję – Istorijai ar Stebuklui, o kad atrodytų dar herojiškiau, pasakysiu – Istorijai ar Tariamam Stebuklui. Katerinos Tekakvitos gleivėtose akyse jie išvydo keistą šviesą. Ar galėjo jie atsakyti jai Paskutiniojo Patepimo ir Ostijos kostiumu apsitaisiusio Gelbėtojo Kūno paguodos? Savo sprendimą jie pranešė pusnuogei, spyglių suvarpytuose skarmaluose mirštančiai mergaitei. Minia džiaugsmingai pritarė. Paties Drovumo, kaip kai kurie atsivertėliai buvo ją praminę, byloje buvo padaryta išimtis. Kad šis atvejis atrodytų iškilmingesnis, pridėsime dar vieną kuklią smulkmeną – Katerina paprašė, kad Marija Teresė kokia nors švaria paklode pridengtų jos nuogumą. Visas kaimas lydėjo į ligonės trobelę nešamą Šventąjį Sakramentą. Visi atsivertusieji misijos indėnai susispietė aplink jos gultą. Ji buvo šviesiausioji jų viltis. Tankiuose miškuose nuo prancūzų rankos žuvo jų broliai, bet ši mirštanti mergaitė galėjo pateisinti jų nelengvą pasirinkimą. Jei nesusimaterializavusiais stebuklais kietai apraizgyta tamsa išvis egzistavo, tai ji čia ir dabar gulėjo prieš jų akis. Nuaidėjo pirmieji kunigo žodžiai. Po nuodėmių atleidimo ji su aistra degančiomis akimis ir ištinusiu liežuviu priėmė „Viatique du Corps de Nôtre-Seigneur Jésus-Christ.“[89] Dabar buvo visiškai akivaizdu, kad ji miršta. Akylai viską stebėjusioje minioje atsirado ne vienas norintis būti prisimintas šios amžiams išeinančios mergaitės maldose. Tėvas Cholenecas paklausė, ar ji visus norinčius išklausys asmeniškai. Klausė jis labai švelniai, nes ją jau kamavo priešmirtinė agonija. Ji nusišypsojo ir sutiko. Ištisą parą jie su savo rūpesčiais būriavosi prie jos gulto.

– Užmyniau vabalą. Melskis už mane.

– Savo šlapimu užteršiau krioklį. Melskis už mane.

– Permiegojau su savo seserimi. Melskis už mane.

– Svajojau tapti baltaodžiu. Melskis už mane.

– Leidau elniui numirti lėta mirtimi. Melskis už mane.

– Trokštu kąsnelio žmogienos. Melskis už mane.

– Iš žolių nupyniau rimbą. Melskis už mane.

– Iš kirmino išspaudžiau vidurius. Melskis už mane.

– Kad užsiauginčiau barzdą, tepiausi tepalu. Melskis už mane.

– Vakarų vėjas manęs nekenčia. Melskis už mane.

– Supūdžiau seną derlių. Melskis už mane.

– Anglams atidaviau savo rožinį. Melskis už mane.

– Apdergiau strėnų juostą. Melskis už mane.

– Nužudžiau žydą. Melskis už mane.

– Pardavinėjau barzdos želdinimo tepalą. Melskis už mane.

– Rūkiau mėšlą. Melskis už mane.

– Verčiau savo brolį žiūrėti. Melskis už mane.

– Rūkiau mėšlą. Melskis už mane.

– Dainavau pro šalį. Melskis už mane.

– Plaukiodamas čiupinėjau save. Melskis už mane.

– Kankinau meškėną. Melskis už mane.

– Tikiu žolių galia. Melskis už mane.

– Iki kraujų nudraskiau šašą. Melskis už mane.

– Meldžiausi, kad badas mus visus pamokytų. Melskis už mane.

– Apdergiau savo rožinį. Melskis už mane.

– Man 84. Melskis už mane.

Vienas po kito jie klaupėsi ir kėlėsi nuo jos spygliuoto mauzoliejaus, palikdami jai apgailėtiną savo dvasios bagažą. Galiausiai trobelė virto viena didele troškimų Muitine, o nesuskaičiuojama daugybė kelių taip ištrypė šalia jos meškenos gulto susikaupusį purvą, kad jis sutvisko kaip sidabrinė raketa, kuriai paskutinei ir vienintelei bus lemta pasprukti iš šio pasmerkto pasaulio. Paskui ant Velykoms besirengiančio kaimo nusileido niekuo neypatinga naktis, indėnai ir prancūzai susispietė aplink savo traškančius laužus ir kietai sau prie lūpų spaudė pirštus, prašydami tylos arba

siųsdami oro bučinius. Ak, kodėl, visa tai pasakodamas, darausi toks vienišas? Po vakarinių maldų Katerina Tekakvita pasiprašė dar kartą išleidžiama į miškus. Tėvas Cholenecas nesipriešino. Ji vargais negalais šliaužė per tirpstančias kukurūzų lauko pusnis, tarp kvapnių pušų, tarp birių miško šešėlių, nulūžusių nagų irklais ji yrėsi per blausią kovo žvaigždžių šviesą link užšalusios Šv. Lauryno upės pakrantės, link apledijusių Nukryžiuotojo kojų. Tėvas Lecompte'as mums pasakoja: „Elle y passa un quart d'heure à se mettre les épaules en sang par une rude discipline."[90] Ji, iki kraujų plakdama savo pečius, ten išbuvo 15 minučių, šįkart apsiėjo be savo draugės pagalbos. Taip išaušo nauja diena – Šventasis Trečiadienis. Tai buvo paskutinioji jos gyvenimo diena – pašventimo į Eucharistijos ir Kryžiaus paslaptis metas. „Centres je me souviens encore qu'à l'entrée de sa dernière maladie."[91] Tėvas Cholenecas žinojo, kad ta diena jai bus paskutinė. Priešmirtinė agonija prasidėjo trečią dienos. Katerinai Tekakvitai klūpint ir besimeldžiant drauge su Marija Terese bei keliomis kitomis nuplaktomis merginomis, jos liežuvis pynėsi, kai ji bandė tarti Jėzaus ir Marijos vardus. „... elle perdit la parole en prononçant les noms de Jésus et de Marie."[92] Bet kodėl jūs tiksliai neužrašėte visų jos ištartų garsų? Ji žaidė su Vardu, ji stengėsi įvaldyti gerąjį Vardą, ji skiepijo visas nukritusias gyvojo Medžio šakas. Aga? Mudžia? Jumu? Idiotai, ji žinojo Tetragrammatoną![93] Jūs leidote jai išsisukti! Ir dabar mes priversti tikrinti, ar kartais nekraujuoja jos pirštai! Ji buvo visai šalia, prikalta ir kalbanti, pasirengusi pakeisti pasaulį, o mes leidome aštriems relikvijų dėklų liežuviams supūti kartu su jos kaulais. Parlamentas!

17

Ji mirė pusė keturių dienos. Buvo Šventasis Trečiadienis, 1680-ieji, balandžio 17. Jai buvo 24. Mes pačiame popietės įkarštyje. Tėvas

Cholenecas meldėsi ties dar neataušusiu lavonu. Jis buvo užsimerkęs. Staiga jis atmerkė akis ir suriko iš nuostabos, „Je fis un grand cris, tant je fus saisi d'étonnement.“ [94]

– Oooooaaaaauuuuuuaaaa!

– Katerinos Tekakvitos veidas pabalo!

– Viens ici! [95]

– Pažvelk į jos veidą!

Pabandykime atidžiai ištyrinėti viską savo akimis regėjusio Tėvo Choleneco liudijimus, pasistenkime atsiriboti nuo savo politinių pažiūrų ir nepamirškime, jog žadėjau tau gerų naujienų. „Nuo ketverių metų amžiaus Katerinos Tekakvitos veidas buvo paženklintas Maro žymėmis, jos fizinis silpnumas ir nuomario priepuoliai tik prisidėjo prie jos veido deformavimosi. Tačiau šis išvarpytas ir pajuodęs veidas praėjus maždaug ketvirčiui valandos po jos mirties neatpažįstamai pasikeitė. Akimirksniu ji tapo tokia graži ir balta...“

– Claude'ai!

Tėvas Chauchetière'as atbėgo vos gaudydamas kvapą, jam iš paskos atkurnėjo visi kaimo indėnai. Ji plūduriavo kanadietiškos pavakarės sutemose, tarsi būtų ramiai užmigusi, tarsi būtų prigulusi po stiklo gaubtu, jos veidas buvo romus ir šviesus kaip alebastras. Taip ji žengė į savo mirtį – į dangų atgręžtu baltu veidu, lydima smalsių kaimo minios žvilgsnių. Tėvas Chauchetière'as tarė:

– C'était un argument nouveau de crédabilité, dont Dieu favorisait les sauvages pour leur faire goûter la foi. [96]

– Šššššššš!

– Ša!

Po kiek laiko pro šalį ėjo du prancūzai. Vienas jų tarė:

– Žiūrėk, kokia graži mergina ten miega.

Kai sužinojo, kas ji tokia, suklupo ir pradėjo melstis.

– Padarykime karstą.

Tiksliai tą akimirką mergaitė įžengė į amžinąjį dangaus mechanizmą. Pažvelgusi pro atominį petį, ji senajam savo veidui pasiuntė

alebastrinį spindulį ir plūduriuodama ant be proto dėkingo draugės juoko nusiyrė į tolumą.

18

Raudona ir balta, oda ir spuogai, žydinčios ramunės ir degančios piktžolės – *pace*[97], senas drauge ir jūs visi, rasistai. Mūsų amatas tebūnie gebėjimas pagal žvaigždžių išsidėstymą kurti legendas, bet mūsų pasididžiavimas tebūnie mokėjimas, užmiršus visas legendas, tuščiu žvilgsniu stebėti naktį. Tegu žemiškoji Bažnyčia, pakeisdama spalvą, pasitarnauja Baltajai Rasei. Tegu žemiškoji Revoliucija, sudegindama bažnyčią, pasitarnauja Pilkajai Rasei. Tegu visa mūsų nuosavybė tampa priedu prie mūsų Manifestų. Mes įsimylėję nuo bokštų atsiveriantį vaivorykščių vaizdą. Iškęskite raudonos spalvos virsmą balta, visi jūs, valdžios ženklelius kuriantys, visi mes, savo juodžiausiomis naktimis tuo užsiimantys. Bet mes tuo užsiimame tiktai kartkartėm. Paskui, dar nenustojus pirštams skaudėti, mes jau garbiname nesuteptas vėliavas, brangiau už gyvybę vertiname savo privatumą, mūsų istorija mums jau nebepriklauso, ją nusineša naujų daigų banga, mes išsijojame ją netikėtai gausiai sužydusių šunramunių tinklu, ir taip grakščiai keičiasi mūsų mados. Virš ligoninės pakyla aitvaras, vieni D.T. įkaitai seka jį akimis, kiti apsimeta jo nepastebėję, mes su Marija pasineriame į vazose pavaizduotų ir restoranuose dirbančių graikų orgiją. Vieniša peteliškė važinėjasi vaškiniais siūbuojančios augmenijos šešėliais, jos mažutė arena staiga krenta žemyn kaip kišeninis aitvaras, mažoji kaimo parašiutininkė aplenkia kibų papartį ir teškiasi į išsiliejusį Ikarą vaizduojantį pašto ženklą. Monrealio skalbyklos panikuoja dėl didelių nuomos mokesčių, bet aš visiškai natūraliai nesijaudinu, nes esu tvirtai įsišaknijęs Dosnumo Fakte. O štai ir naujienos, daugeliui iš mūsų pasirodysiančios geros: šia informacija gali naudo-

tis visos partijos ir visos Bažnyčios. Šv. Kotryna Bolonietė mirė 1463-aisiais, būdama penkiasdešimtmetė vienuolė. Sesės jos kūną palaidojo be karsto. Bet netrukus, pagalvojusios apie visą jos veidą slėgusį purvą, pasijuto kaltos. Joms buvo leista ekshumuoti kūną. Jos švariai nuvalė Kotrynos veidą. Purvas, pasirodo, jį pažeidė visai nedaug, sukiužusi šnervė tebuvo vienintelis 18 dienų po žeme trofėjus. Kūnas skleidė saldų aromatą. Jį apžiūrinėjant, „baltas kūnas palengva paraudo ir pradėjo trykšti riebiu nenusakomo kvapo skysčiu."

19

Katerinos Tekakvitos laidotuvės. Anastazija ir Marija Teresė švelniai ruošė kūną. Valydamos priskretusį kraują, jos plovė jos galūnes. Įtrindamos jos galvą aliejumi, jos šukavo jos plaukus. Aprengė ją balta iš odų ir karoliukų pasiūta suknele. Jos kojas apavė naujais mokasinais. Paprastai lavonas į bažnyčią būdavo nešamas ant medinių neštuvų. Bet prancūzai jai padirbo tikrą karstą, „un vrai cercueil."

– Neuždarykit!

– Leiskit apžiūrėti!

Minios smalsumas turėjo būti patenkintas. Jie dar bent valandėlę norėjo pasigėrėti jos naujuoju grožiu. Dabar Šventasis Trečiadienis, kaip jos biografai pastebi, liūdesio ir džiugesio diena. Iš bažnyčios ji buvo nunešta prie didžiojo paupyje plytėjusių kapinių kryžiaus, kur mergaitė taip mėgdavo melstis. Tėvai Chauchetière'as ir Cholenecas susiginčijo dėl tikslios kapo vietos. Tėvas Chauchetière'as norėjo ją palaidoti bažnyčioje. Tėvas Cholenecas nenorėjo jos taip išskirti. Kartą, kasant duobę per laidotuves, kuriose dalyvavo ir Katerina, kunigas girdėjo ją aiškiai nurodant savo išsvajotą amžinojo atilsio vietą – prie upės.

– Tuomet pasiduodu.

Kita diena buvo Šventasis Penktadienis. Misionieriai kvapą užgniaužusiai auditorijai pamokslavo apie Jėzaus Kristaus kančią. Minia norėjo kiek įmanoma ilgiau paverkti. Mišias aukojančiam kunigui jie neleisdavo paskaityti daugiau kaip dviejų pirmųjų „Vexilla“[98] žodžių.

– Vexilla re...

– Ne! Ne! Šniurkšt! Aaaakk!

– Vexilla regis...

– Sustokit! Laikas! Šniurkšt! Prašau!

Abi viena po kitos ėjusias dienas kunigai buvo žiauriausių, kokius jiems tik buvo tekę matyti, sielvarto priepuolių liudininkai.

– Jie drasko save į gabalus!

– Tai iš tikrųjų vyksta!

Viena moteris visą penktadienio naktį prasivoliojo ant spyglių. Po keturių ar penkių naktų kita moteris padarė tą patį.

– Prineškite arčiau ugnį.

Jie plakėsi iki kraujų. Jie nuogais keliais šliaužė per sniegą. Našlės prisiekinėjo daugiau netekėsią. Jaunos ištekėjusios moterys davė priesaiką savo vyrų mirties atveju daugiau niekada nesituokti. Vedusios poros skyrėsi ir pasižadėjo gyventi kaip broliai ir seserys. Tėvas Chauchetière'as pasakoja apie gerąjį Fransua Conantuaną, kuris savo žmoną paskelbė seserimi. Jis suvėrė mažą rožinį ir pavadino jį „Katerinos Rožiniu“. Jį sudarė kryžius, ties kuriuo jis kalbėdavo „Tikiu Dievą Tėvą“, du „karoliukai“ maldoms „Tėve mūsų“ ir „Sveika Marija“ bei dar trys „karoliukai“ trims „Garbė Dievui Tėvui...“. Žinia lėkė nuo laužo prie laužo, nuo atsivertėlio prie atsivertėlio, nuo atsivertėlio prie pagonio, nuo pagonio prie pagonio, per visas irokėzų žemes.

– La sainte est morte.

– Mirė šventoji.

Ankstyvojoje Bažnyčioje toks visuotinis pripažinimas buvo vadinamas *la béatification équipollente.*[99] Nuleisk galvą, nuleisk galvą, pažvelk į apsnigtą mandalą, pažvelk į visą kaimą, pažvelk į balta-

me lauke besiraitančias figūras, pasistenk tai pamatyti per matinę netyčia pridegintos tik tau priklausančios pūslės prizmę.

20

Štai ką savo liudijimuose rašo Fort Frontenac komendantas kapitonas du Luthas, vienas iš tų žmonių, kurių vardu pavadinta Monrealio gatvė. Jis, anot Tėvo Charlevoix, buvo „un des plus braves officiers que le Roy ait eus dans cette colonie.“[100] Jo vardu taip pat pavadintas vienas Aukštutinio ežero pakrantėje esantis Amerikos miestas.

Aš, žemiau pasirašęs, visiems šį raštą skaitantiems liudiju, jog po dvidešimt trejus metus trukusių žiaurių podagros priepuolių, kurie man kartais sukeldavo net trijų mėnesių trukmės nepakeliamus skausmus, kreipiausi į Soltsentlu misijoje mirusią irokėzų Mergelę Kateriną Tegakujitą, visuotinai pripažintą šventąją, ir pažadėjau aplankyti jos kapą, jei Dievas jos užtarimo dėka grąžins man sveikatą. Jos garbei atliktos novenos pabaigoje buvau taip nepriekaištingai pagydytas, kad jau penkiolika mėnesių nepatyriau nė vieno podagros priepuolio.

Fait au Frontenac, ce 15 août 1696.[101]

Signé[102] J. du Luth

21

Lyg vienoje Šiaurės Amerikos įlankų sunumeruotas imigrantas tikiuosi pradėti viską iš naujo. Tikiuosi iš naujo pradėti draugystę. Tikiuosi iš naujo pradėti siekti Prezidento posto. Tikiuosi iš naujo pradėti Mariją. Tikiuosi iš naujo pradėti garbinti Tave – tą, kuris niekada neatsisakė mano apeigų, kurio blyksinčioje atmintyje neturiu nei praeities, nei ateities, kurio atmintis niekada neužšąla istorijos grabe, į kurį tavo vaikai, tarsi duobkasiai mėgėjai, sukiš vienas kito netiksliai išmatuotus kūnus. Amerikietišką svajonę

įkūnija visai ne pionierius – jis riboja save drąsa ir nuoseklumu. Tą svajonę įkūnija į migla apsigaubusias Niujorko antenas plaukiantis imigrantas, tą svajonę įkūnija irokėzų miestuose gyvenantis jėzuitas, nes mes juk nenorime naikinti praeities ir jos nusmurgusių nesėkmių, mes tik norime stebuklų, kurie visiems įrodytų, kad praeitis buvo džiaugsmingai pranašiška ir kad ant plačių šio krovininio laivo atlapų mums kuo aiškiausiai atsiveria visos galimybės, nors mūsų kuprinėse guli atgyvenę, nuo ką tik pasibaigusio karo atlikę ginklai, mes vis tiek tikimės, kad jie pajėgs apstulbinti ir užkariauti indėnus.

22

Pirmiausia Katerina Tekakvita apsireiškė Tėvui Chauchetière'ui. Praėjus penkioms dienoms po mergaitės mirties, Velykų pirmadienio rytą, Tėvui karštai besimeldžiant, ji atėjo pas jį apgaubta blausiai švytinčia aura. Jos dešinėje buvo ant stogo apversta bažnyčia. Jos kairėje buvo ant laužo degantis indėnas. Regėjimas truko dvi valandas, ir kunigas savo ekstazėje turėjo laiko jį ištirti. Štai kodėl jis atvyko į Kanadą. Po trejų metų, 1683-aisiais, kaimą užklupęs uraganas nuvertė jo 60 pėdų aukščio bažnyčią. O vieno misijos antpuolio metu onontagai suėmė irokėzų atsivertėlį, kurį paskui lėtai degino, šiam atkakliai skelbiant savo Tikėjimą. Tokie apsireiškimo aiškinimai gali tikti Bažnyčiai, mielas drauge, tačiau būkime budrūs ir neleiskime apsireiškimui ištirpti paprasčiausiuose įvykiuose. Bevertė bažnyčia ir nukankintas žmogelis – argi tai ne įprasti klestinčios šventosios atributai? Praėjus aštuonioms dienoms po mirties ji, akinančia šviesa spindėdama, pasirodė senajai Anastazijai, žemiau diržo esanti jos kūno dalis buvo ištirpusi ryškiame spindesyje, „le bas du corps depuis la ceinture disparaissant dans cette clarté." Ar kitas savo kūno dalis jis buvo paskolinusi tau? Ji

pasirodė ir Marijai Teresei, šiai vienai besėdint savo trobelėje, ir švelniai dėl šio bei to papriekaištavo.

– Plakdama savo pečius, stenkis nesėdėti ant kulnų.

Tėvas Chauchetière'as buvo pagerbtas dar dviem apsireiškimais: vienu – 1681-ųjų liepos pirmąją, kitu – 1682-ųjų balandžio dvidešimt pirmąją. Abu kartus Katerina jam pasirodė visu savo grožiu, ir jis aiškiai girdėjo ją sakant:

– Inspice et fac secundum exemplar. Regarde, et copie ce modèle. Žiūrėk ir kartok.

Po šių įvykių jis nutapė ne vieną apsireiškime regėtos Katerinos portretą! Priglausti prie ligonių kaktų, jie visi puikiai veikė. Šiandien Kognavagoje kabo labai sena drobė. Ar tai – ta pati drobė, kurią nutapė Tėvas Chauchetière'as? Mes niekada to nesužinosime. Meldžiuosi, kad ji suveiktų ir tavo atveju. Bet kas nutiko Tėvui Cholenecui? Visi gavo po saldų kąsnelį. O kur dingo jo filmukai? Su šiuo žmogumi labiausiai tapatinuosi aš pats, nes jam belieka kantriai tenkintis vien tik Pontifikatą galinčia sudominti animacine akimirka.

23

„...Nesibaigiantys stebuklingi pagijimai", 1715-aisiais rašė Tėvas Cholenecas, „une infinité de guérisons miraculeuses". Ne vien laukinių, bet ir Monrealio bei Kvebeko prancūzų tarpe. Jiems aprašyti prireiktų ištisų tomų. Jis pavadino ją *la Thaumaturge du Nouveau-Monde.*[103] Aprašiau kelis pagijimų atvejus – žinodamas, ką reiškia skausmas, manau, sugebėsi juos suprasti.

1681-ųjų sausį mirštančiai François Roanerio žmonai buvo 60. Gyveno ji Magdalenos parapijoje, kur Tėvas Chauchetière'as irgi tarnavo. Kunigas jai ant kaklo užkabino kryžių. Tai buvo tas pats kryžius, kurį prie savo skarmalų spaudė mirštanti Katerina Tekakvita. Kai ponia Roaner pagijo, ji nieku gyvu nesutiko atiduoti šios relikvijos. Kunigas buvo atkaklus ir galiausiai davė moteriškei

kapšelį su trupučiu dumblo nuo Katerinos kapo, kad ponia Roaner galėtų jį nešioti vietoj kryžiaus. Po kiek laiko dėl jai vienai žinomų priežasčių moteriškė turėjo tą maišelį nusiimti. Vos tik ji tai padarė, iškart sukniubo ant žemės ir nebegalėjo pajudėti. Tik kapšeliui grįžus ant krūtinės ji vėl atsigavo. Po metų jos vyrą pradėjo kamuoti nepakeliami inkstų skausmai. Beatodairiško dosnumo akimirką ji nusiėmė nuo kaklo savo purvo kapšelį ir užkabino jį vyrui. Vyro skausmas iškart atslūgo, bet ją vėl ištiko priepuolis – ji pradėjo svyruoti ir šaukti, kad vyras nori ją nužudyti. Keli stebėtojai įtikino vyrą grąžinti žmonai jos turtą. Ji iškart pagijo, bet skausmai vyro inkstuose vėl atsinaujino. Čia juos ir palikime, žiaurioje tarnystėje Katerinai Tekakvitai, kuri kviečiasi jų sielas pas save. Ar tau tai nieko neprimena, mielas bičiuli? Argi Edita necirkuliavo tarp mudviejų kaip purvo gabalas? O Dieve, įsivaizduoju metų metus vienas kito nelietusius senuosius Roanerius, kaip žvėris besidraskančius ant akmeninių virtuvės grindų.

1693-aisiais Soltsentlu misijos Vyriausiuoju buvo Tėvas Bruyas. Staiga jam suparalyžiavo rankas. Tėvas buvo išvežtas į Monrealį gydyti. Prieš išvykdamas, jis „Katerinos seserų" (jos atminimo vardan susibūrusių garbintojų) paprašė atlikti noveną už jo pagijimą. Monrealyje jis atsisakė bet kokio gydymo. Aštuntąją novenos dieną jo sustingusios rankos vis dar nejudėjo. Tačiau jis nenustojo tikėti ir neprisileido jokių daktarų. Ketvirtą kito ryto valandą jis nubudo mojuodamas rankomis, nenustebęs ir pašėlusiai džiūgaudamas. Jis iškart išskubėjo jai padėkoti.

1695-ieji. Pagijimų banga šokio žingsniu prasiskverbė ir į aukštesniąsias klases. Viskas prasidėjo nuo intendanto pono de Champigny. Dvejus metus jis kentė chronišką peršalimą, kuris diena iš dienos ūmėjo ir galiausiai vos leido intendantui prašnekėti. Jo žmona parašė Soltsentlu Tėvams. Laiške ji maldavo, kad už jos vyro pagijimą būtų atlikta novena jų šventosios mergaitės garbei. Novenai buvo pasirinktos šios maldos – viena „Tėve mūsų", viena „Sveika Marija" ir trys „Garbė Dievui Tėvui". Pono de Champigny gerklė sveiko dienomis, ir devintąją novenos dieną jis galėjo normaliai

kalbėti, maža to, jo balsas netgi įgavo naują ypatingą skambesį. Ponia de Champigny išpopuliarino Irokėzų Mergelės kultą. Ji kur tik įmanydama platino tūkstančius Katerinos Tekakvitos atvaizdų, keli jų pakliuvo netgi į Prancūziją, į vieną iš jų atsainiai žvilgtelėjo pats Liudvikas XIV.

1695-ieji. Ponas de Granville'is su savo žmona sumaišė Katerinos Tekakvitos kapo purvą su trupučiu vandens ir sugirdė savo mirštančiai dukrai. Ši iškart atsisėdo ir nusijuokė.

„Katerinos Tekakvitos galia neaplenkė ir gyvulių", rašo Tėvas Cholenecas. Lašine gyveno moteris, kuri turėjo vieną vienintelę karvę. Vieną dieną be jokios akivaizdžios priežasties karvė taip išsipūtė, „enflée", kad moteriškė pamanė, jog gyvulys stimpa. Ji parklupo.

– O šventoji Katerina, geradare, pasigailėk manęs, išgelbėk mano vargšę karvutę!

Jai dar nepasakius visų šių žodžių, karvė ėmė taisytis, kol tiesiog šeimininkės akyse vėl tapo tokia, kokia buvo, „et la vache s'est bien portée du depuis."

Praeitą žiemą, rašo Tėvas Cholenecas, Monrealyje į eketę įkrito jautukas. Jis buvo ištrauktas, tačiau jo kūnas buvo toks įšalęs, kad vargšas gyvulys nebepaėjo. Jis buvo priverstas visą žiemą tūnoti tvarte.

– Nudėkit tą gyvulį! – įsakė namų šeimininkas.

– Ak, tegu dar bent vieną naktį pabūna, – maldavo tarnaitė.

– Gerai. Bet rytoj jo laukia galas!

Tarnaitė į jautukui skirtą vandenį įmetė šiek tiek jos taip branginamo purvo sakydama:

– Pourquoi Catherine ne guérirait-elle pas les bêtes aussi bien que les hommes[104]?

Tai – tiksli citata. Kitą rytą, visų namiškių, išskyrus tarnaitės ir paties gyvulio, nuostabai, jautukas tvirtai stovėjo ant kojų. O štai ir pats svarbiausias klausimas, kurį istoriniai šaltiniai, savaime suprantama, nutyli. Ar ta karvė ir jautukas vis tiek buvo suėsti? Ar vis tiek niekas nepasikeitė?

Tūkstančiai išgydytų vaikų ir senių. Viskas kruopščiai surašyta. Tūkstančiai novenų, po kurių nauja šviesa nušvinta tūkstančiai kūnų. Praėjus dvidešimčiai metų po jos mirties, stebuklai retėja, tačiau aptinkame net 1906 metus siekiančių įrašų. Pažvelkime į 1906-ųjų balandžio mėnesio „Le Messager Canadien du Sacre-Coeur“[105] leidimą. Stebuklas įvyko Šišigvaninge, Manitulino saloje esančioje indėnų vietovėje. Ten gyveno gera indėnė (une bonne sauvagesse), kurią jau 11 mėnesių kamavo sifilio padarytos opos burnoje ir gerklėje. Šia liga ji užsikrėtė rūkydama savo sifilitikės dukters pypkę, „en fumant la pipe dont s'était servie sa fille“[106]. Liga grėsmingai progresavo, opos plėtėsi ir gilėjo. Jos burna buvo taip skausmingai ištinusi, jog moteriškė nebegalėjo nė gurkšnelio sriubos praryti. Kunigas atvyko 1905-ųjų rugsėjo 29-ąją. Prieš tapdamas jėzuitu, jis buvo daktaras, ir ji tai žinojo.

– Padėkit man, Daktare

– Aš – kunigas.

– Padėkite man kaip daktaras.

– Joks daktaras dabar negali tau padėti.

Jis pasakė, jog jokios žmogiškos galios negali jos išgydyti. Jis primygtinai reikalavo, kad ligos auka kreiptųsi Katerinos Tekakvitos, „tavo kraujo sesės!“, užtarimo. Tą naktį ji pradėjo noveną seniai mirusios Irokėzų Mergelės garbei. Praėjo diena, praėjo kita, bet niekas nesikeitė. Trečiąją dieną ji vėl pradėjo liežuviu tikrinti savo gomurį, bet sifilio brailis buvo pražuvęs kaip Aleksandrijos tomai!

24

1689-aisiais Soltsentlu misija persikėlė į Šv. Lauryno aukštupį. Kraustymosi priežastis – dirvos nualinimas. Senoji gyvenvietė (kur į Šv. Lauryną įteka Portaž upė) vadinosi Kanavakė, arba „paskubomis“. Dabar ji buvo pervadinta *Kateri tsi tkaiatat*, arba

„vieta, kur palaidota Katerina". Jos kūnas buvo pervežtas į naująjį kaimą, kurį jie pavadino Kanavakonu, arba „paskubomis". Apleistoji gyvenvietė buvo pavadinta *Kanatakwenké*, arba „iškeldinto kaimo vieta". 1696-aisiais jie pasislinko dar aukščiau pietiniu didžiosios upės paupiu. Paskutinį kartą buvo keltasi 1719-aisiais. Tais metais misija įsikūrė savo dabartinėje vietoje, ties srauniausia upės vieta, priešais Lašiną, kurį su Monrealiu dabar jungia tiltas. Vietovei buvo duotas 1676-ųjų irokėziškas pavadinimas Kanavakė, angliškai tariamas kaip Kognavaga. Kognavagoje vis dar saugomos kai kurios Katerinos Tekakvitos relikvijos, bet ne visos. Kai kurios jos griaučių dalys įvairiais istoriniais laikotarpiais buvo išdalintos. Jos galva 1754-aisiais buvo išgabenta į Sentreži, norint iškilmingai pažymėti naujos irokėzų misijos įkūrimą. Bažnyčia, kurioje galva buvo saugoma, sudegė iki pamatų, ir kaukolės nebeliko.

KATERI TEKAKWITHA

Balandžio 17, 1680
Onkweonweke Katsitsiio
Teotsitsianekaron

KATERI TEKAKWITHA

17 avril, 1680
La plus belle fleur épanouie
chez les sauvages[107]

F. UŽRAŠYTOS KETVERIŲ PASKUTINIŲ KATERINOS TEKAKVITOS GYVENIMO METŲ ISTORIJOS PABAIGA

Na štai! Atlikta! Senas geras drauge, padariau tai, kas būtina! Padariau tai, apie ką svajodavau mums trims, tau, Editai ir man, besėdint kietose „Sistemos" kino teatro kėdėse. Ar žinai, kokie klausimai mane kankindavo tomis sidabriniame ekrane paskendusiomis

valandomis? Pagaliau galiu tau juos pasakyti. Mes dabar pačioje „Sistemos“ kino teatro gilumoje. Mes tamsoje manevruojame alkūnėmis, grumdamiesi dėl medinių atkalčių erdvės. Už teatro durų, Šv. Kotrynos gatvėje, lauko iškaba viešai demonstruoja vienintelę neoninę nesėkmę visoje kilometrinėje šviesų trasoje: trūksta raidžių, kurios niekada nebus įdėtos, ir pastatas skelbiasi esąs „temos“ kino teatras, „temos“ kino teatras, „temos“ kino teatras. Paprastai po šia iškaba renkasi slaptos vegetarų grupuotės, kurios čia keičiasi iš kitapus Daržovių Sienos atvežta kontrabanda. Siaurose jų akyse spindi sena jų svajonė, vardu Visuotinis Pasninkas. Vienas iš jų pasakoja apie „Amerikos moksle“ perskaitytą žiaurų dalyką, prie kurio žurnalo redakcija nepasivargino išspausdinti jokios užuojautos žinutės: „Nustatyta, kad iš žemės raunamas ridikas skleidžia elektrinį šauksmą“. Šiandien jų negali paguosti net tai, kad bilietai į trigubą seansą kainuoja tik 65 centus. Vienas iš jų, kvatodamas iš nevilties paklaikusiu balsu, puola ant dešrainiais nukrauto prekystalio ir, nespėjęs nė pirmo kąsnio kaip reikiant sukramtyti, staigiai kažkur dingsta. Likusieji liūdnai stebi draugą, o paskui išsiskirsto po Monrealio pramogų kvartalą. Ši naujiena pasirodo besanti svarbesnė nei daugelis jų galėjo numanyti. Vienas grupuotės narys staiga susižavi kepsnine su šildomu šaligatviu. Kitas restorano padavėjui bando įrodyti, jog užsisakė „pomidorinį“, bet staiga jį užplūsta savižudiškas mandagumas, kurio paveiktas jis sutinka valgyti spageti su per klaidą užpiltu mėsos padažu. Bet visa tai vyksta gana toli nuo tos stiklinės bilietų šaknelių dėžės, kurią mes prieš kelias valandas praėjome ir papildėme. Nepamirškime, jog šios duris sergstinčios bilietų saugyklos toli gražu nėra paklusnios. Ne vieną kartą esu stovėjęs už kliento, kurio šaknelė buvo negailestingai atmesta, ir vargšelis buvo priverstas eiti atsiimti pinigų į bilietų kioską, kur jį pasitiko paniekinantis kasininkės žvilgsnis. Tos prie kino teatro įėjimų pasodintos moteriškės toli gražu nėra malonios: jos juk pačios pasirinko budriai saugoti Šv. Kotrynos gatvę nuo susinaikinimo – tos šalutinėse gatvelėse esančios kontoros, kurias jos valdo, gatvėmis plūstančius būrius sergsti budriai ir užtikrintai,

kaip Raudonasis Kryžius ir generolo štabas, drauge sudėti. Ir kas čia per mecenatas, kuriam grąžinami pinigai? Kur jam dėtis? Ar tas atmetimas buvo grynai sutartinis, lygiai kaip Visuomenės sugalvotas Nusikalstamumas, kuris ir sugalvotas tik tam, kad pačią Visuomenę padarytų neišvengiamą? Šis klientas negaus tamsos, kurioje galėtų saugiai sau kramsnoti „Oh Henry!" batonėlius – dabar visiems saldainiams gresia pavojus! Gal tai koks nors savižudiškas vodevilis gyviesiems? O gal tas stiklinės bilietų dėžės ilčių spjūvis reiškia kokį nors patepimą? Ar tai – išrinktą karalių žymintis aliejaus lašas? Ar čia koks nors naujas herojus susiduria su savuoju išbandymu? Gal tai – atsiskyrėlio gimimas, o gal taip gimsta ne mažiau aistringa antroji jo pusė, antiatsiskyrėlis, Kristaus sėkla? Ir ar tikrai šis šachmatų partiją primenantis pasirinkimas tarp šventojo ir misionieriaus yra jo pirmasis tragiškas išmėginimas? Editai, tau ir man tai visiškai nerūpi – mes saugiai perėjome du takus ir pusę alfabeto raidėmis sužymėtų eilių, skindamiesi kelią tiesiai į švytinčią pramogą. Mes pačiame paskutinio „Sistemos" seanso įkarštyje. Virš mūsų plaukų raitosi ir kinta griežtai lyg kamino dūmai apribotas blausus projektoriaus spindulys. Juodoje tamsoje įkalintas spindulys kito ir mainėsi kaip maištą mėgintuvėlyje keliantys kristalai. Kadrai lėkė ir taškėsi į ekraną kaip nuo mokomojo bokšto šokantis parašiutininkų diversantų būrys, kaip ant sniego savo įvairiaspalvį turinį paskleidžia vienas po kito ištykštančių narų arktinių kamufliažų kokonai, taip ir kadrai, atsitrenkdami į ekrano paviršių, ištikšdavo kontrastingų spalvų purslais. Ne, tai labiau panašėjo į didžiuliame teleskope uždarytą efemerišką baltą gyvatę. Tai priminė namo besiiriantį žaltį, kurio kūnas tingiai užpildė visą auditoriją drėkinančio vamzdžio talpą. Tai buvo pirmoji Pirmojo sodo šešėliuose besislepianti gyvatė, tai buvo tas albinosinis sodo žaltys, kuris mūsų moteriškos giminės atminčiai siūlė paragauti... visko! Kadangi toji gyvatė nardė, šoko ir rangėsi virš mūsų galvų tvyrojusioje migloje, aš savo žvilgsnį dažniau kreipdavau į projektoriaus spindulį nei į jo pasakojamą istoriją. Nė vienas jūsų to nepastebėjo. Kartais, kad sutrikdyčiau jūsų malonu-

mą, aš jums palikdavau pačias keisčiausias kėdžių atramos vietas. Stebėjau tą žaltį, kuris mane vertė trokšti visko. Šių svaiginančių svarstymų įkarštyje derėtų suformuluoti klausimą, kuris paskui mane kankins labiausiai. Vos tik jį suformulavau, o jis jau pradeda mane kankinti: „Kas atsitiks, kai Vaidybinis Filmas susimaišys su kronika?“ Kas nutiks, kai kronika norom nenorom, savo laimei ar nelaimei, įsibraus į kurį nors „Vista vision“ kamera filmuotą kadrą? Kronika tarp gatvės ir Filmo plyti kaip Boulderio[108] užtvanka, ji svarbi kaip Artimųjų Rytų siena – pakaktų ją pažeisti (bent jau man taip atrodė), ir kenksmingų dujų mišinys visa savo griaunančia jėga sukaustytų viską, kas gyva. Taip aš tada maniau! Kronika plyti tarp gatvės ir Filmo: ji – tarsi sekmadieninio pasivažinėjimo metu aptiktas ir greitai užsibaigiantis tunelis, kurio baugi tamsa jungia kaimo kalnus su jo lūšnomis. Tam prireikė drąsos! Kronikai leidau eiti kur tinkamai, parodžiau jai tiesiausią kelią į siužetą, ir jie abu susiliejo į siaubingą originalumą – lygiai taip tose moteliams skirtose greitkelių atkarpose medžiai ir plastmasė susilieja į naujovišką, jėga pulsuojantį kraštovaizdį. Tegyvuoja moteliai, pavadinimai, motyvai ir sėkmė! Štai, ką norėjau tau pasakyti, senas mano širdies mylimasai. Štai ką pamačiau, štai ką sužinojau:

„Sophi Loren striptizas potvynio aukai“
POTVYNIS PAGALIAU BUS TIKRAS

Džiaugsmas! Argi tau jo nežadėjau? Negi netikėjai, kad jo tau suteiksiu? O dabar turiu tave palikti, ir man labai sunku tai padaryti. Marija pasidarė nervinga, ji nervingai šokčioja man ant rankos, nė vienas nepatiriame malonumo, iš jos nutekėję syvai jau paseno ir nebeatsinaujina, ir man ant rankos pasimatė siauri išgaravusių skysčių nuotėkiai. D.T. pacientai pasirašo ant savo nebaigtų krepšių, kad seselei būtų lengviau juos atskirti. Trumpa pavasarinė popietė apsigaubė tamsa, ir beveik nebekvepia už langų grotų linguojantys alyvų pumpurai. Jau baigta popietinė patalynės sterilizacija, ir mūsų laukia tvarkingai paklotos bei iškrakmolytos lovos.

– Vau au au! Vau au! Hrrrrrr!

– Kas ten už lango per sambrūzdis, Marija?

– Tai tik šunys.

– Šunys? Nežinojau, kad čia bus šunų.

– Na, jų čia yra. Dabar paskubėk! Trauk lauk!

– Savo ranką?

– Siuntinį! Klijuote apvyniotą siuntinį!

– Ar būtina?

– Tai nuo mūsų draugų!

Ji tarsi žuvis suvinguriavo savo šlaunimis, kaipmat pakeisdama visą savo pizės vidinio priėmimo mechanizmo sandarą. Kažkokia glotni miniatiūrinių versmių kriauklė tarsi kabliuką ryjantis upėtakis į mano keturių susirietusių pirštų tarpą nuleido klijuote apvyniotą paketą. Aš jį ištraukiau. Man skaitant laiškelį, nuo smalsių žvilgsnių mane saugojo plačios jos baltos uniformos klostės. Kadangi Marija Vūlnd primygtinai reikalauja, skaitau jį dabar:

SENAS PATRIOTE

PIRMASIS TĖVYNĖS PREZIDENTE

RESPUBLIKA LENKIASI PRIEŠ TAVO DARBUS

SU VISA DERAMA PAGARBA

pabėgimas suplanuotas šiąnakt

pakeverzota nematomu rašalu, kurį išryškino jos syvai! Šiąnakt.

– Hrrrrrr! Auuuurrrrrhhh!

– Man baisu, Marija.

– Nesinervink.

– Ar negalėtume dar šiek tiek čia pabūti?

– Matai, kokias gražias linijas nubrėžiau, Marija?

– Seksui jau per vėlu, F.

– Bet man atrodo, kad čia galėčiau būti laimingas. Manau, kad

čia galiu rasti tą vienatvę, kurios visada taip trūko mano drausmingumui.

– Būtent, F. Tai būtų per daug paprasta.

– Noriu pasilikti, Marija.

– Bijau, kad tai neįmanoma, F.

– Bet aš ant paties krašto, Marija. Aš beveik bankrutavęs, aš beveik visko netekęs, nuolankumas beveik mano rankose!

– Atsikratyk jo! Visko atsikratyk!

– Pagalbos! Pageeeeeellllllbooooos! Žmonės!

– Tavo šauksmų niekas negirdi, F. Eime.

– PAGEEEEEEEEEELLLLLBOOOOS!

– Trakšt, trakštrakšt. Bzzzzzzzzz. Spragt!

– Kas čia per keistas garsas, Marija?

– Atmosferiniai trukdžiai. Tai radijas, F.

– Radijas! Tu nieko neminėjai apie radiją.

– Tylos. Jis nori mums kažką pasakyti.

(KAMERA PRITRAUKIA RADIJO IMTUVĄ, KURIS PAMAŽU VIRSTA SPAUSDINTŲ ŽODŽIŲ EILUTĖMIS)

– Kalba radijas. Labas vakaras. Radijas nesunkiai įsiterpia į šią knygą, kad supažindintų jus su naujausiomis žiniomis: TERORISTŲ LYDERIS VĖL LAISVĖJE. Prieš kelias minutes iš nepakaltinamiems asmenims skirtos kalėjimo ligoninės pabėgo teroristų lyderis. Jo asmenybė kol kas nenustatyta. Bijoma, jog šis asmuo mieste gali sukelti naujus revoliucionierių radikalų išpuolius. Pabėgti jam padėjo į ligoninės personalą infiltruota slapta bendrininkė. Pabėgimo bendrininkei bandant atitraukti policijos dėmesį, ją sunkiai sužalojo tarnybiniai šunys. Šiuo metu ji operuojama, tačiau nesitikima, kad išgyvens. Manoma, kad pabėgęs nusikaltėlis bandys susisiekti su Monrealio miškuose įsikūrusiomis teroristų buveinėmis.

– Ar tai iš tikrųjų vyksta, Marija?

– Taip, F.

– Hrrrrr! Čekšt! Arrgargar! Urh!

– Bėk, F.! Bėk. Bėk!

– Vau au! Ūūūūūūū!!! Hrrrrrrrr! Dry-y-y-y-y-kst!

(POLICIJOS ŠUNYS Į MARIJOS VŪLND KŪNĄ SULEIDŽIA SAVO SEILĖMIS DRIMBANČIAS ILTIS)

– Tavo kūnas!

– Bėk! Bėk, F. Bėk dėl visų mūsų, dėl A—!

(KAMERA PRITRAUKIA RADIJO IMTUVĄ, KURIS RODO FILMĄ APIE SAVE PATĮ)

– Kalba radijas. Pyyyypt! Pyyyy chiiiii! Kalba ach cha cha, kalba chi chi, kalba radijas. Cha cha cha cha cha cha, och cho cho cho, cha cha cha cha cha cha, kutena, kutena! (GARSINIS EFEKTAS: AIDO KAMBARYS) Kalba radijas. Padėkit ginklus! Čia Radijo Kerštas.

O čia tavo mylimasis, F., kurio pažadėtasis džiaugsmo kupinas laiškas eina į pabaigą. Telaimina tave Dievas! Ak, brangusis, būk tuo, kuo aš noriu būti!

Nuoširdžiai tavo,
Signé F.

III KNYGA

Žavūs nevykėliai

Epilogas trečiuoju asmeniu

Pavasaris į Kvebeką ateina iš vakarų. Metų laikų pokyčius į vakarinę Kanados pakrantę atneša šilta Japonijos srovė, paskui juos pasičiumpa Vakarų Vėjas. Pavasaris atgyja kartu su činuko alsavimu ir keliauja per prerijas, budindamas pasėlius bei meškų irštvas. Jis, kaip svajonė apie nuosavus įstatymus, prasklendžia virš Ontarijo, paskui įslenka į Kvebeką, įsėlina į mūsų kaimus, įsipina tarp mūsų beržų. Monrealio kavinės, kaip tulpių pumpurai gatvės kolbose, išlenda iš savo rūsių ir susprogsta spalvingais tentais su kėdėmis. Monrealyje pavasaris primena autopsiją. Visi užsimano pamatyti mirusio mamuto vidurius. Merginos nusiplėšia rankoves, ir pasimato jų sultinga bei, kaip po žalia žieve slypintis medis, balta oda. Gatvėse kaip pučiama padanga kyla seksualinis manifestas: „Žiema mūsų ir vėl nenužudė!“ Pavasaris į Kvebeką ateina iš Japonijos ir kaip prieškariniuose „Crackerjack“ spragėsiuose surastas siurprizas nuo pernelyg intensyvaus žaidimo sulūžta jau pirmąją dieną. Pavasaris į Monrealį ateina kaip Rivjeroje besivystantį meilės romaną pasakojantis amerikietiškas filmas: visi būtinai turi permiegoti su užsieniečiu, paskui ryškiai plyksteli šviesos, ir ateina vasara. Mes nė kiek neprieštaraujame – pavasaris mums pernelyg rėžia akį, jis pernelyg dabitiškas ir primena Holivudo tualetuose patiestus kailius. Pavasaris – egzotiška atvežtinė prekė, kaip iš Honkongo importuojami guminiai sekso reikmenys, mes jais pasimėgaujame tik ypatingos popietės proga, o kitą dieną, jei reikia, balsuojame už muitų padidinimą. Pavasaris pro mus praeina kaip

jauna švedų turistė, kuri į italų restoraną užklysta tik tam, kad pasimėgautų ūsais, o ten ją užpuola šimtai senuko Valentino[109] karikatūrų, ir ji renkasi pasikliaudama atsitiktinumu. Pavasaris į Monrealį užklysta trumpam – galima pasakyti konkrečią jo viešnagės dieną ir neturėti jai jokių planų.

Tokia diena išaušo į pietus nuo miesto esančiame nacionaliniame parke. Savo keistos buveinės tarpduryje stovėjo senas žmogus. Ta buveinė buvo gerokai apšepusi ir atrodė nepatikimai – kaip kokia slaptos berniūkščių gaujos slėptuvė. Žmogus nežinojo, kiek jau laiko čia gyveno, ir svarstė, kodėl nebeteršia šios lūšnos savo išmatomis, tačiau tie svarstymai nebuvo labai intensyvūs. Jis uodė kvapnų vakarų brizą ir apžiūrinėjo kelis pušų spyglius. Spyglių galiukai buvo pajuodę, tarsi žiema būtų turėjusi ką nors bendro su miškų gaisrais. Švieži miško kvapai po jo purvina susivėlusia barzda besislepiančioje širdyje nekėlė jokių nostalgiškų virpulių. Vos juntamas neaiškios prigimties skausmas vertė jį prisimerkti, lyg būtų mėginęs įžiūrėti ant tolimo stalo gulinčią išspaustą citriną: savo atmintyje jis ieškojo kokio nors praeities įvykio, kuris atgaivintų jo asmeninę šio pasikeitusio metų laiko mitologiją, kokio nors medaus mėnesio, kokio nors pasivaikščiojimo, kokios nors neįtikėtinos sėkmės, bet ko, kas jo atmintyje atnaujintų pavasarį, tačiau jo skausmas nieko negalėjo rasti. Jo atmintyje nebuvo jokio įvykio, visa jo atmintis buvo vienas neskaidomas įvykis, kurio tėkmė jam buvo per greita, lyg per darbo pertraukėlę spjaudyklėje tekančios seilės. Atrodė, kad tik prieš akimirką dvidešimties laipsnių šalčio vėjas švilpė apsnigusių antramečių eglių šakose ir, judindamas tūkstančius dygių šluotelių, tamsioje medžių tankmėje kėlė mažučius uraganus. Po senio kojomis kaip išpurtę į krantą išmestų pašvinkusių žuvų pilvai vis dar plytėjo tirpstančio sniego salos. Kaip įprasta, buvo graži diena.

– Greitai atšils, – garsiai ištarė jis. – Greitai vėl pradėsiu dvokti, ir mano sukietėjusios kelnės vėl pasidarys lipnios. Nieko tokio. Man netrukdo.

Jam netrukdė ir akivaizdūs žiemos keliami rūpesčiai. Žinoma, jis ne visada buvo toks ramus. Prieš daug (?) metų, kai kažkokios bevaisės paieškos ar troškimas pabėgti užvijo jį į šio kamieno viršūnę, jis negalėjo pakęsti šalčio. Šaltis jo lūšną sukaustydavo kaip kokią autobusų stotelę ir sušaldydavo jį su visu asmenišku ir apgailėtinu įsiūčiu. Šaltis smigdavo į jį kaip kulka su paralyžiaus užkratu. Naktis iš nakties jis šaukdavo nuo šalčio žnyplių keliamo skausmo. Tačiau šią paskutinę žiemą šaltis tiesiog perėjo per jį keliaudamas savo įprastiniu maršrutu, ir jis tiesiog mirtinai šalo. Sapnai vienas po kito viliodavo iš jo seilių riksmus, vildamiesi išgirsti potencialaus gelbėtojo vardą. Rytas iš ryto su antakiuose užšalusiomis ašaromis ir snargliais jis keldavosi nuo apdergto iš lapų ir popierių sukrauto čiužinio. Kadaise žvėrys net krūpčiodavo, kai orą virpindavo skausmingi jo riksmai, bet taip buvo dar tada, kai jis *kažko* šaukėsi. Dabar, kai jis tiesiog šaukė, triušiai ir žebenkštys jo nebebijojo. Tikriausiai jie manė, kad tie riksmai tėra natūralus jo lojimas. Tad kai tik ši rafinuota skausmo migla priversdavo jį prisimerkti, kaip tai nutiko šią pavasarinę dieną, jis plačiai prasižiodavo, stipriai įsikibdavo į savo veido plaukų kaltūnus ir savo riksmu suvirpindavo visą nacionalinį parką.

– Aaaaaaauuuuuuuuhhhhhrrrr! Ei, alio!

Tas šūksmas virto pasisveikinimu, kai senis atpažino link jo medžio bėgantį septynmetį berniuką. Jis iškart pasistengė perkeisti kiekvieną savo šūksmo bangą. Jam mojuojantis berniukas vos gaudė kvapą. Jis buvo jauniausiasis netoliese esančio turistinio viešbučio savininko sūnus.

– Ei! Ei! Dėde!

Berniukas nebuvo senio giminaitis. Jis šį kreipinį vartojo žavingai derindamas savo pagarbą amžiui ir „nu, nu, nu“ grasinančiam pirštui, nes jau žinojo, kad šis dėdulė neturėjo jokios gėdos ir buvo beveik išėjęs iš proto.

– Sveikas, mielas berniuk!

– Sveiki, Dėde. Kaip laikosi jūsų kontūzija?

– Lipk čia! Pasiilgau tavęs. Šiandien galime išsirengti.

– Šiandien negaliu, Dėde.

– Prašau.

– Šiandien neturiu laiko. Papasakok man kokią nors istoriją.

– Jei neturi laiko čia užlipti, tai neturi laiko ir klausytis istorijos. Jau pakankamai šilta, kad nusirengtum.

– Ai, papasakok man vieną tų indėniškų istorijų, iš kurių prisiekinėji vieną dieną parašysiąs knygą. Lyg man rūpėtų, padarysi tai ar ne.

– Nesigailėk manęs, berniuk.

– Užčiaupk žabtus, tu, smirdinti pabaisa!

– Lipk čia, nagi. Tai neaukštas medis. Aš tau papasakosiu istoriją.

– Pasakok iš ten, kur esi, jei tau vis vien, jei tavo niežtintys pirštai neskiria šešių nuo pustuzinio. Aš pritūpsiu, kur stoviu.

– Pritūpk čia! Padarysiu vietos.

– Nepykink manęs, Dėde. Nagi, pasiklausykime.

– Būk atsargus. Žiūrėk, kaip tupi! Taip gadini savo mažą kūną. Turi dirbti šlaunų raumenys. Patrauk nuo kulnų savo mažus sėdmenukus, palaikyk sveiką distanciją, kitaip tavo sėdmenų raumenys bus per daug išsivystę.

– Jie manęs klausė, ar, vaikams aptikus tavo namą, tu šneki nešvankybes.

– Kas klausė?

– Niekas. Neprieštarauji, jei nusičiurkšiu?

– Žinojau, kad tu geras berniukas. Žiūrėk, kaip statai kojas. Rašyk savo vardą.

– Nepyk, Dėde! Gal šiek tiek vėliau aš pasakysiu „gal“.

– Gerai. Klausykis atidžiai. Tai labai įdomi istorija:

IROKĖZIŠKAI	ANGLIŠKAI	PRANCŪZIŠKAI
Ganeagaono	Mohawk	Agnier
Onayotekaono	Oneida	Onneyut
Onundagaono	Onondaga	Onnontagué
Gweugwehono	Cayuga	Goyogouin
Nundawaono	Seneca	Tsonnontouan

Irokėziška galūnė *ono* (prancūziškai *onon*) reiškia tiesiog „žmonės".

– Ačiū, Dėde. Viso.

– Ar nori, kad atsiklaupčiau?

– Sakiau, nekalbėti negražiai. Šįryt, nežinau kodėl, bet pranešiau apie mudu vietinei policijai.

– Ar papasakojai jiems visas smulkmenas?

– Turėjau papasakoti.

– Pavyzdžiui?

– Na, pavyzdžiui, apie tavo šaltą baisią ranką ant mano mažo susiraukšlėjusio kapšelio.

– Ką jie pasakė?

– Jie sakė, kad jau ne pirmi metai tave įtaria.

Senis stovėjo greitkelio pakelėje ir mosavo ranka, bandydamas rodyti autostopininko ženklą. Mašinos viena po kitos lėkė pro šalį. Tie vairuotojai, kurie jo nepalaikydavo baidykle, pamatydavo baisiai šlykštų senį, kurio nieku gyvu nebūtų palietę *tavo* durelėmis. Už nugaros paliktame miške krūmus kirto katalikų savanorių būrys. Geriausia, ko jis galėjo iš jų tikėtis, buvo mirtinas užplakimas ir toks nebylus užmylavimas, kokį Lawrence'as[110] patyrė pas turkus. Ant viršum jo nutįsusių elektros laidų tupėjo pirmosios varnos, kurių išsidėstymas priminė skaitytuvų rutuliukus. Jo batai, kaip šaknų pora, iš purvo siurbė vandenį. Kai jis, kaip ir priklauso, užmirš *šį* pavasarį, beliks tik skausmo migla. Mašinų nebuvo daug, bet jį nuolat nutvilkydavo paniekinantys pro šalį prašvilpiančių apsauginių grotelių žvilgsniai. Staiga, kaip kino ekrane sustingstantis veiksmas, iš pro jį lekiančios margos masės išsikristalizavo „oldsmobilis". Už vairo sėdėjo graži mergina, tikriausiai šviesiaplaukė namų šeimininkė. Laisvai ant vairo viršaus kabančias mažas jos rankutes dengė baltos elegantiškos pirštinaitės, kurios ant riešų laviravo kaip dvi aukšto lygio nuobodžiaujančios akrobatės. Automobilį ji vairavo be jokių pastangų – lygiai taip be jokių pastangų per spiritizmo seansą slankioja rodyklė. Ji buvo pasileidusi plaukus ir pratusi prie greitų mašinų.

– Lipk į vidų, – tarė priekiniam stiklui. – Pasistenk nieko neištepti.

Jis klestelėjo į šalia jos esančią oda aptrauktą sėdynę, duris turėjo trenkti kelis kartus, nes jos vis prispausdavo besiplaikstančius jo skarmalus. Žemiau kėdės atkaltės esanti jos kūno dalis, neskaitant batų, buvo visiškai nuoga, o kad tai niekam nepraslystų pro akis, degė visos salono šviesos. Iš vietos pajudėjusi mašina buvo iškart apmėtyta akmenimis ir šratais, nes kaip tik tą akimirką savanorių būrys pasiekė miško pakraštį. Mašinai lekiant maksimaliu greičiu jis pastebėjo, jog oro kondicionierių ji pakreipusi taip, kad šis plaikstytų jos gaktos plaukus.

– Tu ištekėjusi? – paklausė jis.

– O ką, jeigu taip?

– Nežinau, kodėl paklausiau. Atleisk. Ar galiu tau ant kelių pasidėti galvą?

– Visi jie klausia, ar aš ištekėjusi. Vedybos tėra ceremonijos simbolis. Ta ceremonija gali taip pat greitai išsekti, kaip ir vėl atgyti.

– Nevargink manęs savo filosofija, panele.

– Tu purvinas kledare! Suėsk mane!

– Su malonumu.

– Laikyk savo šikną kuo toliau nuo akceleratoriaus.

– Taip gerai?

– Ja, ja, ja, ja.

– Pasislink šiek tiek į priekį. Oda man trina smakrą.

– Ar bent įsivaizduoji, kas aš esu?

– Amblamblamblambla... ne... amblamblamblamblambla.

– Spėk! Spėk! Tu šiaudini šūde!

– Man nė kiek neįdomu.

– Ισις έγώ...

– Užsienietės man varo nuobodulį, panele.

– Ar jau beveik baigei, tu purvinas puvenų kelme? Op! Op! Tu tai darai tiesiog puikiai!

– Turėtum įsigyti vieną iš tų prakaitui atsparių medinių kopėčių laktų. Nereikėtų visą dieną skersvėjyje mirkti savo syvuose.

– Labai tavimi didžiuojuosi, brangusis. Dabar lipk lauk! Nešdinkis!

– Ar mes jau senamiestyje?

– Jau. Viso, brangusis.

– Viso. Įspūdingos tau avarijos.

Senis iš lėtai judančios mašinos išlipo prieš pat „Sistemos“ kino teatrą. Ji savo mokasinu iki dugno įmynė greičio pedalą ir nukriokė į patį Filipso aikštėje susidariusio kamščio sūkurį. Senis trumpam stabtelėjo po teatro iškaba, kad galėtų žvilgtelti į besispiečiančius vegetarus. Jų akyse jis įžiūrėjo du pėdsakus – nostalgijos ir gailesčio. Jis juos pamiršo, vos tik nusipirko bilietą. Tamsioje salėje susirado vietą.

– Atleiskit, pone, kada prasidės filmas?

– Tu durnas? Pasitrauk nuo manęs, tu smirdi.

Laukdamas, kol prasidės anonsai, jis tris ar keturis kartus pakeitė vietą. Pagaliau jam vienam liko visa pirmoji eilė.

– Prižiūrėtojau! Prižiūrėtojau!

– Ššš. Tylos!

– Prižiūrėtojau! Nesiruošiu čia sėdėt visą naktį. Kada prasidės filmas?

– Pone, jūs trukdote kitiems.

Sukdamas ratus po kino salę, senis matė eiles tylių į viršų pakeltų akių, tarp jų kartais pasitaikydavo mechaniškai kramsnojanti burna, akys nuolat judėjo, tarsi būtų stebėję nedideles stalo teniso varžybas. Kartais, kai visose akyse tarsi didžiuliame vien varpelius išsukusiame žaidimų automate atsirasdavo tas pats vaizdas, minia unisonu išleisdavo tą patį garsą. Bet tai nutikdavo tik tada, kai visi jie pamatydavo vieną ir tą patį dalyką, ir jis prisiminė, kad tas garsas vadinosi juoku.

– Paskutinis seansas jau prasidėjo, pone.

Dabar jis suprato lygiai tiek, kiek jam reikėjo. Filmas jam buvo neįžiūrimas. Jo akys mirksėjo projektoriaus užrakto greičiu, keliskart per sekundę, ir dėl to ekranas buvo tiesiog juodas. Jis veikė kaip automatas. Publikoje buvo vienas ar du žiūrovai, kurie,

sprendžiant iš jų neįprastai gyvai atsinaujinančio malonumo, kaskart išgirdus „Mirties pabučiavime“ skambantį Richardo Widmarko maniakišką juoką, tikriausiai suprato, kad su jais salėje sėdi Filmo Pozos Jogos Meistras. Be jokios abejonės, šie studentai savo disciplinai buvo atsidavę su aistringu entuziazmu – jie kaip įmanydami stengėsi pajusti nuolat kintantį pasakojimo intensyvumą, tačiau nė įsivaizduoti negalėjo, kad šio pratimo tikslas – ne nuolatinė įtampa, o juodas ekranas. Pirmą kartą savo gyvenime senis visiškai atsipalaidavo.

– Ne, pone. Jūs negalite ir vėl keisti savo sėdėjimo vietos. Oi, kur jis dingo? Net juokinga. Hmmmm.

Senis šypsojosi, nes jį kiaurai skrodė blykstės spindulys.

Šv. Lauryno bulvaro „Centrinės pasišaudymo ir pasigaudymo alėjos“ pramogų pasažo pirtyje garuojantys dešrainiai atrodė visiškai nuogi. „Centrinė pasišaudymo ir pasigaudymo alėja“ nebuvo visiškai nauja ir ji niekada nebus atnaujinta, nes nekilnojamojo turto agentus gali patenkinti tik kontoroms skirtos patalpos. Nuotraukų automatas nebeveikė, jis vis dar rijo dvidešimt penkių centų monetas, bet nebeišspjaudavo nei blyksčių, nei nuotraukų. Kadangi automatinis kioskas taip ir nepakluso jokiam inžinieriui, jo dėkluose gulinčius šokoladus ir japoniškus žiebtuvėlius dabar dengė storas riebių dulkių sluoksnis. Ten buvo ir keli geltoni nuo neatmenamų laikų užsilikę kiniško biliardo automatai – dar prieš atsirandant papildomoms pertvaroms sukonstruoti modeliai. Pertvaros, žinoma, visiškai sugadino šį sportą, nes jų dėka buvo legalizuotas antrasis bandymas. Jos susilpnino „dabar arba niekada“ akimirką sukylantį žaidėjo jaudulį ir pakoregavo kvapą gniaužusio ir be kliūčių riedėjusio plieninio kamuolio trajektoriją. Pertvaros gali būti laikomos pirmuoju totalitariniu išpuoliu prieš Nusikalstamumą. Mechaniškai integruotos į žaidimą pertvaros niekais pavertė jo keliamą jaudulį ir iššūkį. Nuo pertvarų atsiradimo laikų niekam taip ir nepavyko pajusti visas ribas peržengiančios kūno įtampos ir SMŪGIO galios; kažkada tai buvo garbės reika-

las, lyg kardo paliktas randas, dabar tai ne ką svarbiau už baudos smūgį. Antrasis bandymas yra esminė nusikalstamumo idėja, tai – heroizmo ribas nustatanti kartelė ir visų į neviltį puolusių piliečių šventovė. Tačiau jei antrasis bandymas nėra lemties dovana, jis praranda savo gyvybingumą ir gimdo ne nusikaltėlius, bet įkyruolius, kišenvagius mėgėjus, o ne prometėjus. Garbė „Centrinei pasišaudymo ir pasigaudymo alėjai", kur vis dar gali būti išaugintas žmogus. Tačiau čionai daugiau nebeplūsta minios. Ties šiltu „Arachių ir asorti" automatu trinasi keli parsidavinėjantys paaugliai, šie berniukai – pati žemiausia Monrealio geismo aparato grandis, jų suteneriai dėvi dirbtinio kailio paltus, auksinius dantis ir plonus smailus ūsiukus. Visi jie į Pagrindinę (taip vadinamas Šv. Lauryno bulvaras) spokso gana apgailėtinais žvilgsniais, tarsi žinodami, jog pro šalį plaukianti žiauri minia taip niekada ir neatras „Misisipės malonumų laivo", kurį šie berniukai galbūt kada nors teisėtai valdys. Apšvietimas buvo labai jau fluorescencinis, ir jis kažkaip blogai nušviesdavo peroksidines šukuosenas. Atrodė, kad fluorescencinės šviesos rentgeno lempų tikslumu išryškina tamsias aukštų blondiniškų šukuosenų šaknis ir, kaip kelių žemėlapis, pažymi kiekvieną paaugliškos odos spuogą. Iš varpelių ir aliuminio folijos suręstas dešrainių prekystalis propagavo pilkąją lūšnynų klinikos higieną, kurios paslaptis buvo ne nuolatinis riebalų naikinimas, bet tolygus jų paskirstymas. Už prekystalio dirbo tatuiruoti lenkai, kurie vienas kitam jautė kaip šis pasaulis seną neapykantą ir nesipainiojo viens kitam po kojomis. Tai, ką jie dėvėjo, galėjo būti pėstininkų daliniuose dirbusių kirpėjų uniformos. Kalbėjo jie lenkų ir ne itin turtinga dešrainių verslo suformuota esperanto kalba. Su jais buvo visiškai beprasmiška ginčytis dėl trūkstamos dešimties centų grąžos. Apatiška anarchija virš sugedusių telefonų būdelių ir užsikimšusių elektrinių tirų iškabino NEVEIKIA ženklus. Boulingo automatas, nepaisydamas, kiek žaidėjų juo žaidė, iš įpročio visus metimus skirstė į Pirmojo ir Antrojo Žaidėjo. Ir visgi šen bei ten tarp „Centrinės pasišaudymo ir pasigaudymo alėjos" automatų matėsi vienas kitas tikras

sportininkas, kuris nuosmukį ir žaidimo riziką sutaikyti bandančiais gestais pralošinėjo savo monetas. Tiksliai kliudyto taikinio nenulinkimą arba neužsidegimą jis priimdavo kaip sudėtingesnį žaidimo variantą. Tik dešrainiai neišgyveno jokio nuosmukio, nes jie ir taip neturėjo jokių veikiančių dalių.

– Ir kaip jums atrodo, kur jūs keliaujate, pone?

– Ai, leisk jį į vidų. Šiandien pirma pavasario diena.

– Klausyk, mes irgi paisome *šiokių tokių* reikalavimų.

– Eikit čia, pone. Mes vaišinam.

– Ne, ačiū. Aš nevalgau.

Kol lenkai ginčijosi, senis įslinko į „Centrinę pasišaudymo ir pasigaudymo alėją“. Suteneriai jam pavymui nepaleido jokios nešvankybės.

– Neik prie jo. Senis smirda!

– Varyk jį iš čia.

Ši skudurų ir gaurų krūva sustojo prie „Aukščiausios klasės Viljamo poliarinės medžioklės“. Virš mažos arktinio kraštovaizdžio imitacijos kabantys neapšviesti stikliniai paveiksliukai labai tikroviškai vaizdavo poliarines meškas, ruonius, ledkalnius ir du dygsniuotais apsiaustais apsitaisiusius amerikiečių keliautojus. Į pusnį buvo įsmeigta jų tautinė vėliava. Dviejose paveikslėlio vietose žiojėjo du TAŠKUS ir LAIKĄ fiksuojantys langai. Iškeltas pistoletas taikėsi į kelias judančių skardinių figūrėlių eiles. Senis atidžiai perskaitė lipnia juosta prie stiklo kampo priklijuotas ir pirštų antspaudais nusėtas instrukcijas.

Už pingviną – 1 taškas; už antrą kartą iš eilės – 10 taškų
Už ruonį – 2 taškai
Už buliaus akį ant iglus, kai dega lempa prie įėjimo – 100 taškų
Už Šiaurės polių, kai matosi – 100 taškų
Kai į Šiaurės polių pataikoma 5 kartus, pasirodo jūrų vėplys; už jūrų vėplį – 1000 taškų

Šias instrukcijas jis pamažu dėjosi į atmintį, kur jos tapo žaidimo dalimi.

– Šitas aparatas neveikia, pone.

Senis prispaudė delną prie ananasų spalvos rankenos, o ant nusidėvėjusio sidabro spalvos gaiduko užkabino savo sulinkusį pirštą.

– Pažiūrėk į jo ranką!

– Ji nusvilusi!

– Jis neturi nykščio!

– Ar jis ne tas Teroristų Lyderis, kuris šiandien pabėgo?

– Labiau panašus į tą iškrypėlį, kurio dabar ieškoma. Na, į tą, kur per televiziją rodė.

– Varyk jį iš čia!

– Tegu lieka! Jis – Patriotas!

– Jis pasmirdęs bybčiulpys!

– Jis – beveik mūsų šalies Prezidentas!

„Centrinės pasišaudymo ir pasigaudymo alėjos" personalui ir klientams besileidžiant į niekingą politinį ginčą, seniui atsitiko kai kas labai reikšmingo. Aplink jį spietėsi dvidešimt vyrų, pusė jų norėjo atsikratyti šlykštaus įsiveržėlio, bet kita pusė norėjo sulaikyti nesvetingai nusiteikusius kolegas ir iškelti šią taurią skarmalų ir gaurų krūvą ant savo pečių. Pagrindinėje akimirksniu sustojo eismas, ir praeivių minia grėsmingai pajudėjo link aprasojusių veidrodinių vitrinų. Pirmą kartą gyvenime dvidešimt vyrų pajuto saldų įsitikinimą, jog jie veiksmo centre, ir buvo visiškai nesvarbu, kieno pusę jie palaiko. Kiekvienas savo objekto link artėjantis vyras išleido džiaugsmo šūksnį. Šis stiprėjantis susipynusių sirenų sūkurys ir išprovokavo bulių kautynėms akompanuojančio orkestro žingsniu judančią minią. Tai buvo pirmoji pavasario naktis, gatvės priklausė Liaudžiai! Už kelių namų policininkas įsidėjo į kišenę savo ženklelį ir atsisagstė apykaklę. Griežtosios bilietų kioskų moteriškės pasišnabždėjo su medines plūgo formos langų sklendes saugiai užšaunančiais prižiūrėtojais ir įvertino situaciją. Kino teatrai pradėjo tuštėsi. Jie buvo atsukti ne į tą pusę. Staiga visas veiksmas persikėlė į gatves! Visi tie, kurie spietėsi Pagrindinėje, tai aiškiai juto: Monrealio istorijoje vyksta kažkas svarbaus! Gerai apmokytų revoliucionierių ir Jehovos liudytojų lūpomis nuslinko

šypsena. Jie vienu konfeti šūviu paleido į orą visus savo pamfletus. Kiekvienas, kuris širdyje jautėsi esąs teroristas, sušnabždėjo: „Pagaliau“. Policija, rinkdamasi į sambrūzdžio vietą, nusiplėšinėjo valdžios jiems išdalintus ženklelius, lyg šie būtų buvę pardavimui tinkami šašai, tačiau stojosi jie į savo senąsias rikiuotes, kad naujai patvirtintai taisyklei iškart galėtų pasiūlyti savo beasmenę discipliną. Poetai atvyko tikėdamiesi šias seniai lauktas riaušes paversti asmenine repeticija. Motinos atskubėjo pasitikrinti, ar pakankamai gerai namų sąlygomis paruošė savo sūnus rimtai krizei. Būriais plūdo prigimtiniai tvarkos priešai daktarai. Ištirti teritorijos atskubėjo vartotojais apsimetusi verslo bendruomenė. Androginiški hašišo vartotojai atbėgo tikėdamiesi gauti dar vieną galimybę pasidulkinti. Atskubėjo visi, kurie norėjo dar vieno bandymo – išsiskyrusieji, atsivertusieji, per daug išsilavinusieji, visi jie skubėjo pabandyti dar kartą – karatė meistrai, suaugę filatelistai, humanistai, „duokite, duokite mums dar vieną šansą!“ Tai buvo Revoliucija! Tai buvo pirmoji pavasario naktis, mažųjų religijų metas. Dar po mėnesio čia skraidys jonvabaliai ir žydės alyvos. Ištisas tantrinės meilės perfekcionistų kultas, dar kartą bandydamas sulaukti užuojautos ir supratimo, tapo egzocentriškas ir, meistriškai demonstruodamas gatvei pritaikytą genitalijų sueitį inicijuojančius apsikabinimus, bandė griauti visuomenėje įsisenėjusias savanaudiškos meilės struktūras. Į gyvybe kunkuliuojančią minią dezertyruojanti paauglių nacių partija jautėsi kaip tikra valstybės veikėjų grupuotė. Su racijomis rankose lūkuriuojanti armija bandė nustatyti, ar susidariusi situacija rimtai istorinė, kad ant savo Pilietinio Karo Vėžlių galėtų perimti Revoliuciją. Profesionalūs aktoriai ir visi scenos artistai, įskaitant burtininkus, atskubėjo tikėdamiesi savo paskutiniojo ir antrojo bandymo.

– Pažiūrėk į jį!

– Kas vyksta?

Tarp „Aukščiausios klasės poliarinės medžioklės“ ir veidrodinių „Centrinės pasišaudymo ir pasigaudymo alėjos“ vitrinų kilo nebylūs šauksmai, kurie virš apstulbusios minios galvų plito taip greit, kaip

oru plinta dujų nuotėkis. Senis pradėjo savo išskirtinį pasirodymą (kurio neketinu čia aprašinėti). Pakaks pasakyti, kad jis pamažu skaidėsi iš vidaus į išorę kaip nesibaigiančiomis pakraščio nuošliaužomis savo perimetrą plečiantis krateris. Kai jis vėl pradėjo lipdytis į vieną vietą, dar nebuvo visiškai išnykęs. Tiesą pasakius, „nebuvo visiškai išnykęs" nėra ta perspektyva, kurią šiuo atveju reikėtų taikyti. Jis buvo kaip smėlio laikrodis – stipriausias ten, kur siauriausias. Ir nebylūs šauksmai prasidėjo kaip tik tą akimirką, kai jo labiausiai nebuvo, nes iš tos akimirkos į abi puses išteka ateitis. Koks puikus buvo tas smėlio laikrodžio liemuo! Tai buvo Ryškios Šviesos akimirka! Tegu ji amžiams pakeičia tai, ko mes nežinome! Vieną nepakartojamą sekundę visas smėlis susitelkia tarp dviejų stiklinių kolbų esančiame kamiene! Ak, tai – ne antrasis bandymas. Ištisą atodūsio išsprūdimo akimirką jis jiems leido stebėti Visus Bandymus Iškart! Kai kuriems puristams (kurie faktų vardijimais tiesiog gadina visiems gerai žinomus dalykus) šis labiausio nebuvimo momentas tapo vakaro filmu. Staigiai, lyg ir jis pats būtų dalyvavęs šiame nežinomybės sukeltame džiugesy, senis godžiai susilipdė į... į filmą apie Ray'ų Charlesą. Tuomet, lyg apie Pramonės laimėjimus susuktame dokumentiniame filme, jis pradėjo palaipsniui didinti ekraną. Viename jo akinių nuo saulės lęšyje atsispindėjo mėnulis, jis ant dangaus lentynos išsidėliojo pianino klavišus ir atsirėmė į jį, lyg jie abudu iš tikrųjų būtų buvę alkanai miniai pamaitinti paruoštos milžiniškos žuvys. Reaktyvinių lėktuvų eskadrilė jo balsą tempė virš mūsų, už rankų susikibusiųjų, galvų.

– Manau, kad reikia tiesiog patogiai įsitaisyti ir kaifuoti.

– Ačiū Dievui, tai tik filmas.

– Ei! – sušuko neveikiančio „Jėgų išmėginimo" automato svertą kilnojantis Naujasis Žydas. – Ei! Kažkam tai iš tikrųjų pavyko!

Šios knygos pabaiga skiriama jėzuitams. Jėzuitai reikalauja, kad Katerina Tekakvita būtų oficialiai pripažinta palaimintąja!

„Pour le succes de l'entreprise, kad šis sumanymas pavyktų, il est essential que les miracles éclatent de nouveau, būtina, kad vėl

įsižiebtų stebuklų kibirkštis, et donc que le culte de la sainte grandisse, ir vėl paplistų šventosios kultas, qu'on l'invoque partout avec confiance, kad būtų vėl galima bet kurioje pasaulio vietoje užtikrintai į ją kreiptis savo maldomis, qu'elle redevienne par son invocation, kad ji grįžtų į mūsų tarpą per tas maldas, par les relique, per visas relikvijas, par la poudre de son tombeau, per savo kapo dulkes, la semeuse de miracles qu'elle fut au temps jadis, ir pasirodytų mums senuoju stebuklų sėjėjos pavidalu". Mes visos šalies prašome liudyti stebuklus ir, *nepriklausomai nuo jo keliamų tikslų, pateikiame šį dokumentą kaip pirmąjį oficialų raštą atnaujintoje indėnų mergelės byloje.* „Le Canada et les États-Unis puiserons de nouvelles force au contact de ce lis très pur des bords de le Mohawk et des rives du Saint-Laurent. Kanadai ir Jungtinėms Valstijoms ryšys su šia skaisčiausiąja Mohauko ir Šv. Lauryno krantų lelija suteiks daug naujų jėgų".

O vargšai, vargšeliai, kaip mes visi – jie ėjo, išėjo. Nuo stulpo elektros aš melsiuos už juos. Kariniam lėktuve juos minėsiu. Jis veidą man Savo parodys. Ne vienas, su Juo aš kentėsiu. Seime aš Jo vardą nešiosiu. Skausme aš Jo tylą girdėsiu. Meilės ugny nesudegęs, šeimos židiny iškentėjęs. Su meile rūkydamas, su draugu gulėdamas. Bedalius ir nuskriaustus užtariu. Radijo balso vienatvėje rankas į dangų iškeliu. Dėkoju, kad mane skaitote. Dėkoju, kad mane sutrypiat. Dėkoju tau, drauge, dėkoju tau, meile, kad savo kely paskutiniam su mano nesatim nesutariat.

Nuorodos

[1] Tegu mūsų viltis karūnuoja sėkmė, ir tepamatysime ant altorių greta Kanados kankinių irokėzų Mergelę, greta kančios rožių – nekaltybės leliją (*pranc.*).

[2] Marie de l'Incarnation (1566–1672) – palaimintoji. Pasaulietinis vardas – Marie Guyart. Jai nuo pat jaunų dienų buvo būdingas pamaldumas ir dievobaimingumas. Tačiau tėvai per prievartą ištekino už turtingo šilko verslo atstovo. Marijos salone lankydavosi daugelis prancūzų dvasinio elito atstovų. Marijos vyras mirė po dvejų santuokos metų. Neilgai trukus po jo mirties Marija įstojo į Karmeličių ordiną, kurio populiarinimui ir paskyrė visą savo gyvenimą. Jos vienturtis sūnus taip pat tapo vienuoliu benediktinu. „Įsikūnijimo Marijos laiškai sūnui" laikomi Kanados literatūros istorijos paveldu. Palaimintąja paskelbta 1791-aisiais. Vargšų, nuskurdusiųjų, našlaičių, našlių ir nuo vaikų atskirtų tėvų globėja. Minima balandžio 18 dieną.

[3] Marguerite Bourgeoys (1620–1700) – palaimintoji. Gimė Prancūzijoje, į Monrealį persikėlė 1653-aisiais. Įsteigė Monrealio Dievo Motinos seserų kongregaciją. Jos pastangomis Kanadoje buvo įkurta daug mokyklų ir misijų. Kanonizuota 1982-aisiais. Vargšų, nuskurdusiųjų, našlaičių ir vienuolių ordinų atstumtųjų globėja. Minima sausio 19 dieną.

[4] Marie Marguerite d'Youville (1701–1771) – palaimintoji. Gimė Kanadoje, 1719-aisiais ištekėjo už François d'Youville. Vyrui šeima menkai terūpėjo, tad po jo mirties Marija Margarita liko viena su trimis vaikais, be jokių lėšų išgyvenimui. 1738-aisiais ji Monrealyje atidarė prieglaudą, kuri palaipsniui tapo Pilkųjų meilės seserų kongregacija. Vėliau Marija Margarita įsteigė dar kelias prieglaudas Otavoje, Kvebeke ir kituose Kanados miestuose. Kanonizuota 1990-aisiais. Našlių, neištikimybę patyrusiųjų ir dėl tikėjimo persekiojamųjų globėja. Vaikų ir tėvų netekusiųjų, nelaimingai susituokusiųjų, su sutuoktinių tėvais ir Bažnyčia nesutariančiųjų guodėja. Minima balandžio 11 dieną.

[5] Naujoji Pancūzija praras save, jeigu jai niekas ryžtingai ir neatidėliotinai nepagelbės.

[6] Al Jolson (1886–1950) – baltaodis amerikiečių dainininkas ir aktorius. Išgarsėjo, kai pradėjo koncertuoti juodai nusitepęs veidą ir plaštakas. Suvaidino pirmajame amerikietiškame garsiniame filme „Džiazo dainininkas" (1927).

[7] René Goupil (1606–1642) – vienas pirmųjų huronų misijoje tarnavusių jėzuitų. Indėnai, žiūrėdami, kaip jis kryžiaus ženklu šventina jų vaikus, neteko kantrybės ir sukapojo jį tomahaukais. Kanonizuotas 1930-aisiais. Anesteziologų globėjas.

[8] Isaac Jogues (1607–1646) – vienas iš jėzuitų misijos huronams įkūrėjų. Kanonizuotas 1930-aisiais. Kanados ir Amerikos globėjas. Minimas spalio 19 dieną.

[9] Joe Hill (1879–1915) – leiboristų judėjimo aktyvistas, organizacijos „Pasaulio pramonės darbininkai" (Pirmojo pasaulinio karo metais) narys, dainų autorius. Gimė Švedijoje, bet 1902-aisiais persikėlė gyventi į JAV. 1914-aisiais Jutos valstijoje kampanijos už žodžio laisvę metu jam buvo pateikti suklastoti kaltinimai žmogžudyste. Jis buvo areštuotas ir pakartas. Joe Hillas iki šiol laikomas politinės dainos simboliu. Jis pats yra tapęs ne vienos tokios dainos herojumi.

[10] Šeimų išsidėstymas trobose visiškai neužkerta kelio paleistuvystei (*pranc.*).

[11] San Chuan Kapistranas – misija Kalifornijoje. Čia kasmet kovo 19-ąją, Šv. Juozapo dieną, atskrenda pirmosios kregždės. Vėliau prie jų prisijungia ir visas pulkas, kuris lizdus lipdo bažnyčios griuvėsiuose.

[12] Valstybinėje Indijos vėliavoje pavaizduotas dharmos ratas.

[13] Su palaimintosios Kat. Tekakvit. užtarimu gamtoje atsitikę stebuklai (*pranc.*).

[14] Harry Houdini (1875–1926) – iliuzionistas, pagarsėjęs pabėgimų ir išsilaisvinimų iš padėčių be išeities triukais.

[15] Išmintis ateina su amžiumi (*lot.*).

[16] Ta, kuri juda pirmyn, kuri kažką judina priešais save (*pranc.*).

[17] Miela, kantri, skaisti ir tyra (*pranc.*).

[18] Išmintinga kaip gerai išauklėta prancūzaitė (*pranc.*).

[19] Kriauklelių vėriniai (*wampums*) indėnų gentyse buvo naudojami ne tik kaip papuošalai, bet ir kaip piniginiai vienetai.

[20] Tam, kas dirba pagal išgales, Dievas neatsako malonės (*lot.*).

[21] Dievas neatsako malonės (*lot.*).

[22] Dievas jai davė tokią širdį, kurią Tertulijonas pavadintų „iš prigimties krikščioniška" (*pranc.*).

[23] Nugalėk pikta gerumu (*pranc.*).

[24] Jau seniai tave myliu (*pranc.*). Žodžiai iš populiarios prancūziškosios Kanados liaudies dainos „Prie tyros versmės" („Á la claire fontaine").

[25] Plastikinis Žmogus, Mėlynasis Vabalas, Kapitonas Marvelis, Ibisas Nenugalimasis, Moteris Stebuklas – populiarūs dvidešimto amžiaus penktojo dešimtmečio amerikiečių komiksų herojai.

[26] Kriptonas – planeta, kurioje gimė amerikiečių komiksų herojus Supermenas.

[27] *Robes-Noires* (pranc. juodasukniai) – taip Šiaurės Amerikoje buvo vadinami jėzuitai.

[28] Turima omenyje Džilė iš populiaraus vaikiško eilėraštuko:

> Jack and Jill went up the hill to fetch a pail of water
> Jack fell down and broke his crown
> And Jill came tumbling after.
> Up got Jack, and home did trot

As fast as he could caper
He went to bed and bound his head
With vinegar and brown pepper.

Eilėraštukas buvo sukurtas po Prancūzijos Karaliaus Liudviko XVI ir jo žmonos Marijos Antuanetės nukirsdinimo.

[29] Neįmanoma stebėti jų be drebulio (*pranc.*).

[30] Taip jis pakrikštijo daug žmonių (*pranc.*).

[31] Į tikrąjį tikėjimą atverstieji ten pasižymėjo didesniu pastovumu nei bet kuriame kitame anjerų krašte (*pranc.*).

[32] „Pasaulio sistemos išsidėstymas" (*pranc.*).

[33] Kadangi dėl jų nepastovumo į indėnus žiūrime su nepasitikėjimu, krikštiju juos retai, išskyrus mirties ir pavojaus atvejus (*pranc.*).

[34] Suaugusiųjų gretos apskritai negausios, nes jie krikštijami labai atsargiai (*pranc.*).

[35] Huronų mitologijoje Joskeha ir Taviskara – du dėl valdžios kovoję Mėnulio vaikaičiai. Taviskara, blogio įsikūnijimas, ieškodamas tinkamo ginklo, tesugebėjo rasti laukinę rožę, o Joskeha, gėrio įsikūnijimas, gavo elnio ragus. Nugalėjęs Taviskarą, Joskeha tapo vyriausiuoju huronų ir mohaukų globėju.

[36] Kuloskapas Didysis arba Kuloskapas Šeimininkas – legendinis indėnų abenakių protėvis ir herojus. Vienas iš įspūdingiausių jo žygių – banginio pažabojimas. Legenda byloja, jog jis savo noru paliko pasaulį, bet grįš, kad išgelbėtų savo tautą.

[37] Constantin Brancusi (1876–1957) – rumunų skulptorius abstrakcionistas.

[38] „Katerinos Tekakvitos, pirmosios irokėzų Mergelės, gyvenimo istorija" (*pranc.*).

[39] „Gyvenimo istorija" (*pranc.*).

[40] Jėzaus Draugijos Vyriausiajam (*pranc.*).

[41] „Palaimintosios Katerinos Tekakvitos, dar žinomos kaip mūsų dienų Šventoji Laukinukė, gyvenimo istorija" (*pranc.*).

[42] Abatas, Šventojo Sakramento Ordino Tėvas.

[43] „Lašino vikaro M. Remy liudijimas apie stebuklus, kurie jo parapijoje vyko, palaimintajai Katerinai Tekakvitai užtariant" (*pranc.*).

[44] A. Magino linija – maždaug 380 km nuo Belfordo iki Longinjono besitęsiantys kariniai prancūzų įtvirtinimai, 1929–1934 metais tuometinio Karo ministro A. Magino įsakymu pastatyti ant Prancūzijos–Vokietijos sienos.

[45] „Ligget and Myers" – 1849 metais JAV įkurta tabako gaminių kompanija.

[46] Būtent šioje situacijoje ji pasakė tai, ko niekada nebūtume sužinoję, jei ji nebūtų turėjusi kęsti šio išbandymo: dėkodama Dievui už šią malonę, ji neprisimena nė vieno atvejo, kada jai būtų tekę suteršti savo kūno tyrumą, ir todėl Teismo dieną šiuo klausimu ji nebijo jokių priekaištų" (*pranc.*).

[47] Robinai („strazdai") – bendras visų trijų Betmeno įsūnių vardas.

[48] Klarkas Kentas – žurnalistas, žmogiškasis Supermeno alter ego.

[49] „Woolworth" – jau neegzistuojantis Monrealio prekybos centras.

[50] Laisvė Kvebekui!

[51] Kvebekui „taip", Otavai „ne"!

[52] Anglijos karalienė – šūdas!

[53] LAISVAS KVEBEKAS.

[54] Nacionalinė Kanados kinematografų taryba.

[55] Valio! Mano nelaiminga šalis! Laisvę Kvebekui!

[56] Tegyvuoja Respublika!

[57] Ahmed Sékou Touré (1922–1984) – pirmasis Gvinėjos Respublikos Prezidentas. Gvinėjos Demokratinės partijos įkūrėjas ir lyderis. Aktyvus Afrikos šalių vystymosi nekapitalistine kryptimi šalininkas.

[58] Tegyvuoja Respublika!

[59] Dar (*pranc.*)

[60] Paul de Chomedey de Maisonneuve (XVII a. pradžia – 1676) – Monrealio įkūrėjas. Jam jėzuitai buvo patikėję Monrealio salų užėmimo ekspediciją.

[61] Samuel de Champlain (1567–1635) – kariškis, jūrininkas, istorikas ir geografas, Kvebeko įkūrėjas.

[62] Jam paprašius, aplink ligonį susirinko visos merginos (*pranc.*).

[63] Jis kiekvienos atskirai paklausė, su kuriuo kaimo jaunuoliu jos norėtų šią naktį permiegoti (*pranc.*).

[64] Nuo vieno trobos galo iki kito (*pranc.*).

[65] Du skirtinguose namo galuose sėdintys vadai dainavo ir grojo vėžlio kiautų barškučiais (*pranc.*).

[66] Manitu (iš algonkinų kalbos išvertus – „dvasia, dievas") – magiškos jėgos ir asmeninio dvasios globėjo simbolis. Pagal Šiaurės Amerikos indėnų papročius ir įsitikinimus, kiekvienas vyras savo manitu turėjo rasti specialiuose išmėginimuose ir „regėjimuose". Remdamiesi šiuo indėnų įsitikinimu, krikščionių misionieriai Dievą prilygindavo „Didžiajam Manitu".

[67] Tegu šio smerktino ir nepadoraus papročio uždraudimas būna Dievo valioje (*pranc.*).

[68] Nes kankinių kraujas yra krikščioniška sėkla (*pranc.*).

[69] Senas bičiuli (*pranc.*)

[70] Turimas omeny Antrojo pasaulinio karo metu vykdytas čigonų genocidas. Pagal Trečiojo Reicho planą, čigonai, kaip ir žydai, turėjo būti nušluoti nuo žemės paviršiaus.

[71] Fašistų koncentracijos lagerių dujų kamerose naudotos nuodingosios dujos.

[72] Tukididas (460–400 pr. Kr.) – senovės graikų istorikas.

[73] Alfred Charles Kinsey (1894–1956) – Indianos universiteto Sekso tyrimų instituto įkūrėjas. Jo XX amžiaus septintajame dešimtmetyje atlikti žmogaus seksualumo tyrinėjimai smarkiai paveikė amerikiečių seksualines vertybes.

[74] Jie išvydo siaubingą reginį (*pranc.*).

[75] Ozimandijas – graikiškas Egipto faraono Ramzio II vardo variantas. Nuoroda į garsaus anglų romantiko Percy Bysshe Shelly sonetą „Ozymandias".

[76] Kanadietė (*pranc.*).

[77] Ta, kur jums į rankas patenka, tegyvena dėl Dievo šlovės (*pranc.*).

[78] Jie tai pavertė žiauriu atgailavimu (*pranc.*).

[79] Pieter Brueghel (1525–1569) – nyderlandų dailininkas, žymiausias Antverpeno gildijos meistras, dar vadinamas „valstiečių Breigeliu", nes savo darbuose daug dėmesio skyrė valstiečių gyvenimo scenoms, nevengė grotesko ir vulgarumo, tačiau tuo pat metu buvo labai atidus detalėms.

[80] Kelias grandinių dešimtis (*pranc.*).

[81] Arba kentėti, arba mirti (*pranc.*).

[82] Bergenas–Belzenas – 1941 metais įkurta fašistų koncentracijos stovykla.

[83] Ji gydėsi, į savo sriubą primaišydama pelenų (*pranc.*).

[84] Katerina visada atgailaudavo pirma – ji puldavo ant kelių ir kęsdavo vytelių kirčius (*pranc.*).

[85] Jos veide buvo matyti ne kas kita, kaip tik mirties ženklas (*pranc.*).

[86] Bowery Street – Žemutinio Manheteno gatvė, Niujorko lūšnynų centras. Kraštutinio nuskurdimo ir apsileidimo sinonimas.

[87] James Cagney ir James Dean – garsūs XX amžiaus pradžios amerikiečių kino aktoriai.

[88] Hedy Lamarr ir Lauren Bacall – garsios XX amžiaus vidurio amerikiečių kino aktorės ir sekso simboliai.

[89] Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Kūno grąžą (*pranc.*).

[90] Ji ten praleido ketvirtį valandos, žiauriu savęs drausminimu sukruvindama sau pečius (*pranc.*).

[91] Žinoma, aš taip pat prisimenu, kaip prasidėjo paskutinė jos kančia (*pranc.*).

[92] Tariant Jėzaus ir Marijos vardus, jai pynėsi liežuvis (*pranc.*).

[93] Keturraidis Dievo vardas, kurį draudžiama tarti balsiai.

[94] Mane apėmė tokia nuostaba, kad net surikau (*pranc.*).

[95] Eikš čionai! (*pranc.*).

[96] Tai buvo dar vienas įrodymas, jog Viešpats palaiko laukinius, kad šie galėtų paragauti tikėjimo (*pranc.*).

[97] Jums leidus (*lot.*).

[98] Vexilla Regis prodeunt – VI amžiuje Venancijaus Honorijaus Klementino Fortunato sukurta katalikiška giesmė.

[99] Lygu paskelbimui palaimintąja (*pranc.*).

[100] Vienas iš drąsiausiųjų karių, kokius tik karališkajai kolonijai buvo tekę turėti (*pranc.*).

[101] Užrašyta Frontenako forte 1696-ųjų rugpjūčio 15-ąją (*pranc.*).

[102] Pasirašė (*pranc.*).

[103] Naujojo pasaulio stebukladare (*pranc.*).

[104] Kodėl žmones gydanti Katerina taip pat sėkmingai negydo ir gyvulių? (*pranc.*).

[105] „Kanadietiškas Šventosios Jėzaus Širdies žinynas“ (*pranc.*).

[106] Rūkydama savo dukrai priklausiusią pypkę (*pranc.*).

[107] KATERI TEKAKVITA / 1680-ųjų balandžio 17-oji / Gražiausias kada nors laukinių tarpe prasiskleidęs žiedas (*pranc.*).

[108] Boulder – Kolorado valstijoje (JAV) esančio kanjono pavadinimas.

[109] Rudolf Valentino (1895–1926) – populiarus italų kilmės nebylaus amerikiečių kino aktorius, pagarsėjęs fatališkų meilužių vaidmenimis.

[110] Thomas Edward Lawrence (1888–1935) – rašytojas ir anglų karo žvalgas, dėl savo pagalbos arabams kovoje su turkais dar žinomas kaip „Arabijos Lorencas“.

Juodasis romantikas ir jo romanas savižudis

Dabar Leonardas Cohenas (g. 1934) – gerai žinomas dainininkas, kompozitorius ir poetas. Prie jo vardo dažnai klijuojamos „autorinės dainos tėvo“ ir „Kanados literatūros klasiko“ etiketės. Viso pasaulio žurnalistai budriai seka kiekvieną jo asmeninės ir kūrybinės saviieškos vingį, o prie muzikos grotuvų prigludę gerbėjai alpsta nuo menkiausio jo sodraus ir kimaus balso virptelėjimo. Kūrybinėje Leonardo Coheno biografijoje – penkių poezijos rinkinių, dviejų romanų ir keturiolikos muzikinių albumų pavadinimai. Ilgus Kanados bardo kūrybos metus vainikavo ir ne vienas prestižinis apdovanojimas: Kvebeko literatūrinė premija, Kanados Generalinio Gubernatoriaus scenos menų ir literatūros apdovanojimai, Dalhousie ir McGill universitetų garbės daktaro laipsniai, Kanados prestižiniai muzikiniai apdovanojimai *Juno* už geriausią metų vokalą, filmo garso takelį bei muzikinį vaizdo klipą ir pirmojo laipsnio Kanados ordinas už nuopelnus tėvynei. Nepaisant garbaus kanadiečių bardo amžiaus, geltonoji spauda vis dar mirga žinutėmis apie jo meilės nuotykius, o didžiosios popscenos užkulisiuose netyla diskusijos apie L. Coheno religines pažiūras. Dažnai „tautos dainiumi“ vadinamas pasaulinės popscenos banginis prieš keliolika metų buvo staiga nutraukęs audringą žvaigždės gyvenimą ir keleriems metams pasitraukęs į Zen budizmo centrą ant Boldžio kalno (Kalifornijoje, JAV). Tačiau prieš šešerius metus jis vėl nusileido ant žemės ir visai neseniai savo gerbėjus pradžiugino nauju poezijos ir piešinių rinkiniu *Ilgesio knyga* (*Book of Longing*).

Dabar daug kam sunku patikėti, jog tokią pavydėtinai sėkmingą muzikinę karjerą padaręs menininkas ankstyvoje jaunystėje labiau už viską troško būti rašytoju. Pirmąjį poezijos rinkinį *Palyginkime mitologijas* (*Let Us Compare Mythologies*, 1956) L. Cohenas išleido dar mokydamasis McGill universitete. Nors knyga kritikų buvo sutikta palankiai, tarptautinę šlovę jaunam Kanados poetui pelnė antroji poezijos rinktinė *Žemės prieskonių dėžutė* (*The Spice Box of Earth*, 1961). Po jos išleisti L. Coheno romanai *Mėgstamiausias žaidimas* (*The Favourite Game*, 1963), *Žavūs nevykėliai* (*Beautiful Losers*, 1966) ir poezijos knyga *Gėlės Hitleriui* (*Flowers for Hitler*, 1964) šį autorių visiems laikams paženklino maištininko ir skandalisto žyme. Tiek savo poezijoje, tiek romanuose L. Cohenas niekada nevengė drąsiai ir asmeniškai kalbėti apie aktualias visuomenines ir politines problemas. Tikriausiai dėl to jo kūryba pulsuoja alinančios kasdienybės ritmu, žioji skaudžių politinių klaidų žaizdomis ir dvelkia visos sutrikusios bei naujų vertybių ištroškusios kartos dvasia.

Neatsitiktinai pirmoji L. Coheno poezijos rinktinė *Palyginkime mitologijas* dienos šviesą išvydo drauge su bitnikų literatūros tėvo Alleno Ginsbergo chrestomatine poema *Kauksmas* (*Howl*, 1956). Šis homoseksualumą, narkotikus ir beprotystę šlovinantis tekstas netruko tapti visos XX amžiaus vidurio kartos vėliava. L. Coheno ankstyvojoje kūryboje, kaip A. Ginsbergo bei daugelio kitų bitnikų rašytojų darbuose, giliai įsirėžė pokarinės depresijos pėdsakai. Praeito amžiaus pabaigoje pasaulio tvarka nusivylę piliečiai savo nepasitenkinimą jau galėjo atvirai išreikšti atominio nusiginklavimo kampanija arba pilietiniu judėjimu už žmogaus teises, tačiau to paties amžiaus vidurys dar nebuvo pasiūlęs jokių panašaus pobūdžio alternatyvų, o atominės bombos ir įvairiausių rūšių genocidai buvo sutrypę paskutines moralines vertybes. Pats L. Cohenas viename savo interviu sakė: „Nors ir aiškiai prisimename viską, kas mums buvo pasakota, ir netgi elgiamės pagal kai kuriuos tų pasakojimų modelius, seniai nebetikime tuo, kas mums sakoma, netgi pačiais naujausiais dalykais.“[1]

Toks visuotinis nusivylimas ir apatija šeštojo dešimtmečio menininkus grąžino prie pagrindinės romantizmo temos – kuriančios ir vienišos asmenybės užuovėjos. Tačiau šįkart kančių ir abejonių draskoma asmenybė kūrė ne idealios asmeninės tikrovės modelį, o visuotinį chaosą ir anarchiją. Subyrėjus į dulkes absoliučiai visoms Vakarų civilizaci-

jos vertybinėms sistemoms, jų vietoje įsisiautėjo kultūrinė revoliucija ir destrukcija. XVIII amžiaus romantikai tikėjo kuriančiąja neracionaliųjų žmogaus galių jėga (vaizduote, beprotyste, haliucinacijomis, vizijomis), o XX amžiaus „juodieji romantikai" šias galias išplėtė iki kraštutinių ribų ir mėgaudamiesi stebėjo visa griaunančias šio ekstremalaus eksperimento pasekmes. Savo epochos beprotystės fone „juodieji romantikai" matė vienintelę logišką sutrikusios ir niekuo netikinčios asmenybės baigtį – ekstravagantišką susinaikinimą.

L. Coheno kūrybos „juodąjį romantizmą" savitai paveikė kanadietiškas kontekstas. Jungtinių Amerikos Valstijų augintiniai bitnikai visus pasaulio reiškinius dėliojo į agresyvias konfrontacijas, o kanadietiškos tolerancijos kontekste išauginti maištininkai buvo priversti ieškoti aplinkinių kelių. Kanados rašytojas Robertas Kroetschas savo tautiečius yra ironiškai pavadinęs „pusiausvyros problemomis apsėsta visuomene"[2]. Ne vienam pasaulinei krizei jautriam menininkui toks visuotinis atsargumas galėjo pasirodyti perdėtas ir dirbtinis. Tikriausiai tam pačiam atsargumui savo kūryboje priešinosi ir Leonardas Cohenas. Romane *Žavūs nevykėliai* šiai kovai jis renkasi du pagrindinius ginklus – perteklių ir ironiją.

„Vieni romaną *Žavūs nevykėliai* laiko drąsiu iššūkiu ir jų gyvenimus pakeitusiu šedevru. Kitiems jis jau tapo tokia pačia praeitimi kaip ir jį pagimdęs dešimtmetis",[3] – taip garsus Kanados poetas ir eseistas Dennis Lee dviem sakiniais pabandė reziumuoti prieštaringus antrojo L. Coheno romano vertinimus. Tačiau septintasis praeito amžiaus dešimtmetis Kanados visuomeniniame gyvenime dar negreit taps praeitimi. Būtent šiuo laikotarpiu vyko vieni pagrindinių šalies formavimosi procesų: oficialus dvikalbystės įteisinimas, tylioji Kvebeko revoliucija, naujos valstybinės vėliavos patvirtinimas, referendumas dėl prancūziškosios Kanados nepriklausomybės. L. Coheno romane *Žavūs nevykėliai* visos šios realijos negailestingai suskaidomos ir sumetamos į beformę krūvą. Kvebeko provincijos katalikiška pozicija materializuojasi plastmasinėmis Katerinos Tekakvitos statulėlėmis ant Monrealio taksi. Kvebekietiškas protestas prieš federacinę valdžią įgauna nepasiekto orgazmo statusą. Irokėzų tautų pavadinime atsiskleidžia prancūzų kalbos ir mentaliteto arogancija. Taip *Žavūs nevykėliai* vienodai aršiai kovoja su visomis įmanomomis sistemomis: mokslu, valdžia, religija, technologija, rasizmu, etnografija, politika, erotika, pornografija, eliti-

niu menu ir popkultūra. Šiame romane patys rafinuočiausi literatūros formos eksperimentai nevaržomai pratrūksta pačių vulgariausių keiksmažodžių srautu. Nušvitimo ir praregėjimo mokantis F. pats klaidžioja tamsoje, nes nesugeba įtikėti savo metodais. Visa apimančios graikų meilės deive tapusi Edita čia pat suknežinama lifto šachtoje. Argentinos viešbutyje vykstanti instinktų orgija skatinama moksliniais aprašais. Pasikrauti išmokęs vibratorius pasirodo besąs galingesnis už bet kokias žmogiškas pastangas. Aklo juodaodžio Ray'aus Charles'o figūra tampa idealios žmogiškosios būties simboliu. Visos sistemos ydingos iš prigimties.

„Anglai su mumis pasielgė taip, kaip mes pasielgėme su indėnais, o amerikiečiai pasielgė su anglais taip, kaip jie pasielgė su mumis. Norėjau visiems atkeršyti," – prieš mirtį sako F[4]. Visos toliau jo gretinamos sistemos yra bejėgės ir lygios savo ribotumu. Tuo pačiu jos vienodai absurdiškos savo siekiu būti vienintelės. Tad visų romano veikėjų išsigelbėjimas yra jų nesėkmės. Editai suteikiama galimybė atgimti žaviosios vairuotojos asmenyje tik todėl, kad ji suknežinama dar prieš jos tapimą idealiu panorgazminiu kūnu. F. atgimsta besideformuojančio pagrindinio veikėjo kūne tik todėl, kad taip ir nesugeba sukurti idealios sistemos. Katerina Tekakvita tampa šventąja, nes iki pat knygos pabaigos taip ir nepaskelbiama palaimintąja. Kiekvienas šių nevykėlių žavus savo nesistemingumu.

Viename interviu L. Cohenas yra išdidžiai pareiškęs: „Visada sakiau, kad mano stiprybė – minčių neturėjimas. Jaučiuosi tuščias. Niekada nemėginau savęs apakinti kokia nors mintimi, ypač savo paties."[5] Tad ir romano *Žavūs nevykėliai* pagrindine figūra galima laikyti Oskotarachą arba Galvų Pradūrėją. Smegenų (vadinasi, ir minčių) pašalinimo procedūra yra tiesiausias kelias į amžinybę. Pasąmoninį kiekvieno romano veikėjo būties tikslą reziumuoja Katerinos dėdės malda: žmogus, kaip ir pasaulis, nėra fiksuota sistema – jis nuolatos keičiasi ir nuolatos išlieka toks pat. Tad detalių ir kontekstų perteklius romane visų pirma siekia iš vidaus išsprogdinti visas įmanomas sistemas. Stilių ir registrų įvairovė tekste veikia budistinio koano principu: L. Cohenas tampa savotišku Zen mokytoju, kuris savo skaitytojams užduoda medituoti neišsprendžiamą paradoksą, kad šie galutinai nusiviltų savo proto sugebėjimais ir išorinio pasaulio konvencijomis.

Tačiau protestuodamas prieš literatūrines, religines, politines ir kitas sistemas, romanas protestuoja ir prieš save patį – egzistuojančių sistemų atmetimas neišvengiamai kuria naują sistemą. Toks refleksyvus tekstas kaip *Žavūs nevykėliai* kuo puikiausiai tai suvokia ir ironiškai žiūri ne tik į savo kontekstus, bet ir į save patį. Romaną vainikuojantis kičas – F. ir pagrindinio romano veikėjo darinio lemtingas tapsmas „Centrinėje pasišaudymo ir pasigaudymo alėjoje", ant „Jėgų išmėginimo" automato užsilipusio Naujojo Žydo išmintis ir filmas apie Ray'ų Charles'ą gali būti suprantamas kaip saviironiškas paties teksto susinaikinimas. Veikėjų ištirpdymas nedalomame kosmose ištirpdo ir pačią romano reikiamybę – pasiekus nušvitimą, koanas nebereikalingas.

Tokiame interpretaciniame kontekste paskutinė romano *Žavūs nevykėliai* pastraipa nuskamba kaip netiesioginė autoriaus padėka skaitytojui. Ši paraštinė teksto dalis žaviu nevykėliu padaro ir patį rašytoją. Jis imasi neįvykdomos užduoties, todėl pačiame jo kūrinio sumanyme užkoduotas susinaikinimas. Tokią baigtį sunku kaip nors vienareikšmiškai įvertinti. Viena vertus, *Žavūs nevykėliai* idealiai atitinka „juodojo romantizmo" ekstravagantišką apokaliptiškumą. Kita vertus, sunaikindamas save, romanas įsteigia naują ir ikonišką Leonardo Coheno asmenybės sistemą.

Aistė Ptakauskaitė

1 Stephen Scobie. *Leonard Cohen*. 1978. Vancouver: Douglas&McIntyre, p. 2

2 *ten pat*, p. 4.

3 Dennis Lee. *Savage Fields*. 1977. Toronto: Anansi, p. 63.

4 Leonard Cohen. *Žavūs nevykėliai*. Vertė Aistė Ptakauskaitė. 2005. Vilnius: Baltos lankos, p. 187.

5 Stephen Scobie. *Leonard Cohen*. 1978. Vancouver: Douglas & McIntyre, p. 2.

UAB „Baltų lankų" leidyba
Laisvės pr. 115a–54, LT-06119 Vilnius,
http://www.baltoslankos.lt
leidykla@baltoslankos.lt
Spausdino UAB „Vilniaus spauda",
Viršuliškių sk. 80, LT-05131 Vilnius

baltos lankos
savaitgalio knyga

Leonard Cohen (g. 1934) – pasaulinio garso poetas, kompozitorius ir dainininkas, pirmojo laipsnio Kanados ordino kavalierius, vienas iš bardų epochos simbolių. Pirmosios jo dainos „Suzanne“, „So Long, Marianne“ ir „Hey That‘s No Way to Say Goodbye“ pataikė tiesiai į Šiaurės Amerikos dešimtukus, o albumas „I'm Your Man“ užkariavo Europą. Tačiau tik nedaugelis Coheno muzikos gerbėjų žino, jog prieš sudainuodamas pirmąją savo baladę, jų numylėtinis labiau už viską norėjo būti rašytojas. Ryškiausias šio troškimo įrodymas – romanas *Žavūs nevykėliai* (1966). Vos tik jam pasirodžius, „Boston Globe“ nepabijojo paskelbti: „Jamesas Joyce'as nemirė. Jis gyvena Monrealyje ir vadinasi Cohen.“

Žavūs nevykėliai, vienas iš žinomiausių eksperimentinių septintojo dešimtmečio romanų, yra pats nenuosaikiausias ir drąsiausias Leonardo Coheno darbas. Romano centre – nelaimingi meilės trikampio nariai, siejami seksualinių apsėdimų bei žavėjimosi Katerina Tekakvita, mitine XVII amžiaus mohaukų šventąja. Romano pasakotojas – gedintis bevardis baigiančios išnykti indėnų A— genties tyrinėtojas, kurio žmona Edita – viena iš paskutiniųjų tos genties narių; jų maniakiškas ir valdingas bičiulis F. yra trečiasis pagrindinis romano veikėjas.

Vietomis vulgari, rapsodiška ir pagiežingai sąmojinga knyga tyrinėja kiekvieno veikėjo savęs praradimo versiją, neįtikėtiną vidinio geidulingumo ir šventumo lydinį. Juokingas, šiurpus ir didžiai jaudinantis romanas *Žavūs nevykėliai* yra klasikinė erotinė tragedija, deginanti prozos stiliumi ir stulbinanti rizikinga tikėjimo ir seksualumo jungtimi.

ISBN 9955-23-008-8
9 789955 230083